

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

της :	Γραμματείας
προς :	τη Συνέλευση
Θέμα :	Μέρος II του Συντάγματος - Δεύτερη έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων που διόρισαν οι νομικές υπηρεσίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Επισυνάπτεται για τα μέλη της Συνέλευσης η δεύτερη έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων που διόρισαν οι νομικές υπηρεσίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής.
2. Μετά από την πρώτη έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων της 13ης Μαρτίου 2003, το Προεδρείο αποφάσισε να αναθέσει στην ομάδα νέα συμπληρωματική εντολή (CONV 682/03) με την οποία της ζητείται να υλοποιήσει ορισμένες από τις προτάσεις της.
3. Στην εντολή αυτή αναφερόταν ότι η συνέχεια που πρέπει να δοθεί στις προτάσεις για τις οποίες γίνεται λόγος στο σημείο 29 «Ονομασία των νομοθετικών πράξεων» καθώς και στα σημεία 30, 31 και 32 «Διάκριση μεταξύ των νομοθετικών και μη νομοθετικών πράξεων του Συμβουλίου» της προαναφερθείσας έκθεσης θα πρέπει, ενδεχομένως, να αποτελέσει αντικείμενο νέας συμπληρωματικής εντολής, αφού το Προεδρείο θα έχει εξετάσει τα σχετικά θέματα. Αυτή η δεύτερη συμπληρωματική εντολή ανατέθηκε στην ομάδα εμπειρογνομόνων στις 29 Απριλίου.
4. Ορισμένες από τις τροποποιήσεις του Μέρους III του Συντάγματος που περιλαμβάνονται στην παρούσα έκθεση υπερβαίνουν το αυστηρά τεχνικό πλαίσιο. Προκύπτουν από τις προτάσεις τις οποίες υποβάλλει το Προεδρείο στη Συνέλευση, ιδίως όσον αφορά τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων (βλ. σημείο II στη συνέχεια). Οι προτάσεις αυτές αντικατοπτρίζουν τη γνώμη της πλειονότητας των μελών του Προεδρείου.

5. Οι νομικές βάσεις που αποτελούν αντικείμενο άρθρων τα οποία έχει επεξεργαστεί το Προεδρείο ή ειδικών συζητήσεων οι οποίες βρίσκονται εν εξελίξει στη Συνέλευση και σε κύκλους συζητήσεων, δεν καλύπτονται από τη συμπληρωματική εντολή της ομάδας εμπειρογνομόνων. Πρόκειται για διατάξεις σχετικά με το χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, διατάξεις για το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο, για γενικές και τελικές διατάξεις και για διατάξεις σχετικές με την εξωτερική δράση, τα οικονομικά, τα θεσμικά όργανα, το ανήκειν στην Ένωση, το δημοκρατικό βίο και την οικονομική και νομισματική ένωση.

II. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Οι προτάσεις του Προεδρείου προς τη Συνέλευση, τις οποίες η ομάδα εμπειρογνομόνων έχει ήδη μεταφέρει στα κείμενα, είναι οι εξής:

1. Η καθιέρωση στο σχέδιο του άρθρου 17, παρ. 3 (CONV 691/03) της αρχής σύμφωνα με την οποία «πλην περιπτώσεως για την οποία το Σύνταγμα ορίζει άλλως, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία». Η εισαγωγή αυτού του κανόνα έχει ως αποτέλεσμα να καταργηθεί η αναφορά στην ειδική πλειοψηφία στις νομικές βάσεις και, αντ' αυτής, να γίνεται αναφορά στην απλή πλειοψηφία όταν συντρέχει τέτοια περίπτωση.
2. Η καθιέρωση στο σχέδιο του άρθρου 18, παρ. 2 της αρχής σύμφωνα με την οποία «πλην της περιπτώσεως στην οποία το Σύνταγμα ορίζει άλλως, πράξη της Ένωσης δύναται να εκδοθεί προτάσει της Επιτροπής και μόνον». Η εισαγωγή αυτού του κανόνα έχει σημαντικές επιπτώσεις στον τρόπο με τον οποίο εκφράζονται τα διαδικαστικά στοιχεία στις νομικές βάσεις. Η έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων διευκρινίζει αυτές τις συνέπειες και προβαίνει σε ορισμένες προτάσεις οι οποίες θα μπορούσαν να συμβάλουν στον καλύτερο προσδιορισμό του εύρους του γενικού κανόνα.
3. Η διάκριση μεταξύ των νομοθετικών (σχέδιο άρθρου 25¹) και μη νομοθετικών πράξεων που υιοθετούνται άμεσα βάσει του Συντάγματος (σχέδιο άρθρου 26¹) και, εντός της κατηγορίας των νομοθετικών πράξεων, μεταξύ εκείνων που στο μέλλον θα πρέπει να υποβάλλονται στη συνήθη νομοθετική διαδικασία (συναπόφαση) και εκείνων θα εκδίδονται από το Κοινοβούλιο

¹ CONV 571/03

ή το Συμβούλιο με συμμετοχή του άλλου κλάδου της νομοθετικής αρχής δυνάμει ειδικής νομοθετικής διαδικασίας. Με βάση τη διπλή αυτή διάκριση, η ομάδα εμπειρογνομόνων κατόρθωσε να προσδιορίσει το είδος ή τα είδη πράξεων που μπορούν να εκδοθούν δυνάμει των διαφόρων νομικών βάσεων: νόμος, νόμος-πλαίσιο, κανονισμός ή απόφαση και να απλουστεύσει τα στοιχεία που περιγράφουν τις διαδικασίες. Στο πλαίσιο αυτής της διάκρισης, το Προεδρείο επέλεξε, αφενός, τις νομικές βάσεις στις οποίες προτείνει στη Συνέλευση να επεκτείνει τη συνήθη νομοθετική διαδικασία και, αφετέρου, εκείνες τις βάσεις για τις οποίες προτείνει να συνεχιστεί η εφαρμογή ειδικής νομοθετικής διαδικασίας.

α) Κατ'αρχήν, το Προεδρείο προτείνει να επεκταθεί η συνήθης νομοθετική διαδικασία (συναπόφαση) στις νομικές βάσεις που προβλέπονται άμεσα στα συμπεράσματα της ομάδας «απλούστευση»:

- Εσωτερική αγορά (μέτρα κοινωνικής ασφάλισης για τους κοινοτικούς διακινούμενους εργαζομένους). Άρθρο 42. (επί του παρόντος το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία)²
- Συντονισμός των νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων. Συντονισμός των υφιστάμενων αρχών της νομοθεσίας που διέπουν το καθεστώς των επαγγελματιών όσον αφορά την κατάρτιση και τους όρους πρόσβασης των φυσικών προσώπων. Άρθρο 47. (επί του παρόντος το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία)
- Πολιτιστικά θέματα. Άρθρο 151 (πλην των συστάσεων). (επί του παρόντος το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία)
- Διαρθρωτικά Ταμεία και Ταμεία Συνοχής, (από το 2007). Άρθρο 161. (επί του παρόντος: ειδική πλειοψηφία το 2007 και σύμφωνη γνώμη)

β) Το Προεδρείο προτείνει να επεκταθεί επίσης η συνήθης νομοθετική διαδικασία στις ακόλουθες νομικές βάσεις:

ι) Ισχύουσα διαδικασία: Ειδική πλειοψηφία στο Συμβούλιο και απλή γνώμη του Κοινοβουλίου

- Νομοθεσία στον τομέα της κοινής γεωργικής πολιτικής (εξετάζονται μόνο οι νομοθετικές πτυχές). Άρθρο 37, παράγραφος 2.
- Ελευθέρωση των υπηρεσιών. Άρθρο 52, παράγραφος 1.

² Το Προεδρείο προτείνει την αλλαγή διαδικασίας, η οποία περιλαμβάνει τη μετάβαση από την ομοφωνία στην ειδική πλειοψηφία, όντας πεπεισμένο ότι το άρθρο αυτό δεν συνεπάγεται μέτρα εναρμόνισης των νομοθεσιών των κρατών μελών.

- Διατάξεις που αφορούν τις αρχές του καθεστώτος των μεταφορών, η εφαρμογή των οποίων ενδέχεται να επηρεάσει το βιοτικό επίπεδο και τα επίπεδα της απασχόλησης. Άρθρο 71, παράγραφος 2
- Κοινωνική πολιτική στοιχεία: δ), στ) και ζ) της παραγράφου 1 και δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 137. (σύμφωνα με την εν ισχύ συνθήκη, οι πτυχές που αναφέρονται εδώ μπορούν να υποβληθούν στη διαδικασία συναπόφασης, ύστερα από ομόφωνη απόφαση του Συμβουλίου)
- Διαδικασίες ελέγχου των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων. Άρθρο 202 (σχέδιο άρθρων 28)
- Έκδοση δημοσιονομικών κανονισμών, (από το 2007). Άρθρο 279, παράγραφος 1.
- Κατάρτιση του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του καθεστώτος που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού των Κοινοτήτων. Άρθρο 283.

ii) *Ισχύουσα διαδικασία: ειδική πλειοψηφία στο Συμβούλιο*

- Εξαίρεση σε ένα κράτος μέλος ορισμένων δραστηριοτήτων από το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων σχετικά με το δικαίωμα εγκατάστασης. Άρθρο 45, δεύτερο εδάφιο.
- Επέκταση στους υπηκόους τρίτου κράτους οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι στην Κοινότητα του ευεργετήματος των διατάξεων σχετικά με την παροχή υπηρεσιών. Άρθρο 49, δεύτερο εδάφιο.
- Θέσπιση άλλων μέτρων σχετικά με τις κινήσεις κεφαλαίων από ή προς τρίτες χώρες. Άρθρο 57, παράγραφος 2, πρώτο τμήμα.
- Έκδοση οδηγιών για την εξάλειψη των στρεβλώσεων εντός της κοινής αγοράς. Άρθρο 96, δεύτερο εδάφιο.

iii) *Ισχύουσα διαδικασία: Ομοφωνία στο Συμβούλιο και απλή γνώμη του Κοινοβουλίου*

- Τροποποίηση ορισμένων άρθρων του Πρωτοκόλλου σχετικά με το καταστατικό της ΕΤΕπ. Άρθρο 266

γ) Εξάλλου, το Προεδρείο προσδιόρισε τις νομοθετικές πράξεις που θα μπορούσαν να εκδίδονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή από το Συμβούλιο με συμμετοχή του άλλου κλάδου της νομοθετικής αρχής δυνάμει ειδικής νομοθετικής διαδικασίας:

i) *Πράξεις εκδιδόμενες από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο*

- Καθεστώς του Διαμεσολαβητή Άρθρο 195, παρ. 4 (ισχύουσα διαδικασία: έκδοση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μετά από έγκριση του Συμβουλίου και γνώμη της Επιτροπής)

- Καθεστώς των μελών του Κοινοβουλίου Άρθρο 190, παρ. 5 (*Ισχύουσα διαδικασία: έκδοση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μετά από έγκριση του Συμβουλίου και γνώμη της Επιτροπής*)
- Λεπτομερείς διατάξεις άσκησης του δικαιώματος εξέτασης. Άρθρο 193 (*Ισχύουσα διαδικασία: κοινή συμφωνία μεταξύ του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής. Το Προεδρείο προτείνει: έκδοση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μετά από έγκριση του Συμβουλίου και γνώμη της Επιτροπής*³)

ii) Πράξεις που απαιτούν εθνική επικύρωση

- Επέκταση των δικαιωμάτων που συνδέονται με την υπηκοότητα. Άρθρο 22 (*Ισχύουσα διαδικασία: ομοφωνία στο Συμβούλιο και απλή γνώμη του Κοινοβουλίου. Το Προεδρείο προτείνει να αντικατασταθεί η απλή γνώμη του Κοινοβουλίου από σύμφωνη γνώμη*)
- Ενιαία εκλογική διαδικασία Άρθρο 190, παρ. 4. (*Ισχύουσα διαδικασία: ομοφωνία στο Συμβούλιο μετά από πρόταση και σύμφωνη γνώμη του ΕΚ*)

iii) Πράξεις με συνταγματικές επιπτώσεις στα κράτη μέλη

- Μέτρα για την καταπολέμηση των διακρίσεων. Άρθρο 13, παρ. 1⁴ (*Ισχύουσα διαδικασία: ομοφωνία στο Συμβούλιο και απλή γνώμη του Κοινοβουλίου*)
- Δικαιώματα του πολίτη: δικαίωμα εκλέγειν και εκλέγεσθαι. Άρθρο 19.⁴ (*Ισχύουσα διαδικασία: ομοφωνία στο Συμβούλιο και απλή γνώμη του Κοινοβουλίου*)

iv) Πράξεις ιδιαίτερης πολιτικής ευαισθησίας⁵. Ισχύουσα διαδικασία: ομοφωνία στο Συμβούλιο και απλή γνώμη του Κοινοβουλίου

- Θέσπιση μέτρων σχετικά με τις κινήσεις κεφαλαίων από ή προς τρίτες χώρες, οι οποίες αποτελούν οπισθοδρόμηση στη διαδικασία ελευθέρωσης που προβλέπει το κοινοτικό δίκαιο. Άρθρο 57, τέλος της παρ. 2⁶.

³ Η διαδικασία αυτή θα μπορούσε να περιλαμβάνει έγκριση της Επιτροπής, ώστε να διατηρηθεί καλύτερα η υπάρχουσα διοργανική ισορροπία.

⁴ Παρότι δεν απαιτούν εθνική επικύρωση, αυτές οι δύο νομικές βάσεις έχουν άμεσες συνέπειες στις διατάξεις συνταγματικής φύσεως των κρατών μελών.

⁵ Η ομάδα εργασίας IX «απλούστευση», εξετάζοντας τη γενίκευση της νομοθετικής διαδικασίας, επεσήμανε ότι πιθανώς υπάρχουν εξαιρέσεις σε αυτόν τον κανόνα σε τομείς όπου η εντελώς ιδιαίτερη φύση της Ένωσης απαιτεί διαδικασίες αυτόνομης λήψης αποφάσεων (απαίτηση επικύρωσης) ή σε τομείς «μεγάλης πολιτικής ευαισθησίας» για τα κράτη μέλη.

⁶ Οι τρεις αυτές διατάξεις αποτελούν εξαιρέσεις σε σχέση με τους οικείους γενικούς τους κανόνες, οι οποίοι προβλέπουν τη νομοθετική διαδικασία: το άρθρο 57, τέλος της παρ. 2 είναι η εξαίρεση σε σχέση με τον γενικό κανόνα του άρθρου 57, παρ. 2 πρώτο μέρος, το άρθρο 94 είναι η εξαίρεση σε σχέση με το άρθρο 95 εάν το Προεδρείο ακολουθούσε την πρόταση της ομάδας εμπειρογνομόνων· το άρθρο 175, παρ. 2 είναι η εξαίρεση σε σχέση με το άρθρο 175, παρ. 1.

(Η ισχύουσα διαδικασία δεν προβλέπει γνώμη του Κοινοβουλίου)

- Εναρμόνιση των νομοθεσιών. Άρθρο 94⁶.
- Κοινωνική πολιτική: κοινωνική ασφάλιση και κοινωνική προστασία των εργαζομένων. στοιχείο γ) της παραγράφου 1 και δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 137
- Διατάξεις φορολογικού χαρακτήρα, μέτρα που αφορούν τη χωροταξία και τις χρήσεις της γης, μέτρα που επηρεάζουν τον ενεργειακό εφοδιασμό και την ενεργειακή βιοποικιλότητα. Άρθρο 175, παράγραφος 2⁶.

III. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ

Η ομάδα εμπειρογνομόνων υλοποίησε τις ακόλουθες τεχνικές προσαρμογές:

- συγχωνεύσεις διατάξεων (συγχώνευση των δύο παραγράφων του άρθρου 19 ΣΕΚ και των δύο εδαφίων της παραγράφου 2 του άρθρου 80 ΣΕΚ) (σημείο 3 α) και ε) του παραρτήματος Α της εντολής - CONV 682/03),
- εισαγωγή του κεφαλαίου για τη σύνδεση των υπερπόντιων χωρών και εδαφών ως νέου κεφαλαίου «Α-α» στη διάρθρωση του Τόμου Ι, δηλαδή μεταξύ του Κεφαλαίου Α για τις πολιτικές και εσωτερικές δράσεις και του Κεφαλαίου Β για την εξωτερική δράση (σημείο 3 δ) του Παραρτήματος Α της εντολής - CONV 682/03),
- προσαρμογή της ορολογίας σχετικά με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (αντικατάσταση των όρων «*σύμφωνη γνώμη*» από «*έγκριση*»· κατάργηση του επιθέτου «*απόλυτη*» για να εκφραστεί η απλή πλειοψηφία του Κοινοβουλίου, δηλαδή η πλειοψηφία των ψηφισάντων (σημείο 3 γ) ii και iv του Παραρτήματος Α της εντολής - CONV 682/03),
- αντικατάσταση των συντομογραφιών «ΕΚΤ» και «ΕΣΚΤ» από τις επίσημες ονομασίες (σημείο 3 β) του Παραρτήματος Α της εντολής - CONV 682/03),
- αντικατάσταση των λέξεων «κοινών αξιών» που περιέχονται στο άρθρο 16 της ΣΕΚ από τη διατύπωση που αναφέρεται στην εντολή (σημείο 3 ζ) του Παραρτήματος Α της εντολής - CONV 682/03).

IV. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η ομάδα υπέβαλε επίσης προτάσεις όσον αφορά:

- α) Προσθήκη αναφοράς στην αλιεία στον τίτλο του κεφαλαίου «γεωργία». Για να δοθεί συνέχεια στην απόφαση του Προεδρείου (σημείο 3 του Παραρτήματος Β της εντολής - CONV 682/03) να ληφθεί υπόψη η αναφορά στην αλιεία στον τίτλο του κεφαλαίου «γεωργία», η ομάδα εμπειρογνομόνων προτείνει να εισαχθεί νέο άρθρο 31α:

«Η Ένωση καθορίζει και θέτει σε εφαρμογή κοινή πολιτική γεωργίας και αλιείας.

Ως γεωργικά προϊόντα νοούνται τα προϊόντα του εδάφους, της κτηνοτροφίας και της αλιείας, καθώς και τα προϊόντα πρώτης μεταποίησης τα οποία έχουν άμεση σχέση με αυτά. Οι αναφορές στην κοινή γεωργική πολιτική ή στη γεωργία και η χρήση του όρου «γεωργικός» αναφέρονται και στην αλιεία.

Η ομάδα προτείνει επίσης να τροποποιηθεί ελαφρώς η παράγραφος 1 του άρθρου 32, η οποία διαμορφώνεται ως εξής:

«Η εσωτερική αγορά περιλαμβάνει τη γεωργία και το εμπόριο των γεωργικών προϊόντων».

- β) Απαλοιφή του νομικού μέσου που προτείνει η Συνέλευση. Το Προεδρείο είχε αποφασίσει να δοθεί συνέχεια στα συμπεράσματα της ομάδας εργασίας ΙΧ τα σχετικά με την απαλοιφή του νομικού μέσου που προτείνει η Συνέλευση (σημείο 3 στ) του Παραρτήματος Α της εντολής - CONV 682/03). Η ομάδα υποβάλλει συντακτικές προτάσεις για τα άρθρα 20, 186 και 293 ΣΕΚ, καθώς και για το είδος νομικής πράξης και τη διαδικασία έκδοσης που πρέπει να προβλεφθεί.

V. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Όπως και η έκθεση της 13ης Μαρτίου 2003, η παρούσα έκθεση διαιρείται σε δύο τόμους. Ο Τόμος Ι περιέχει κατά πρώτον ορισμένες προτάσεις και σχόλια της ομάδας εμπειρογνομόνων χρήσιμα για τη συνέχιση των εργασιών, καθώς και τις σχετικές διατάξεις των συνθηκών ΕΕ και ΕΚ με βάση τη διάρθρωση του δεύτερου μέρους του Συντάγματος (CONV 369/02). Ο Τόμος ΙΙ περιέχει, ενδεικτικά, τις τροποποιήσεις που έγιναν στις σημερινές διατάξεις των συνθηκών ΕΚ και ΕΕ πριν από την αναδιάρθρωσή τους.

ΕΚΘΕΣΗ

της 7ης Μαΐου 2003

**που υποβλήθηκε στο Προεδρείο της ευρωπαϊκής Συνέλευσης
από την ομάδα εμπειρογνομόνων που διόρισαν οι νομικές υπηρεσίες
του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής
(σε συνέχεια των συμπληρωματικών εντολών της 2ας και της 29ης Απριλίου 2003)**

A. Εισαγωγή

1. Το Προεδρείο της ευρωπαϊκής Συνέλευσης αποφάσισε να δώσει δύο συμπληρωματικές εντολές στην ομάδα εμπειρογνομόνων που διόρισαν οι νομικές υπηρεσίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής (συμπληρωματική εντολή της 2ας Απριλίου 2003 (CONV 682/03) και συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003).

Οι εντολές αυτές, οι οποίες παρατίθενται σε παράρτημα, αποτελούν συνέχεια της εξέτασης, από το Προεδρείο, της έκθεσης της ομάδας εμπειρογνομόνων των Νομικών Υπηρεσιών της 13ης Μαρτίου 2003 (CONV 618/03)¹.

2. Με την παρούσα έκθεση, η ομάδα εμπειρογνομόνων δίνει συνέχεια σε όλα τα σημεία αυτών των συμπληρωματικών εντολών. Όπως και η έκθεση της 13ης Μαρτίου 2003, η παρούσα έκθεση διαιρείται σε δύο τόμους:
 - τον Τόμο I ο οποίος, εκτός από τις παρούσες γενικές εκτιμήσεις, περιλαμβάνει και τις σχετικές διατάξεις της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΤΕΕ) και της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΣΕΚ) «*με βάση τη διάρθρωση του δεύτερου μέρους του Συντάγματος όπως περιλαμβάνεται στο έγγραφο CONV 369/02*», της 28ης Οκτωβρίου 2002,
 - τον Τόμο II, ο οποίος περιλαμβάνει τις σχετικές διατάξεις των συνθηκών ΤΕΕ και ΣΕΚ, σύμφωνα με την τρέχουσα διάρθρωση και αρίθμηση των εν ισχύ συνθηκών.

Σύμφωνα με την παράγραφο 6 της εντολής της 29ης Απριλίου 2003, οι τόμοι αυτοί δεν περιλαμβάνουν τις διατάξεις τις σχετικές με τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, την εξωτερική δράση, το ανήκειν στην Ένωση, το δημοκρατικό βίο της Ένωσης, τα οικονομικά της Ένωσης, τα θεσμικά όργανα (περιλαμβανομένου του Δικαστηρίου) καθώς και τις τελικές διατάξεις, τις οποίες θα συντάξει το Προεδρείο και η Συνέλευση².

3. Εξακολουθούν να ισχύουν οι ορολογικές και τυπογραφικές συμβάσεις που αναφέρονται στο παράρτημα I του τόμου I της έκθεσης της 13ης Μαρτίου 2003, κυρίως δε ότι οι προσθήκες επισημαίνονται σε παχείς χαρακτήρες και ότι τα καταργούμενα διαγράφονται.

Τα άρθρα που παρατίθενται με πλάγιους χαρακτήρες αναμένεται να αποτελέσουν αντικείμενο μεταγενέστερης ουσιαστικής τροποποίησης από τη Συνέλευση και δεν εξετάζονται εδώ.

Οι καινούριες υποσημειώσεις υπογραμμίζονται.

¹ Η προσθήκη με ημερομηνία 18 Μαρτίου 2003 σχετικά με την οικονομική και νομισματική πολιτική (618/03 ADD 1) δεν εξετάστηκε ακόμη από το Προεδρείο και, συνεπώς, θα αποτελέσει κατά πάσα πιθανότητα αντικείμενο χωριστής εντολής.

² Συνεπώς, οι 23 νομικές βάσεις του θεσμικού κεφαλαίου ή των τελικών διατάξεων που αναφέρονται στους καταλόγους που επισυνάπτονται στη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003, δεν έχουν προσαρμοσθεί. Πρόκειται για τα ακόλουθα άρθρα: 190(4), 190(5), 191, 193, 195(4), 202, 209, 210, 215, δεύτερο εδάφιο, 247(3), 247(8), 258, τέταρτο εδάφιο, 255(2), 259, 263, τρίτο εδάφιο, 266, 279(1), 280(4), 283, 285(1), 286(2), 290 και 296(2).

B. Οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων (ειδική πλειοψηφία στο Συμβούλιο και πράξεις που εκδίδονται προτάσει της Επιτροπής) και η διάκριση των νομικών βάσεων μεταξύ νομοθετικών και μη νομοθετικών πράξεων

4. Το ουσιαστικότερο τμήμα της εργασίας της ομάδας εμπειρογνομόνων αφορά την εφαρμογή των αποφάσεων του Προεδρείου που θεσπίζουν το γενικό κανόνα της ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία στο Συμβούλιο και την έκδοση των πράξεων προτάσει της Επιτροπής, καθώς και την εφαρμογή των αποφάσεων σχετικά με τη διάκριση των νομικών βάσεων μεταξύ νομοθετικών και μη νομοθετικών πράξεων.

Ψηφοφορία στο Συμβούλιο

5. Η εισαγωγή διάταξης σύμφωνα με την οποία ο συνήθης κανόνας ψηφοφορίας στο Συμβούλιο είναι στο εξής η ειδική πλειοψηφία (σχέδιο άρθρου 17, παρ. 3, CONV 691/03) και όχι πια η απλή πλειοψηφία, συνεπάγεται την κατάργηση, στις νομικές βάσεις, των αναφορών στην ειδική πλειοψηφία και τη σαφή ένδειξη των περιπτώσεων εφαρμογής της απλής πλειοψηφίας.

Συνεπάγεται επίσης την εισαγωγή ορισμού στο Σύνταγμα σχετικά με το τι σημαίνει «απλή πλειοψηφία» στο Συμβούλιο, ο οποίος θα μπορούσε να διατυπωθεί ως εξής:

«Όσον αφορά τις συνεδριάσεις για τις οποίες απαιτείται απλή πλειοψηφία, το Συμβούλιο αποφασίζει με την πλειοψηφία των μελών που το αποτελούν».

Εξάλλου, η ομάδα σημείωσε ότι, στο παρόν στάδιο των εργασιών, η συγκεκριμένη ειδική πλειοψηφία που προβλέπεται στο άρθρο 205 παρ. 2, δεύτερο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση της ΣΕΚ (62 ψήφοι και 10 κράτη μέλη) στις περιπτώσεις που το Συμβούλιο δεν ενεργεί προτάσει της Επιτροπής φαίνεται ότι καταργείται, συνεπώς δεν απαιτείται να αναφέρονται ρητώς στις νομικές βάσεις οι περιπτώσεις εφαρμογής αυτής της συγκεκριμένης πλειοψηφίας³.

Πράξεις που εκδίδονται προτάσει της Επιτροπής

6. Η εισαγωγή διάταξης για τη γενίκευση του δικαιώματος πρωτοβουλίας της Επιτροπής, η οποία εκφράζεται ως εξής: «*πλην της περιπτώσεως στην οποία το Σύνταγμα ορίζει άλλως, πράξη της Ένωσης δύναται να εκδοθεί προτάσει της Επιτροπής και μόνον*» (σχέδιο άρθρου 18, παρ. 2, CONV 691/03) συνεπάγεται την κατάργηση, στις νομικές βάσεις, της διατύπωσης «*προτάσει της Επιτροπής*» και την αντικατάστασή της, στις περιπτώσεις που ένα όργανο ή οργανισμός εκδίδει μόνο του πράξη της Ένωσης, διατύπωσης που να διευκρινίζει ότι το εν λόγω όργανο ή οργανισμός μπορεί να ενεργεί με δική του πρωτοβουλία, χωρίς να απαιτείται προηγουμένως πρόταση της Επιτροπής.

³ Αυτό αφορά, για παράδειγμα, το άρθρο 128 παρ. 4 ΣΕΚ. Εξάλλου, αυτή η συγκεκριμένη πλειοψηφία προβλέπεται επί του παρόντος στα άρθρα 99(2)(πρώτο και τρίτο εδάφιο), 99(4)(πρώτο εδάφιο), 104(6), 107(6)(β), 119(2), 119(3)(δεύτερο εδάφιο), 120(3), 207(2)(πρώτο εδάφιο), 210, 215(δεύτερο εδάφιο), 223(έκτο εδάφιο), 224(πέμπτο εδάφιο), 225Α(πέμπτο εδάφιο), 247(3)(πρώτο εδάφιο), 247(8), 248(4)(πέμπτο εδάφιο), 258(τέταρτο εδάφιο), 259(1), 263(τέταρτο εδάφιο) και 276(1) της ΣΕΚ. Προβλέπεται επίσης στους τομείς της ΚΕΠΠΑ (άρθρο 23(2)(τρίτο εδάφιο) ΣΕΕ) και της ΔΕΥ (άρθρο 34(3) ΣΕΕ). Οι διατάξεις αυτές δεν εξετάζονται στην παρούσα έκθεση (πρβ. παράγρ. 6 της συμπληρωματικής εντολής της 29ης Απριλίου 2003).

Εντούτοις, η συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003 ζητά τη διατήρηση της διατύπωσης «προτάσει της Επιτροπής» στις νομικές βάσεις που προβλέπουν την έγκριση μη νομοθετικών πράξεων. Η ομάδα εκτιμά ότι αυτή η σύσταση ενδέχεται να δημιουργήσει ορισμένες δυσχέρειες ερμηνείας σχετικά με την εμβέλεια του γενικού κανόνα για την έκδοση των πράξεων προτάσει της Επιτροπής που προβλέπεται στο σχέδιο άρθρου 18 παρ. 2.

7. Η διατύπωση του σχεδίου άρθρου 18 παρ. 2 που προτείνει το Προεδρείο είναι ευρύτατη, δεδομένου ότι αφορά κάθε «πράξη της Ένωσης», χωρίς άλλη διευκρίνιση ως προς την πηγή αυτών των πράξεων ή τα είδη τους. Αυτή η διατύπωση θέτει προβλήματα εφαρμογής και ασφάλειας του δικαίου.

Με σκοπό να αποφευχθούν αφενός αυτά τα προβλήματα και αφετέρου η κάλυψη περιπτώσεων που θα υπερβαίνουν τον ζητούμενο σκοπό, θα πρέπει ο γενικός αυτός κανόνας να συνταχθεί με μεγαλύτερη ακρίβεια.

Προτάθηκε λοιπόν να περιορισθεί η εφαρμογή μόνο στις νομοθετικές πράξεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή/και του Συμβουλίου και στις μη νομοθετικές πράξεις του Συμβουλίου, αποφεύγοντας κατ'αυτόν τρόπο να περιλαμβάνονται πράξεις που θεσπίζουν άλλα όργανα ή οργανισμοί (Δικαστήριο, Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Ελεγκτικό Συνέδριο, Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, Επιτροπή των Περιφερειών, διαμεσολαβητής, γραφεία κλπ).

Προτάθηκε επίσης να αναφέρονται ρητά τα είδη πράξεων στις οποίες εφαρμόζεται αυτός ο κανονισμός (νόμοι, νόμοι-πλαίσια, κανονισμοί, αποφάσεις και συστάσεις και να αποκλείονται τα μέτρα εσωτερικής οργάνωσης και λειτουργίας, οι διαδικαστικές αποφάσεις κλπ). Για τα εσωτερικά και τα διαδικαστικά μέτρα προτείνεται να προβλεφθεί ειδικό άρθρο.

8. Οι προτεινόμενες διατάξεις θα μπορούσαν να διατυπωθούν ως εξής:

«Οι ευρωπαϊκοί νόμοι ή οι ευρωπαϊκοί νόμοι-πλαίσια, καθώς και οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί, οι ευρωπαϊκές αποφάσεις ή οι συστάσεις του Συμβουλίου εκδίδονται προτάσει της Επιτροπής, εκτός εάν το Σύνταγμα ορίζει άλλως».

«Έκαστο των θεσμικών οργάνων θεσπίζει, με δική του πρωτοβουλία, τα μέτρα εσωτερικής οργάνωσης και λειτουργίας που το αφορούν, καθώς και τις διαδικαστικές αποφάσεις».

Συνεπώς, σε όλες τις περιπτώσεις που οι νομικές βάσεις προβλέπουν ότι οι εν λόγω πράξεις θεσπίζονται με πρωτοβουλία, κατόπιν συστάσεως ή κατόπιν αιτήματος κράτους μέλους, οργάνου ή οργανισμού, πρόκειται για περίπτωση κατά την οποία «το Σύνταγμα ορίζει άλλως», δηλαδή η συγκεκριμένη πράξη δεν πρέπει να εγκριθεί κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής.

Το ίδιο ισχύει για τις περιπτώσεις στις οποίες οι νομικές βάσεις προβλέπουν ότι υποβάλλεται σχέδιο πράξης σε κάποιο όργανο για να δώσει την έγκρισή του. Είναι και αυτή περίπτωση κατά την οποία «το Σύνταγμα ορίζει άλλως», δεδομένου ότι η έγκριση δεν πρέπει να δοθεί προτάσει της Επιτροπής.

Τέλος, χάρη στη μεγαλύτερη ακρίβειά της, η ανωτέρω διάταξη καθιστά πληρέστερο τον γενικό κανόνα για την έκδοση των πράξεων προτάσει της Επιτροπής και επιτρέπει να απαλειφθεί από τις νομικές βάσεις που προβλέπουν την έγκριση μη νομοθετικών πράξεων η διατύπωση «προτάσει της Επιτροπής», γεγονός που αίρει τις δυσχέρειες ερμηνείας που εκτέθηκαν στο σημείο 6.

9. Όσον αφορά τη σύνταξη της τυπικής διατύπωσης που θα εισάγεται στις νομικές βάσεις για να επισημαίνεται ότι το όργανο μπορεί να ενεργεί μόνο, η ομάδα προτείνει τη διατύπωση «με δική του πρωτοβουλία».

Εντούτοις, στις (περιορισμένες) περιπτώσεις που το όργανο υποχρεούται να ενεργήσει, οι εμπειρογνώμονες της Νομικής Υπηρεσίας του Συμβουλίου εκτιμούν ότι θα πρέπει να διατηρηθεί η διατύπωση *«χωρίς πρόταση της Επιτροπής»*, ώστε να μην θεωρηθεί ότι το όργανο μπορεί ελεύθερα να επιλέγει να ενεργεί ή να μην ενεργεί. Ειδικότερα (και με την επιφύλαξη εξέτασης των διατάξεων που δεν καλύπτει η παρούσα έκθεση) πρόκειται για περιπτώσεις κατά τις οποίες προβλέπεται ότι ένα θεσμικό όργανο ορίζει μία προσωπικότητα για να ασκήσει κάποιο καθήκον της Ένωσης (διαμεσολαβητής και ύπατος εκπρόσωπος ΚΕΠΠΑ) ή για την περίπτωση της θέσπισης του καθεστώτος σύνδεσης των υπερπόντιων χωρών και εδαφών (άρθρο 187 ΣΕΚ)⁴.

Διάκριση των νομικών βάσεων μεταξύ νομοθετικών και μη νομοθετικών πράξεων

10. Η διατύπωση των περισσότερων νομικών βάσεων τροποποιήθηκε λόγω της θέσπισης του γενικού κανόνα της ψήφου με ειδική πλειοψηφία στο Συμβούλιο και της έκδοσης των πράξεων προτάσει της Επιτροπής αφενός και, αφετέρου, λόγω της διάκρισης των νομικών βάσεων στην οποία προέβη το Προεδρείο μεταξύ εκείνων που προβλέπουν την έκδοση νομοθετικών πράξεων (με συναπόφαση ή χωρίς) και εκείνων που προβλέπουν την έκδοση μη νομοθετικών πράξεων.
11. Η ομάδα προσαρμοσε λοιπόν τη διατύπωση των διαφόρων νομικών βάσεων σύμφωνα με τις υποδείξεις που περιέχει η παράγραφος 14 της εντολής της 29ης Απριλίου, όπου ζητείται από την ομάδα να *«προβεί, σε ό,τι αφορά τις νομικές βάσεις που προβλέπουν νομοθετικές πράξεις, στην κατάργηση κάθε διαδικαστικού στοιχείου, περιοριζόμενη στην αναφορά του νόμου-πλαίσιου»* και να *«διατηρήσει, για όλες τις νομικές βάσεις που δεν προβλέπουν νομοθετικές πράξεις, τη μνεία «προτάσει της Επιτροπής»⁵*. Εξάλλου, η ομάδα υπέδειξε τα είδη πράξεων που μπορούν εκδίδονται για κάθε νομική βάση.
12. Η ομάδα συμφώνησε να προτείνει τις ακόλουθες τυποποιημένες διατυπώσεις, οι οποίες πρέπει να εισάγονται, κατά περίπτωση, στις διάφορες νομικές βάσεις:
- για τις περιπτώσεις συναπόφασης, τη διατύπωση: **«Ο ευρωπαϊκός νόμος ή ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο [ορίζει τα μέτρα.../τον κανόνα.../διευκολύνει..., κλπ]»**,
 - για τις περιπτώσεις όπου το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο εκδίδουν μόνο τους νόμο ή νόμο-πλαίσιο, τη διατύπωση: **«Ευρωπαϊκός νόμος ή ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου / του Συμβουλίου] καθορίζει .../ρυθμίζει... κλπ]»**,
 - για τις περιπτώσεις μη νομοθετικών πράξεων του Συμβουλίου, παραμένει αμετάβλητη η κλασσική διατύπωση: **«Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής⁵, εκδίδει [τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή τις ευρωπαϊκές αποφάσεις που ορίζουν.../ που θεσπίζουν.../που καθορίζουν...]»**.

⁴ Οι ανωτέρω διατυπώσεις περιορίζουν την ανασφάλεια δικαίου, σύμφωνα όμως με τους εμπειρογνώμονες της Νομικής Υπηρεσίας του Συμβουλίου δεν μπορούν να εγγυηθούν την άρση κάθε αβεβαιότητας.

⁵ Σχετικά με αυτή την οδηγία, βλ. σχόλια πιο πάνω, στα τελευταία εδάφια των σημείων 6 και 8.

13. Σε ορισμένες περιπτώσεις πρέπει να υφίστανται ορισμένα διαδικαστικά στοιχεία, όπως οι αναφορές στις υποχρεωτικές διαβουλεύσεις άλλων οργάνων ή οργανισμών.
14. Σε ορισμένες περιπτώσεις, παρά το γεγονός ότι η νομική βάση άφηνε προφανώς ελευθερία ως προς την επιλογή του είδους της πράξης, η ομάδα προτείνει ένα και μόνο είδος πράξης, λαμβάνοντας υπόψη το ακριβές πλαίσιο της συγκεκριμένης νομικής βάσης, η οποία ουσιαστικά επιτρέπει την έκδοση ενός και μόνο είδους πράξης. Αυτή η περίπτωση συντρέχει στα άρθρα 72, 161(δεύτερο εδάφιο) και 166(1) ΣΕΚ.
15. Χάρη σε αυτή τη διάκριση και τον προσδιορισμό του είδους των προς έκδοση πράξεων σε κάθε νομική βάση, η χρήση του όρου «μέτρα», ο οποίος συνήθως αναφέρεται στις συνθήκες για να περιγράψει τις περιπτώσεις ελεύθερης επιλογής του είδους πράξης, περιορίστηκε στις περιπτώσεις γενικών αναφορών στις πράξεις ή στις διατάξεις που θεσπίζονται σε συγκεκριμένο τομέα (για παράδειγμα, άρθρα 14(1) ή 18(3) ΣΕΚ).
16. Σε κάποιες περιπτώσεις, η ομάδα προτείνει την προσαρμογή μιας νομικής βάσης, παρότι δεν παρατίθεται σε κάποιον από τους συνημμένους στην εντολή της 29ης Απριλίου καταλόγους (βλ. άρθρα 59 και 175(2) ΣΕΚ).
17. Τέλος, το άρθρο 37(2), τρίτο εδάφιο της ΣΕΚ, το οποίο προβλέπει τη νομική βάση για τη γεωργία, δεν προσαρμόστηκε λόγω του γεγονότος ότι, σύμφωνα με την εντολή της 29ης Απριλίου, το Προεδρείο πρέπει να προβεί στη διάκριση μεταξύ αυτού που εμπίπτει στο νομοθετικό και εκείνου που εμπίπτει στο μη νομοθετικό.
18. Επιπλέον, η ομάδα σημειώνει ότι τα άρθρα 93 ΣΕΚ (νομική βάση για θέματα έμμεσης φορολογίας) και 187 ΣΕΚ (νομική βάση για θέματα σύνδεσης των υπερπόντιων χωρών και εδαφών) δεν περιλαμβάνονται στους συνημμένους στην εντολή της 29ης Απριλίου 2003 καταλόγους.

Επιπτώσεις των νέων διατάξεων γενικής εφαρμογής στο παράγωγο δίκαιο

19. Η ομάδα εμπειρογνομόνων εφιστά την προσοχή του Προεδρείου και της Συνέλευσης στην ανάγκη να ρυθμιστούν στο Σύνταγμα δυο θέματα που απορρέουν από τις επιπτώσεις του γενικού κανόνα της ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία στο Συμβούλιο και του κανόνα της έκδοσης πράξεων μετά από πρόταση της Επιτροπής.
20. Το πρώτο θέμα αφορά τη σχέση μεταξύ του κανόνα της έκδοσης των πράξεων μετά από πρόταση της Επιτροπής και το σχέδιο άρθρου 28 παράγραφος 2 (CONV 571/03) σχετικά με τις εκτελεστικές πράξεις το οποίο προβλέπει ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να ανατίθενται εκτελεστικές αρμοδιότητες στο Συμβούλιο.

Εάν δεν υπάρχει άλλη διευκρίνιση στο σχέδιο του άρθρου 28 παράγραφος 2 ή αλλού στο Σύνταγμα, το αποτέλεσμα του γενικού κανόνα θα είναι ότι, στις περιπτώσεις αυτές, το Συμβούλιο θα πρέπει να ενεργήσει μετά από πρόταση της Επιτροπής. Εάν η Συνέλευση επιθυμεί να αφήσει στο νομοθέτη τη δυνατότητα να επιτρέψει στο Συμβούλιο την έκδοση εκτελεστικών πράξεων χωρίς πρόταση της Επιτροπής, θα πρέπει να το προσδιορίσει, για παράδειγμα μέσω διατύπωσης του τύπου: «Οι νομικές πράξεις που περιέχουν νομική βάση για τη θέσπιση εκτελεστικών μέτρων από το Συμβούλιο διευκρινίζουν σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση τη διαδικασία της εφαρμοστέας απόφασης».

21. Το δεύτερο ερώτημα αφορά την επίπτωση αυτών των γενικών κανόνων στο ισχύον δίκαιο.

Μολονότι το θέμα αυτό ισχύει και για άλλους νέους κανόνες που θα καταχωρηθούν στο Σύνταγμα, παρουσιάζει εδώ ιδιαίτερη σημασία, η οποία θα είναι ακόμη μεγαλύτερη εάν η σημερινή διατύπωση του σχεδίου άρθρου 18 παράγραφος 2 που αφορά κάθε «πράξη της Ένωσης» δεν καταστεί ακριβέστερη.

Θα είναι λοιπόν αναγκαίο να προβλέψει η Συνέλευση, για παράδειγμα σε ένα κεφάλαιο που θα αφορά τις συνέπειες της έναρξης ισχύος του Συντάγματος στη σημερινή νομική τάξη της Ένωσης, μια μεταβατική διάταξη που θα ρυθμίζει τις συνέπειες αυτών των νέων διατάξεων στο υπάρχον παράγωγο δίκαιο.

Εάν δεν υπάρξει η διάταξη αυτή, οι δύο νέοι κανόνες θα εφαρμόζονται αυτομάτως σε όλες τις ισχύουσες πράξεις.

Μπορούν να προβλεφθούν διάφορες εναλλακτικές λύσεις για μια τέτοια μεταβατική διάταξη. Για παράδειγμα :

- να προβλεφθεί μια γενική ρήτρα που θα επιτρέπει την προσαρμογή του ισχύοντος δικαίου συνολικά σε όλους τους νέους κανόνες του Συντάγματος, όπως προβλέπεται στις πράξεις προσχώρησης των νέων κρατών μελών,
- να προβλεφθεί ότι αυτοί οι νέοι κανόνες δεν εφαρμόζονται στις πράξεις του παρελθόντος που θα συνεχίσουν να διέπονται από τις ισχύουσες προηγούμενες διατάξεις, ενώ τα θεσμικά όργανα που εκδίδουν τις πράξεις αυτές θα αποφασίζουν σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, όπως προβλεπόταν από το άρθρο 4 της απόφασης «επιτροπολογία» του 1987, να προσαρμόσουν την πράξη στους νέους κανόνες ή να διατηρήσουν τις διαδικασίες ως έχουν, εισάγοντας διατυπώσεις που να επιτρέπουν την παρέκκλιση από τους νέους κανόνες.

22. Η ομάδα είναι διατεθειμένη, εάν το επιθυμεί το Προεδρείο, να υποβάλει προτάσεις νομικών κειμένων για την επίλυση του προβλήματος αυτού.

Γ. Κατάργηση του νομικού μέσου της σύμβασης μεταξύ των κρατών μελών - προτάσεις διατύπωσης για τα άρθρα 20, 186 και 293 ΣΕΚ

23. Η συμπληρωματική εντολή της 2ας Απριλίου 2003 προβλέπει επίσης «να καταργηθεί το νομικό μέσο της σύμβασης» δηλαδή οι συμφωνίες που έχουν συναφθεί μεταξύ κρατών μελών, για τα αντικατασταθούν από πράξεις της Ένωσης (άρθρα 20, 186 και 293 ΣΕΚ).
24. Το ισχύον άρθρο 20 ΣΕΚ, νομική βάση για τη διπλωματική και προξενική προστασία των πολιτών, θα μπορούσε να διατυπωθεί ως εξής (λαμβάνομένου υπόψη ότι η πρώτη φράση του άρθρου έχει ληφθεί από το σχέδιο άρθρου «ιθαγένεια» του μέρους I ⁶) :

Κάθε πολίτης της Ένωσης απολαύει, στο έδαφος τρίτων χωρών στις οποίες δεν αντιπροσωπεύεται το κράτος μέλος του οποίου είναι υπήκοος, της διπλωματικής και προξενικής προστασίας κάθε κράτους μέλους, υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν και έναντι των υπηκόων του κράτους αυτού. Τα κράτη μέλη καθορίζουν μεταξύ τους τους αναγκαίους κανόνες λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα και αρχίζουν τις απαιτούμενες διεθνείς διαπραγματεύσεις για να εξασφαλίσουν την διπλωματική και προξενική προστασία των πολιτών της Ένωσης στα τρίτα κράτη όπως αναφέρεται στο [άρθρο (...)] ⁷.

Ο/ένας ευρωπαϊκός νόμος ή ο /ένας ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο [... η Συνέλευση καθορίζει εάν η πράξη θα πρέπει να εκδοθεί με συναπόφαση ή μόνον από το Συμβούλιο και σύμφωνα με πιο κανόνα ψηφοφορίας ...] μπορεί να θεσπίζει τα αναγκαία μέτρα για τη διευκόλυνση αυτής της προστασίας.

25. Το σημερινό άρθρο 186 ΣΕΚ, νομική βάση για την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων μεταξύ των κρατών μελών και των υπερπόντιων χωρών και εδαφών, θα μπορούσε να διατυπωθεί ως εξής :

Εναλλακτική λύση Α - Μετάβαση στο καθεστώς του άρθρου 187 ΣΕΚ

Με την επιφύλαξη των διατάξεων περί δημοσίας υγείας, δημοσίας ασφαλείας και δημοσίας τάξεως, η ελευθερία κυκλοφορίας των εργαζομένων των χωρών και εδαφών εντός των κρατών μελών και των εργαζομένων των κρατών μελών εντός των χωρών και εδαφών θα ρυθμισθεί με μεταγενέστερες συμβάσεις που απαιτούν την ομοφωνία των κρατών μελών διέπεται από τα μέτρα που θα θεσπιστούν σύμφωνα με το άρθρο 187.

⁶ Βλ. άρθρο 7 παράγρ. 2, τρίτο εδάφιο, CONV 528/03.

⁷ Να καταχωρηθεί μνεία στο άρθρο «ιθαγένεια» του μέρους I.

Εναλλακτική λύση Β - Ευθυγράμμιση της μεταχείρισης των εργαζομένων με τη μεταχείριση που προβλέπεται από το άρθρο 183 παράγραφος 5 ΣΕΚ για τους ανεξάρτητους

Με την επιφύλαξη των διατάξεων περί δημοσίας υγείας, δημοσίας ασφαλείας και δημοσίας τάξεως, η ελευθερία κυκλοφορίας των εργαζομένων των χωρών και εδαφών εντός των κρατών μελών και των εργαζομένων των κρατών μελών εντός των χωρών και εδαφών θα ρυθμισθεί με μεταγενέστερες συμβάσεις που απαιτούν την ομοφωνία των κρατών μελών ρυθμίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις και κατ' εφαρμογή των διαδικασιών που προβλέπονται στο [κεφάλαιο] σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων και σε βάση αποφυγής διακρίσεων, υπό την επιφύλαξη ειδικών μέτρων που θεσπίζονται δυνάμει του [άρθρου 187].

26. Όσον αφορά το σημερινό άρθρο 293 ΣΕΚ που προβλέπει τη σύναψη συμβάσεων μεταξύ κρατών μελών σε τέσσερις τομείς :

- το πρώτο εδάφιο («την προστασία των προσώπων, καθώς και την απόλαυση και την προστασία των δικαιωμάτων υπό τους όρους που αναγνωρίζει κάθε κράτος στους υπηκόους του») έχει περιπέσει σε αχρησία, δεδομένου ότι τα διάφορα αυτά στοιχεία είτε καλύπτονται από τις διάφορες νομικές βάσεις της σημερινής ΣΕΚ, είτε δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της συνθήκης. Θα μπορούσε, συνεπώς, να διαγραφεί,
- το δεύτερο εδάφιο («την κατάργηση της διπλής φορολογίας εντός της Κοινότητας») φαίνεται να καλύπτεται από τα μέτρα προσέγγισης των νομοθεσιών που μπορούν σήμερα να θεσπιστούν με βάση το άρθρο 94 ΣΕΚ και θα μπορούσε συνεπώς να διαγραφεί.

Εάν η Συνέλευση κρίνει αναγκαίο να δημιουργήσει μια ειδική νομική βάση, η βάση αυτή θα μπορούσε να διατυπωθεί ως εξής :

Ο /ένας ευρωπαϊκός νόμος ή ο /ένας ευρωπαϊκός νόμος πλαίσιο [... η Συνέλευση θα καθορίσει εάν η πράξη θα πρέπει να εκδοθεί με συναπόφαση ή μόνον από το Συμβούλιο και σύμφωνα με ποιον κανόνα ψηφοφορίας ...] θεσπίζει τα μέτρα για την κατάργηση της διπλής φορολογίας των υπηκόων των κρατών μελών στην Ένωση.

- το τρίτο εδάφιο («την αμοιβαία αναγνώριση των εταιρειών κατά την έννοια του άρθρου 48 δεύτερο εδάφιο, τη διατήρηση της νομικής προσωπικότητας επί μεταφοράς της έδρας από ένα κράτος σε άλλο και τη δυνατότητα συγχωνεύσεως εταιρειών που διέπονται από το δίκαιο διαφόρων κρατών μελών») υπό την επιφύλαξη διεξοδικότερης εξέτασης από τεχνική άποψη, φαίνεται ότι καλύπτεται από τα μέτρα της προσέγγισης των νομοθεσιών τα οποία μπορούν σήμερα να θεσπιστούν με βάση το άρθρο 95 ΣΕΚ. Θα μπορούσε συνεπώς να διαγραφεί,
- το τέταρτο εδάφιο («την απλούστευση των διατυπώσεων για την αμοιβαία αναγνώριση και εκτέλεση δικαστικών και διαιτητικών αποφάσεων») έχει περιπέσει σε αχρησία διότι καλύπτεται από τα μέτρα δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις τα οποία μπορούν σήμερα να θεσπιστούν με βάση το άρθρο 65 ΣΕΚ. Θα μπορούσε συνεπώς να διαγραφεί.

Δ. Προσθήκη της μνείας της αλιείας στον τίτλο του κεφαλαίου «γεωργία» - προτάσεις διατύπωσης (άρθρο 32 ΣΕΚ)

27. Για να ληφθεί υπόψη η μνεία της αλιείας στον τίτλο του κεφαλαίου «γεωργία» (που εφαρμόζεται ήδη στην αλιεία αλλά δεν προκύπτει πολύ καθαρά από το σημερινό κείμενο), προτείνεται να καταχωρηθεί νέο άρθρο 31α, η τελευταία φράση του οποίου θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο ελέγχου από τεχνική άποψη και να τροποποιηθεί ελαφρώς η παράγραφος 1 του άρθρου 32 :

Η ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ Η ΑΛΙΕΙΑ

Άρθρο 31α

Η Ένωση καθορίζει και εφαρμόζει κοινή πολιτική γεωργίας και αλιείας.

Γεωργικά προϊόντα νοούνται τα προϊόντα του εδάφους, της κτηνοτροφίας και της αλιείας, καθώς και τα προϊόντα πρώτης μεταποίησης τα οποία έχουν άμεση σχέση με αυτά. Οι αναφορές στην κοινή γεωργική πολιτική ή στη γεωργία και η χρήση του όρου «γεωργικός» εννοείται ότι αφορούν και την αλιεία.

Άρθρο 32

1. ***Η κοινή εσωτερική αγορά περιλαμβάνει τη γεωργία και το εμπόριο γεωργικών προϊόντων. ~~Ως γεωργικά προϊόντα νοούνται τα προϊόντα του εδάφους, της κτηνοτροφίας και της αλιείας, καθώς και τα προϊόντα πρώτης μεταποίησης τα οποία έχουν άμεση σχέση με αυτά.~~***
2. (...)

Ε. Άλλες τεχνικές προσαρμογές

28. Σύμφωνα με την εντολή της 2ας Απριλίου 2003, η ομάδα εμπειρογνομόνων προέβη επιπλέον σε διάφορες τεχνικές προσαρμογές που ζητήθηκαν και συγκεκριμένα :

- συγχώνευση των διατάξεων (συγχώνευση των δύο παραγράφων των άρθρων 19 ΣΕΚ και συγχώνευση των δύο εδαφίων της παραγράφου 2 του άρθρου 80 ΣΕΚ),
- καταχώρηση του κεφαλαίου για τη σύνδεση των υπερπόντιων χωρών και εδαφών ως νέο κεφάλαιο «Αα» στη διάρθρωση του τόμου Ι δηλαδή μεταξύ του κεφαλαίου Α για τις εσωτερικές πολιτικές και δράσεις και του κεφαλαίου Β για την εξωτερική δράση,
- τροποποίηση της ορολογίας σχετικά με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (αντικατάσταση των όρων «*σύμφωνη γνώμη*» από τον όρο «*έγκριση*» κατάργηση του επιθέτου «*απόλυτη*» όσον αφορά την πλειοψηφία, δηλαδή την απλή πλειοψηφία του Κοινοβουλίου συνεδριάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε «*έκτακτη περίοδο συνόδου*»),
- αντικατάσταση των συντομογραφιών «ΕΚΤ» και «ΕΣΚΤ» από τις επίσημες ονομασίες,
- αντικατάσταση των όρων «κοινές αξίες» στο άρθρο 16 ΣΕΚ από τη διατύπωση που αναφέρεται στην εντολή.

Christian PENNERA

Thérèse BLANCHET

Alain VAN SOLINGE

Kieran BRADLEY

Emer FINNEGAN

Paolo STANCANELLI

Συμπληρωματική εντολή της 2ας Απριλίου 2003

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ
Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Βρυξέλλες, 2 Απριλίου 2003

**Συμπληρωματική εντολή προς την ομάδα εμπειρογνομόνων
που διόρισαν οι νομικές υπηρεσίες
των τριών θεσμικών οργάνων**

1. Κατά τη συνεδρίασή του στις 2 Απριλίου 2003, το Προεδρείο εξέτασε τις υποδείξεις που είχε περιλάβει η ομάδα εμπειρογνομόνων στην έκθεσή της με ημερομηνία 13 Μαρτίου 2003 (βλ. έγγρ. CONV 618/03, σελ. 175 έως 187), εκτός από τα σημεία 29, 30, 31 και 32.
2. Κατόπιν της εξέτασης αυτής, το Προεδρείο συμφώνησε να δώσει στην ομάδα συμπληρωματική εντολή προκειμένου να υλοποιήσει ορισμένες εισηγήσεις στις οποίες το Προεδρείο αποφάσισε να δώσει συνέχεια. Όσον αφορά τη συνέχεια που θα δοθεί στις υποδείξεις των σημείων 29, 30, 31 και 32 τις οποίες δεν έχει εξετάσει ακόμα το Προεδρείο, η υλοποίησή τους θα γίνει ενδεχομένως με νέα συμπληρωματική εντολή του Προεδρείου.
3. Οι υποδείξεις στις οποίες η ομάδα εμπειρογνομόνων καλείται από το Προεδρείο να δώσει συνέχεια είναι οι εξής:

α) Συγχώνευση των άρθρων 70 και 80 ΣΕΚ

Το Προεδρείο αποφάσισε να υλοποιηθεί η υπόδειξη αυτή επιλέγοντας την δυνατότητα α) (σελ. 179)

β) Χρήση συντομογραφιών

Το Προεδρείο αποφάσισε να υλοποιηθεί η υπόδειξη της ομάδας (σελ. 176)· οι συντομογραφίες που αναγράφονται στο Μέρος II του Συντάγματος πρέπει να αντικατασταθούν από τις επίσημες ονομασίες.

γ) Διαδικασίες λήψης αποφάσεων

Το Προεδρείο αποφάσισε να υλοποιηθούν οι ακόλουθες υποδείξεις της ομάδας (σελ. 184 και 185):

- i) να αντικατασταθεί ο νυν κανόνας ψηφοφορίας, σύμφωνα με τον οποίο «το Συμβούλιο αποφασίζει με την πλειοψηφία των μελών του» (άρθρο 205 παράγραφος 1) από τη διατύπωση «το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία». Ζητείται από την ομάδα να προβεί στις αναγκαίες τεχνικές προσαρμογές των νομικών βάσεων ώστε να ληφθεί υπ' όψη ο νέος αυτός κανόνας,

- ii) όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ο όρος « σύμφωνη γνώμη » να αντικατασταθεί από τον όρο « έγκριση » (στα αγγλικά « consent »),
- iii) επειδή το Προεδρείο αποφάσισε να προβλέπεται σε άρθρο του Συντάγματος, ειδικά για την Επιτροπή, η διατύπωση «για την έκδοση πράξεως της Ένωσης απαιτείται πρόταση της Επιτροπής, εκτός αν υπάρχει ρητή αντίθετη διάταξη», ζητείται από την ομάδα να προβεί στις απαραίτητες τεχνικές προσαρμογές των νομικών βάσεων οι οποίες προβλέπουν ότι το Συμβούλιο αποφασίζει προτάσει της Επιτροπής,
- iv) καθ' όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, να αντικατασταθούν οι όροι «απόλυτη πλειοψηφία» από τους όρους «πλειοψηφία των ψηφισάντων», οι δε όροι «πλειοψηφία των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου» από τους όρους «πλειοψηφία των μελών που το αποτελούν».

δ) Σύνδεση των υπερπόντιων χωρών και εδαφών

Το Προεδρείο αποφάσισε να διατηρηθεί το τέταρτο μέρος της συνθήκης ΕΚ ως αυτοτελές τμήμα εντός του Μέρους II.

ε) Συγχώνευση ορισμένων διατάξεων

Το Προεδρείο αποφάσισε να δώσει συνέχεια στην υπόδειξη για συγχώνευση των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 19, ζητώντας ταυτόχρονα να δοθεί προσοχή, κατά την διατύπωση της συγχωνευόμενης διάταξης, στη δέουσα συνεκτίμηση των ιδιαιτεροτήτων του κάθε τομέα.

στ) Απαλοιφή ορισμένων διατάξεων

Το Προεδρείο αποφάσισε να δοθεί συνέχεια στα συμπεράσματα της ομάδας εργασίας ΙΧ τα σχετικά με την απαλοιφή του νομικού μέσου που προτείνει η Συνέλευση (βλ. άρθρο 20 της ΣΕΕ και άρθρα 186, 293 της ΣΕΚ) και την αντικατάστασή του από κανονισμούς ή αποφάσεις του Συμβουλίου. Ως εκ τούτου αποφάσισε την απαλοιφή του άρθρου 293 της ΣΕΚ. Ζητείται από την ομάδα να υλοποιήσει τις υποδείξεις αυτές και να εξετάσει μήπως ενδεχομένως χρειάζεται να δημιουργηθεί συγκεκριμένη νομική βάση για τους τομείς οι οποίοι, εμπίπτοντας στη διάταξη αυτή, ίσως να μην καλύπτονται από άλλες διατάξεις του Συντάγματος. Αυτή η ενδεχόμενη νέα νομική βάση θα πρέπει να προβλέπει ως νομικό μέσο τον κανονισμό του Συμβουλίου.

ζ) Αντικατάσταση των λέξεων «κοινών αξιών» που περιέχονται στο άρθρο 16 της ΣΕΚ

Το Προεδρείο αποφάσισε να δοθεί συνέχεια στην υπόδειξη της ομάδας και να αντικατασταθούν οι λέξεις «στα πλαίσια των κοινών αξιών» που περιέχονται στο άρθρο 16 της ΣΕΚ από τις λέξεις «ως υπηρεσίες στις οποίες οι πάντες στην Ένωση αποδίδουν αξία ».

4. Το Προεδρείο ενέκρινε επίσης τις υποδείξεις της ομάδας εμπειρογνομόνων οι οποίες έχουν ήδη υλοποιηθεί από αυτήν και οι οποίες ανευρίσκονται στο παράρτημα του ανά χείρας σημειώματος.

ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΗΔΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΕΙ
Η ΟΜΑΔΑ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΩΝ

1. Διάρθρωση του μέρους II

Στη σελίδα 177 η ομάδα εμπειρογνομόνων εφιστά την προσοχή στο ότι ορισμένες διατάξεις δεν έχουν τη σωστή θέση στο κείμενο της 28ης Οκτωβρίου 2002, όπως οι διατάξεις γενικής εφαρμογής (άρθρα 3 παράγραφος 2, 6, 16, 295 και 296 της συνθήκης ΕΚ), οι διατάξεις περί μη εισαγωγής διακρίσεων και περί ιθαγένειας (άρθρα 12, 13 και 18 έως 22), οι διατάξεις περί φορολογίας (άρθρα 90 έως 93), η τελωνειακή συνεργασία (άρθρο 135) ή η οικονομική, χρηματοπιστωτική και τεχνική συνεργασία με τις τρίτες χώρες (άρθρο 181 Α). Η ομάδα υπέδειξε τις θέσεις που πρέπει να καταλάβουν στο μέρος II.

2. Κατάργηση των παρωχημένων διατάξεων

Στη σελίδα 178 η ομάδα προτείνει να καταργηθούν ως παρωχημένες ορισμένες διατάξεις της συνθήκης ΕΚ αναφερόμενες σε ημερομηνίες ή συμβάντα του παρελθόντος (άρθρο 14 ΕΚ, 93 ΕΚ όπου αναφέρεται η 31η Δεκεμβρίου 1992 σχετικά με την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς, το άρθρο 37 παράγραφος 1 ΕΚ που αναφέρεται σε μία διάσκεψη η οποία πραγματοποιήθηκε στη Στρέζα το 1958 και της οποίας τα αποτελέσματα ανήκουν έκτοτε στο κεκτημένο).

3. Ανακατάταξη ορισμένων άρθρων

Στις σελίδες 182 και 183 η ομάδα πρότεινε ορισμένες ανακατατάξεις περιορισμένης κλίμακας:

- α. τοποθέτηση του άρθρου 4 ΣΕΚ στην αρχή του τίτλου «οικονομική και νομισματική πολιτική»,
- β. τοποθέτηση των άρθρων 14 και 15 ΕΚ στην αρχή ενός νέου τίτλου ή κεφαλαίου που θα είναι αφιερωμένο στην εσωτερική αγορά και θα περιλαμβάνει και τα άρθρα 94 έως 97 ΕΚ,
- γ. συμπλήρωση του τίτλου II «Γεωργία» της συνθήκης ΕΚ με τις λέξεις «και αλιεία», ώστε ο τίτλος να δίνει εικόνα του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 32, παράγραφος 1 ΕΚ, το δε κείμενο του άρθρου να προσαρμοστεί ανάλογα.

4. Ετήσιες σύνοδοι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Στη σελίδα 187 η ομάδα προτείνει να αντικατασταθεί στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 196 ΕΚ η φράση «το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δύναται να συνέλθει σε έκτακτη σύνοδο ...», η οποία θα μπορούσε να προκαλέσει σύγχυση στους πολίτες, με τη διατύπωση του κανονισμού του Κοινοβουλίου που χρονολογείται από το 1958 και κάνει λόγο για «περίοδο συνόδου».

Συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ
Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Βρυξέλλες, 29 Απριλίου 2003

**Δεύτερη συμπληρωματική εντολή προς την ομάδα εμπειρογνομόνων
που διόρισαν οι νομικές υπηρεσίες
των τριών θεσμικών οργάνων**

Νομικές πράξεις και διαδικασίες

1. Κατά τη συνεδρίασή του στις 2 Απριλίου 2003, το Προεδρείο εξέτασε τις προτάσεις που υπέβαλε η ομάδα εμπειρογνομόνων στην έκθεσή της της 13ης Μαρτίου 2003. Μετά από αυτή την εξέταση, συμφωνήθηκε να δοθεί στην ομάδα συμπληρωματική εντολή προκειμένου να υλοποιήσει ορισμένες εισηγήσεις στις οποίες το Προεδρείο αποφάσισε να δώσει συνέχεια. Στην εντολή αυτή αναφέρεται ότι η συνέχεια που θα δοθεί στις υποδείξεις των σημείων 29, 30, 31 και 32 της εν λόγω έκθεσης τις οποίες δεν έχει εξετάσει ακόμα το Προεδρείο, θα αποτελέσει ενδεχομένως αντικείμενο νέας συμπληρωματικής εντολής του Προεδρείου.
2. Κατά τη συνεδρίασή του στις 10 Απριλίου 2003, το Προεδρείο εξέτασε τα θέματα που εμπίπτουν στο σημείο 29 «Ονομασία των νομοθετικών πράξεων» και στα σημεία 30, 31 και 32 «Διάκριση μεταξύ των νομοθετικών και μη νομοθετικών πράξεων του Συμβουλίου».
3. Στη συνεδρίαση αυτή, το Προεδρείο αποφάσισε τη διάκριση μεταξύ νομοθετικών (άρθρο 25) και μη νομοθετικών πράξεων που υιοθετούνται άμεσα βάσει του Συντάγματος (άρθρο 26) και, εντός της κατηγορίας των νομοθετικών πράξεων, μεταξύ εκείνων που στο μέλλον θα πρέπει να υποβάλλονται στη συνήθη νομοθετική διαδικασία και εκείνων που θα εκδίδονται από το Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο με συμμετοχή του άλλου κλάδου της νομοθετικής αρχής. Τα συμπεράσματα του Προεδρείου αντικατοπτρίζονται στους καταλόγους που παρατίθενται στο **παράρτημα**.
4. Όσον αφορά τις νομοθετικές πράξεις, το σύστημα που περιγράφεται στο σχέδιο άρθρου 25 προϋποθέτει ότι εκδίδονται πάντοτε από το νομοθέτη. Κατά γενικό κανόνα, εκδίδονται από κοινού και ισότιμα από τους δύο νομοθετούντες κλάδους, σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία που προβλέπει το σχέδιο άρθρου 25. Όμως, σε ορισμένες συγκεκριμένες περιπτώσεις, εκδίδονται σύμφωνα με ειδικές νομοθετικές διαδικασίες από το Κοινοβούλιο με κάποια συμμετοχή του Συμβουλίου ή από το Συμβούλιο (το ενεργεί ως νομοθέτης, δηλαδή υπόκειται στους κανόνες της διαφάνειας και της επικουρικότητας) με κάποια συμμετοχή του Κοινοβουλίου.

5. Μετά τις τροποποιήσεις και τη συζήτηση στην ολομέλεια, καθώς και την έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων της 13ης Μαρτίου 2003, το Προεδρείο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το επίθετο «νομοθετική» χρησιμοποιούμενο για να περιγράψει τη διαδικασία που αποτελεί τον γενικό κανόνα μπορεί να οδηγήσει σε εσφαλμένη αντίληψη, διότι φαίνεται να αποτελεί το καθοριστικό κριτήριο και όχι τη συνέπεια του «νομοθετικού» χαρακτήρα της πράξης. Το Προεδρείο αποφάσισε να προσδιορίσει την εμβέλειά της ως νομοθετικής διαδικασίας κοινού δικαίου, χαρακτηρίζοντάς την «συνήθη νομοθετική διαδικασία», με σκοπό να μην αποκλεισθεί ο νομοθετικός χαρακτήρας των πράξεων οι οποίες ενδέχεται να εκδίδονται, σε πολύ περιορισμένο αριθμό (εφόσον το αποφασίσει η Συνέλευση), από το Κοινοβούλιο ή από το Συμβούλιο με διαφόρους βαθμούς συμμετοχής του άλλου νομοθετούντος κλάδου, δυνάμει νομοθετικών μεν διαδικασιών, ειδικών όμως.
6. Οι νομικές βάσεις που αποτελούν αντικείμενο σχεδίων άρθρων συζητήσεων οι οποίες βρίσκονται εν εξελίξει στη Συνέλευση και σε κύκλους συζητήσεων, δεν καλύπτονται από το παρόν έγγραφο. Ο νομοθετικός ή μη νομοθετικός χαρακτήρας των νομικών βάσεων και, κατά συνέπεια, η διαδικασία τους πρέπει να καθοριστεί στο πλαίσιο αυτών ακριβώς των ειδικών συζητήσεων και εργασιών. Αυτό αφορά τις διατάξεις σχετικά με το χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, τις διατάξεις τις σχετικές με το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο, τις γενικές και τελικές διατάξεις και τις διατάξεις που αφορούν την εξωτερική δράση, τα οικονομικά, τα θεσμικά όργανα, το ανήκειν στην Ένωση και το δημοκρατικό βίο. Οι διαδικασίες λήψεως αποφάσεων για την οικονομική και νομισματική Ένωση πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο χωριστής συνολικής εξέτασης, ώστε να διασφαλίζεται η συνοχή της.
7. Το τμήμα I του παραρτήματος αποτελείται από τις νομικές βάσεις που υποβάλλονται ήδη στη συνήθη νομοθετική διαδικασία και, συνεπώς, ο νομοθετικός τους χαρακτήρας δεν συζητείται. Περιλαμβάνει επίσης τις νομικές βάσεις για τις οποίες γίνεται άμεσα λόγος στα συμπεράσματα της ομάδας εργασίας «απλούστευση».
8. Το τμήμα II καλύπτει τις νομικές βάσεις στις οποίες θα μπορούσε να επεκταθεί η συνήθης νομοθετική διαδικασία. Το Προεδρείο εκτιμά ότι, βάσει των κριτηρίων που έχει θεσπίσει η ομάδα εργασίας «απλούστευση», πρόκειται για πράξεις νομοθετικού χαρακτήρα.
9. Το τμήμα III περιέχει τις νομικές βάσεις βάσει των οποίων πράξεις, αν και νομοθετικού χαρακτήρα, εκδίδονται από το Κοινοβούλιο ή από το Συμβούλιο με διαφόρους βαθμούς συμμετοχής του άλλου νομοθετούντος κλάδου.
10. Το τμήμα IV περιέχει τον κατάλογο των μη νομοθετικών πράξεων. Πρόκειται για νομικές βάσεις που ανταποκρίνονται στα κριτήρια που έχει θεσπίσει η ομάδα εργασίας IX.
11. Καλείται η ομάδα εμπειρογνομόνων να δώσει συνέχεια στις αποφάσεις του Προεδρείου όσον αφορά τις ακόλουθες πτυχές:
 - α) Καλείται η ομάδα εμπειρογνομόνων να επισημάνει, για κάθε νομική βάση του Μέρους III του Συντάγματος, τα προς χρήση μέσα. Πρόκειται για το νόμο και το νόμο-πλαίσιο για τις νομικές βάσεις που περιλαμβάνονται στα προαναφερθέντα τμήματα I, II και III. Ο νόμος αντικαθιστά τον κανονισμό και ο νόμος-πλαίσιο την οδηγία. Όσον αφορά το τμήμα IV, ο κανονισμός αντικαθιστά τον κανονισμό και την οδηγία· η απόφαση παραμένει απόφαση.
 - β) Στις περιπτώσεις που η παρούσα συνθήκη δεν αναφέρει ένα συγκεκριμένο μέσο αλλά κάνει γενικά λόγο για «μέτρα», υπάρχει δυνατότητα επιλογής μεταξύ «νόμου ή νόμου-πλαισίου» για τις νομικές βάσεις που περιλαμβάνονται στα τμήματα I, II και III και μεταξύ «κανονισμού και απόφασης» για τις νομικές βάσεις που περιλαμβάνονται στο τμήμα IV.

- γ) Ο όρος «μέτρα», τον οποίο χρησιμοποίησε η ομάδα εμπειρογνομόνων σε όλες τις περιπτώσεις που η συνθήκη δεν διευκρινίζει το μέσο, περιλαμβάνει επίσης τις συστάσεις. Θα καλυφθούν από οριζόντια διάταξη στον τίτλο V του Συντάγματος (στη νέα του μορφή), όπου θα ορίζεται ότι «στις περιπτώσεις που το Σύνταγμα προβλέπει την έκδοση νομικά δεσμευτικών πράξεων, τα θεσμικά όργανα μπορούν επίσης να εγκρίνουν συστάσεις».
- δ) Το σχέδιο άρθρου 25 αναφέρει τα στοιχεία της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας: Κοινή απόφαση του Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου που αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία προτάσει της Επιτροπής και παραπέμπει στο άρθρο (πρώην 251). Συνεπώς, δεν θα είναι πλέον αναγκαίο να αναφέρονται όλα αυτά τα στοιχεία σε κάθε νομική βάση όταν εφαρμόζεται η συνήθης νομοθετική διαδικασία. Καλείται η ομάδα εμπειρογνομόνων να εξετάσει τη δυνατότητα απλούστευσης της διατύπωσης των νομικών βάσεων που προβλέπουν την έκδοση νομοθετικών πράξεων σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, αντικαθιστώντας τις λεπτομέρειες της διαδικασίας από αναφορά του νόμου ή του νόμου-πλαισίου και μόνο.
- ε) Οι κατάλογοι των νομικών βάσεων συνεπάγονται επίσης ορισμένες διαδικαστικές τροποποιήσεις. Η ομάδα εμπειρογνομόνων καλείται επίσης να δώσει συνέχεια σε αυτές τις τροποποιήσεις.

Έγγραφο εργασίας της 16ης Απριλίου 2003: το δικαίωμα πρωτοβουλίας της Επιτροπής

12. Η ομάδα εμπειρογνομόνων υπέβαλε έγγραφο εργασίας στο Προεδρείο, με το οποίο δίνεται συνέχεια σε όλα τα σημεία της συμπληρωματικής εντολής της 2ας Απριλίου 2003 εκτός από το σημείο γ), iii) σχετικά με την προσθήκη γενικού κανόνα σύμφωνα με τον οποίο «Για την έκδοση πράξεως της Ένωσης απαιτείται πρόταση της Επιτροπής, εκτός αν υπάρχει ρητή αντίθετη διάταξη».
13. Εν τω μεταξύ, το Προεδρείο υπέβαλε στη Συνέλευση σχέδιο τίτλου IV σχετικά με τα θεσμικά όργανα. Το εν λόγω σχέδιο υιοθετεί τον κανόνα σύμφωνα με τον οποίο «Πλην της περιπτώσεως στην οποία το Σύνταγμα ορίζει άλλως, πράξη της Ένωσης δύναται να εκδοθεί προτάσει της Επιτροπής και μόνον»¹.
14. Λαμβάνοντας υπόψη αυτή τη διάταξη αφενός και τα επιχειρήματα των νομικών εμπειρογνομόνων αφετέρου, καλείται η ομάδα:
- να διατηρήσει σε όλες τις νομικές βάσεις που δεν προβλέπουν νομοθετικές πράξεις την αναφορά «προτάσει της Επιτροπής»
 - όσον αφορά τις νομικές βάσεις που προβλέπουν νομοθετικές πράξεις, να προβεί στην κατάργηση κάθε διαδικαστικού στοιχείου, περιοριζόμενη στην αναφορά του νόμου και του νόμου-πλαισίου.

¹ Σχέδιο άρθρου 18, παράγραφος 2 (CONV 691/03)

Προθεσμία της δεύτερης συμπληρωματικής εντολής

15. Δεδομένου ότι επιταχύνονται οι εργασίες της Συνέλευσης, η ομάδα εμπειρογνομόνων καλείται να δώσει συνέχεια στην παρούσα δεύτερη συμπληρωματική εντολή και να υποβάλει τα συμπεράσματά της στο Προεδρείο μέσω της Γραμματείας της Συνέλευσης στις 8 Μαΐου 2003.

I. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ - ΣΥΝΗΘΗΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- Κανόνες για την απαγόρευση των διακρίσεων λόγω εθνικότητας. Άρθρο 12.
- Μέτρα υποστήριξης σε θέματα μη-διάκρισης. Άρθρο 13.2
- Διατάξεις για τη διευκόλυνση της άσκησης του δικαιώματος των πολιτών να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών. Άρθρο 18, παράγραφος 2
- Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων. Άρθρο 40.
- Δικαίωμα εγκατάστασης. Άρθρο 44.
- Συντονισμός των νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων που προβλέπουν ειδικό καθεστώς για τους υπηκόους των άλλων κρατών μελών κατά την άσκηση του δικαιώματος εγκατάστασης. Άρθρο 46, παράγραφος 2.
- Δικαίωμα εγκατάστασης για τις μη μισθωτές δραστηριότητες. Άρθρο 47, τέλος της δεύτερης παραγράφου.
- Υπηρεσίες. Άρθρο 55.
- Κοινοί κανόνες εφαρμοστέοι στις διεθνείς μεταφορές που εκτελούνται από ή προς την επικράτεια ενός κράτους μέλους ή που διέρχονται από την επικράτεια ενός ή περισσότερων κρατών μελών· όροι υπό τους οποίους γίνονται δεκτοί στις εθνικές μεταφορές ενός κράτους μέλους μεταφορείς μη εγκατεστημένοι σε αυτό· μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας των μεταφορών. Άρθρο 71, παράγραφος 1.
- Επέκταση των διαδικαστικών κανόνων που προβλέπονται στο άρθρο 71, παράγραφος 1 στις θαλάσσιες και αεροπορικές μεταφορές. Άρθρο 80, παράγραφος 2.
- Μέτρα εναρμόνισης για την εσωτερική αγορά. Άρθρο 95, παράγραφος 1.
- Μέτρα ενθάρρυνσης της απασχόλησης. Άρθρο 129.
- Τελωνειακή συνεργασία. Άρθρο 135.
- Κοινωνική πολιτική: στοιχεία α) β) ε) η) θ) ι) ια) της παραγράφου 1 και δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 137 (επί του παρόντος: το τμήμα του άρθρου που αναφέρεται εδώ έχει ήδη υποβληθεί στη νομοθετική διαδικασία, το άλλο τμήμα -βλ. πιο κάτω- μπορεί να υποβληθεί επίσης κατόπιν ομόφωνης αποφάσεως του Συμβουλίου)
- Κοινωνική πολιτική (ισότητα ευκαιριών, μεταχείρισης και αμοιβής). Άρθρο 141
- Εφαρμογή των αποφάσεων που αφορούν το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Άρθρο 148.
- Παιδεία. Άρθρο 149, παράγραφος 4 (πλην των συστάσεων).
- Επαγγελματική εκπαίδευση (μέτρα που συμβάλλουν στην υλοποίηση των στόχων του άρθρου 150). Άρθρο 150, παράγραφος 4.
- Δημόσια υγεία (ελάχιστες προϋποθέσεις για την ποιότητα και την ασφάλεια των οργάνων, μέτρα στον κτηνιατρικό και φυτοϋγειονομικό τομέα με άμεσο στόχο την προστασία της δημόσιας υγείας). Άρθρο 152.4
- Προστασία των καταναλωτών. Άρθρο 153, παράγραφος 4.
- Διευρωπαϊκά δίκτυα, προσανατολισμοί. Άρθρο 156, πρώτο εδάφιο.
- Άλλα μέτρα που αφορούν τα διευρωπαϊκά δίκτυα. Άρθρο 156.
- Βιομηχανία. Άρθρο 157, παράγραφος 3.
- Μέτρα οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Άρθρο 159
- Εκτελεστικές αποφάσεις που αφορούν το ΕΤΠΑ. Άρθρο 162.
- Ερευνητικό πρόγραμμα-πλαίσιο. Άρθρο 166.
- Θέσπιση των μέτρων που αναφέρονται στα άρθρα 167, 168 και 169 - έρευνα. Άρθρο 172.
- Περιβάλλον (κοινοτικές δράσεις για την υλοποίηση των στόχων του άρθρου 174). Άρθρο 175, παράγραφος 1.

- Πρόγραμμα δράσης σε άλλους τομείς του περιβάλλοντος. Άρθρο 175, παρ. 3 Σ.
- Συνεργασία για την ανάπτυξη. Άρθρο 179.
- Καθεστώς και κανόνες χρηματοδότησης των πολιτικών κομμάτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Άρθρο 191
- Γενικές αρχές σχετικά με τη διαφάνεια. Άρθρο 255, παράγραφος 2.
- Καταπολέμηση της απάτης κατά των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας. Άρθρο 280, παράγραφος 4.
- Στατιστικές. Άρθρο 285, παράγραφος 1.
- Σύσταση ανεξάρτητου εποπτικού οργάνου για την προστασία των δεδομένων. Άρθρο 286, παράγραφος 2.

Νομικές βάσεις για τις οποίες γίνεται άμεσα λόγος στα συμπεράσματα της ομάδας εργασίας «απλούστευση», οι οποίες θα πρέπει να υποβληθούν στη συνήθη νομοθετική διαδικασία

- Εσωτερική αγορά (μέτρα κοινωνικής ασφάλισης για τους κοινοτικούς διακινούμενους εργαζομένους). Άρθρο 42. (Επί του παρόντος το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία)¹
- Συντονισμός των νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων. Συντονισμός των υφιστάμενων αρχών της νομοθεσίας που διέπουν το καθεστώς των επαγγελματιών όσον αφορά την κατάρτιση και τους όρους πρόσβασης των φυσικών προσώπων. Άρθρο 47. (επί του παρόντος το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία)
- Πολιτιστικά θέματα. Άρθρο 151 (πλην των συστάσεων). *(Επί του παρόντος το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία)*
- Διαρθρωτικά Ταμεία και Ταμεία Συνοχής, (από το 2007). Άρθρο 161. (Επί του παρόντος: ειδική πλειοψηφία το 2007 και σύμφωνη γνώμη)

¹ Το Προεδρείο προτείνει την αλλαγή διαδικασίας, δηλαδή τη μετάβαση από την ομοφωνία στην ειδική πλειοψηφία, όντας πεπεισμένο ότι το άρθρο αυτό δεν συνεπάγεται μέτρα εναρμόνισης των νομοθεσιών των κρατών μελών.

II. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΑΝ ΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΟΥΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΝΗΘΟΥΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Ισχύουσα διαδικασία: Ειδική πλειοψηφία στο Συμβούλιο και απλή γνώμη του Κοινοβουλίου

- Νομοθεσία στον τομέα της κοινής γεωργικής πολιτικής. Άρθρο 37, παράγραφος 2².
- Ελευθέρωση των υπηρεσιών. Άρθρο 52, παράγραφος 1.
- Διατάξεις που αφορούν τις αρχές του καθεστώτος των μεταφορών, η εφαρμογή των οποίων ενδέχεται να επηρεάσει το βιοτικό επίπεδο και τα επίπεδα της απασχόλησης. Άρθρο 71, παράγραφος 2
- Κοινωνική πολιτική στοιχεία: δ), στ) και ζ) της παραγράφου 1 και δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 137. *(Σύμφωνα με την εν ισχύ συνθήκη, οι πτυχές που αναφέρονται εδώ μπορούν να υποβληθούν στη διαδικασία συναπόφασης, ύστερα από ομόφωνη απόφαση του Συμβουλίου)*
- Διαδικασίες ελέγχου των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων. Άρθρο 202 (Σχέδιο άρθρον 28)
- Έκδοση δημοσιονομικών κανονισμών, (από το 2007). Άρθρο 279, παράγραφος 1.
- Κατάρτιση του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του καθεστώτος που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού των Κοινοτήτων. Άρθρο 283.

Ισχύουσα διαδικασία: ειδική πλειοψηφία στο Συμβούλιο

- Εξαίρεση σε ένα κράτος μέλος ορισμένων δραστηριοτήτων από το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων σχετικά με το δικαίωμα εγκατάστασης. Άρθρο 45, δεύτερο εδάφιο.
- Επέκταση στους υπηκόους τρίτου κράτους οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι στην Κοινότητα του ευεργετήματος των διατάξεων σχετικά με την παροχή υπηρεσιών. Άρθρο 49, δεύτερο εδάφιο.
- Θέσπιση άλλων μέτρων σχετικά με τις κινήσεις κεφαλαίων από ή προς τρίτες χώρες. Άρθρο 57, παράγραφος 2, πρώτο τμήμα.
- Έκδοση οδηγιών για την εξάλειψη των στρεβλώσεων εντός της κοινής αγοράς. Άρθρο 96, δεύτερο εδάφιο.

Ισχύουσα διαδικασία: Ομοφωνία στο Συμβούλιο και απλή γνώμη του Κοινοβουλίου

- Τροποποίηση ορισμένων άρθρων του Πρωτοκόλλου σχετικά με το καταστατικό της ΕΤΕπ. Άρθρο 266

² Σε μεταγενέστερο στάδιο θα πρέπει να διευκρινιστεί ποιες πτυχές της γεωργικής πολιτικής θα πρέπει να θεωρούνται νομοθετικές και ποιες μη νομοθετικές.

III. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΕΚΔΙΔΟΝΤΑΙ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Πράξεις εκδιδόμενες από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

- Καθεστώς του Διαμεσολαβητή Άρθρο 195, παρ. 4 (*Ισχύουσα διαδικασία: έκδοση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μετά από έγκριση του Συμβουλίου και γνώμη της Επιτροπής*)
- Καθεστώς των μελών του Κοινοβουλίου Άρθρο 190, παρ. 5 (*Ισχύουσα διαδικασία: έκδοση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μετά από έγκριση του Συμβουλίου και γνώμη της Επιτροπής*)
- Λεπτομερείς διατάξεις άσκησης του δικαιώματος εξέτασης. Άρθρο 19, παρ. 3 (*Ισχύουσα διαδικασία: κοινή συμφωνία μεταξύ του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής. Το Προεδρείο προτείνει: έκδοση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μετά από έγκριση του Συμβουλίου και γνώμη της Επιτροπής*)

Πράξεις που απαιτούν εθνική επικύρωση

- Επέκταση των δικαιωμάτων που συνδέονται με την υπηκοότητα. Άρθρο 22 (*Ισχύουσα διαδικασία: ομοφωνία στο Συμβούλιο και απλή γνώμη του Κοινοβουλίου. Το Προεδρείο προτείνει να αντικατασταθεί η απλή γνώμη του Κοινοβουλίου από σύμφωνη γνώμη*)
- Ενιαία εκλογική διαδικασία Άρθρο 190, παρ. 4. (*Ισχύουσα διαδικασία: ομοφωνία στο Συμβούλιο μετά από πρόταση και σύμφωνη γνώμη του ΕΚ*)

Πράξεις με συνταγματικές επιπτώσεις στα κράτη μέλη

Μέτρα για την καταπολέμηση των διακρίσεων. Άρθρο 13, παρ. 1³ (*Ισχύουσα διαδικασία: ομοφωνία στο Συμβούλιο και απλή γνώμη του Κοινοβουλίου*)

Δικαιώματα του πολίτη: δικαίωμα εκλέγειν και εκλέγεσθαι. Άρθρο 19.³ (*Ισχύουσα διαδικασία: ομοφωνία στο Συμβούλιο και απλή γνώμη του Κοινοβουλίου*)

Πράξεις ιδιαίτερης πολιτικής ευαισθησίας⁴. Ισχύουσα διαδικασία: ομοφωνία στο Συμβούλιο και απλή γνώμη του Κοινοβουλίου

- Θέσπιση μέτρων σχετικά με τις κινήσεις κεφαλαίων από ή προς τρίτες χώρες, οι οποίες αποτελούν οπισθοδρόμηση στη διαδικασία ελευθέρωσης που προβλέπει το κοινοτικό δίκαιο. Άρθρο 57, τέλος της παρ. 2⁵. (*Η ισχύουσα διαδικασία δεν προβλέπει γνώμη του Κοινοβουλίου*)
- Εναρμόνιση των νομοθεσιών. Άρθρο 94⁵

³ Παρότι δεν απαιτούν εθνική επικύρωση, αυτές οι δύο νομικές βάσεις έχουν άμεσες συνέπειες στις διατάξεις συνταγματικής φύσεως των κρατών μελών.

⁴ Η ομάδα εργασίας IX «απλούστευση», όταν εξέταζε τη γενίκευση της νομοθετικής διαδικασίας, επεσήμανε ότι πιθανώς υπάρχουν εξαιρέσεις σε αυτόν τον κανόνα σε τομείς όπου η εντελώς ιδιαίτερη φύση της Ένωσης απαιτεί διαδικασίες αυτόνομης λήψης αποφάσεων (απαίτηση επικύρωσης) ή σε τομείς «μεγάλης πολιτικής ευαισθησίας» για τα κράτη μέλη.

⁵ Οι τρεις αυτές διατάξεις αποτελούν εξαιρέσεις σε σχέση με τους οικείους γενικούς τους κανόνες, οι οποίοι προβλέπουν τη νομοθετική διαδικασία: το άρθρο 57, τέλος της παρ. 2 είναι η εξαίρεση σε σχέση με τον γενικό κανόνα του άρθρου 57, παρ. 2 πρώτο μέρος, το άρθρο 94 είναι η εξαίρεση σε σχέση με το άρθρο 95 εάν το Προεδρείο ακολουθούσε την πρόταση της ομάδας εμπειρογνομόνων· το άρθρο 175, παρ. 2 είναι η εξαίρεση σε σχέση με το άρθρο 175, παρ. 1.

- Κοινωνική πολιτική: κοινωνική ασφάλιση και κοινωνική προστασία των εργαζομένων. στοιχείο γ) της παραγράφου 1 και δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 137
- Διατάξεις φορολογικού χαρακτήρα, μέτρα που αφορούν τη χωροταξία και τις χρήσεις της γης, μέτρα που επηρεάζουν τον ενεργειακό εφοδιασμό και την ενεργειακή βιοποικιλότητα. Άρθρο 175, παράγραφος 2⁵.

IV. ΜΗ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Ισχύουσα διαδικασία: Ειδική πλειοψηφία στο Συμβούλιο και απλή γνώμη του Κοινοβουλίου

- Μη νομοθετικές πράξεις της γεωργικής πολιτικής. Άρθρο 37, παράγραφος 2⁶.
- Πράξεις για θέματα ανταγωνισμού. Άρθρο 83.
- Πράξεις για θέματα κρατικών ενισχύσεων. Άρθρο 89.
- Χάραξη κατευθυντηρίων γραμμών τις οποίες τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη στις πολιτικές τους για την απασχόληση, βάσει συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Άρθρο 128, παράγραφος 2.
- Ειδικά ερευνητικά προγράμματα. Άρθρο 166, παράγραφος 4.
- Έρευνα, δημιουργία κοινών επιχειρήσεων. Άρθρο 172, παράγραφος 1.
- Διορισμός των μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Άρθρο 247, παράγραφος 3.

Ισχύουσα διαδικασία: ειδική πλειοψηφία στο Συμβούλιο

- Προσανατολισμοί για να διασφαλισθεί η ισόρροπη πρόοδος στο σύνολο των τομέων που άπτονται της εσωτερικής αγοράς. Άρθρο 14, παράγραφος 3.
- Καθορισμός των δασμών του κοινού δασμολογίου. Άρθρο 26.
- Κατάργηση των διακρίσεων στον τομέα των μεταφορών. Άρθρο 75, παράγραφος 3.
- Φορολογικές απαλλαγές και επιστροφές φόρων κατά την εξαγωγή και εξισωτικές εισφορές κατά την εισαγωγή, μεταξύ κρατών μελών. Άρθρο 92.
- Συστάσεις σχετικά με την απασχόληση. Άρθρο 128, παράγραφος 4.
- Εφαρμογή των άλλων συμφωνιών μεταξύ των κοινωνικών εταίρων. Άρθρο 139, παράγραφος 2.
- Συστάσεις σχετικά με την παιδεία. Άρθρο 149, παράγραφος 4, δεύτερη περίπτωση.
- Συστάσεις στον πολιτιστικό τομέα. Άρθρο 151, παράγραφος 5, δεύτερη περίπτωση (Επί του παρόντος: ομοφωνία στο Συμβούλιο. Το Προεδρείο προτείνει τη μετάβαση στην ειδική πλειοψηφία για να διατηρηθεί η συνοχή σε σχέση με τις προτάσεις που αφορούν τη νομοθεσία στο τμήμα I)
- Συστάσεις σχετικά με τη δημόσια υγεία. Άρθρο 152, τέλος της παραγράφου 4.
- Καθορισμός των αποδοχών, αποζημιώσεων και συντάξεων των μελών της Επιτροπής και του Δικαστηρίου. Άρθρο 210.
- Απόφαση μη αντικατάστασης Επιτρόπου μετά από παραίτηση ή απαλλαγή. Άρθρο 215, δεύτερο εδάφιο.
- Καθορισμός των όρων απασχολήσεως, των αποδοχών, αποζημιώσεων και συντάξεων των μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Άρθρο 247.8.
- Διορισμός των μελών της ΟΚΕ και καθορισμός των αποζημιώσεών τους. Άρθρο 259.
- Καθορισμός των αποζημιώσεων των μελών της ΟΚΕ. Άρθρο 258, τελευταίο εδάφιο.
- Διορισμός των μελών της ΕΤΠ και των αναπληρωτών τους. Άρθρο 263, τρίτο εδάφιο.

⁶ Βλ. την υποσημείωση 2 της σελίδας 7

Ισχύουσα διαδικασία: ομοφωνία στο Συμβούλιο

- Αποφάσεις σχετικά με τη συμμόρφωση προς την κοινή αγορά των κρατικών ενισχύσεων στον τομέα του ανταγωνισμού. Άρθρο 88, παράγραφος 2.
- Εφαρμογή συμφωνιών μεταξύ κοινωνικών εταίρων στους τομείς που εμπίπτουν στο άρθρο 137, παράγραφος 3. Άρθρο 139, παράγραφος 2.
- Καθορισμός του γλωσσικού καθεστώτος των οργάνων της Κοινότητας. Άρθρο 290.
- Τροποποιήσεις στον πίνακα των προϊόντων για τα οποία εφαρμόζονται οι διατάξεις σχετικά με την παραγωγή ή εμπορία όπλων, πυρομαχικών και πολεμικού υλικού. Άρθρο 296, παράγραφος 2.

Ισχύουσα διαδικασία: απλή πλειοψηφία στο Συμβούλιο

- Επιτροπή απασχόλησης. Άρθρο 130
 - Επιτροπή κοινωνικής προστασίας. Άρθρο 144
 - Νομικό καθεστώς των επιτροπών που προβλέπονται στη συνθήκη. Άρθρο 209
-

- ΤΟΜΟΣ Ι

ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ

Δεύτερο τμήμα

Οι πολιτικές και η εφαρμογή των δράσεων της Ένωσης

* * *

*Κείμενο των διατάξεων των συνθήκων ΕΚ και ΕΕ
που ακολουθεί τη διάρθρωση του προσχεδίου συνταγματικής συνθήκης
της 28ης Οτωβρίου 2002*

(CONV 369/02)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ :

ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Σελίδα

[ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ] (νέα επιγραφή)	36
[ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ] (νέα επιγραφή)	37
A. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	42
A1. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ	42
I. Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και των υπηρεσιών	43
1. Εργαζόμενοι	43
2. Ελευθερία εγκατάστασης	45
3. Ελευθερία παροχής υπηρεσιών	48
4. Θεωρήσεις, άσυλο, μετανάστευση, και άλλες πολιτικές σχετικές με την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων (μετατίθεται στο σημείο A4 «Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης»)	
II. Ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων	51
1. Τελωνειακή Ένωση	51
[1.α Τελωνειακή συνεργασία] (νέα επιγραφή)	52
2. Απαγόρευση ποσοτικών περιορισμών	52
III. Κεφάλαια και Πληρωμές	53
[IIIα Φορολογικές διατάξεις] (νέα επιγραφή)	55
IV. Προσέγγιση των νομοθεσιών	56

A2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	59
A3. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΕ ΑΛΛΟΥΣ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ	59
I. Κανόνες ανταγωνισμού	59
II. Κοινωνική πολιτική	65
III. Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή	71
IV. Γεωργία και Αλιεία	73
V. Περιβάλλον	77
VI. Προστασία του καταναλωτή	80
VII. Μεταφορές	80
VIII. Διευρωπαϊκά δίκτυα	84
IX. Έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη	86
A4. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΧΩΡΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ, ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ (παράλείπεται)	90
A5. ΤΟΜΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΔΥΝΑΤΑΙ Η ΕΝΩΣΗ ΝΑ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ	91
I. Απασχόληση	91
II. Δημόσια υγεία	93
III. Βιομηχανία	95
IV. Πολιτιστικά Θέματα	96
V. Εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση, νέοι	97

Α.Α	ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΩΝ ΥΠΕΡΠΟΝΤΙΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΕΛΑΦΩΝ	99
Β.	ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΔΡΑΣΗ <i>(παράλείπεται)</i>	102
Γ.	ΑΜΥΝΑ <i>(παράλείπεται)</i>	102
Δ.	Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ <i>(παράλείπεται)</i>	102

* * *

*

ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΜΗΜΑ :

ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

[ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ] ¹

Ρήτρα 1 (πρώην άρθρο 3)

1. [...] ²

~~2-~~ Σε όλες τις δραστηριότητες που αναφέρονται ~~στο παρόν άρθρο~~, **στο παρόν τμήμα, η Κοινότητα Ένωση** επιδιώκει να εξαλειφθούν οι ανισότητες και να προαχθεί η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών.³

Ρήτρα 2 (πρώην άρθρο 6) ⁴

Οι απαιτήσεις της περιβαλλοντικής προστασίας πρέπει να ενταχθούν στον καθορισμό και την εφαρμογή των κοινοτικών πολιτικών και δράσεων της ~~Κοινότητας Ένωσης~~ που αναφέρονται ~~στο άρθρο 3~~, **στο παρόν τμήμα**, ιδίως προκειμένου να προωθηθεί η αειφόρος ανάπτυξη.

¹ Δεδομένου ότι το προσχέδιο διάρθρωσης της Συνταγματικής Συνθήκης της 28ης Οκτωβρίου 2002 (CONV 369/02) δεν προσδιορίζει τη θέση ορισμένων διατάξεων, οι διατάξεις αυτές καταχωρήθηκαν σε διάφορα μέρη του κειμένου με προσωρινή ονομασία εν αναμονή ακριβέστερων ενδείξεων εκ μέρους της Συνέλευσης. Επιπλέον, γενικότερα, οι ονομασίες των τίτλων και των ενδιάμεσων τμημάτων (που ήδη υπάρχουν ή που προτείνονται) εμφανίζονται μεταξύ αγκυλών εν αναμονή ακριβέστερης διάρθρωσης.

² Η παράγραφος αυτή περιλαμβάνεται στην προσθήκη του παρόντος εγγράφου.

³ Η παράγραφος αυτή, οριζόντιας εφαρμογής για όλες τις πολιτικές, θα μπορούσε να αποτελέσει ένα και μόνο άρθρο με το άρθρο 6 (περιβάλλον), και μάλιστα ακόμη και με άλλες διατάξεις αυτού του τύπου που είναι διάσπαρτες στα κεφάλαια, π.χ. υπό τον τίτλο «κοινές διατάξεις». Σημειώνουμε εξάλλου, ότι η μνεία του «παρόντος τμήματος», στο βαθμό που περιέχει θέματα υπαγόμενα σήμερα στον δεύτερο και τρίτο πυλώνα, θα διευρύνει το πεδίο εφαρμογής αυτής (ή αυτών) της (ή των) οριζόντιας (ων) παραγράφου (ων).

⁴ Το άρθρο αυτό, οριζόντιας εφαρμογής για όλες τις πολιτικές, θα μπορούσε να αποτελέσει ένα μόνο άρθρο μαζί με άλλα του ίδιου τύπου (βλ. υποσημείωση του άρθρου 3 παράγραφος 2). Η ίδια παρατήρηση με την αναφερομένη στην εν λόγω υποσημείωση όσον αφορά τη χρήση των όρων «το παρόν τμήμα».

Ρήτρα 3 (πρώην άρθρο 16)

Υπό την επιφύλαξη [των άρθρων 73, 86 και 87], και ενόψει της θέσης που κατέχουν οι υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος ~~στα πλαίσια των [κοινών αξιών] της Ένωσης~~ **ως υπηρεσίες στις οποίες οι πάντες στην Ένωση αποδίδουν αξία**⁵ καθώς και της συμβολής τους στην προώθηση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής ~~της, η Κοινότητα η Ένωση~~ και τα κράτη μέλη, εντός των πλαισίων των αντιστοιχών αρμοδιοτήτων τους, και εντός του πεδίου εφαρμογής της ~~παρούσας Συνθήκης του Συντάγματος~~, μεριμνούν ούτως ώστε οι υπηρεσίες αυτές να λειτουργούν βάσει αρχών και προϋποθέσεων οι οποίες να επιτρέπουν την εκπλήρωση του σκοπού τους.

Ρήτρα 4 (πρώην άρθρο 295)

Το κείμενο παραλείπεται, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

Ρήτρα 5 (πρώην άρθρο 296)⁶

Το κείμενο παραλείπεται, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

[ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ]⁷

Ρήτρα 6 (πρώην άρθρο 12)

~~Εντός του πεδίου εφαρμογής της παρούσας Συνθήκης και με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων της, απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγένειας.~~

~~Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251, δύναται να λαμβάνει μέτρα για Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο ρυθμίζει την απαγόρευση των διακρίσεων ~~αυτών λόγω~~ εθνικότητας όπως αναφέρεται στο [άρθρο (...)]⁸.~~

⁵ Διατύπωση που προβλέπει η συμπληρωματική εντολή της 2ας Απριλίου 2003.

⁶ Το άρθρο θα μπορούσε να εξεταστεί από τη Συνέλευση στα πλαίσια των θεμάτων σχετικά με την κοινή άμυνα.

⁷ Πρόταση νέου τίτλου που δεν περιλαμβάνεται στο κείμενο της 28ης Οκτωβρίου 2002 του προσχεδίου Συνταγματικής Συνθήκης (CONV 369/02).

⁸ Να καταχωρηθεί μνεία στο σχέδιο άρθρου «απαγόρευση διακρίσεων λόγω ιθαγένειας» του τμήματος I (άρθρο 6 CONV 528/03).

Ρήτρα 7 (πρώην άρθρο 13)

1. Με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων ~~της παρούσας Συνθήκης του Συντάγματος και εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που παρέχει αυτή-αυτό Κοινότητα στην Ένωση, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα μετά από πρόταση της Επιτροπής, και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μπορεί να αναλάβει ένας νόμος ή νόμος – πλαίσιο μπορεί να θεσπίζει~~ τα αναγκαία μέτρα για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού. **Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα κατόπιν διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.**

2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, ~~έταν το Συμβούλιο θεσπίζει ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει κοινοτικά μέτρα ενθάρρυνσης της Ένωσης, αποκλεισμένης της εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών, προς υποστήριξη των δράσεων των κρατών μελών-που αναλαμβάνονται για να συμβάλουν στην υλοποίηση των στόχων της παραγράφου 1, αποκλεισμένης της εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών. αποφασίζει σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251.~~

Ρήτρα 8 (πρώην άρθρο 18)

1. ~~Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών, υπό την επιφύλαξη των περιορισμών και με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στην παρούσα Συνθήκη και στις διατάξεις που θεσπίζονται για την εφαρμογή της.~~⁹

2. Εάν, προς επίτευξη ~~αυτού του~~ στόχου που αναφέρεται στο [άρθρο (...)]¹⁰, του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας και της ελεύθερης διαμονής για κάθε πολίτη της Ένωσης απαιτείται δράση της Κοινότητας Ένωσης και εφόσον η παρούσα Συνθήκη το Σύνταγμα δεν έχει προβλέψει εξουσίες προς τούτο, ~~το Συμβούλιο μπορεί να θεσπίζει διατάξεις ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο μπορεί να θεσπίζουν μέτρα που~~ διευκολύνει την άσκηση του δικαιώματος αυτού. ~~των αναφερόμενων στην παράγραφο 1 δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο αποφασίζει σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251.~~

3. Η [παράγραφος 2] δεν ισχύει για ~~τις διατάξεις τα μέτρα~~ σχετικά με τα διαβατήρια, τα δελτία ταυτότητας, τους τίτλους διαμονής ή κάθε άλλο εξομοιούμενο έγγραφο, ούτε για τις διατάξεις σχετικά με την κοινωνική ασφάλεια ή την κοινωνική προστασία.¹¹

⁹ Το άρθρο 18 παράγραφος 1 διαγράφεται και αντικαθίσταται από το σχέδιο άρθρου «ιθαγένεια» του τμήματος I (άρθρο 7 παράγραφος 2, εδάφιο 1 CONV 528/03).

¹⁰ Να καταχωρηθεί μνεία στο σχέδιο άρθρου « ιθαγένεια» του τμήματος I (άρθρο 7 παράγραφος 2 CONV 528/03).

¹¹ Προτείνεται να διευκρινισθεί κατά πόσον η παράγραφος αυτή αποσκοπεί να αποκλείσει κάθε αρμοδιότητα δυνάμει του άρθρου αυτού στους αναφερόμενους τομείς ή εάν πρόκειται για αποκλεισμό της συναπόφασης ή της ειδικής πλειοψηφίας στο Συμβούλιο. Στη δεύτερη περίπτωση θα πρέπει η Συνέλευση να εξετάσει κατά πόσο είναι σκόπιμο να εισαχθεί ειδική νομική βάση για τα αναφερόμενα στην παράγραφο 3 μέτρα.

1. — Κάθε πολίτης της Ένωσης που κατοικεί σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοος έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές στο κράτος μέλος κατοικίας του, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους. Το δικαίωμα αυτό ασκείται με την επιφύλαξη των λεπτομερέστερων διατάξεων που θεσπίζει το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι διατάξεις αυτές μπορούν να προβλέπουν παρεκκλίσεις όταν αυτό δικαιολογείται λόγω ειδικών προβλημάτων σε ένα κράτος μέλος.

2. — Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 190, παράγραφος 4, και των διατάξεων που θεσπίζονται προς εφαρμογή του, κάθε πολίτης της Ένωσης που κατοικεί σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοος έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο κράτος μέλος της κατοικίας του, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους. Το δικαίωμα αυτό ασκείται με την επιφύλαξη των λεπτομερέστερων διατάξεων που θεσπίζει το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ένας ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο του Συμβουλίου καθορίζει τους τρόπους άσκησης του δικαιώματος που αναφέρεται στο [άρθρο (...)] ¹⁴, του δικαιώματος του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στις δημοτικές εκλογές και στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για κάθε πολίτη της Ένωσης στο κράτος μέλος κατοικίας του. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα κατόπιν διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι διατάξεις αυτές μπορούν να προβλέπουν παρεκκλίσεις όταν αυτό δικαιολογείται λόγω ειδικών προβλημάτων σε ένα κράτος μέλος.

Το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ασκείται με την επιφύλαξη του [άρθρου 190, παράγραφος 4] και των μέτρων που έχουν θεσπιστεί προς εφαρμογήν του.

¹² Κείμενο που συγχωνεύει τις παραγράφους 1 και 2 διατηρώντας την παραπομπή στο άρθρο 190 παρ. 4, το οποίο αφορά την ομοιόμορφη εκλογική διαδικασία για τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου την οποία θα πραγματοποιείται το τμήμα I. Η διάταξη αυτή αφορά το δικαίωμα (του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στις ευρωπαϊκές εκλογές) και όχι τη διαδικασία θέσπισης των διατάξεων για την ενάσκηση του δικαιώματος αυτού (η οποία προβλέπεται εν προκειμένω). Ωστόσο, το σχέδιο άρθρου «αθαγένεια» του τμήματος I (άρθρο 7 παράγραφος 2, εδάφιο 2 CONV 528/03, το οποίο περιέχει το δικαίωμα αυτό, δεν αναφέρεται πλέον στο άρθρο 190. Εδώ προτείνεται να μείνει εδώ η μνεία στο άρθρο 190 ως χωριστή φράση η οποία θα προσδιορίζει ότι ισχύει μόνο για το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι.

¹³ Η πρώτη φράση των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 19 διαγράφεται και αντικαθίσταται από το σχέδιο άρθρου «αθαγένεια» του τμήματος I (άρθρο 7 παράγραφος 2, εδάφιο 2 CONV 528/03).

¹⁴ Να καταχωρηθεί μνεία στο άρθρο «δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι/δημοτικές εκλογές και εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου» στο μέρος I (άρθρο 7 παράγραφος 2, CONV 528/03).

Ρήτρα 10 (πρώην άρθρο 20)¹⁵

~~Κάθε πολίτης της Ένωσης απολαύει, στο έδαφος τρίτων χωρών στις οποίες δεν αντιπροσωπεύεται το κράτος μέλος του οποίου είναι υπήκοος, της διπλωματικής και προξενικής προστασίας κάθε κράτους μέλους, υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν και έναντι των υπηκόων του κράτους αυτού. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα καθορίζουν μεταξύ τους αναγκαία μέτρα κανόνες και αρχίζουν τις απαιτούμενες διεθνείς διαπραγματεύσεις για να εξασφαλίσουν την διπλωματική και προξενική προστασία των πολιτών της Ένωσης στα τρίτα κράτη όπως αναφέρεται στο [άρθρο (...)]¹⁶.~~

Ο/ένας νόμος ή ο/ένας νόμος-πλαίσιο [... η Συνέλευση θα αποφασίσει κατά πόσον η πράξη θα πρέπει να εκδοθεί με συναπόφαση ή από το Συμβούλιο μόνον και βάσει ποιόν κανόνα ψηφοφορίας....] μπορεί να θεσπίσει τα απαραίτητα μέτρ για να διευκολυνθεί η προστασία αυτή.

Ρήτρα 11 (πρώην άρθρο 21)¹⁷

~~Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα αναφοράς προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 194.~~

~~Κάθε πολίτης της Ένωσης μπορεί να απευθύνεται στον διαμεσολαβητή που θεσμοθετείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 195.~~

Οι γλώσσες τις οποίες κάθε πολίτης της Ένωσης δύναται να απευθύνεται γραπτώς στα οποιοδήποτε από τα όργανα ή τους οργανισμούς, δυνάμει του [άρθρου (...)]¹⁸ και να λαμβάνει απάντηση στην ίδια γλώσσα είναι εκείνες που ~~απαριθμούνται αναφέρονται στο παρόν άρθρο ή στο άρθρο 7, σε μία από τις αναφερόμενες στο άρθρο 314. γλώσσες, και να παίρνει απάντηση στην ίδια γλώσσα. Τα όργανα και οι οργανισμοί που αναφέρονται στο παρόν άρθρο είναι οι αναφερόμενοι στο [άρθρο (...)], καθώς και ο διαμεσολαβητής.~~¹⁹

Ρήτρα 12 (πρώην άρθρο 22)

Η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή κάθε τρία έτη σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του [άρθρου (...)]²⁰ και του παρόντος [μέρους]. Η έκθεση αυτή λαμβάνει υπόψη την εξέλιξη της Ένωσης.

¹⁵ Η πρώτη φράση του άρθρου 20 διαγράφεται και αντικαθίσταται από το σχέδιο άρθρου «ιθαγένεια» του τμήματος I (άρθρο 7 παράγραφος 2, εδάφιο 3 CONV 528/03). Το κείμενο αυτό προτάθηκε σε συμμόρφωση με τη συμπληρωματική εντολή της 2ας Απριλίου 2003 (κατάργηση της σύμβασης μεταξύ κρατών μελών ως νομικού μέσου).

¹⁶ Να καταχωρηθεί μνεία στο σχέδιο άρθρου «ιθαγένεια» του τμήματος I (άρθρο 7 παράγραφος 2, εδάφιο 3 CONV 528/03).

¹⁷ Τα δύο πρώτα εδάφια τα οποία δεν είναι λειτουργικά και δεν παραπέμπουν στα άρθρα 194 και 195 πρέπει να διαγραφούν εφόσον το δικαίωμα που προβλέπουν περιλαμβάνεται στο σχέδιο άρθρου «ιθαγένεια του τμήματος I (άρθρο 7 παράγραφος 2, τελευταίο εδάφιο CONV 528/03).

¹⁸ Να καταχωρηθεί μνεία στο σχέδιο άρθρου «ιθαγένεια» του τμήματος I (άρθρο 7 παράγραφος 2, τελευταίο εδάφιο CONV 528/03).

¹⁹ Να καταχωρηθεί μνεία στο σχέδιο άρθρου του τμήματος I που περιλαμβάνει τον κατάλογο των θεσμικών οργάνων και των δύο συμβουλευτικών οργάνων (Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και Επιτροπή των Περιφερειών).

²⁰ Να καταχωρηθεί μνεία στο σχέδιο άρθρου «ιθαγένεια» του τμήματος I (άρθρο 7 παράγραφος 2, CONV 528/03).

Επ' αυτής της βάσεως, και με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων της παρούσας Συνθήκης του **Συντάγματος**, το Συμβούλιο αποφασίζοντας ομόφωνα, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μπορεί να θεσπίζει διατάξεις για τη συμπλήρωση των δικαιωμάτων ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο του Συμβουλίου συμπληρώνει τα δικαιώματα που προβλέπονται στο παρόν μέρος [άρθρο (...)²¹], του οποίου νόμου ή νόμου-πλαισίου το **Συμβούλιο** και συνιστά στα κράτη μέλη την αποδοχή των εν λόγω σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες. Το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία, μετά από έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.²²

²¹ Να προστεθεί μνεία του σχεδίου άρθρου "ιθαγένεια" του Μέρους I (άρθρο 7 παράγραφος 2, CONV 528/03).

²² Αντικατάσταση της διαβούλευσης από την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟ
ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ
ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

A. ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ²³

A1. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Ρήτρα 13 (πρώην άρθρο 14)²⁴

1. ~~Η Κοινότητα Η Ένωση θεσπίζει~~ τα μέτρα για την ~~προοδευτική~~ εγκαθίδρυση της εσωτερικής αγοράς ~~κατά τη διάρκεια χρονικής περιόδου η οποία λήγει την 31η Δεκεμβρίου 1992~~, σύμφωνα με τις διατάξεις του ~~παρόντος άρθρου~~ με το παρόν άρθρο, [τα άρθρα 15 και 26], το [άρθρο 47 παράγραφος 2] και [τα άρθρα 49, 80, 93 και 95] και με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων της ~~παρούσας Συνθήκης του Συντάγματος~~.
2. Η εσωτερική αγορά περιλαμβάνει ένα χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα μέσα στον οποίο εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων σύμφωνα με τις διατάξεις της ~~παρούσας Συνθήκης του Συντάγματος~~.
3. Το Συμβούλιο, ~~αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία~~ μετά από πρόταση της Επιτροπής, ~~προσδιορίζει θεσπίζει τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις~~²⁵ που καθορίζουν τους προσανατολισμούς και τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την εξασφάλιση ισόρροπης προόδου σε όλους τους σχετικούς τομείς.²⁶

²³ Σημειώνουμε ότι η διάρθρωση του προσχεδίου συνταγματικής συνθήκης (CONV 369/02) δεν προέβλεπε ειδική θέση για τις διατάξεις σχετικά με ορισμένους τομείς όπως η ενέργεια, το διάστημα, η ανθρωπιστική βοήθεια, η προστασία από τις καταστροφές και ο αθλητισμός, οι οποίοι εντωμεταξύ είχαν προβλεφθεί στα σχέδια άρθρων για τις αρμοδιότητες της Ένωσης (CONV 528/03). Συνεπώς, η Συνέλευση θα πρέπει να αναφέρει εάν και σε ποιο μέρος επιθυμεί να περιληφθούν οι διατάξεις αυτές.

²⁴ Προτείνεται να περιληφθούν τα άρθρα 14 και 15 στο κεφάλαιο «Εσωτερική Αγορά».

²⁵ Μη νομοθετικές πράξεις, σε συμμόρφωση προς την συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003. Δεδομένου του πεδίου εφαρμογής της παραγράφου αυτής, προτείνεται να εξεταστεί μήπως θα πρέπει καλύτερα να προβλέπονται νομοθετικές πράξεις.

²⁶ Φαίνεται ότι η παράγραφος αυτή δεν χρησιμοποιήθηκε ποτέ. Μήπως πρέπει να διαγραφεί;

Ρήτρα 14 (πρώην άρθρο 15) ²⁷

Κατά τη διατύπωση των προτάσεων της για την υλοποίηση των στόχων [του άρθρου 14], η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη το μέγεθος της προσπάθειας την οποία θα πρέπει να υποστούν ορισμένες οικονομίες που εμφανίζουν διαφορές ανάπτυξης ~~κατά τη διάρκεια της περιόδου για την εγκαθίδρυση της εσωτερικής αγοράς και μπορεί να προτείνει τα κατάλληλα μέτρα διατάξεις.~~

Αν τα **μέτρα** αυτά ~~οι διατάξεις αυτές~~ λάβουν τη μορφή παρεκκλίσεων, πρέπει να έχουν προσωρινό χαρακτήρα και να επιφέρουν την ελάχιστη δυνατή διαταραχή στη λειτουργία της ~~κοινής εσωτερικής αγοράς.~~

Ρήτρα 15 (πρώην άρθρο 297)

Το κείμενο παραλείπεται, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

Ρήτρα 16 (πρώην άρθρο 298)

Το κείμενο παραλείπεται, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

I. ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

1. ΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ

Ρήτρα 17 (πρώην άρθρο 39)

1. ~~Εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων. Οι εργαζόμενοι έχουν το δικαίωμα να κυκλοφορούν ελεύθερα εντός της Κοινότητας Ένωσης.~~ ²⁸
2. ~~Η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων συνεπάγεται την κατάργηση. Απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγενείας μεταξύ των εργαζομένων των κρατών μελών, όσον αφορά την απασχόληση, την αμοιβή και τους άλλους όρους εργασίας.~~ ²⁹
3. **Οι εργαζόμενοι έχουν** ³⁰ **το δικαίωμα** με την επιφύλαξη των περιορισμών που δικαιολογούνται για λόγους δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας και δημοσίας υγείας :
 - α) να αποδέχονται κάθε πραγματική προσφορά εργασίας,

²⁷ Η μνεία στην περίοδο εγκαθίδρυσης της Εσωτερικής Αγοράς διεγράφη. Ωστόσο, η διαγραφή της μνείας αυτής θα μπορούσε να προκαλέσει διαιώνιση των δυνατοτήτων παρέκκλισης που προβλέπονται στο άρθρο 15 και που μπορούν να εφαρμοσθούν μόνο κατά την υπό εξέταση περίοδο.

²⁸ Η διατύπωση αυτή είναι αμεσότερη, σαφέστερη και δεν αλλάζει τίποτα επί της ουσίας.

²⁹ Η διατύπωση αυτή είναι αμεσότερη, σαφέστερη και δεν αλλάζει τίποτα επί της ουσίας.

³⁰ Η διατύπωση αυτή είναι αμεσότερη, σαφέστερη και δεν αλλάζει τίποτα επί της ουσίας.

- β) να διακινούνται ελεύθερα για το σκοπό αυτόν εντός της επικρατείας των κρατών μελών,
 - γ) να διαμένουν σε ένα από τα κράτη μέλη με το σκοπό να ασκούν εκεί ορισμένη εργασία σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που διέπουν την απασχόληση των εργαζομένων υπηκόων αυτού του κράτους μέλους,
 - δ) να παραμένουν στην επικράτεια ενός κράτους μέλους και μετά την άσκηση σ' αυτό ορισμένης εργασίας, κατά τους όρους που **θα αποτελέσουν αποτελούν** αντικείμενο **ευρωπαϊκών** κανονισμών **εφαρμογής** που θα εκδώσει η Επιτροπή.
4. ~~Οι διατάξεις~~ **Το παρόν άρθρο** δεν εφαρμόζεται προκειμένου περί απασχολήσεως στη δημόσια διοίκηση.

Ρήτρα 18 (πρώην άρθρο 40)

~~Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, λαμβάνει, με οδηγίες ή κανονισμούς, τα αναγκαία μέτρα για να πραγματοποιηθεί~~ **Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να πραγματοποιηθεί** η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, όπως ορίζεται στο [άρθρο 39]. **Εκδίδεται κατόπιν διαβούλευσης με την Κοινωνική και Οικονομική Επιτροπή.**

Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο αποσκοπεί ιδίως :

- α) με-στην **εξασφάλιση** στενής συνεργασίας μεταξύ των εθνικών υπηρεσιών απασχολήσεως,
- β) με-στην **κατάργηση** των διοικητικών διαδικασιών και μεθόδων, όπως και των προθεσμιών που προβλέπονται για την πρόσληψη σε διαθέσιμη απασχόληση, οι οποίες απορρέουν είτε από τις εθνικές νομοθεσίες είτε από προηγούμενες συμφωνίες μεταξύ των κρατών μελών, και των οποίων η διατήρηση θα αποτελούσε εμπόδιο στην ελευθέρωση της διακινήσεως των εργαζομένων,
- γ) με-στην **κατάργηση** όλων των προθεσμιών και άλλων περιορισμών, που προβλέπονται είτε από τις εθνικές νομοθεσίες είτε από προηγούμενες συμφωνίες μεταξύ των κρατών μελών, οι οποίες επιβάλλουν στους εργαζομένους των άλλων κρατών μελών όρους διαφορετικούς από εκείνους που ισχύουν για τους ημεδαπούς εργαζομένους, όσον αφορά την ελεύθερη επιλογή εργασίας,
- δ) με-στη **δημιουργία** μηχανισμών καταλλήλων να φέρουν σε επαφή την προσφορά και τη ζήτηση εργασίας και να διευκολύνουν την εξισορρόπησή τους με όρους που να αποτρέπουν σοβαρούς κινδύνους για το βιοτικό επίπεδο και το επίπεδο απασχολήσεως στις διάφορες περιφέρειες και βιομηχανίες.

Ρήτρα 19 (πρώην άρθρο 41)

Τα κράτη μέλη προωθούν στο πλαίσιο κοινού προγράμματος την ανταλλαγή εργαζομένων νέων.³¹

Ρήτρα 20 (πρώην άρθρο 42)

~~Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251, λαμβάνει~~ Στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως, ~~τα αναγκαία μέτρα ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα απαραίτητα μέτρα για την εγκαθίδρυση πραγματοποίηση της~~ ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων³², ιδίως με τη θέσπιση ενός συστήματος που να εξασφαλίζει στους διακινούμενους εργαζομένους και στους εξ αυτών έλκοντες δικαιώματα :

- α) το συνυπολογισμό όλων των περιόδων που λαμβάνονται υπόψη από τις διάφορες εθνικές νομοθεσίες, για την κτήση και τη διατήρηση του δικαιώματος προς λήψη παροχής όπως και για τον υπολογισμό του ύψους αυτής,
- β) την καταβολή των παροχών στα πρόσωπα που κατοικούν στις επικράτειες των κρατών μελών.

~~Το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας του άρθρου 251.~~³³

2. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Ρήτρα 21 (πρώην άρθρο 43)

Στο πλαίσιο των κατωτέρω διατάξεων του [παρόντος κεφαλαίου], οι περιορισμοί της ελευθερίας εγκαταστάσεως των υπηκόων ενός κράτους μέλους στην επικράτεια ενός άλλου κράτους μέλους απαγορεύονται. Η απαγόρευση αυτή εκτείνεται επίσης στους περιορισμούς για την ίδρυση πρακτορείων, υποκαταστημάτων ή θυγατρικών εταιρειών από τους υπηκόους ενός κράτους μέλους που είναι εγκατεστημένοι στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους.

³¹ Προτείνεται να εξετασθεί κατά πόσον θα ήταν χρήσιμο να εκσυγχρονισθεί αυτή η διάταξη προβλέποντας αρμοδιότητα της Ένωσης ο χαρακτήρας της οποίας θα πρέπει να καθορισθεί.

³² Αυτή η νομική βάση επιτρέπει τη θέσπιση μέτρων μόνον για τους «εργαζομένους» δηλαδή για τους μισθωτούς. Η επέκταση του κανονισμού «κοινωνική ασφάλιση» για τους μη μισθωτούς έγινε με βάση το άρθρο 308 ΣΕΚ. Εάν η Συνέλευση επιθυμεί να περιορίσει τις περιπτώσεις προσφυγής στο άρθρο 308 θα μπορούσε να εξετάσει κατά πόσον είναι σκόπιμο να προβλεφθεί στο κεφάλαιο «εγκατάσταση» που εφαρμόζεται στους μη μισθωτούς μία ειδική νομική βάση η οποία θα καλύπτει το θέμα αυτό.

³³ Διαγραφή της ομοφωνίας στο Συμβούλιο (βλ. έκθεση της Ομάδας Εργασίας ΙΧ «απλούστευση» σελ. 14 και συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003).

~~Η ελευθερία εγκαταστάσεως περιλαμβάνει την ανάληψη~~ **Οι υπήκοοι κράτους μέλους δικαιούνται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους πρόσβαση και την άσκηση σε** μη μισθωτές δραστηριότητες **και άσκηση αυτών**, καθώς και σύσταση και διαχείριση επιχειρήσεων, και ιδίως εταιρειών κατά την έννοια του [άρθρου 48, εδάφιο 2], σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται από τη νομοθεσία ~~της χώρας του κράτους μέλους~~ εγκαταστάσεως για τους δικούς του υπηκόους, με την επιφύλαξη των διατάξεων του [κεφαλαίου] της παρούσας Συνθήκης που αναφέρονται στην κυκλοφορία κεφαλαίων.³⁴

Ρήτρα 22 (πρώην άρθρο 44)

1. **Ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα μέτρα για την πραγματοποίηση της ελευθερίας εγκαταστάσεως σε ορισμένη δραστηριότητα, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, εκδίδει οδηγίες** **Εκδίδεται κατόπιν διαβούλευσης με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.**
2. **Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή ασκούν τα καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί από τις ανωτέρω διατάξεις την παράγραφο 1, ιδίως :**
 - α) με την αντιμετώπιση γενικώς κατά προτεραιότητα εκείνων των δραστηριοτήτων για τις οποίες η ελευθερία εγκαταστάσεως αποτελεί μία ιδιαίτερα χρήσιμη συμβολή στην ανάπτυξη της παραγωγής και του εμπορίου,
 - β) με την εξασφάλιση στενής συνεργασίας μεταξύ των αρμοδίων εθνικών διοικητικών υπηρεσιών, για τη διακρίβωση της ιδιαίτερης καταστάσεως στους διαφόρους τομείς δραστηριότητας εντός της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης**,
 - γ) με την κατάργηση εκείνων των διοικητικών διαδικασιών και μεθόδων που απορρέουν είτε από τις εθνικές νομοθεσίες είτε από προηγούμενες συμφωνίες μεταξύ των κρατών μελών, των οποίων η διατήρηση θα παρεμπόδιζε την ελευθερία εγκαταστάσεως,
 - δ) με τη φροντίδα να δύνανται οι εργαζόμενοι μισθωτοί ενός κράτους μέλους, που απασχολούνται στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους, να παραμείνουν στην επικράτεια αυτή για να ασκήσουν μη μισθωτή δραστηριότητα, εφόσον πληρούν τους όρους τους οποίους θα έπρεπε να πληρούν αν έφθαναν στο κράτος αυτό τη στιγμή που επιθυμούν να αναλάβουν τη σχετική δραστηριότητα,
 - ε) με την παροχή της δυνατότητας αποκτήσεως και εκμεταλλεύσεως εγγείου ιδιοκτησίας εντός της επικρατείας κράτους μέλους, σε υπηκόους άλλου κράτους μέλους, εφόσον δεν θίγονται οι αρχές που καθορίζονται στο [άρθρο 33, παράγραφος 2],

³⁴ Η διατύπωση αυτή είναι αμεσότερη, σαφέστερη και δεν αλλάζει τίποτα επί της ουσίας. (βλ. επίσης άρθρο 39 για τους εργαζομένους).

- στ) με την εφαρμογή της προοδευτικής καταργήσεως των περιορισμών της ελευθερίας εγκαταστάσεως σε κάθε εξεταζόμενο κλάδο δραστηριότητας, αφενός μεν ως προς τους όρους ιδρύσεως πρακτορείων, υποκαταστημάτων ή θυγατρικών εταιρειών στην επικράτεια ενός κράτους μέλους, αφετέρου δε ως προς τους όρους συμμετοχής του προσωπικού της κυρίας εγκαταστάσεως στα όργανα διαχειρίσεως ή εποπτείας τους,
- ζ) με το συντονισμό, κατά το αναγκαίο μέτρο και με το σκοπό να τις καταστήσουν ισοδύναμες, των απαιτούμενων εγγυήσεων υπό των κρατών μελών εκ μέρους των εταιρειών, κατά την έννοια του [άρθρου 48, εδάφιο 2], για την προστασία των συμφερόντων των εταίρων και των τρίτων,
- η) με την εξασφάλιση ότι οι όροι εγκαταστάσεως δεν νοθεύονται με τη χορήγηση ενισχύσεων από τα κράτη μέλη.

Ρήτρα 23 (πρώην άρθρο 45)

~~Εξαιρούνται από την εφαρμογή των διατάξεων~~ **Το παρόν κεφάλαιο του παρόντος κεφαλαίου, δεν εφαρμόζεται** όσον αφορά το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, ~~οι~~ **στις** δραστηριότητες που συνδέονται στο κράτος αυτό, έστω και περιστασιακά, με την άσκηση δημοσίας εξουσίας.³⁵

~~Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής,~~ **Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο**³⁶ δύναται να εξαιρέσει ορισμένες δραστηριότητες από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου.

Ρήτρα 24 (πρώην άρθρο 46)

1. ~~Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου~~ **Το παρόν κεφάλαιο** και τα μέτρα που λαμβάνονται ~~εκδίδονται~~ δυνάμει αυτού δεν εμποδίζουν τη δυνατότητα εφαρμογής των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων **των κρατών μελών** που προβλέπουν ειδικό καθεστώς για τους αλλοδαπούς υπηκόους και δικαιολογούνται από λόγους δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας και δημοσίας υγείας.
2. ~~Το Συμβούλιο αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251, εκδίδει οδηγίες~~ **Ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο για το συντονισμό συντονίζει τις εθνικές των ανωτέρω διατάξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1.**

Ρήτρα 25 (πρώην άρθρο 47)³⁷

1. ~~Για να διευκολύνουν~~ **Ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο διευκολύνει** την ανάληψη και την άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων. ~~το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251,~~ **Αποσκοπεί :**

³⁵ Η διατύπωση αυτή είναι αμεσότερη, σαφέστερη και δεν αλλάζει τίποτα επί της ουσίας.

³⁶ Μετάβαση στη συναπόφαση, σε συμμόρφωση προς τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

³⁷ Προτείνεται να συγχωνευθούν οι παράγραφοι 1 και 2 που ακολουθούν την ίδια διαδικασία (κατόπιν της κατάργησης της ομοφωνίας στο Συμβούλιο όπως αναφέρεται στην έκθεση της Ομάδας Εργασίας ΙΧ «απλούστευση», σελ. 14).

- α) στην αμοιβαία αναγνώριση των διπλωμάτων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων,
- β) στον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που αφορούν την ανάληψη και την άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων.

~~2. Για τον ίδιο σκοπό, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 251, εκδίδει οδηγίες. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομοφώνως καθόλη τη διάρκεια της διαδικασίας του άρθρου 251, προκειμένου για οδηγίες, η εκτέλεση των οποίων σε ένα τουλάχιστον κράτος μέλος συνεπάγεται τροποποίηση των υφιστάμενων αρχών της νομοθεσίας που διέπουν το καθεστώς των επαγγελματιών, όσον αφορά την κατάρτιση και τους όρους πρόσβασης των φυσικών προσώπων. Στις άλλες περιπτώσεις, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.³⁸~~

3. Ως προς τα ιατρικά, παραϊατρικά και φαρμακευτικά επαγγέλματα, η προοδευτική άρση των περιορισμών προϋποθέτει το συντονισμό των όρων ασκήσεώς τους στα διάφορα κράτη μέλη.

Ρήτρα 26 (πρώην άρθρο 48)

Οι εταιρείες που έχουν συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία ενός κράτους μέλους και οι οποίες έχουν την καταστατική τους έδρα, την κεντρική τους διοίκηση ή την κύρια εγκατάστασή τους εντός της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης** εξομοιώνονται, για την εφαρμογή των διατάξεων του [παρόντος κεφαλαίου], προς τα φυσικά πρόσωπα που είναι υπήκοοι των κρατών μελών.

Ως εταιρείες νοούνται οι εταιρείες αστικού ή εμπορικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των συνεταιρισμών, και των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, με εξαίρεση εκείνων που δεν επιδιώκουν κερδοσκοπικό σκοπό.

Ρήτρα 27 (πρώην άρθρο 294)

Το κείμενο παραλείπεται, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

3. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Ρήτρα 28 (πρώην άρθρο 49)

Στο πλαίσιο των ~~κατωτέρω διατάξεων, του~~ [παρόντος κεφαλαίου] οι περιορισμοί της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών στο εσωτερικό της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης** απαγορεύονται όσον αφορά τους υπηκόους των κρατών μελών που είναι εγκατεστημένοι σε **κράτος μέλος της Κοινότητας** άλλο από εκείνο του αποδέκτου της παροχής.

³⁸ Κατάργηση της ομοφωνίας στο Συμβούλιο (βλ. έκθεση της Ομάδας Εργασίας IX σελ. 14) και συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

~~Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής, δύναται με ειδική πλειοψηφία να~~ **Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο** ³⁹ δύναται να επεκτείνει το ευεργέτημα ~~των διατάξεων~~ του παρόντος κεφαλαίου και σε υπηκόους τρίτου κράτους που παρέχουν υπηρεσίες και είναι εγκατεστημένοι στο εσωτερικό της Κοινότητας Ένωσης.

Ρήτρα 29 (πρώην άρθρο 50)

Κατά την έννοια **του παρόντος Συντάγματος**, ~~της παρούσας Συνθήκης~~ ως υπηρεσίες νοούνται οι παροχές που κατά κανόνα προσφέρονται αντί αμοιβής, εφόσον δεν διέπονται από τις διατάξεις τις σχετικές με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των κεφαλαίων και των προσώπων.

Οι υπηρεσίες περιλαμβάνουν ιδίως :

- α) βιομηχανικές δραστηριότητες,
- β) εμπορικές δραστηριότητες,
- γ) βιοτεχνικές δραστηριότητες,
- δ) δραστηριότητες των ελευθέρων επαγγελμάτων.

Με την επιφύλαξη ~~των διατάξεων~~ [του κεφαλαίου] που αφορά το δικαίωμα εγκαταστάσεως, εκείνος που παρέχει υπηρεσία δύναται για την εκτέλεση αυτής να ασκήσει προσωρινά τη δραστηριότητά του ~~στη χώρα~~ στο **κράτος μέλος** όπου παρέχεται η υπηρεσία με τους ίδιους όρους που ~~η χώρα αυτή το κράτος αυτό~~ επιβάλλει στους δικούς του υπηκόους.

Ρήτρα 30 (πρώην άρθρο 51)

1. Η ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών στον τομέα των μεταφορών διέπεται από ~~τις διατάξεις~~ [τον Τίτλο] που αναφέρεται στις μεταφορές.
2. Η ελευθέρωση των τραπεζικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών που συνδέονται με τις κινήσεις κεφαλαίων πρέπει να πραγματοποιηθεί σε αρμονία με την ελευθέρωση της κυκλοφορίας των κεφαλαίων.

³⁹ Μετάβαση στη συναπόφαση, σε συμμόρφωση προς τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

Ρήτρα 31 (πρώην άρθρο 52)

1. **Ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο**⁴⁰ **θεσπίζει τα μέτρα για** την πραγματοποίηση της ελευθέρωσης συγκεκριμένης υπηρεσίας, ~~το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής και κατόπιν διαβουλεύσεως με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εκδίδει οδηγίες, με ειδική πλειοψηφία~~ **Εκδίδεται κατόπιν διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.**

2. Οι οδηγίες **Ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο** που προβλέπεται στην παράγραφο 1 αναφέρονται γενικώς κατά προτεραιότητα στις υπηρεσίες που επηρεάζουν κατά τρόπο άμεσο τα έξοδα παραγωγής ή των οποίων η ελευθέρωση συμβάλλει στη διευκόλυνση των εμπορικών συναλλαγών.

Ρήτρα 32 (πρώην άρθρο 53)⁴¹

Τα κράτη μέλη δηλώνουν ότι είναι διατεθειμένα να προβούν στην ελευθέρωση των υπηρεσιών πέραν του μέτρου που είναι υποχρεωτικό δυνάμει ~~των οδηγιών του ευρωπαϊκού νόμου-πλαισίου που εκδίδεται~~ κατ' εφαρμογή του [άρθρου 52 παράγραφος 1], αν η γενική οικονομική τους κατάσταση και η κατάσταση του σχετικού τομέως τους το επιτρέπουν.

Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή απευθύνει συστάσεις προς τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη.

Ρήτρα 33 (πρώην άρθρο 54)⁴²

Καθ' όσον χρόνο οι περιορισμοί της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών δεν έχουν καταργηθεί, κάθε κράτος μέλος τους εφαρμόζει σε όλους όσοι παρέχουν υπηρεσίες κατά την έννοια του [άρθρου 49, πρώτη παράγραφος], χωρίς διακρίσεις ιθαγενείας ή διαμονής.

Ρήτρα 34 (πρώην άρθρο 55)

~~Οι διατάξεις των άρθρων~~ Τα [άρθρα 45 μέχρι και 48] εφαρμόζονται επί των θεμάτων που διέπονται από το [παρόν κεφάλαιο].

~~**ΓΕΩΡΗΣΕΙΣ, ΑΣΥΛΟ, ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ, ΚΑΙ ΛΑΛΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ**~~⁴³

⁴⁰ Αντικατάσταση της διαβούλευσης από τη συναπόφαση, σε συμμόρφωση προς τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

⁴¹ Τίθεται το ερώτημα σχετικά με τη σκοπιμότητα της διατήρησης της διάταξης αυτής.

⁴² Για λόγους συνοχής τίθεται το ερώτημα κατά πόσον θα ήταν σκόπιμο να προβλεφθεί η διάταξη αυτή οριζοντίως για τις τέσσερις ελευθερίες.

⁴³ Ο τίτλος αυτός ενσωματώνεται στο κεφάλαιο Α4 παρακάτω προκειμένου να ληφθεί υπόψη το τελευταίο εξεταζόμενο από το Προεδρείο σχέδιο όσον αφορά το χώρο ελευθερίας, ασφάλεια και δικαιοσύνης.

II. ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

1. ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗ ΕΝΩΣΗ

Ρήτρα 35 (πρώην άρθρο 23)

1. ~~Η Κοινότητα Ένωση~~ ~~βασίζεται~~ ~~περιλαμβάνει~~ τελωνειακή ένωση που εκτείνεται στο σύνολο των εμπορευματικών συναλλαγών και περιλαμβάνει την απαγόρευση των εισαγωγικών και εξαγωγικών δασμών και όλων των φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και την υιοθέτηση κοινού δασμολογίου στις σχέσεις τους με τις τρίτες χώρες.

2. ~~Οι διατάξεις~~ [Το άρθρο 25] και το [κεφαλαίου 2] [του παρόντος Τίτλου] εφαρμόζεται στα προϊόντα καταγωγής κρατών μελών, καθώς και στα προϊόντα προελεύσεως τρίτων χωρών που ευρίσκονται σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός των κρατών μελών.

Ρήτρα 36 (πρώην άρθρο 24)

Θεωρούνται ότι ευρίσκονται σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός κράτους μέλους τα προϊόντα προελεύσεως τρίτων χωρών, για τα οποία έχουν τηρηθεί οι διατυπώσεις εισαγωγής και εισπραχθεί σ' αυτό το κράτος μέλος οι απαιτούμενοι δασμοί και φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος και για τα οποία δεν έχουν επιστραφεί ολικώς ή μερικώς αυτοί οι δασμοί και επιβαρύνσεις.

Ρήτρα 37 (πρώην άρθρο 25)

Οι εισαγωγικοί και εξαγωγικοί δασμοί ή φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος απαγορεύονται μεταξύ των κρατών μελών. Η απαγόρευση αυτή ισχύει και για τους δασμούς ταμειευτικού χαρακτήρα.

Ρήτρα 38 (πρώην άρθρο 26)

~~Οι δασμοί του κοινού δασμολογίου καθορίζονται από το Συμβούλιο με ειδική πλειονότητα μετά από πρόταση της Επιτροπής. Το Συμβούλιο, κατόπιν πρότασης της Επιτροπής, θεσπίζει τους κανονισμούς ή τις αποφάσεις που καθορίζουν τους δασμούς του κοινού δασμολογίου.~~⁴⁴

Ρήτρα 39 (πρώην άρθρο 27)

Για την εκτέλεση του έργου που της ανατίθεται στο παρόν κεφάλαιο, η Επιτροπή καθοδηγείται :

⁴⁴ Μη νομοθετικές πράξεις, σε συμμόρφωση προς την εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

- α) από την ανάγκη προαγωγής των εμπορικών συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών και των τρίτων χωρών,
- β) από την εξέλιξη των όρων ανταγωνισμού στο εσωτερικό της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης**, κατά το μέτρο που η εξέλιξη αυτή θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της ανταγωνιστικής ικανότητας των επιχειρήσεων,
- γ) από τις ανάγκες εφοδιασμού της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης** σε πρώτες ύλες και ημικατεργασμένα προϊόντα, μεριμνώντας συγχρόνως να μη νοθεύονται μεταξύ των κρατών μελών οι όροι ανταγωνισμού ως προς τα τελικά προϊόντα,
- δ) από την ανάγκη να αποφεύγονται σοβαρές διαταραχές της οικονομικής ζωής των κρατών μελών και να εξασφαλίζεται ορθολογική ανάπτυξη της παραγωγής και επέκταση της καταναλώσεως εντός της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης**.

[1Α. ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ] ⁴⁵

Ρήτρα 40 (πρώην άρθρο 135)

Στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής της παρούσας Συνθήκης, ~~του Συντάγματος το Συμβούλιο,~~ αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251, λαμβάνει μέτρα με σκοπό την ~~ενίσχυση~~ **ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει μέτρα για την ενίσχυση** της τελωνειακής συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών καθώς και μεταξύ των τελευταίων και της Επιτροπής. Τα μέτρα αυτά δεν αφορούν την εφαρμογή του εθνικού ποινικού δικαίου ούτε την απονομή της δικαιοσύνης στα κράτη μέλη.

2. Η ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΟΣΟΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΩΝ

Ρήτρα 41 (πρώην άρθρο 28) ⁴⁶

Οι ποσοτικοί περιορισμοί **τόσο** επί των εισαγωγών, **όσο και επί των εξαγωγών** καθώς και όλα τα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος, απαγορεύονται μεταξύ των κρατών μελών.

~~Άρθρο 29~~

~~Οι ποσοτικοί περιορισμοί τόσο επί των εισαγωγών όσο και επί των εξαγωγών καθώς και όλα τα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος απαγορεύονται μεταξύ των κρατών μελών.~~

⁴⁵ Πρόταση τίτλου που δεν περιλαμβάνεται στο κείμενο της 28ης Οκτωβρίου 2002.

⁴⁶ Προτείνεται να συγχωνευθεί το άρθρο αυτό με το άρθρο 29.

Ρήτρα 42 (πρώην άρθρο 30)

~~Οι διατάξεις των άρθρων [Το άρθρο 28] και 29~~ δεν αντιτίθεται στις απαγορεύσεις ή στους περιορισμούς εισαγωγών, εξαγωγών ή διαμετακομίσεων που δικαιολογούνται από λόγους δημοσίας ηθικής, δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας, προστασίας της υγείας και της ζωής των ανθρώπων και των ζώων ή προφυλάξεως των φυτών, προστασίας των εθνικών θησαυρών που έχουν καλλιτεχνική, ιστορική ή αρχαιολογική αξία, ή προστασίας της βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας. Οι απαγορεύσεις ή οι περιορισμοί αυτοί δεν δύναται πάντως να αποτελούν ούτε μέσο αυθαιρέτων διακρίσεων ούτε συγκεκριμένο περιορισμό στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

Ρήτρα 43 (πρώην άρθρο 31)

1. Τα κράτη μέλη διαρρυθμίζουν τα κρατικά μονοπώλια εμπορικού χαρακτήρα κατά τρόπο, ώστε να αποκλείεται, ως προς τους όρους εφοδιασμού και διαθέσεως, οποιαδήποτε διάκριση μεταξύ των υπηκόων των κρατών μελών.

~~Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου~~ **Το παρόν άρθρο** εφαρμόζεται σε κάθε οργανισμό με τον οποίο κράτος μέλος, νομικά ή πραγματικά ελέγχει, διευθύνει ή επηρεάζει αισθητά, άμεσα ή έμμεσα, τις εισαγωγές ή τις εξαγωγές μεταξύ των κρατών μελών. ~~Οι διατάξεις αυτές~~ Εφαρμόζεται επίσης και επί των κατά παραχώρηση κρατικών μονοπωλίων.

2. Τα κράτη μέλη δεν λαμβάνουν νέα μέτρα τα οποία είναι αντίθετα προς τις αρχές της παραγράφου 1 ή περιορίζουν την έκταση εφαρμογής των άρθρων των σχετικών με την απαγόρευση των δασμών και των ποσοτικών περιορισμών μεταξύ των κρατών μελών.

3. Στην περίπτωση κρατικού μονοπωλίου εμπορικού χαρακτήρα που συνεπάγεται ρύθμιση, η οποία αποσκοπεί να διευκολύνει τη διάθεση ή την αξιοποίηση των γεωργικών προϊόντων, πρέπει να εξασφαλισθούν, κατά την εφαρμογή ~~των κανόνων~~ του παρόντος άρθρου, ισοδύναμες εγγυήσεις για την απασχόληση και το βιοτικό επίπεδο των ενδιαφερομένων παραγωγών.

III. ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΜΕΣ

Ρήτρα 44 (πρώην άρθρο 56) ⁴⁷

1. Στα πλαίσια ~~των διατάξεων~~ του παρόντος κεφαλαίου, απαγορεύονται ~~οποιοσδήποτε~~ οι περιορισμοί **τόσο στις κινήσεις** κεφαλαίων, **όσο και στις πληρωμές** μεταξύ κρατών μελών και μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών.

~~2. Στα πλαίσια των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου, απαγορεύονται όλοι οι περιορισμοί στις πληρωμές μεταξύ κρατών μελών και μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών.~~

⁴⁷ Προτείνεται να συγχωνευθούν οι παράγραφοι 1 και 2.

1. ~~[Οι διατάξεις του άρθρου]~~ **Το άρθρο 56** δεν θίγει την εφαρμογή, έναντι τρίτων χωρών, τυχόν περιορισμών που ισχύουν στις 31 Δεκεμβρίου 1993 δυνάμει του εθνικού ή του δικαίου της Ένωσης σχετικά με τις κινήσεις κεφαλαίων από ή προς τρίτες χώρες που αφορούν άμεσες επενδύσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται οι επενδύσεις σε ακίνητα, εγκατάσταση, παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών ή εισδοχή τίτλων σε κεφαλαιαγορές.

2. **Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο**⁴⁸ **θεσπίζει τα** μέτρα σχετικά με τις κινήσεις κεφαλαίων από ή προς τρίτες χώρες που αφορούν άμεσες επενδύσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται οι επενδύσεις σε ακίνητα, εγκατάσταση, παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών ή εισδοχή τίτλων σε κεφαλαιαγορές.

~~Στην προσπάθειά του Το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προσπαθούν να επιτύχουν το στόχο της ελεύθερης κίνησης κεφαλαίων μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό και με την επιφύλαξη των άλλων [κεφαλαίων] της παρούσας Συνθήκης του Συντάγματος. το Συμβούλιο μπορεί να λαμβάνει με ειδική πλειοψηφία, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, να θεσπίζει με ειδική πλειοψηφία μέτρα σχετικά με τις κινήσεις κεφαλαίων από ή προς τρίτες χώρες που αφορούν άμεσες επενδύσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται οι επενδύσεις σε ακίνητα, εγκατάσταση, παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών ή εισδοχή τίτλων σε κεφαλαιαγορές.~~⁴⁹

3. **Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2, μόνον ευρωπαϊκός νόμος ή ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο του Συμβουλίου μπορεί να θεσπίσει** ~~Για τη λήψη μέτρων~~ μέτρα δυνάμει της παρούσας παραγράφου απαιτείται ομοφωνία, εάν αυτά που συνιστούν οπισθοδρόμηση του κοινοτικού δικαίου της Ένωσης όσον αφορά την ελευθέρωση των κινήσεων κεφαλαίων από ή προς τρίτες χώρες. **Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα κατόπιν διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.**⁵⁰

1. [Το άρθρο 56] δεν θίγει το δικαίωμα των κρατών μελών :

- α) να εφαρμόζουν τις οικείες διατάξεις της φορολογικής τους νομοθεσίας οι οποίες διακρίνουν μεταξύ φορολογουμένων που δεν βρίσκονται στην ίδια κατάσταση όσον αφορά την κατοικία τους ή τον τόπο όπου είναι επενδεδυμένα τα κεφάλαιά τους,
- β) να λαμβάνουν όλα τις απαραίτητες **διατάξεις** για την αποφυγή παραβάσεων των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεών τους, ιδίως στον τομέα της φορολογίας ή της προληπτικής εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων, ή να προβλέπουν διαδικασίες δήλωσης των κινήσεων κεφαλαίων για λόγους διοικητικής ή στατιστικής ενημέρωσης, ή να λαμβάνουν μέτρα υπαγορευμένα από λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσια ασφάλειας.

⁴⁸ Μετάβαση στην συναπόφαση, σε συμμόρφωση προς τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

⁴⁹ Για συντακτικούς λόγους είναι προτιμότερο να αντιστραφεί η σειρά αυτών των δύο εδαφίων.

⁵⁰ Όπως κατά τα φαινόμενα προκύπτει από τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003, στην παράγραφο αυτήν θα πρέπει να προβλέπεται διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

2. Οι διατάξεις του παρόντος [κεφαλαίου] δεν θίγουν τη δυνατότητα εφαρμογής περιορισμών του δικαιώματος εγκατάστασης που συμβιβάζονται με **το Σύνταγμα**. ~~την παρούσα Συνθήκη.~~
3. Τα μέτρα και οι διαδικασίες που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 δεν μπορούν να αποτελούν ούτε μέσο αυθαίρετων διακρίσεων ούτε συγκεκριμένο περιορισμό της ελεύθερης κίνησης των κεφαλαίων και των πληρωμών όπως ορίζεται στο [άρθρο 56].

Ρήτρα 47 (πρώην άρθρο 59)

Εάν, λόγω εξαιρετικών περιστάσεων, οι κινήσεις κεφαλαίων προς ή από τρίτες χώρες προκαλούν ή απειλούν να προκαλέσουν σοβαρές δυσχέρειες στη λειτουργία της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, το Συμβούλιο ~~αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία~~, προτάσσει της Επιτροπής ~~και μετά από διαβούλευση με την ΕΚΤ~~, μπορεί **να εκδίδει [ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις που συνιστούν]**⁵¹ ~~να λαμβάνει έναντι τρίτων χωρών μέτρα διασφάλισης έναντι τρίτων χωρών για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τους έξι μήνες, εφόσον τα μέτρα αυτά είναι απολύτως αναγκαία. Αποφασίζει κατόπιν διαβουλεύσεων με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.~~

[III. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ]⁵²

Ρήτρα 48 (πρώην άρθρο 90)

Κανένα κράτος μέλος δεν επιβάλλει άμεσα ή έμμεσα στα προϊόντα άλλων κρατών μελών εσωτερικούς φόρους οποιασδήποτε φύσεως, ανωτέρους από εκείνους που επιβαρύνουν άμεσα ή έμμεσα τα ομοειδή εθνικά προϊόντα.

Κανένα κράτος μέλος δεν επιβάλλει στα προϊόντα των άλλων κρατών μελών εσωτερικούς φόρους, η φύση των οποίων οδηγεί έμμεσα στην προστασία άλλων προϊόντων.

Ρήτρα 49 (πρώην άρθρο 91)

Για τα προϊόντα⁵³ που εξάγονται **από κράτος μέλος** προς την επικράτεια ενός **άλλου κράτους μέλους των κρατών μελών** η επιστροφή εσωτερικών φόρων δεν δύναται να είναι ανώτερη των εσωτερικών φόρων που τους έχουν επιβληθεί άμεσα ή έμμεσα.

⁵¹ Το άρθρο αυτό δεν μνημονεύεται στη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003. Τα μέτρα διασφάλισης ορισμένου χρόνου εμπίπτουν εκ πρώτης όψεως στην κατηγορία των μη νομοθετικών πράξεων. Προτείνεται συνεπώς να προστεθεί στο σημείο αυτό μνεία των δύο τύπων μη νομοθετικών πράξεων που μπορεί να εκδίδει το Συμβούλιο.

⁵² Πρόταση τίτλου που δεν περιλαμβάνεται στο κείμενο της 28ης Οκτωβρίου 2002.

⁵³ Πρέπει να επανεξετασθεί η χρήση της λέξης «εξάγονται» δεδομένου ότι πρόκειται περί εμπορίου μεταξύ κρατών μελών.

Ρήτρα 50 (πρώην άρθρο 92)

Ως προς τους άλλους φόρους, πλην των φόρων κύκλου εργασιών, των ειδικών φόρων καταναλώσεως και των λοιπών εμμέσων φόρων, δεν είναι δυνατό να χορηγηθούν απαλλαγές και επιστροφές κατά την εξαγωγή προς τα άλλα κράτη μέλη ούτε να θεσπισθούν εξισωτικές εισφορές κατά την εισαγωγή εκ κρατών μελών, παρά μόνο αν τα προβλεπόμενα μέτρα έχουν προηγουμένως εγκριθεί για μια περιορισμένη **περίοδο με ευρωπαϊκή⁵⁴ απόφαση που ελήφθη** από το Συμβούλιο, ~~που αποφασίζει, προτάσει της Επιτροπής, με ειδική πλειοψηφία.~~

Ρήτρα 51 (πρώην άρθρο 93)

Το Συμβούλιο, ~~αποφασίζοντας ομόφωνα, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, εκδίδει διατάξεις~~ **θεσπίζει ομόφωνα τα μέτρα⁵⁵** για την εναρμόνιση των νομοθεσιών περί των φόρων κύκλου εργασιών, των ειδικών φόρων καταναλώσεως και των λοιπών εμμέσων φόρων, στο βαθμό που η εναρμόνιση αυτή είναι αναγκαία για να εξασφαλισθεί η εγκαθίδρυση και η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. ~~μέσα στην προθεσμία του άρθρου 14.⁵⁶~~ **Το Συμβούλιο αποφασίζει κατόπιν διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.**

IV. Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΝΟΜΟΘΕΣΙΩΝ

Ρήτρα 52 (πρώην άρθρο 94)⁵⁷

Το Συμβούλιο, ~~αποφασίζοντας ομόφωνα, μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, εκδίδει οδηγίες Ένας~~ **ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο του Συμβουλίου προβαίνει στην για την προσέγγιση των** νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών, οι οποίες έχουν άμεση επίπτωση στην εγκαθίδρυση ή τη λειτουργία της ~~κοινής~~-εσωτερικής αγοράς. **Το Συμβούλιο αποφασίζει κατόπιν διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.**

⁵⁴ Μη νομοθετική πράξη, σε συμμόρφωση προς τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

⁵⁵ Η συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003 δεν προσδιορίζει τις νομοθετικές πράξεις που θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν σε αυτή την παράγραφο.

⁵⁶ Προτείνεται να διαγραφεί η προθεσμία αυτή (31.12.1992) (βλ. υποσημείωση του άρθρου 14).

⁵⁷ Αυτή τη στιγμή τα άρθρα 94 και 95 επιτρέπουν να ληφθούν μέτρα μόνον για την «προσέγγιση των εθνικών νομοθεσιών». Το γεγονός αυτό οδηγεί στη χρησιμοποίηση του άρθρου 308 σε ένα ορισμένο αριθμό περιπτώσεων που αφορούν την εσωτερική αγορά χωρίς ωστόσο να προϋποτίθεται εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών. Αυτό ισχύει, μεταξύ άλλων, όταν πρόκειται για τη δημιουργία κοινοτικού τίτλου πνευματικής ιδιοκτησίας η οποία υπερσχύει των εθνικών τίτλων. Εάν η Συνέλευση επιθυμεί να περιορίσει τις περιπτώσεις προσφυγής στο άρθρο 308, θα μπορούσε να εξετάσει κατά πόσον είναι σκόπιμο είτε να δημιουργηθούν ειδικές νομικές βάσεις, είτε να τροποποιηθεί η αναφορά στην «προσέγγιση των νομοθεσιών» στα άρθρα 94 και 95 ώστε να καταστούν δυνατές οι εν λόγω δράσεις. Επιπλέον, η Συνέλευση θα μπορούσε να εξετάσει τη σχέση μεταξύ των άρθρων 94 και 95 (βλ. επεξήγηση στο παράρτημα II της έκθεσης της 13ης Μαρτίου 2003).

1. Κατά παρέκκλιση από το [άρθρο 94] και εκτός αν ορίζει άλλως ~~η παρούσα Συνθήκη το Σύνταγμα~~ εφαρμόζεται ~~οι ακόλουθες διατάξεις το παρόν άρθρο~~ για την πραγματοποίηση των στόχων του [άρθρου 14]. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, εκδίδει τα μέτρα σχετικά **Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο προβαίνει** στην προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που έχουν ως αντικείμενο την εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. **Εκδίδεται κατόπιν διαβούλευσης με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.**
2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται στις φορολογικές διατάξεις, στις διατάξεις για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και στις διατάξεις για τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των μισθωτών.
3. Η Επιτροπή, στις προτάσεις της που ~~προβλέπονται~~ **υποβάλλονται δυνάμει της** παραγράφου 1 σχετικά με την υγεία, την ασφάλεια, την προστασία του περιβάλλοντος και την προστασία των καταναλωτών, λαμβάνει ως βάση ένα υψηλό επίπεδο προστασίας, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη όσες νέες εξελίξεις βασίζονται σε επιστημονικά δεδομένα. Στα πλαίσια των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο επιδιώκουν επίσης την επίτευξη αυτού του στόχου.
4. Όταν, αφού **ένας ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο ή κανονισμός της Επιτροπής** ~~το Συμβούλιο ή η Επιτροπή~~ θεσπίσει ένα μέτρο εναρμόνισης, ένα κράτος μέλος θεωρεί αναγκαίο να διατηρήσει εθνικές διατάξεις που δικαιολογούνται από τις επιτακτικές ανάγκες που προβλέπονται [στο άρθρο 30] ή διατάξεις σχετικές με την προστασία του περιβάλλοντος ή του χώρου εργασίας, τις κοινοποιεί στην Επιτροπή, καθώς και τους λόγους διατήρησής τους.
5. Επίσης, υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 4, εάν, μετά την ~~του Συμβουλίου ή της Επιτροπής~~ **θέσπιση μέτρου εναρμόνισης εκ μέρους ευρωπαϊκού νόμου ή νόμου-πλαισίου ή κανονισμού της Επιτροπής**, ένα κράτος μέλος θεωρεί αναγκαία τη θέσπιση εθνικών διατάξεων επί τη βάσει νέων επιστημονικών στοιχείων σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος ή του χώρου εργασίας, για λόγους οι οποίοι συντρέχουν μόνον στην περίπτωση του και οι οποίοι έχουν ανακύψει μετά την θέσπιση του μέτρου εναρμόνισης, κοινοποιεί στην Επιτροπή τις μελετώμενες ~~μέτρα διατάξεις, και τους λόγους που υπαγορεύουν τη θέσπισή τους~~ **καθώς και την αιτιολογία τους.**
6. Η Επιτροπή, εντός έξι μηνών από τις κοινοποιήσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 4 και 5, ~~εγκρίνει ή απορρίπτει εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση με την οποία εγκρίνει η απορρίπτει~~ τις εν λόγω εθνικές διατάξεις, αφού εξακριβώσει εάν αποτελούν ή όχι μέσο αυθαιρέτων διακρίσεων ή συγκεκριμένου περιορισμού του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών, και εάν συνιστούν ή όχι εμπόδιο στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Εάν η Επιτροπή δεν λάβει απόφαση εντός αυτής της περιόδου, οι εθνικές διατάξεις, περί των οποίων οι παράγραφοι 4 και 5, λογίζονται ότι έχουν εγκριθεί.

⁵⁸ Βλέπε πρόταση στην προηγούμενη υποσημείωση.

Εάν η πολυπλοκότητα του αντικειμένου το δικαιολογεί, και δεν υπάρχει κίνδυνος για την υγεία του ανθρώπου, η Επιτροπή μπορεί να κοινοποιήσει στο συγκεκριμένο κράτος μέλος ότι η περίοδος η αναφερόμενη στην παρούσα παράγραφο μπορεί να παραταθεί μέχρι ένα εξάμηνο.

7. Οσάκις, σύμφωνα με την [παράγραφο 6], επιτρέπεται σε ένα κράτος μέλος να διατηρήσει ή να εισαγάγει εθνικές διατάξεις παρεκκλίνουσες από το μέτρο εναρμόνισης, η Επιτροπή εξετάζει πάραυτα μήπως πρέπει να προτείνει αναπροσαρμογή του εν λόγω μέτρου.

8. Όταν ένα κράτος μέλος επικαλείται συγκεκριμένο πρόβλημα δημόσιας υγείας σε τομέα στον οποίο έχουν ήδη ληφθεί μέτρα εναρμόνισης, το θέτει υπ' όψη της Επιτροπής η οποία αμέσως εξετάζει αν πρέπει να προτείνει κατάλληλα μέτρα ~~στο Συμβούλιο~~.

9. Κατά παρέκκλιση από τη διαδικασία των [άρθρων 226 και 227], η Επιτροπή ή κάθε κράτος μέλος δύναται να προσφύγει απ' ευθείας στο Δικαστήριο για το θέμα αυτό, εάν κρίνει ότι ένα άλλο κράτος μέλος ασκεί καταχρηστικώς τις εξουσίες που προβλέπονται στο παρόν άρθρο.

10. Τα ~~προαναφερόμενα~~ μέτρα εναρμόνισης που αναφέρονται **στο παρόν άρθρο** περιλαμβάνουν, στις ενδεδειγμένες περιπτώσεις, ρήτρα διασφάλισης που επιτρέπει στα κράτη μέλη να λαμβάνουν, για έναν ή περισσότερους από τους μη οικονομικούς λόγους που προβλέπονται στο άρθρο 30, ~~προσωρινά μέτρα~~ **προσωρινές διατάξεις** υποκείμενες σε ~~κοινωνική~~ διαδικασία ελέγχου **από την Ένωση**.

Ρήτρα 54 (πρώην άρθρο 96)

Αν η Επιτροπή διαπιστώσει ότι η ~~υφιστάμενη~~ διαφορά μεταξύ των νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών νοθεύει τους όρους ανταγωνισμού εντός της ~~κοινής εσωτερικής~~ αγοράς και ~~επομένως~~ προκαλεί στρέβλωση που πρέπει να εξαλειφθεί, διαβουλεύεται με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη.

Αν οι διαβουλεύσεις αυτές δεν έχουν κατάληξη, ~~στην εξάλειψη~~ **ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο**⁵⁹ ~~εξαιλεί~~ την εν λόγω στρέβλωση. ~~το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής, εκδίδει τους προς το σκοπό αυτόν αναγκαίους ευρωπαϊκούς νόμους-πλαίσια, οδηγίες, με ειδική πλειοψηφία. Η Επιτροπή και το Συμβούλιο δύνανται να λάβουν~~ Κάθε άλλο αναγκαίο μέτρο προβλεπόμενο από την παρούσα Συνθήκη **το Σύνταγμα μπορεί να εκδοθεί**.

Ρήτρα 55 (πρώην άρθρο 97)

1. Αν υπάρχει φόβος, η θέσπιση ή η τροποποίηση **εθνικής** νομοθετικής, κανονιστικής ή διοικητικής διατάξεως να προκαλέσει στρέβλωση κατά την έννοια του [άρθρου 96], το κράτος μέλος που θέλει να προβεί στην ενέργεια αυτή συμβουλευεται την Επιτροπή. Η Επιτροπή, αφού συμβουλευθεί τα κράτη μέλη, ~~συνιστά~~ **απευθύνει** στα ενδιαφερόμενα κράτη **σύσταση σχετικά με** τα κατάλληλα μέτρα για την αποφυγή της σχετικής στρεβλώσεως.

⁵⁹ Μετάβαση στη συναπόφαση, σε συμμόρφωση προς τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

2. Αν το κράτος μέλος που θέλει να θεσπίσει ή να τροποποιήσει τις εσωτερικές του διατάξεις δεν συμμορφώνεται με τη σύσταση που του απηύθυνε η Επιτροπή, δεν είναι δυνατό να ζητηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 96 από τα άλλα κράτη μέλη να τροποποιήσουν τις εσωτερικές διατάξεις για να εξαλειφθεί η στρέβλωση αυτή. ~~Οι διατάξεις το άρθρου~~ **[Το άρθρο 96]** δεν εφαρμόζεται αν το κράτος μέλος που αγνοεί τη σύσταση της Επιτροπής προκαλεί στρέβλωση επί ίδια μόνον αυτού ζημία.

A2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΤΙΤΛΟΣ VII

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

<p>Ο τίτλος αυτός παραλείπεται, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.</p>
--

A3. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΕ ΑΛΛΟΥΣ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ

I. ΚΑΝΟΝΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

[ΤΜΗΜΑ I

ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟΙ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ]

Ρήτρα 56 (πρώην άρθρο 81)

1. Είναι ασυμβίβαστες με την ~~κοινή~~ **εσωτερική** αγορά και απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της ~~κοινής~~ **εσωτερικής** αγοράς και ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται :

α) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής,

- β) στον περιορισμό ή στον έλεγχο της παραγωγής, της διαθέσεως, της τεχνολογικής αναπτύξεως ή των επενδύσεων,
 - γ) στην κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού,
 - δ) στην εφαρμογή άνισων όρων επί ισοδυνάμων παροχών, έναντι των εμπορικώς συναλλασσομένων, με αποτέλεσμα να περιέρχονται αυτοί σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό,
 - ε) στην εξάρτηση της συνάνψεως συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσομένων, προσθέτων παροχών που εκ φύσεως ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών.
2. Οι απαγορευμένες δυνάμει του παρόντος άρθρου συμφωνίες ή αποφάσεις είναι αυτοδικαίως άκυρες.
3. ~~Οι διατάξεις~~ **Εντούτοις**, η παράγραφος 1 **δύναται** να κηρυχθεί ανεφάρμοστη :
- α)** σε κάθε συμφωνία ή κατηγορία συμφωνιών μεταξύ επιχειρήσεων,
 - β)** σε κάθε απόφαση ή κατηγορία αποφάσεων ενώσεων επιχειρήσεων, και
 - γ)** σε κάθε εναρμονισμένη πρακτική ή κατηγορία εναρμονισμένων πρακτικών,
- η οποία συμβάλλει στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου, εξασφαλίζοντας συγχρόνως στους καταναλωτές δίκαιο τμήμα από το όφελος που προκύπτει, και η οποία :
- δ)** δεν επιβάλλει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις περιορισμούς μη απαραίτητους για την επίτευξη των στόχων αυτών, και
 - ε)** δεν παρέχει στις επιχειρήσεις αυτές τη δυνατότητα καταργήσεως του ανταγωνισμού επί σημαντικού τμήματος των σχετικών προϊόντων.

Ρήτρα 57 (πρώην άρθρο 82)

Είναι ασυμβίβαστη με την ~~κοινή-εσωτερική~~ αγορά και απαγορεύεται, κατά το μέτρο που δύναται να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, η καταχρηστική εκμετάλλευση από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις της δεσπόζουσας θέσης τους εντός της ~~κοινής-εσωτερικής~~ αγοράς ή σημαντικού τμήματός της.

Η κατάχρηση αυτή δύναται να συνίσταται ιδίως :

- α)** στην άμεση ή έμμεση επιβολή μη δικαίων τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής,
- β)** στον περιορισμό της παραγωγής, της διαθέσεως ή της τεχνολογικής αναπτύξεως επί ζημία των καταναλωτών,

- γ) στην εφαρμογή άνισων όρων επί ισοδυνάμων παροχών έναντι των εμπορικώς συναλλασσομένων, με αποτέλεσμα να περιέρχονται αυτοί σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό,
- δ) στην εξάρτηση της συνάψεως συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσομένων, προσθέτων παροχών που εκ φύσεως ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών.

Ρήτρα 58 (πρώην άρθρο 83)

1. **Το Συμβούλιο κατόπιν πρότασης της Επιτροπής θεσπίζει τους αναγκαίους ευρωπαϊκούς κανονισμούς⁶⁰ ή οδηγίες για την εφαρμογή των αρχών που αναφέρονται στα [άρθρα 81 και 82]. Θεσπίζονται από το Συμβούλιο, με ειδική πλειοψηφία, προτάσεις της Επιτροπής και κατόπιν διαβουλεύσεως με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Αποφασίζει κατόπιν διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.**
2. Οι προβλεπόμενοι στην παράγραφο 1 **ευρωπαϊκοί κανονισμοί διατάξεις** έχουν ως σκοπό ιδίως :
 - α) να εξασφαλίσουν την τήρηση των απαγορεύσεων του άρθρου 81, παράγραφος 1, και του άρθρου 82 με την πρόβλεψη προστίμων και χρηματικών ποινών,
 - β) να καθορίσουν τις λεπτομέρειες εφαρμογής του άρθρου 81, παράγραφος 3, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη της εξασφάλισης αποτελεσματικής επιβλέψεως και της απλουστεύσεως κατά το δυνατόν του διοικητικού ελέγχου,
 - γ) να ορίσουν, εφόσον είναι ανάγκη, το πεδίο εφαρμογής των άρθρων 81 και 82 επί των διαφόρων οικονομικών κλάδων,
 - δ) να οριοθετήσουν τα καθήκοντα της Επιτροπής και του Δικαστηρίου κατά την εφαρμογή των διατάξεων αυτής της παραγράφου,
 - ε) να καθορίσουν τη σχέση μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών αφενός, και αφετέρου των **ευρωπαϊκών κανονισμών που θεσπίζονται** των διατάξεων κατ' εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Ρήτρα 59 (πρώην άρθρο 84)

Μέχρι ~~ενάρξεως της~~ **την ημερομηνία έναρξης** ισχύος των διατάξεων των **ευρωπαϊκών κανονισμών** που θα θεσπισθούν κατ' εφαρμογή [του άρθρου 83], οι αρχές των κρατών μελών αποφασίζουν σχετικά με το επιτρεπτό των συμφωνιών, καθώς και της καταχρηστικής εκμετάλλευσης δεσπόζουσας θέσεως εντός της ~~κοινής εσωτερικής~~ **αγοράς, σύμφωνα με το δίκαιο της χώρας τους με το εσωτερικό τους δίκαιο** και τις διατάξεις [του άρθρου 81, ιδίως παράγραφος 3, και 82].

⁶⁰ Μη νομοθετικές πράξεις, σε συμμόρφωση προς τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

Ρήτρα 60 (πρώην άρθρο 85)

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 84 η Επιτροπή μεριμνά για την πραγμάτωση των αρχών που καθορίζονται στα [άρθρα 81 και 82]. Εξετάζει, κατόπιν αιτήσεως κράτους μέλους ή αυτεπαγγέλτως, συνεργαζόμενη με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών που οφείλουν να της παρέχουν τη συνδρομή τους, τις περιπτώσεις εικαζομένων παραβάσεων των ανωτέρω αρχών. Αν διαπιστώσει την ύπαρξη παραβάσεως, προτείνει τα κατάλληλα μέτρα για τον τερματισμό της.
2. Αν δεν τερματισθούν οι παραβάσεις, η Επιτροπή ~~βεβαιώνει την παράβαση των ανωτέρω αρχών με αιτιολογημένη απόφαση~~ **εκδίδει αιτιολογημένη ευρωπαϊκή απόφαση με την οποία βεβαιώνεται η παράβαση των αρχών**. Δύναται να δημοσιεύσει την απόφασή της και να επιτρέψει στα κράτη μέλη να λάβουν τα αναγκαία διορθωτικά **μέτρα**, των οποίων καθορίζει τους όρους και τις λεπτομέρειες.

Ρήτρα 61 (πρώην άρθρο 86)

1. Τα κράτη μέλη δεν θεσπίζουν ούτε διατηρούν μέτρα αντίθετα προς ~~τους κανόνες της παρούσας Συνθήκης~~, **τις διατάξεις του Συντάγματος** ιδίως προς εκείνες [των άρθρων 12 και 81 έως ~~και~~ 89], ως προς τις δημόσιες επιχειρήσεις και τις επιχειρήσεις στις οποίες χορηγούν ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα.
2. Οι επιχειρήσεις που είναι επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος ή που έχουν χαρακτήρα δημοσιονομικού μονοπωλίου υπόκεινται ~~τους κανόνες της παρούσας Συνθήκης~~, **στις διατάξεις του Συντάγματος**, ιδίως στους κανόνες ανταγωνισμού, κατά το μέτρο που η εφαρμογή των κανόνων αυτών δεν εμποδίζει νομικά ή πραγματικά την εκπλήρωση της ιδιαίτερης αποστολής που τους έχει ανατεθεί. Η ανάπτυξη των συναλλαγών δεν πρέπει να επηρεάζεται σε βαθμό ο οποίος θα αντέκειτο προς το συμφέρον της ~~Κοινότητας Ένωσης~~.
3. Η Επιτροπή μεριμνά για την εφαρμογή ~~των διατάξεων~~ του παρόντος άρθρου και απευθύνει **εκδίδει**, εφόσον είναι ανάγκη, κατάλληλους ~~οδηγούς ή~~ **ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις προς τα κράτη μέλη**.

[ΤΜΗΜΑ 2

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΧΟΡΗΓΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ]

Ρήτρα 62 (πρώην άρθρο 87)

1. Ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη **μέλη** ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό δια της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την ~~κοινή εσωτερική~~ αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν ~~η παρούσα Συνθήκη~~ **το Σύνταγμα** ορίζει άλλως.
2. Συμβιβάζονται με την ~~κοινή~~ **εσωτερική** αγορά :

- α) οι ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρος προς μεμονωμένους καταναλωτές, υπό τον όρο ότι χορηγούνται χωρίς διάκριση προελεύσεως των προϊόντων·
 - β) οι ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα·
 - [γ) οι ενισχύσεις προς την οικονομία ορισμένων περιοχών της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, οι οποίες θίγονται από τη διαίρεση της Γερμανίας, κατά το μέτρο που είναι αναγκαίες για την αντιστάθμιση των οικονομικών μειονεκτημάτων που προκαλούνται από τη διαίρεση αυτή.]⁶¹
3. Δύνανται να θεωρηθούν ότι συμβιβάζονται με την ~~κοινή~~ **εσωτερική** αγορά :
- α) οι ενισχύσεις για την προώθηση της οικονομικής αναπτύξεως περιοχών, στις οποίες το βιοτικό επίπεδο είναι ασυνήθως χαμηλό ή στις οποίες επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση·
 - β) οι ενισχύσεις για την προώθηση σημαντικών σχεδίων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος ή για την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους·
 - γ) οι ενισχύσεις για την προώθηση της αναπτύξεως ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον·
 - δ) οι ενισχύσεις για την προώθηση του πολιτισμού και της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους συναλλαγών και ανταγωνισμού στην ~~Κοινότητα~~ **Ενωση** σε βαθμό αντίθετο με το κοινό συμφέρον·
 - ε) άλλες κατηγορίες ενισχύσεων που καθορίζονται από **ευρωπαϊκούς**⁶² **κανονισμούς** ή αποφάσεις **που εκδίδονται από** το Συμβούλιο, ~~το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία,~~ προτάσει της Επιτροπής.

Ρήτρα 63 (πρώην άρθρο 88)

1. Η Επιτροπή σε συνεργασία με τα κράτη μέλη εξετάζει διαρκώς τα καθεστώτα ενισχύσεων που υφίστανται στα κράτη αυτά. Τους προτείνει τα κατάλληλα μέτρα που απαιτεί η προοδευτική ανάπτυξη και η λειτουργία της ~~κοινής~~ **εσωτερικής** αγοράς.

⁶¹ Η Συνέλευση ίσως κρίνει σκόπιμο να εξετάσει κατά πόσον η παρούσα παράγραφος είναι ακόμη επίκαιρη (βλ. και άρθρο 78).

⁶² Μη νομοθετικές πράξεις, σε συμμόρφωση προς τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

2. Αν η Επιτροπή διαπιστώσει, αφού τάξει προηγουμένως στους ενδιαφερομένους προθεσμία για να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους, ότι ενίσχυση που χορηγείται από ένα κράτος **μέλος** ή με κρατικούς πόρους δεν συμβιβάζεται με την **κοινή εσωτερική** αγορά κατά το [άρθρο 87], ότι η ενίσχυση αυτή εφαρμόζεται καταχρηστικώς, **αποφασίζει εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση προκειμένου** το εν λόγω κράτος ~~θφείλει~~ να την καταργήσει ή να την τροποποιήσει εντός προθεσμίας που η ίδια καθορίζει.

Αν το εν λόγω κράτος δεν συμμορφωθεί προς την **ευρωπαϊκή** αυτή απόφαση εντός της ταχθείσης προθεσμίας, η Επιτροπή ή οποιοδήποτε άλλο ενδιαφερόμενο κράτος **μέλος** δύναται να προσφύγει απευθείας στο Δικαστήριο, κατά παρέκκλιση των [άρθρων 226 και 227].

Κατόπιν αιτήσεως κράτους μέλους, το Συμβούλιο δύναται να ~~αποφασίζει ομοφώνως~~ **εκδίδει με ομοφωνία μια ευρωπαϊκή απόφαση, σύμφωνα με την οποία** ~~έτι~~ μια ενίσχυση που έχει θεσπισθεί ή που πρόκειται να θεσπισθεί από το κράτος αυτό θεωρείται συμβιβάσιμη με την **κοινή εσωτερική** αγορά, κατά παρέκκλιση ~~των διατάξεων~~ του [άρθρου 87] ή των προβλεπόμενων από το [άρθρο 89] **ευρωπαϊκών** κανονισμών, αν εξαιρετικές περιστάσεις δικαιολογούν μια τέτοια απόφαση. Αν η Επιτροπή έχει κινήσει, ως προς την ενίσχυση αυτή, τη διαδικασία που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου, η αίτηση του ενδιαφερομένου κράτους προς το Συμβούλιο έχει ως αποτέλεσμα την αναστολή της σχετικής διαδικασίας μέχρις ότου αποφανθεί το Συμβούλιο.

Αν το Συμβούλιο δεν αποφανθεί εντός τριών μηνών από την υποβολή της αιτήσεως, αποφασίζει η Επιτροπή.

3. Η Επιτροπή ενημερώνεται εγκαίρως **από τα κράτη μέλη** περί των σχεδίων που αποβλέπουν να θεσπίσουν ή να τροποποιήσουν τις ενισχύσεις, ώστε να δύναται να υποβάλει τις παρατηρήσεις της. Αν κρίνει ότι σχέδιο ενισχύσεως δεν συμβιβάζεται με την **κοινή εσωτερική** αγορά, κατά το άρθρο 87, κινεί αμελλητί τη διαδικασία που προβλέπεται από την ~~προηγούμενη~~ παράγραφο 2. Το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δεν δύναται να εφαρμόσει τα σχεδιαζόμενα μέτρα πριν η Επιτροπή καταλήξει σε τελική απόφαση.

Ρήτρα 64 (πρώην άρθρο 89)

Το Συμβούλιο, ~~αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία~~ μετά από πρόταση της Επιτροπής ~~και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο~~, δύναται **να εκδίδει κάθε αναγκαίο κανονισμό ευρωπαϊκούς** ⁶³ κανονισμούς **για** την εφαρμογή των [άρθρων 87 και 88] και ιδίως να καθορίζει τους όρους εφαρμογής του [άρθρου 88, παράγραφος 3,] και τις κατηγορίες ενισχύσεων που εξαιρούνται από τη διαδικασία αυτή. **Αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.**

⁶³ Μη νομοθετικές πράξεις, σε συμμόρφωση προς τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

II. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ρήτρα 65 (πρώην άρθρο 136)

Η ~~Κοινότητα~~ **Ένωση** και τα κράτη μέλη, έχοντας υπόψη τα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα όπως αυτά που ορίζονται στον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη που υπογράφηκε στο Τορίνο στις 18 Οκτωβρίου 1961, και στον Κοινοτικό Χάρτη των Θεμελιωδών Κοινωνικών Δικαιωμάτων των Εργαζομένων του 1989, έχουν ως στόχο την προώθηση της απασχόλησης, τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας, ώστε να καταστήσουν δυνατή την εναρμόνισή τους με παράλληλη διατήρηση της προόδου, την κατάλληλη κοινωνική προστασία, τον κοινωνικό διάλογο και την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων που θα επιτρέψουν ένα υψηλό και διαρκές επίπεδο απασχόλησης και την καταπολέμηση του αποκλεισμού.

Προς τούτο, η ~~Κοινότητα~~ **Ένωση** και τα κράτη μέλη ~~εφαρμόζουν μέτρα στα οποία λαμβάνεται~~ **δρουν έχοντας** υπόψη την ποικιλομορφία των εθνικών πρακτικών, ιδιαιτέρως στον τομέα των συμβατικών σχέσεων, καθώς και η ανάγκη να διατηρηθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης**.

Φρονούν ότι η εξέλιξη αυτή θα προκύψει όχι μόνον από τη λειτουργία της ~~κοινής~~ **εσωτερικής** αγοράς, η οποία θα διευκολύνει την εναρμόνιση των κοινωνικών συστημάτων, αλλά και από τις διαδικασίες που θεσπίζει η ~~παρούσα Συνθήκη~~ **το Σύνταγμα** και από την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων.⁶⁴

Ρήτρα 66 (πρώην άρθρο 137)

1. Προκειμένου να υλοποιήσει τους στόχους του [άρθρου 136], η ~~Κοινότητα~~ **Ένωση** υποστηρίζει και συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών στους ακόλουθους τομείς :

- α) Βελτίωση, ιδιαιτέρως, του περιβάλλοντος εργασίας, με σκοπό την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων,
- β) όροι εργασίας,
- γ) κοινωνική ασφάλιση και κοινωνική προστασία των εργαζομένων,
- δ) προστασία των εργαζομένων σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης εργασίας,
- ε) ενημέρωση και διαβούλευση με τους εργαζομένους,
- στ) εκπροσώπηση και συλλογική υπεράσπιση των συμφερόντων εργαζομένων και εργοδοτών, συμπεριλαμβανομένης της συνδιαχείρισης, με την επιφύλαξη της παραγράφου 5,
- ζ) συνθήκες απασχόλησης των υπηκόων των τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στο έδαφος της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης**,

⁶⁴ Το παρόν εδάφιο φαίνεται ότι έχει μόνο δηλωτική αξία.

- η) αφομοίωση των αποκλειομένων από την αγορά εργασίας προσώπων, με την επιφύλαξη του άρθρου 150,
- θ) ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών όσον αφορά τις ευκαιρίες στην αγορά εργασίας και τη μεταχείριση στην εργασία,
- ι) καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού,
- ια) εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, με την επιφύλαξη του στοιχείου γ).

2. Για τον σκοπό αυτό, ~~το Συμβούλιο :~~

- α) ~~Δύναται να θεσπίζει~~ **ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο δύναται να θεσπίζει μέτρα** ενθάρρυνσης της συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών, μέσω πρωτοβουλιών που αποσκοπούν στη βελτίωση των γνώσεων, την ανάπτυξη της ανταλλαγής πληροφοριών και δοκιμασμένων πρακτικών, την προώθηση καινοτόμων λύσεων, και την αξιολόγηση εμπειριών, αποκλειόμενης της εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών,
- β) ~~δύναται να θεσπίζει~~, στους τομείς που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως θ) της παραγράφου 1, ~~μέσω οδηγιών, ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο δύναται να θεσπίζει τις~~ ελάχιστες προδιαγραφές οι οποίες εφαρμόζονται σταδιακά, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών και των τεχνικών ρυθμίσεων που υφίστανται σε κάθε κράτος μέλος. ~~Στις οδηγίες αυτές~~ **Στον εν λόγω ευρωπαϊκό νόμο-πλαίσιο** αποφεύγεται η επιβολή διοικητικών, οικονομικών και νομικών εξαναγκασμών, οι οποίοι θα παρεμπόδιζαν τη δημιουργία και την ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Σε κάθε περίπτωση, ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο εκδίδεται δε μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.⁶⁵

3. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2, στους τομείς που προβλέπονται στην παράγραφο 1, στοιχείο γ), ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο εκδίδεται από το Συμβούλιο που αποφασίζει με ομοφωνία και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

~~Το Συμβούλιο αποφασίζει σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 251, μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, εκτός από τους τομείς που αναφέρονται στα στοιχεία γ), δ), στ) και η) της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, όπου το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τις προαναφερθείσες επιτροπές. Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, δύναται να αποφασίζει με ομοφωνία την εφαρμογή της διαδικασίας η οποία αναφέρεται στο άρθρο 251, στα στοιχεία δ), στ) και ζ) της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.~~⁶⁶

3. Τα κράτη μέλη μπορούν να αναθέσουν στους κοινωνικούς εταίρους, εφόσον οι κοινωνικοί εταίροι το ζητήσουν από κοινού, την εφαρμογή των ~~οδηγιών~~ **ευρωπαϊκών νόμων πλαισίων που θεσπίζονται** κατ' εφαρμογή της παραγράφου 2.

⁶⁵ Αντικατάσταση της διαβούλευσης από τη συναπόφαση για τους τομείς περί των οποίων το άρθρο 137, παράγραφος 1, στοιχεία δ), στ) και ζ), σε συμμόρφωση προς τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

⁶⁶ Ολόκληρο το εδάφιο περιλαμβάνεται ανωτέρω.

Σε αυτή την περίπτωση, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος πρέπει να εξασφαλίζει ότι, το αργότερο κατά την ημερομηνία κατά την οποία πρέπει να μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο ~~μια οδηγία ένας~~ **ευρωπαϊκός νόμος πλαίσιο σύμφωνα με το άρθρο 249**, οι κοινωνικοί εταίροι έχουν λάβει τα απαραίτητα μέτρα μέσω συμφωνιών, ενώ παράλληλα το κράτος μέλος έχει την υποχρέωση να θεσπίζει τις αναγκαίες διατάξεις ώστε να είναι, ανά πάσα στιγμή, σε θέση να εξασφαλίζει τα αποτελέσματα που επιβάλλονται από τον εν λόγω ~~εθνηγόμο~~ **νόμο πλαίσιο**.

4. ~~Οι διατάξεις~~ **ευρωπαϊκοί νόμοι ή νόμοι-πλαίσιο που θεσπίζονται** δυνάμει του παρόντος άρθρου :

- α) δεν θίγουν την αναγνωρισμένη ευχέρεια των κρατών μελών να καθορίζουν τις θεμελιώδεις αρχές του δικού τους συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως και δεν πρέπει να επηρεάζουν αισθητά την οικονομική ισορροπία του,
- β) δεν εμποδίζουν την εκ μέρους των κρατών μελών διατήρηση ή θέσπιση αυστηρότερων προστατευτικών μέτρων τα οποία συμβιβάζονται με ~~την παρούσα Συνθήκη~~ **το Σύνταγμα**.

5. ~~Οι διατάξεις του Το παρόντος άρθρου~~ δεν εφαρμόζεται στις αμοιβές, στο δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι, στο δικαίωμα για απεργία ή στο δικαίωμα για ανταπεργία (λόκ-άουτ).

Ρήτρα 67 (πρώην άρθρο 138)

1. Η Επιτροπή έχει καθήκον να προωθή τη διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους σε ~~κοινωνικό~~ **επίπεδο Ένωσης** και ~~λαμβάνει~~ **θεσπίζει** όλα τα απαραίτητα μέτρα για να διευκολύνεται ο διάλογος μεταξύ τους, μεριμνώντας ώστε η υποστήριξή της να παρέχεται ισόρροπα προς τα μέρη.

2. Για το σκοπό αυτόν, η Επιτροπή, πριν υποβάλει προτάσεις στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, διαβουλευεται με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με τους ενδεχόμενους προσανατολισμούς μιας ~~κοινωνικής~~ **δράσης της Ένωσης**.

3. Εάν η Επιτροπή, μετά από αυτές τις διαβουλεύσεις, κρίνει ότι η συγκεκριμένη ~~κοινωνική~~ **δράση της Ένωσης** πρέπει να αναληφθεί, διαβουλευεται με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με το περιεχόμενο της μελετώμενης πρότασης. Οι κοινωνικοί εταίροι διατυπώνουν γνώμη ή, αναλόγως των περιπτώσεων, σύσταση, την οποία διαβιβάζουν στην Επιτροπή.

4. Κατά τις διαβουλεύσεις αυτές, οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να πληροφορήσουν την Επιτροπή ότι επιθυμούν να κινήσουν τη διαδικασία του [άρθρου 139]. Η διάρκεια της διαδικασίας αυτής δεν υπερβαίνει τους 9 μήνες, εκτός εάν οι ενδιαφερόμενοι κοινωνικοί εταίροι και η Επιτροπή αποφασίσουν από κοινού την παράτασή της.

Ρήτρα 68 (πρώην άρθρο 139)

1. Ο διάλογος μεταξύ κοινωνικών εταίρων σε ~~κοινωνικό~~ **επίπεδο Ένωσης** μπορεί να οδηγεί, εφόσον οι κοινωνικοί εταίροι το επιθυμούν, στη σύναψη συμβατικών σχέσεων, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών.

2. Οι συμφωνίες που συνάπτονται σε ~~κοινωνικό~~ επίπεδο **Ένωσης** εφαρμόζονται, είτε σύμφωνα με τις διαδικασίες και πρακτικές των ενδιαφερομένων κοινωνικών εταίρων και κρατών μελών, είτε σε τομείς που εμπίπτουν στο [άρθρο 137], όταν το ζητούν από κοινού τα υπογράφοντα μέρη, με ευρωπαϊκό **κανονισμό** ή απόφαση⁶⁷ που **θεσπίζεται από το** ~~το~~ Συμβούλιο μετά από πρόταση της Επιτροπής.

~~Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειονότητα, εκτός~~ Εάν η εν λόγω συμφωνία περιέχει μία ή περισσότερες διατάξεις σχετικές με τομέα για τον οποίο απαιτείται ομοφωνία δυνάμει του [άρθρου 137, παράγραφος 2], ~~Στην περίπτωση αυτή,~~ το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία.

Ρήτρα 69 (πρώην άρθρο 140)

Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του άρθρου 136 και με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων της ~~παρούσας Συνθήκης~~ του **Συντάγματος**, η Επιτροπή προωθεί τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και διευκολύνει το συντονισμό της δράσης τους σε όλους τους τομείς της κοινωνικής πολιτικής που υπάγονται στο [παρόν κεφάλαιο], ιδίως επί θεμάτων που έχουν σχέση με:

- α) την απασχόληση,
- β) το εργατικό δίκαιο και τους όρους εργασίας,
- γ) την επαγγελματική εκπαίδευση και επιμόρφωση,
- δ) την κοινωνική ασφάλιση,
- ε) την προστασία από τα επαγγελματικά ατυχήματα και ασθένειες,
- στ) την υγιεινή της εργασίας,
- ζ) το συνδικαλιστικό δικαίωμα και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων.

Προς το σκοπό αυτόν, η Επιτροπή, ενεργώντας σε διαρκή συνεννόηση με τα κράτη μέλη, εκπονεί μελέτες, εκφέρει γνώμες και διοργανώνει διαβουλεύσεις, τόσο για τα προβλήματα που ανακύπτουν σε εθνικό επίπεδο όσο και για τα προβλήματα που ενδιαφέρουν διεθνείς οργανισμούς.

Πριν διατυπώσει τις γνώμες που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, η Επιτροπή συμβουλευέται την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Ρήτρα 70 (πρώην άρθρο 141)

1. Κάθε κράτος μέλος εξασφαλίζει την εφαρμογή της αρχής της ισότητας της αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας.

⁶⁷ Μη νομοθετικές πράξεις, σε συμμόρφωση προς τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως «αμοιβή» νοούνται οι συνήθεις βασικοί ή κατώτατοι μισθοί ή αποδοχές και όλα τα άλλα οφέλη, που παρέχονται άμεσα ή έμμεσα, σε χρήματα ή σε είδος, από τον εργοδότη στον εργαζόμενο, λόγω της σχέσεως εργασίας.

Η ισότητα αμοιβής, χωρίς διακρίσεις φύλου, συνεπάγεται:

- α) ότι η αμοιβή που παρέχεται για όμοια εργασία που αμείβεται κατ' αποκοπήν καθορίζεται με βάση την ίδια μονάδα μετρήσεως,
- β) ότι η αμοιβή που παρέχεται για εργασία που αμείβεται με βάση τη χρονική διάρκεια είναι η ίδια για όμοια θέση εργασίας.

3. ~~Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο~~ **θεσπίζει τα** μέτρα με τα οποία εξασφαλίζεται η εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της ισότητας αμοιβής για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας. **Εκδίδεται δε μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.**

4. Προκειμένου να εξασφαλιστεί εμπράκτως η πλήρης ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών στην εργασία, η αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να διατηρήσουν ή να θεσπίσουν μέτρα που προβλέπουν ειδικά πλεονεκτήματα, τα οποία διευκολύνουν το λιγότερο εκπροσωπούμενο φύλο να συνεχίσει μια επαγγελματική δραστηριότητα ή προλαμβάνουν ή αντισταθμίζουν τα μειονεκτήματα στην επαγγελματική σταδιοδρομία.

Ρήτρα 71 (πρώην άρθρο 142)

Τα κράτη μέλη καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για τη διατήρηση της υφισταμένης ισοτιμίας των συστημάτων περί αδειών μετ' αποδοχών.⁶⁸

Ρήτρα 72 (πρώην άρθρο 143)

Η Επιτροπή καταρτίζει κάθε χρόνο έκθεση για την πρόοδο της υλοποίησης των στόχων του [άρθρου 136], συμπεριλαμβανομένης της δημογραφικής κατάστασης στην ~~Κοινότητα~~. **Ένωση.** Διαβιβάζει την έκθεση αυτή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

~~Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να καλέσει την Επιτροπή να εκπονήσει εκθέσεις για ιδιαίτερα προβλήματα που αφορούν την κοινωνική κατάσταση.~~⁶⁹

⁶⁸ Εκφράζονται αμφιβολίες ως προς τη λειτουργικότητα της εν λόγω διάταξης.

⁶⁹ Το παρόν εδάφιο ταυτίζεται με το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 145 και, ως εκ τούτου, θα μπορούσε να απαλειφθεί.

Ρήτρα 73 (πρώην άρθρο 144)

Το Συμβούλιο, ~~εξ ιδίας αυτού πρωτοβουλίας, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο~~, ιδρύει⁷⁰ **με απλή πλειοψηφία** συμβουλευτική επιτροπή κοινωνικής προστασίας για την προώθηση της συνεργασίας για την κοινωνική προστασία μεταξύ των κρατών μελών και με την Επιτροπή. **Το Συμβούλιο αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.**

Η επιτροπή έχει ως έργο :

- α)** να παρακολουθεί την κοινωνική κατάσταση και την εξέλιξη των πολιτικών κοινωνικής προστασίας στα κράτη μέλη και στην ~~Κοινότητα~~. **Ένωση**,
- β)** να διευκολύνει τις ανταλλαγές πληροφοριών, εμπειριών και δοκιμασμένων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών και με την Επιτροπή,
- γ)** με την επιφύλαξη του άρθρου 207, να καταρτίζει εκθέσεις, να διατυπώνει γνώμες ή να αναλαμβάνει άλλες δραστηριότητες στους τομείς της αρμοδιότητάς της, είτε κατόπιν αιτήσεως του Συμβουλίου ή της Επιτροπής είτε εξ ιδίας πρωτοβουλίας.

Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της, η επιτροπή αναλαμβάνει τις δέουσες επαφές με τους κοινωνικούς εταίρους.

Κάθε κράτος μέλος και η Επιτροπή διορίζουν από δύο μέλη στην επιτροπή.

Ρήτρα 74 (πρώην άρθρο 145)

Η ετήσια έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο περιλαμβάνει ειδικό κεφάλαιο περί της εξέλιξης της κοινωνικής καταστάσεως εντός της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης**.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δύναται να ζητήσει από την Επιτροπή να καταρτίσει εκθέσεις επί ειδικών προβλημάτων που αφορούν την κοινωνική κατάσταση.

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ]

Ρήτρα 75 (πρώην άρθρο 146)

Για τη βελτίωση των δυνατοτήτων απασχόλησης των εργαζομένων μέσα στην εσωτερική αγορά και για την, κατ' αυτόν τον τρόπο, συμβολή στην ανύψωση του βιοτικού επιπέδου, ιδρύεται Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, σύμφωνα με ~~τις διατάξεις που ακολουθούν το παρόν [κεφάλαιο]~~, το οποίο έχει ως στόχο να προωθεί μέσα στην ~~Κοινότητα~~ **Ένωση** τις δυνατότητες απασχόλησης και τη γεωγραφική και επαγγελματική κινητικότητα των εργαζομένων και να διευκολύνει την προσαρμογή στις μεταλλαγές της βιομηχανίας και στις αλλαγές των συστημάτων παραγωγής, ιδίως μέσω της επαγγελματικής κατάρτισης και του επαγγελματικού αναπροσανατολισμού.

⁷⁰ Μη νομοθετική πράξη, σε συμμόρφωση προς τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

Ρήτρα 76 (πρώην άρθρο 147)

~~Το Ταμείο διοικείται από την~~ Η Επιτροπή **διοικεί το Ταμείο.**

Η ~~Επιτροπή~~ Επικουρείται στο έργο αυτό από μία ειδική επιτροπή η οποία αποτελείται από αντιπροσώπους των ~~κυβερνήσεων~~ **κρατών μελών** και των συνδικαλιστικών οργανώσεων εργαζομένων και εργοδοτών. Η ειδική αυτή επιτροπή προεδρεύεται από ένα μέλος της Επιτροπής.

Ρήτρα 77 (πρώην άρθρο 148)

~~Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, εκδίδει τις αποφάσεις~~ **Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα εκτελεστικά μέτρα σχετικά με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Εκδίδεται δε μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.**

III. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

Ρήτρα 78 (πρώην άρθρο 158)

Η ~~Κοινότητα~~ **Ένωση** προκειμένου να προαχθεί η αρμονική ανάπτυξη του συνόλου της, αναπτύσσει και εξακολουθεί τη δράση της με σκοπό την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής της συνοχής.

Η ~~Κοινότητα~~ **Ένωση** αποσκοπεί, ιδιαίτερα, στη μείωση των διαφορών μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών και στη μείωση της καθυστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιοχών ή νήσων, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών περιοχών.

Ρήτρα 79 (πρώην άρθρο 159)

Τα κράτη μέλη ασκούν και συντονίζουν την οικονομική τους πολιτική με σκοπό, μεταξύ άλλων, να επιτύχουν τους στόχους του [άρθρου 158]. Η διαμόρφωση και η υλοποίηση των πολιτικών και δράσεων της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης** καθώς και η υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς, λαμβάνουν υπόψη τους στόχους του [άρθρου 158] και συμβάλλουν στην πραγματοποίησή τους⁷¹. Η ~~Κοινότητα~~ **Ένωση** ενισχύει επίσης την υλοποίηση αυτή με τη δράση της μέσω των διαρθρωτικών Ταμείων (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων-Τμήμα Προσανατολισμού, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης), της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των άλλων υφιστάμενων χρηματοδοτικών μέσων.

⁷¹ Η διάταξη αυτή, η οποία εφαρμόζεται οριζόντια σε όλες τις πολιτικές, θα μπορούσε να συγκεντρωθεί σε ένα μόνον άρθρο με άλλες του ίδιου τύπου (βλ. υποσημείωση του άρθρου 3, παρ. 2).

Η Επιτροπή υποβάλλει ανά τριετία έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί για την υλοποίηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο έχουν συμβάλει τα διάφορα μέσα που προβλέπονται στο παρόν άρθρο. Η έκθεση αυτή συνοδεύεται, ενδεχομένως, από κατάλληλες προτάσεις.

~~Εάν απαιτούνται~~ **Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο δύναται να θεσπίζει κάθε ειδικές δράσεις ειδικό μέτρο** πέρα από τα πλαίσια των Ταμείων, ~~και με την επιφύλαξη των μέτρων που αποφασίζονται~~ **θεσπίζονται** στα πλαίσια των άλλων πολιτικών της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης**, ~~οι δράσεις αυτές μπορούν να θεσπίζονται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 και~~ **Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο εκδίδεται δε μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.**

Ρήτρα 80 (πρώην άρθρο 160)

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης συμβάλλει στη διόρθωση των κυριότερων περιφερειακών ανισοτήτων στην ~~Κοινότητα~~ **Ένωση**, μέσω συμμετοχής στην ανάπτυξη και στη διαρθρωτική αναπροσαρμογή των περιοχών που παρουσιάζουν καθυστέρηση στην ανάπτυξή τους καθώς και στη μετατροπή των βιομηχανικών περιοχών που βρίσκονται σε παρακμή.

Ρήτρα 81 (πρώην άρθρο 161)

Με την επιφύλαξη του [άρθρου 162], ~~το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, προτάσει της Επιτροπής και μετά από σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο~~⁷² **ορίζει** τα καθήκοντα, τους πρωταρχικούς στόχους και την οργάνωση των διαρθρωτικών Ταμείων, γεγονός που μπορεί να επιφέρει συνένωση των Ταμείων. ~~Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με την ίδια διαδικασία, καθορίζει επίσης τους γενικούς κανόνες που θα εφαρμόζονται στα Ταμεία καθώς και τις αναγκαίες διατάξεις προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητά τους και ο συντονισμός των Ταμείων μεταξύ τους και με τα άλλα υφιστάμενα χρηματοδοτικά μέσα.~~

Το Ταμείο Συνοχής, ιδρυθέν από ~~το Συμβούλιο με την ίδια διαδικασία,~~ **τον ευρωπαϊκό νόμο,**⁷³ συμμετέχει χρηματοδοτικώς σε σχέδια περιβάλλοντος και διευρωπαϊκών δικτύων στον τομέα της υποδομής των μεταφορών.

Σε κάθε περίπτωση, ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο εκδίδεται δε μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

⁷² Αντικατάσταση της σύμφωνης γνώμης από τη συναπόφαση, σε συμμόρφωση προς την έκθεση της ομάδας εργασίας IX «Απλοποίηση» (CONV 424/02, σ. 17) και προς την συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

⁷³ Προτείνεται να γίνεται μνεία μόνο του ευρωπαϊκού νόμου, δεδομένου ότι, επειδή πρόκειται για χρηματοδοτικό μέσο στο επίπεδο της Ένωσης, η νομοθετική πράξη δεν μπορεί να είναι νόμος-πλαίσιο.

Από 1ης Ιανουαρίου 2007, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, προτάσει της Επιτροπής, και μετά από σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, στην περίπτωση που θα έχουν υιοθετηθεί κατά την ημερομηνία αυτή, οι πολυετείς δημοσιονομικές προοπτικές οι οποίες ισχύουν από 1ης Ιανουαρίου 2007 και η σχετική διοργανική συμφωνία. Σε αντίθετη περίπτωση, η προβλεπόμενη στο παρόν εδάφιο διαδικασία εφαρμόζεται από την ημερομηνία της υιοθέτησής τους.

Ρήτρα 82 (πρώην άρθρο 162)

Οι αποφάσεις Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα εκτελεστικά μέτρα σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης. λαμβάνονται από το Συμβούλιο, που αποφασίζει αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, **Εκδίδεται δε μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.**

Όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα «Προσανατολισμού», και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, εξακολουθούν να ισχύουν αντιστοίχως τα [άρθρα 37 και 148].

IV. ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ

Ρήτρα 83 (άρθρο 31Α)⁷⁴

Η Ένωση εφαρμόζει κοινή γεωργική και αλιευτική πολιτική.

Ως «γεωργικά προϊόντα» νοούνται τα προϊόντα του εδάφους, της κτηνοτροφίας και της αλιείας, καθώς και τα προϊόντα της πρώτης μεταποίησης τα οποία σχετίζονται άμεσα με τα προαναφερόμενα προϊόντα. Οι αναφορές στην κοινή γεωργική πολιτική ή τη γεωργία και η χρήση του όρου «γεωργικός» νοούνται ως συμπεριλαμβάνουσες την αλιεία.

Ρήτρα 84 (πρώην άρθρο 32)

1. Η **κοινή εσωτερική** αγορά περιλαμβάνει τη γεωργία και το εμπόριο των γεωργικών προϊόντων. Ως γεωργικά προϊόντα νοούνται τα προϊόντα του εδάφους, της κτηνοτροφίας και της αλιείας, καθώς και τα προϊόντα πρώτης μεταποίησεως τα οποία έχουν άμεση σχέση με αυτά.
2. Εκτός αντιθέτων διατάξεων των [άρθρων 33 έως ~~και~~ 38], οι κανόνες που προβλέπονται για την εγκαθίδρυση της ~~κοινής~~ **εσωτερικής** αγοράς εφαρμόζονται στα γεωργικά προϊόντα.

⁷⁴ Κείμενο που προτάθηκε για να δοθεί συνέχεια στη συμπληρωματική εντολή της 2ας Απριλίου 2003 (προσαρμογή του κειμένου κατόπιν προσθήκης της αλιείας στον τίτλο). Η σκοπιμότητα του να προβλέπεται η τελευταία φράση αποτελεί το αντικείμενο πρόσθετου τεχνικού ελέγχου.

3. Τα προϊόντα τα οποία **απαριθμούνται στο [Παράρτημα Ι]** υπάγονται ~~στις διατάξεις των~~ στα άρθρα 33 έως και 38 ~~απαριθμούνται στον πίνακα του Παραρτήματος Ι της παρούσας Συνθήκης.~~⁷⁵

4. Η λειτουργία και η ανάπτυξη της **κοινής εσωτερικής** αγοράς για τα γεωργικά προϊόντα πρέπει να συνοδεύονται από τη θέσπιση κοινής γεωργικής πολιτικής.

Ρήτρα 85 (πρώην άρθρο 33)

1. Στόχοι της κοινής γεωργικής πολιτικής είναι :

- α) να αυξάνει την παραγωγικότητα της γεωργίας με την ανάπτυξη της τεχνικής προόδου, με την εξασφάλιση της ορθολογικής αναπτύξεως της γεωργικής παραγωγής, καθώς και της αρίστης χρησιμοποίησης των συντελεστών παραγωγής, ιδίως του εργατικού δυναμικού,
- β) να εξασφαλίζει κατ' αυτό τον τρόπο ένα δίκαιο βιοτικό επίπεδο στον γεωργικό πληθυσμό, ιδίως με την αύξηση του ατομικού εισοδήματος των εργαζομένων στη γεωργία,
- γ) να σταθεροποιεί τις αγορές,
- δ) να εξασφαλίζει τον εφοδιασμό,
- ε) να διασφαλίζει λογικές τιμές κατά την προσφορά αγαθών στους καταναλωτές.

2. Κατά την εκπόνηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και των ειδικών μεθόδων που συνεπάγεται η εφαρμογή της, λαμβάνεται υπόψη :

- α) ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της γεωργικής δραστηριότητας, που απορρέει από την κοινωνική δομή της γεωργίας και τις διαρθρωτικές και φυσικές ανισότητες μεταξύ των διαφόρων γεωργικών περιοχών,
- β) η ανάγκη βαθμιαίας εφαρμογής των καταλλήλων προσαρμογών,
- γ) το γεγονός ότι στα κράτη μέλη η γεωργία αποτελεί έναν τομέα στενά συνδεδεμένο με το σύνολο της οικονομίας.

Ρήτρα 86 (πρώην άρθρο 34)

1. Για να επιτευχθούν οι στόχοι που προβλέπονται στο [άρθρο 33], δημιουργείται κοινή οργάνωση των γεωργικών αγορών.

Ανάλογα με τα προϊόντα, η οργάνωση αυτή λαμβάνει μία από τις ακόλουθες μορφές :

- α) κοινών κανόνων ανταγωνισμού,

⁷⁵ Προτείνεται η απαλοιφή των περιττών διατυπώσεων, διότι η παραπομπή στο Παράρτημα δεν μπορεί να αναφέρεται παρά μόνο στο Σύνταγμα.

- β) υποχρεωτικού συντονισμού των διαφόρων εθνικών οργανώσεων αγοράς,
- γ) ευρωπαϊκής οργανώσεως της αγοράς.

2. Η κοινή οργάνωση σε μία από τις μορφές που προβλέπει η παράγραφος 1 δύναται να περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την επίτευξη των στόχων του [άρθρου 33], ιδίως δε ρυθμίσεις των τιμών, ενισχύσεις τόσο για την παραγωγή όσο και για την εμπορία των διαφόρων προϊόντων, μέτρα αποθηκεύσεως και λογιστικής μεταφοράς, κοινούς μηχανισμούς σταθεροποιήσεως των εισαγωγών ή των εξαγωγών.

Η κοινή οργάνωση πρέπει να περιορίζεται στην επιδίωξη των στόχων του [άρθρου 33] και να αποκλείει κάθε διάκριση μεταξύ παραγωγών ή καταναλωτών εντός της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης**.

Μια ενδεχομένη κοινή πολιτική τιμών πρέπει να βασίζεται επί κοινών κριτηρίων και επί ενιαίων μεθόδων υπολογισμού.

3. Για να επιτευχθούν οι στόχοι της κοινής οργανώσεως που αναφέρεται στην παράγραφο 1, είναι δυνατόν να συσταθούν ένα ή περισσότερα ταμεία προσανατολισμού και εγγυήσεως γεωργίας.

Ρήτρα 87 (πρώην άρθρο 35)

Για να επιτευχθούν οι στόχοι του [άρθρου 33], είναι δυνατό να προβλεφθούν ιδίως στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής :

- α) αποτελεσματικός συντονισμός των προσπαθειών στους τομείς της επαγγελματικής εκπαίδευσεως, της ερεύννης και της διαδόσεως των γεωργικών γνώσεων, ο οποίος δύναται να περιλαμβάνει κοινή χρηματοδότηση σχεδίων ή οργανισμών,
- β) κοινά μέτρα για την προώθηση της καταναλώσεως ορισμένων προϊόντων.

Ρήτρα 88 (πρώην άρθρο 36)⁷⁶

~~Οι διατάξεις του κεφαλαίου Το~~ [κεφάλαιο] σχετικά με τους κανόνες του ανταγωνισμού δεν εφαρμόζεται στην παραγωγή και στο εμπόριο των γεωργικών προϊόντων παρά μόνο κατά το μέτρο που ορίζεται από το Συμβούλιο στο πλαίσιο των διατάξεων και σύμφωνα με τη διαδικασία του [άρθρου 37, παράγραφοι 2 και 3], λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους του [άρθρου 33].

Το Συμβούλιο δύναται ιδίως να **θεσπίζει μέτρα που επιτρέπουν** τη χορήγηση ενισχύσεων :

- α) για την προστασία των γεωργικών εκμεταλλεύσεων που μειονεκτούν λόγω διαρθρωτικών ή φυσικών συνθηκών,

⁷⁶ Το άρθρο αυτό θα πρέπει να επανεξεταστεί αφού η Συνέλευση καθορίσει τις νομοθετικές και μη νομοθετικές πτυχές της κοινής γεωργικής πολιτικής (βλέπε υποσημείωση για το άρθρο 37).

β) στο πλαίσιο προγραμμάτων οικονομικής αναπτύξεως.

Ρήτρα 89 (πρώην άρθρο 37)

1. — ~~Για τη χάραξη των κατευθυντηρίων γραμμών κοινής γεωργικής πολιτικής, η Επιτροπή συγκαλεί συνδιάσκεψη των κρατών μελών από την έναρξη της ισχύος της παρούσας Συνθήκης, για να προβεί σε σύγκριση της γεωργικής πολιτικής τους, ιδιαίτερα δια της απογραφής των παραγωγικών δυνατοτήτων και αναγκών τους.~~

2. Η Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη τις εργασίες της συνδιασκέψεως που προβλέπει η παράγραφος 1, κατόπιν διαβουλεύσεως με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και εντός δύο ετών από την έναρξη της ισχύος της παρούσας Συνθήκης, υποβάλλει προτάσεις για τη διαμόρφωση και την εφαρμογή της κοινής γεωργικής πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης και της αντικαταστάσεως των εθνικών οργανώσεων αγοράς από τις μορφές κοινής οργανώσεως του [άρθρου 34, παράγραφος 1], καθώς και για την εκτέλεση των μέτρων που ειδικά προβλέπονται στον [παρόντα Τίτλο].

Κατά τη σύνταξη των προτάσεων αυτών λαμβάνεται υπόψη η αλληλεξάρτηση των γεωργικών θεμάτων που αναφέρονται στον παρόντα Τίτλο.

~~Προτάσει της Επιτροπής και κατόπιν διαβουλεύσεως με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία εκδίδει κανονισμούς ή οδηγίες, ή λαμβάνει [Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής, εκδίδει με ειδική πλειοψηφία ευρωπαϊκούς νόμους/κανονισμούς⁷⁷, ευρωπαϊκούς νόμους- πλαίσια, ευρωπαϊκές αποφάσεις πέραν των συστάσεων και συστάσεις που δύναται να διατυπώσει. Αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.]~~

3. Η κοινή οργάνωση που προβλέπεται στην [παράγραφο 1 του άρθρου 34] δύναται να αντικαταστήσει τις εθνικές οργανώσεις αγοράς, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην παράγραφο 2: ~~το Συμβούλιο, με ειδική πλειοψηφία⁷⁸~~

- α) αν η κοινή οργάνωση προσφέρει στα κράτη μέλη, που αντιτίθενται στο μέτρο αυτό και που διαθέτουν δική τους εθνική οργάνωση για τη συγκεκριμένη παραγωγή, ισοδύναμες εγγυήσεις για την απασχόληση και το βιοτικό επίπεδο των ενδιαφερομένων παραγωγών, λαμβάνοντας υπόψη το ρυθμό των δυνατών προσαρμογών και των αναγκαίων εξειδικεύσεων και
- β) αν η οργάνωση αυτή εξασφαλίζει στις συναλλαγές στο εσωτερικό της ~~Κοινότητας Ένωσης~~ όρους ανάλογους με εκείνους που υπάρχουν σε μία εθνική αγορά.

⁷⁷ Δεδομένου ότι στην συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003 δηλώνεται ότι «θα πρέπει να διευκρινιστεί μελλοντικά ποιες πτυχές της γεωργικής πολιτικής πρέπει να θεωρούνται νομοθετικές και ποιες μη νομοθετικές», η διατύπωση της νομικής αυτής βάσης παραμένει αμετάβλητη σε σχέση με εκείνη που περιλαμβάνεται στην έκθεση της ομάδας της 13ης Μαρτίου 2003.

⁷⁸ Η φράση αυτή είναι άνευ σημασίας, διότι η εφαρμοστέα διαδικασία προβλέπεται ήδη με τη παραπομπή στο άρθρο 37, παράγραφος 2.

4. Αν δημιουργηθεί κοινή οργάνωση για ορισμένες πρώτες ύλες, πριν να υπάρξει ακόμη κοινή οργάνωση για τα αντίστοιχα μεταποιημένα προϊόντα, οι εν λόγω πρώτες ύλες, οι οποίες χρησιμοποιούνται για τα μεταποιημένα προϊόντα που προορίζονται για εξαγωγή σε τρίτες χώρες, είναι δυνατό να εισάγονται από το εξωτερικό της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης**.

Ρήτρα 90 (πρώην άρθρο 38)

Όταν σε κράτος μέλος ένα προϊόν αποτελεί αντικείμενο εθνικής οργανώσεως αγοράς ή εσωτερικής ρυθμίσεως ισοδυνάμου αποτελέσματος που επηρεάζει την ανταγωνιστική θέση ομοειδούς παραγωγής σε άλλο κράτος μέλος, τα κράτη μέλη επιβάλλουν εξισωτική εισφορά στο προϊόν αυτό κατά την εισαγωγή του από το κράτος μέλος, όπου υπάρχει η οργάνωση ή η ρύθμιση, εκτός αν το κράτος αυτό επιβάλλει εξισωτική εισφορά κατά την εξαγωγή.

Η Επιτροπή καθορίζει το ύψος των εισφορών αυτών κατά το ποσό που απαιτείται για την αποκατάσταση της ισορροπίας. Δύναται επίσης να επιτρέψει την προσφυγή σε άλλα μέτρα, των οποίων καθορίζει τους όρους και τις λεπτομέρειες εφαρμογής.

V. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ρήτρα 91 (πρώην άρθρο 174)

1. Η πολιτική της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης** στον τομέα του περιβάλλοντος συμβάλλει στην επιδίωξη των εξής στόχων :

- α) τη διατήρηση, προστασία και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος,
- β) την προστασία της υγείας του ανθρώπου,
- γ) τη συνετή και ορθολογική χρησιμοποίηση των φυσικών πόρων,
- δ) την προώθηση, σε διεθνές επίπεδο, μέτρων για την αντιμετώπιση των περιφερειακών ή παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων.

2. Η πολιτική της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης** στον τομέα του περιβάλλοντος αποβλέπει σε υψηλό επίπεδο προστασίας και λαμβάνει υπόψη την ποικιλομορφία των καταστάσεων στις διάφορες περιοχές της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης**. Στηρίζεται στις αρχές της προφύλαξης και της προληπτικής δράσης, της επανόρθωσης των καταστροφών του περιβάλλοντος, κατά προτεραιότητα στην πηγή, καθώς και στην αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει».

Στο πλαίσιο αυτό, τα μέτρα εναρμόνισης που ανταποκρίνονται σε ανάγκες προστασίας του περιβάλλοντος περιλαμβάνουν, όπου ενδείκνυται, ρήτρα διασφάλισης που εξουσιοδοτεί τα κράτη μέλη να λαμβάνουν, για μη οικονομικούς περιβαλλοντικούς λόγους, προσωρινές ~~μέτρα~~ **διατάξεις** υποκείμενες σε ~~κοινωνική~~ διαδικασία ελέγχου **εκ μέρους της Ένωσης**.

3. Κατά την εκπόνηση της πολιτικής της στον τομέα του περιβάλλοντος, η ~~Κοινότητα~~ Ένωση λαμβάνει υπόψη :

- α) τα διαθέσιμα επιστημονικά και τεχνικά δεδομένα,
- β) τις συνθήκες του περιβάλλοντος στις διάφορες περιοχές της ~~Κοινότητας~~ Ένωσης,
- γ) τα πλεονεκτήματα και τις επιβαρύνσεις που μπορούν να προκύψουν από τη δράση ή την απουσία δράσης,
- δ) την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της ~~Κοινότητας~~ Ένωσης στο σύνολό της και την ισόρροπη ανάπτυξη των περιοχών της.

4. Στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, η ~~Κοινότητα~~ Ένωση και τα κράτη μέλη συνεργάζονται με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς. Ο τρόπος της συνεργασίας της ~~Κοινότητας~~ Ένωσης μπορεί να αποτελεί αντικείμενο συμφωνιών μεταξύ της ~~Κοινότητας~~ Ένωσης και των ενδιαφερομένων τρίτων μερών. Η διαπραγμάτευση και η σύναψη των συμφωνιών αυτών γίνονται σύμφωνα με το [άρθρο 300].

Το προηγούμενο εδάφιο δεν θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών να διαπραγματεύονται στα πλαίσια διεθνών οργανισμών και να συνάπτουν διεθνείς συμφωνίες.

Ρήτρα 92 (πρώην άρθρο 175)

1. ~~Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, αποφασίζει Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο ορίζει τις~~ δράσεις που πρέπει να αναληφθούν ~~η Κοινότητα για την υλοποίηση των στόχων που αναφέρονται στο [άρθρο 174]. Εκδίδεται δε μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.~~

2. Κατά παρέκκλιση από την ~~διαδικασία λήψης αποφάσεων της~~ παράγραφο 1 και με την επιφύλαξη του [άρθρου 95], το Συμβούλιο, ~~αποφασίζοντας ομόφωνα μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών,~~ θεσπίζει **ομόφωνα ευρωπαϊκούς νόμους ή νόμους-πλαίσιο που θεσπίζουν:**

- α) ~~Απατάξεις~~ **μέτρα** κυρίως φορολογικού χαρακτήρα,
- β) τα μέτρα που επηρεάζουν :
 - i) τη χωροταξία,
 - ii) την ποσοτική διαχείριση των υδάτινων πόρων ή εκείνα που επιδρούν αμέσως ή εμμέσως στη διαθεσιμότητα των εν λόγω πόρων,
 - iii) τις χρήσεις της γης, εξαιρουμένης της διαχείρισης των αποβλήτων,

- γ) τα μέτρα που επηρεάζουν αισθητά την επιλογή ενός κράτους μέλους μεταξύ διαφορετικών πηγών ενέργειας και τη γενική διάρθρωση του ενεργειακού του εφοδιασμού.

Ένας ευρωπαϊκός νόμος⁷⁹ του Συμβουλίου, ~~αποφασίζοντας υπό τους όρους του πρώτου εδαφίου,~~ μπορεί να καθορίζει **ομόφωνα** τα θέματα της παρούσας παραγράφου, ~~για τα οποία οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται για τα οποία αποφασίζει~~ με ειδική πλειοψηφία.

Σε κάθε περίπτωση, το Συμβούλιο αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

3. Σε άλλους τομείς⁸⁰, **ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει** τα προγράμματα γενικών δράσεων **τα οποία** θέτουν τους επιδιωκόμενους πρωταρχικούς στόχους ~~θεσπίζονται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με τη διαδικασία του άρθρου 251 και. Εκδίδεται δε μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.~~

~~Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην παράγραφο 1 ή 2, κατά περίπτωση. Τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή των εν λόγω προγραμμάτων θεσπίζονται σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην παράγραφο 1 ή στην παράγραφο 2, κατά περίπτωση.~~⁸¹

4. Με την επιφύλαξη ορισμένων μέτρων ~~κοινοτικού χαρακτήρα, που θεσπίζει η Ένωση,~~ τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν τη χρηματοδότηση και την εφαρμογή της πολιτικής στον τομέα του περιβάλλοντος.

5. Υπό την επιφύλαξη της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει», εάν ένα μέτρο που βασίζεται στις διατάξεις της παραγράφου 1 συνεπάγεται δυσανάλογο κόστος για τις δημόσιες αρχές κράτους μέλους, ~~το Συμβούλιο το εν λόγω μέτρο προβλέπει, στην πράξη με την οποία θεσπίζεται το μέτρο αυτό, τις κατάλληλες διατάξεις υπό την κατάλληλη μορφή :~~

- α) προσωρινές παρεκκλίσεις και/ή
- β) οικονομική στήριξης από το Ταμείο Συνοχής ~~που ιδρύθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 161.~~⁸²

Ρήτρα 93 (πρώην άρθρο 176)

~~Τα μέτρα~~ **Οι διατάξεις** προστασίας που θεσπίζονται δυνάμει του [άρθρου 175] δεν εμποδίζουν τα κράτη μέλη να διατηρούν και να θεσπίζουν ~~μέτρα~~ **διατάξεις** ενισχυμένης προστασίας. ~~Τα μέτρα αυτά~~ **Οι διατάξεις αυτές** πρέπει να συμβιβάζονται με ~~την παρούσα Συνθήκη, το Σύνταγμα και~~ κοινοποιούνται στην Επιτροπή.

⁷⁹ Το εδάφιο αυτό δεν μνημονεύεται στη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003. Δεδομένης της εμβέλειας αυτής της πράξης, προτείνεται να προβλεφθεί εν προκειμένω η έκδοση ευρωπαϊκού νόμου.

⁸⁰ Το συγκεκριμένο μέλος της φράσης θα μπορούσε να απαλειφθεί, δεδομένου ότι στην πραγματικότητα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θεσπίζουν προγράμματα - πλαίσιο γενικής εφαρμογής.

⁸¹ Το εδάφιο αυτό μοιάζει περιττό, διότι απλώς παραπέμπει στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που προβλέπουν οι παράγραφοι 1 και 2.

⁸² Η διάταξη αυτή είναι περιττή, δεδομένου ότι υπάρχει μόνο ένα Ταμείο Συνοχής.

VI. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Ρήτρα 94 (πρώην άρθρο 153)

1. Προκειμένου να προωθήσει τα συμφέροντα των καταναλωτών και να διασφαλίσει υψηλό επίπεδο προστασίας του καταναλωτή, η ~~Κοινότητα~~ **Ένωση** συμβάλλει στην προστασία της υγείας, της ασφάλειας και των οικονομικών συμφερόντων των καταναλωτών, καθώς και στην προώθηση του δικαιώματός τους για ενημέρωση, εκπαίδευση και οργάνωσή τους για την υπεράσπιση των συμφερόντων τους.
2. Οι απαιτήσεις προστασίας του καταναλωτή λαμβάνονται υπόψη κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή άλλων ~~κοινωνικών~~ πολιτικών και δραστηριοτήτων **της Ένωσης**⁸³.
3. Η ~~Κοινότητα~~ **Ένωση** συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 με :
 - α) μέτρα θεσπιζόμενα κατ' εφαρμογήν του [άρθρου 95] στα πλαίσια της υλοποίησης της εσωτερικής αγοράς,
 - β) μέτρα που στηρίζουν, συμπληρώνουν και παρακολουθούν την πολιτική των κρατών μελών.
4. ~~Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, σύμφωνα με τη νομοθετική διαδικασία, αποφασίζουν σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 3, στοιχείο β). Εκδίδεται δε μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.~~
5. Τα μέτρα που θεσπίζονται κατ' εφαρμογήν της παραγράφου 4, δεν εμποδίζουν τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να εισάγουν αυστηρότερες προστατευτικές ~~μέτρα-διατάξεις~~. **Τα μέτρα αυτά Οι διατάξεις αυτές** πρέπει να συμβιβάζονται με ~~την παρούσα Συνθήκη, το Σύνταγμα και~~ κοινοποιούνται στην Επιτροπή.

VII. ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Ρήτρα 95 (πρώην άρθρο 70)

Οι στόχοι ~~της Συνθήκης, του Συντάγματος~~ επιδιώκονται ~~από τα κράτη μέλη~~⁸⁴ όσον αφορά το αντικείμενο του παρόντος Τίτλου στο πλαίσιο κοινής πολιτικής μεταφορών.

⁸³ Η διάταξη αυτή, η οποία εφαρμόζεται οριζόντια σε όλες τις πολιτικές, θα μπορούσε να συγκεντρωθεί σε ένα μόνον άρθρο με άλλες του ίδιου τύπου (βλ. υποσημείωση του άρθρου 3, παράγραφος 2).

⁸⁴ Δεδομένου ότι πρόκειται για συντρέχουσα αρμοδιότητα, προτείνεται η διαγραφή της φράσης, η οποία δεν περιέχεται στην αρχή άλλων πολιτικών. Βλέπε επίσης την πρόταση συγχώνευσης με το άρθρο 80 (κατωτέρω).

1. ~~Για την εφαρμογή του Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο~~⁸⁵ ~~θέτει σε εφαρμογή [το άρθρο 70] και λαμβάνοντας υπόψη την ιδιομορφία των μεταφορών, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θεσπίζουν μέτρα αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών. Εκδίδεται δε μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.~~

Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο περιλαμβάνει:

- α) κοινούς κανόνες εφαρμοστέους στις διεθνείς μεταφορές που εκτελούνται από ή προς την επικράτεια ενός κράτους μέλους ή που διέρχονται από την επικράτεια ενός ή περισσότερων κρατών μελών,
- β) τους όρους υπό τους οποίους γίνονται δεκτοί στις εθνικές μεταφορές ενός κράτους μέλους μεταφορείς μη εγκατεστημένοι σ' αυτό,
- γ) μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας των μεταφορών,
- δ) κάθε άλλο χρήσιμο ~~διάταξη~~ **μέτρο**.

2. ~~Κατά παρέκκλιση από τη διαδικασία που προβλέπεται στην [παράγραφο 1], οι διατάξεις που αφορούν τις αρχές του καθεστώτος των μεταφορών και των οποίων η εφαρμογή θα ήταν δυνατόν να επηρεάσει σοβαρά το βιοτικό επίπεδο και την απασχόληση σε ορισμένες περιοχές, όπως και την εκμετάλλευση του εξοπλισμού των μεταφορών, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη προσαρμογής στην οικονομική ανάπτυξη, που προκύπτει από την εγκαθίδρυση της κοινής αγοράς θεσπίζονται ομόφωνα από το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.~~

Μέχρι να ~~θεσπισθούν οι διατάξεις~~ **εκδοθεί ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο** που αναφέρεται στο [άρθρο 71, παράγραφος 1] και εκτός εάν **εκδοθεί ομόφωνα ευρωπαϊκός νόμος**⁸⁶ του Συμβουλίου **που επιτρέπει παρέκκλιση**, ~~ομόφωνη συγκατάθεση~~ κανένα κράτος μέλος δεν δύναται να καταστήσει λιγότερο ευνοϊκές τις διατάξεις οι οποίες διέπουν τον τομέα των μεταφορών την 1η Ιανουαρίου 1958, ή για τα κράτη που προσχωρούν, την ημερομηνία της προσχώρησής τους, ως προς την άμεση ή έμμεση επίπτωσή τους έναντι των μεταφορέων των άλλων κρατών μελών σε σχέση με τους εθνικούς μεταφορείς.

⁸⁵ Αντικατάσταση της διαβούλευσης από την συναπόφαση, σε συμμόρφωση προς τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003. Ως εκ τούτου, το όλο μπορεί να συγχωνευθεί σε μια και μόνη παράγραφο, πράγμα που συνεπιφέρει μια κάποια επέκταση της υποχρεωτικής διαβούλευσης με την Επιτροπή των Περιφερειών, η οποία προς το παρόν προβλέπεται μόνον για την περίπτωση της σημερινής παραγράφου 1.

⁸⁶ Προτείνεται μνεία ευρωπαϊκού νόμου και μόνο, διότι για λόγους νομικής συνοχής μόνον ένας νόμος μπορεί να χορηγεί τέτοια παρέκκλιση.

Ρήτρα 98 (πρώην άρθρο 73)

Οι ενισχύσεις που ανταποκρίνονται στις ανάγκες συντονισμού των μεταφορών ή που αντιστοιχούν στην αποκατάσταση ορισμένων βαρών συνυφασμένων με την έννοια της δημοσίας υπηρεσίας, είναι συμβιβάσιμες με την παρούσα Συνθήκη **το Σύνταγμα**.

Ρήτρα 99 (πρώην άρθρο 74)

Κατά τη λήψη **θέσπιση** οποιουδήποτε μέτρου στο πλαίσιο της παρούσας Συνθήκης ~~του~~ **Συντάγματος**, σχετικά με τις τιμές και τους όρους μεταφοράς, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η οικονομική κατάσταση των μεταφορέων.

Ρήτρα 100 (πρώην άρθρο 75)

1. ~~Καταργούνται~~ **Απαγορεύονται** ως προς τις μεταφορές εντός της Κοινότητας, **Ένωσης** οι διακρίσεις που συνίστανται στην εφαρμογή από ένα μεταφορέα, για τα αυτά εμπορεύματα και για τις αυτές σχέσεις μεταφοράς, διαφορετικών κομίστρων και όρων μεταφοράς, ανάλογα με το κράτος μέλος προελεύσεως ή προορισμού των μεταφερομένων προϊόντων.

2. Η παράγραφος 1 δεν αποκλείει τη δυνατότητα λήψης έκδοσης από το Συμβούλιο άλλων **ευρωπαϊκών νόμων ή νόμων-πλασίων μέτρων** κατ' εφαρμογήν του [άρθρου 71, παράγραφος 1].

3. Το Συμβούλιο, ~~αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία~~ προτάσει της Επιτροπής και κατόπιν διαβουλεύσεως με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή **θεσπίζει κανόνες εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις**⁸⁷ για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 1. **Αποφασίζει μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.**

Δύναται ιδίως να ~~θεσπίζει τα αναγκαία διατάξεις μέτρα~~ να **εκδίδει τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις** για να διευκολύνει τα κοινοτικά όργανα να ελέγχουν την τήρηση του κανόνα που διατυπώνεται στην παράγραφο 1 και για να διασφαλίσει ότι οι χρησιμοποιούντες τα μεταφορικά μέσα θα επωφεληθούν πλήρως από την εφαρμογή του.

4. Η Επιτροπή, με δική της πρωτοβουλία ή κατόπιν αιτήσεως ενός κράτους μέλους, εξετάζει τις περιπτώσεις διακρίσεων που προβλέπει η παράγραφος 1 και, αφού συμβουλευθεί κάθε ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, ~~λαμβάνει~~ **θεσπίζει**, στο πλαίσιο των **ευρωπαϊκών κανονισμών και αποφάσεων της ρυθμίσεως των μέτρων αποφασίσθη κατά τις διατάξεις που προβλέπονται στην** παράγραφο 3, τις αναγκαίες **ευρωπαϊκές αποφάσεις**.

⁸⁷ Μη νομοθετικές πράξεις, σε συμμόρφωση προς τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

Ρήτρα 101 (πρώην άρθρο 76)

1. Απαγορεύεται η επιβολή από ένα κράτος μέλος, στις μεταφορές που εκτελούνται εντός της ~~Κοινότητας~~, **Ένωσης**, κομίστρων και όρων που συνεπάγονται καθ' οιονδήποτε τρόπο υποστήριξη ή προστασία προς το συμφέρον μιας ή περισσότερων ορισμένων επιχειρήσεων ή βιομηχανιών, εκτός αν επιτραπεί τούτο από **μια ευρωπαϊκή απόφαση της** Επιτροπής.
 2. Η Επιτροπή, με δική της πρωτοβουλία ή κατόπιν αιτήσεως κράτους μέλους, εξετάζει τα κόμιστρα και τους όρους που προβλέπει η παράγραφος 1, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη αφενός μεν τις απαιτήσεις μιας κατάλληλης περιφερειακής οικονομικής πολιτικής, τις ανάγκες των υπαναπτύκτων περιοχών, ως και τα προβλήματα των περιοχών που θίγονται σοβαρώς από τις πολιτικές περιστάσεις, αφετέρου δε τις επιπτώσεις των εν λόγω κομίστρων και όρων στον ανταγωνισμό μεταξύ των διαφόρων τρόπων μεταφοράς.
- Η Επιτροπή, κατόπιν διαβουλεύσεως με κάθε ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, ~~λαμβάνει~~ **θεσπίζει** τις αναγκαίες **ευρωπαϊκές** αποφάσεις.
3. Η απαγόρευση που προβλέπεται στην παράγραφο 1 δεν **εφαρμόζεται στα** τιμολόγια ανταγωνισμού.

Ρήτρα 102 (πρώην άρθρο 77)

Οι φορολογικές επιβαρύνσεις ή τα τέλη, εκτός των κομίστρων που εισπράττονται από ⁸⁸ το μεταφορέα [κατά τη διέλευση των συνόρων] δεν πρέπει να υπερβαίνουν ένα εύλογο επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη τα πραγματικά έξοδα που συνεπάγεται η διέλευση αυτή.

Τα κράτη μέλη προσπαθούν να μειώσουν ~~προθεωρητικώς~~ τα έξοδα αυτά.

Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου η Επιτροπή δύναται να απευθύνει συστάσεις προς τα κράτη μέλη.

Ρήτρα 103 [(πρώην άρθρο 78)⁸⁹

Οι διατάξεις του παρόντος Τίτλου δεν αντιτίθενται στα μέτρα που λαμβάνονται από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, εφόσον είναι αναγκαία για την αντιστάθμιση των οικονομικών μειονεκτημάτων που προκαλούνται, λόγω της διαίρεσής της Γερμανίας, στην οικονομία ορισμένων περιοχών της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας που θίγονται από τη διαίρεση αυτή.]

⁸⁸ Υφίσταται το ερώτημα ποια είδη φόρων εισπράττονται από το μεταφορέα. Επίσης, σε μια εσωτερική αγορά χωρίς εσωτερικά σύνορα, η φράση «κατά τη διέλευση των συνόρων» φαίνεται απαρχαιωμένη. Θα πρέπει να εξετασθεί μήπως και το άρθρο έχει απαρχαιωμένο χαρακτήρα.

⁸⁹ Η Συνέλευση ίσως κρίνει σκόπιμο να εξετάσει κατά πόσον το παρόν άρθρο είναι ακόμη επίκαιρο (βλ. και άρθρο 87, παρ. 2, στοιχείο (γ)).

Ρήτρα 104 (πρώην άρθρο 79)

Παρά τη Επιτροπή συνιστάται μια επιτροπή συμβουλευτικού χαρακτήρος από εμπειρογνώμονες που ορίζονται από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών. Η Επιτροπή τη συμβουλευεται σε θέματα μεταφορών, όταν το κρίνει χρήσιμο, [με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής].⁹⁰

Ρήτρα 105 (πρώην 80)

1. ~~Οι διατάξεις του παρόν Τίτλος εφαρμόζεται στις σιδηροδρομικές, οδικές και εσωτερικές πλωτές μεταφορές.~~
2. ~~Το Συμβούλιο δύναται να αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία εάν, κατά ποιο μέτρο και κατά ποια διαδικασία, θα είναι δυνατό να θεσπισθούν Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο δύναται να θεσπίζει κατάλληλα μέτρα διατάξεις, για τις θαλάσσιες και αεροπορικές μεταφορές. Εκδίδεται δε μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών~~

~~Είναι εφαρμοστέες οι διαδικαστικές διατάξεις του άρθρου 71.~~

VIII. ΔΙΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΔΙΚΤΥΑ

Ρήτρα 106 (πρώην άρθρο 154)

1. Προκειμένου να συντελέσει στην υλοποίηση των στόχων που αναφέρονται στα [άρθρα 14 και 158] και να επιτρέψει στους πολίτες της Ένωσης, στους οικονομικούς φορείς καθώς και στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης, να επωφελούνται πλήρως από τη δημιουργία ενός χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα, ~~η Κοινότητα Ένωση~~ συμβάλλει στη δημιουργία και την ανάπτυξη διευρωπαϊκών δικτύων όσον αφορά τα έργα υποδομής στους τομείς των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και της ενέργειας.
2. Στα πλαίσια συστήματος ανοιχτών και ανταγωνιστικών αγορών, η δράση ~~της Κοινότητας Ένωσης~~ αποσκοπεί στην προώθηση της διασύνδεσης και της διαλειτουργικότητας των εθνικών δικτύων, καθώς και της πρόσβασης στα δίκτυα αυτά, και λαμβάνει, ειδικότερα, υπόψη την ανάγκη να συνδεθούν οι νησιωτικές, οι μεσόγειες και οι περιφερειακές περιοχές με τις κεντρικές περιοχές ~~της Κοινότητας Ένωσης.~~

⁹⁰ Προτείνεται η απαλοιφή της περιττής φράσης διότι είναι προφανές ότι η διαβούλευση με την εν λόγω επιτροπή δεν μπορεί να θίξει τα καθήκοντα της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής.

1. Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που αναφέρονται [στο άρθρο 154], **η Κοινότητα Ένωση**:

- α) καθορίζει ένα σύνολο προσανατολισμών που καλύπτουν τους στόχους, τις προτεραιότητες και τις γενικές γραμμές των μελετώμενων δράσεων στον τομέα των διευρωπαϊκών δικτύων· στους εν λόγω προσανατολισμούς προσδιορίζονται σχέδια κοινού ενδιαφέροντος,
- β) εκτελεί κάθε δράση που αποδεικνύεται αναγκαία για την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας των δικτύων, ιδίως στον τομέα της εναρμόνισης των τεχνικών προτύπων,
- γ) μπορεί να υποστηρίζει σχέδια κοινού ενδιαφέροντος που υποστηρίζονται από τα κράτη μέλη, τα οποία καθορίζονται στα πλαίσια των προσανατολισμών που αναφέρονται ~~στην πρώτη περίπτωση στο σημείο α)~~, ιδίως με τη βοήθεια μελετών σκοπιμότητας, εγγυήσεων δανείων ή επιδοτήσεων επιτοκίου. **Η Κοινότητα Ένωση** δύναται επίσης να συμμετέχει στη χρηματοδότηση συγκεκριμένων σχεδίων στον τομέα της υποδομής μεταφορών, στα κράτη μέλη, μέσω του Ταμείου Συνοχής, ~~το οποίο ιδρύθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 161.~~

Η δράση ~~της Κοινότητας Ένωσης~~ λαμβάνει υπόψη την εν δυνάμει οικονομική βιωσιμότητα των σχεδίων.

2. **Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο εκδίδει** Οι τους προσανατολισμούς και τα άλλα μέτρα που αναφέρονται ~~στο άρθρο 155, παράγραφος 1, θεσπίζονται από το Συμβούλιο που αποφασίζει με τη διαδικασία του άρθρου 251 και~~ **Εκδίδεται δε μετά** από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Οι προσανατολισμοί και τα σχέδια κοινού ενδιαφέροντος που αφορούν το έδαφος κράτους μέλους απαιτούν την έγκριση του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους⁹¹.

~~2.3.~~ Τα κράτη μέλη συντονίζουν μεταξύ τους, σε συνδυασμό με την Επιτροπή, τις πολιτικές που ακολουθούν σε εθνικό επίπεδο και που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην επίτευξη των στόχων [του άρθρου 154]. Η Επιτροπή μπορεί να αναλαμβάνει, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, κάθε χρήσιμη πρωτοβουλία για την προώθηση του συντονισμού αυτού.

~~3.4~~ **Η Κοινότητα Ένωση** μπορεί να ~~αποφασίζει τη συνεργασία~~ συνεργάζεται με τρίτες χώρες για την προώθηση σχεδίων κοινού ενδιαφέροντος και την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας των δικτύων.

Άρθρο 156

~~Οι προσανατολισμοί και τα άλλα μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο 155, παράγραφος 1, θεσπίζονται από το Συμβούλιο που αποφασίζει με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.~~

⁹¹ Με στόχο την απλοποίηση, η νέα παράγραφος 2, που παρέχει τη νομική βάση για τη δράση της Ένωσης σχετικά με τα διευρωπαϊκά δίκτυα, επαναλαμβάνει ολόκληρο το κείμενο του άρθρου 156. Οι τροποποιήσεις που σημειώνονται είναι οι προτεινόμενες για το ισχύον κείμενο του άρθρου.

Οι προσανατολισμοί και τα σχέδια κοινού ενδιαφέροντος που αφορούν το έδαφος κράτους μέλους απαιτούν την έγκριση του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους⁹².

IX. ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Ρήτρα 108 (πρώην άρθρο 163)

1. Στόχος ~~της Κοινότητας~~ **Ένωσης** είναι η ενίσχυση των επιστημονικών και τεχνολογικών βάσεων της βιομηχανίας ~~της Κοινότητας~~ **Ένωσης** και η διευκόλυνση της ανάπτυξης της διεθνούς ανταγωνιστικότητάς της, καθώς και η προώθηση των ερευνητικών δράσεων που κρίνονται αναγκαίες βάσει άλλων κεφαλαίων ~~της παρούσας Συνθήκης~~ **του Συντάγματος**.
2. Για το σκοπό αυτό, ~~η Κοινότητα~~ **η Ένωση** ενθαρρύνει στο σύνολό της τις επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, τα ερευνητικά κέντρα και τα πανεπιστήμια στις προσπάθειές τους στους τομείς της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης υψηλής ποιότητας ενισχύει τις προσπάθειες για συνεργασία, αποβλέποντας, ιδιαίτερα, στο να δίδεται στις επιχειρήσεις η ευκαιρία να εκμεταλλεύονται πλήρως τις δυνατότητες που παρέχει η εσωτερική αγορά, ιδίως μέσω του ανοίγματος των εθνικών δημοσίων συμβάσεων, του καθορισμού κοινών προτύπων και της εξάλειψης των νομικών και φορολογικών εμποδίων στη συνεργασία αυτή.
3. Όλες οι δράσεις ~~της Κοινότητας~~ **Ένωσης** δυνάμει ~~της παρούσας Συνθήκης~~ **του Συντάγματος**, συμπεριλαμβανομένων των σχεδίων επίδειξης, στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης, αποφασίζονται και πραγματοποιούνται σύμφωνα με ~~τις διατάξεις του παρόντος Τίτλου~~ [τον παρόντα Τίτλο].

Ρήτρα 109 (πρώην άρθρο 164)

Κατά την επιδίωξη των στόχων αυτών, ~~η Κοινότητα~~ **η Ένωση** αναλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις, οι οποίες συμπληρώνουν τις δράσεις που αναλαμβάνονται στα κράτη μέλη:

- α) εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης, με προώθηση της συνεργασίας με τις επιχειρήσεις, τα ερευνητικά κέντρα και τα πανεπιστήμια, καθώς και της συνεργασίας μεταξύ των φορέων αυτών,
- β) προώθηση της συνεργασίας με τις τρίτες χώρες και τους διεθνείς οργανισμούς, στον τομέα της ~~κοινωνικής~~ έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης ~~της Ένωσης~~, **της Ένωσης**,
- γ) διάδοση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των δραστηριοτήτων στον τομέα της ~~κοινωνικής~~ έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης ~~της Ένωσης~~, **της Ένωσης**,

⁹² Το παρόν άρθρο ενδέχεται να καταργηθεί. Βλ. προηγούμενη υποσημείωση.

δ) προώθηση της κατάρτισης και της κινητικότητας των ερευνητών της Κοινότητας Ένωσης.

Ρήτρα 110 (πρώην άρθρο 165)

1. Η Κοινότητα Ένωση και τα κράτη μέλη συντονίζουν τη δράση τους στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης, ώστε να εξασφαλίζεται η αμοιβαία συνοχή των εθνικών πολιτικών και της κοινωτικής πολιτικής της Ένωσης.
2. Η Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, μπορεί να λαμβάνει κάθε χρήσιμη πρωτοβουλία για την προώθηση του συντονισμού που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

Ρήτρα 111 (πρώην άρθρο 166)

1. Ο ευρωπαϊκός νόμος⁹³ θεσπίζει το πολυετές πρόγραμμα-πλαίσιο στο οποίο περιλαμβάνεται το σύνολο των δράσεων της Κοινότητας Ένωσης. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251, εκδίδει. Εκδίδεται δε μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Το πρόγραμμα-πλαίσιο:

- α) ορίζει τους επιστημονικούς και τεχνολογικούς στόχους που πρέπει να υλοποιηθούν με τις δράσεις που προβλέπονται [στο άρθρο 164] και τις προτεραιότητες που συνδέονται με αυτούς,
 - β) υποδεικνύει τις γενικές γραμμές αυτών των δράσεων,
 - γ) ορίζει το μέγιστο συνολικό ποσό και τις λεπτομερείς διατάξεις για τη χρηματοδοτική συμμετοχή της Κοινότητας Ένωσης στο πρόγραμμα-πλαίσιο, καθώς και τα αντίστοιχα μερίδια κάθε προβλεπόμενης δράσης.
2. Το πρόγραμμα-πλαίσιο προσαρμόζεται ή συμπληρώνεται, ανάλογα με την πορεία των πραγμάτων.
 3. Το πρόγραμμα-πλαίσιο τίθεται σε εφαρμογή μέσω ειδικών προγραμμάτων εκπονούμενων στο πλαίσιο κάθε δράσης. Σε κάθε ειδικό πρόγραμμα, διευκρινίζονται οι λεπτομέρειες της υλοποίησής του, καθορίζεται η διάρκειά του και προβλέπονται τα σχετικά μέσα που κρίνονται απαραίτητα. Το άθροισμα των ποσών που κρίνονται απαραίτητα, τα οποία καθορίζονται από τα ειδικά προγράμματα, δεν μπορεί να υπερβαίνει το μέγιστο συνολικό ποσό που ορίζεται για το πρόγραμμα-πλαίσιο και για κάθε επιμέρους δράση.

⁹³ Προτείνεται μνημία ευρωπαϊκού νόμου και μόνο, διότι μια και πρόκειται για τη δημιουργία επιχειρησιακού πλαισίου στο επίπεδο της Ένωσης, η νομική πράξη δεν μπορεί να είναι νόμος-πλαίσιο.

4. Το Συμβούλιο **εκδίδει**, προτάσει της Επιτροπής, ~~αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσπίζει τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις⁹⁴ για τη θέσπιση των~~ ειδικών προγραμμάτων. **Αποφασίζει δε μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.**

Ρήτρα 112 (πρώην άρθρο 167)⁹⁵

Για την εφαρμογή του πολυετούς προγράμματος-πλαισίου, ~~το Συμβούλιο, ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο καθορίζει:~~

- α)** ~~καθορίζει~~ τους κανόνες συμμετοχής των επιχειρήσεων, των κέντρων ερευνών και των πανεπιστημίων,
- β)** ~~καθορίζει~~ τους κανόνες που εφαρμόζονται στη διάδοση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο εκδίδεται δε μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Ρήτρα 113 (πρώην άρθρο 168)

Κατά την εφαρμογή του πολυετούς προγράμματος-πλαισίου, μπορούν να ~~αποφασίζονται θεσπίζονται~~ συμπληρωματικά προγράμματα στα οποία συμμετέχουν ορισμένα κράτη μέλη, τα οποία και εξασφαλίζουν τη χρηματοδότησή τους, με την επιφύλαξη ενδεχόμενης συμμετοχής της ~~Κοινότητας Ένωσης.~~

~~Το Συμβούλιο θεσπίζει, Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο καθορίζει~~ τους κανόνες που εφαρμόζονται στα συμπληρωματικά προγράμματα, ιδίως στο θέμα της διάδοσης των γνώσεων και της πρόσβασης άλλων κρατών μελών. **Εκδίδεται δε μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.**

Για τη θέσπιση των συμπληρωματικών προγραμμάτων, απαιτείται η συμφωνία των ενδιαφερόμενων κρατών μελών⁹⁶.

Ρήτρα 114 (πρώην άρθρο 169)

Κατά την εφαρμογή του πολυετούς προγράμματος-πλαισίου, ~~η Κοινότητα~~ **ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο** μπορεί, σε συμφωνία με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, να προβλέπει συμμετοχή σε προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης που αναλαμβάνονται από περισσότερα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής στις υποδομές που δημιουργούνται για την εκτέλεση αυτών των προγραμμάτων.

Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο εκδίδεται δε μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

⁹⁴ Μη νομοθετικές πράξεις, σε συμμόρφωση προς την συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

⁹⁵ Με σκοπό την ευχερέστερη κατανόηση, οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων που προβλέπονται τώρα στο άρθρο 172 ΕΚ συνδέθηκαν με τις αντίστοιχες νομικές βάσεις (άρθρα 167, 168, 169 και 171).

⁹⁶ Το εδάφιο ελήφθη από την τελευταία φράση του νυν άρθρου 172 ΕΚ.

Ρήτρα 115 (πρώην άρθρο 170)

Κατά την εφαρμογή του πολυετούς προγράμματος-πλαισίου, ~~η Κοινότητα Ένωση~~ μπορεί να προβλέπει συνεργασία στον τομέα της ~~κοινωνικής~~ έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης ~~της Ένωσης~~ με τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς.

Ο τρόπος της συνεργασίας αυτής μπορεί να αποτελεί αντικείμενο συμφωνιών μεταξύ ~~της Κοινότητας Ένωσης~~ και των ενδιαφερομένων τρίτων μερών. Η διαπραγμάτευση και η σύναψη των συμφωνιών αυτών γίνονται σύμφωνα με [το άρθρο 300].

Ρήτρα 116 (πρώην άρθρο 171)

Η Κοινότητα Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής, μπορεί να εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις⁹⁷ για τη δημιουργία κοινών επιχειρήσεων ή οποιασδήποτε άλλης αναγκαίας υποδομής για την καλή εκτέλεση των ~~κοινωνικών~~ προγραμμάτων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης της Ένωσης. Αποφασίζει δε μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Ρήτρα 117 (πρώην άρθρο 172)⁹⁸

~~Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσπίζει με ειδική πλειοψηφία τις διατάξεις που αναφέρονται στο άρθρο 171.~~

~~Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσπίζει τις διατάξεις που αναφέρονται στα άρθρα 167, 168 και 169. Για τη θέσπιση των συμπληρωματικών προγραμμάτων, απαιτείται η συμφωνία των ενδιαφερόμενων κρατών μελών.~~

Ρήτρα 118 (πρώην άρθρο 173)

Στην αρχή κάθε έτους, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση, η οποία αναφέρεται ιδίως στις δραστηριότητες του προηγούμενου έτους στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης και της διάδοσης των αποτελεσμάτων καθώς και στο πρόγραμμα εργασίας του τρέχοντος έτους.

⁹⁷ Μη νομοθετικές πράξεις, σε συμμόρφωση προς τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

⁹⁸ Για ευχερέστερη κατανόηση, οι διατάξεις του παρόντος άρθρου ελήφθησαν όλες από τα ανωτέρω άρθρα 167, 168, 169 και 171.

Α4. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ
ΧΩΡΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ, ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ⁹⁹

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ, ΑΣΥΛΟ, ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ, ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ
ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Ο τίτλος αυτός παραλείπεται, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003

ΤΙΤΛΟΣ VI

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
ΣΕ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Ο τίτλος αυτός παραλείπεται, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003

⁹⁹ Ο παρών τίτλος τροποποιήθηκε προκειμένου να ληφθεί υπόψη το τελευταίο σχέδιο που εξετάζεται από το Προεδρείο σχετικά με το χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης (που συγκεντρώνει τόσο τις διατάξεις σχετικά με τις θεωρήσεις, το άσυλο, τη μετανάστευση κτλ. όσο και την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις).

Α5. ΤΟΜΕΙΣ ΟΠΟΥ Η ΕΝΩΣΗ ΔΥΝΑΤΑΙ ΝΑ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Ι. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ¹⁰⁰

Ρήτρα 119 (πρώην άρθρο 125)

Τα κράτη μέλη και η ~~Κοινότητα~~ Ένωση εργάζονται, σύμφωνα με τον παρόντα [Τίτλο], για την ανάπτυξη συντονισμένης στρατηγικής για την απασχόληση, και δη για να προάγουν τη δημιουργία εξειδικευμένου, εκπαιδευμένου και ευπροσάρμοστου εργατικού δυναμικού, και αγοράς εργασίας ανταποκρινόμενης στις εξελίξεις της οικονομίας, προκειμένου να επιτύχουν τους στόχους που ορίζονται ~~στο [άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στο άρθρο 2...]~~¹⁰¹ της παρούσας Συνθήκης του Συντάγματος.

Ρήτρα 120 (πρώην άρθρο 126)

1. Τα κράτη μέλη, μέσω των πολιτικών τους για την απασχόληση, συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στο [άρθρο 125] κατά τρόπο που συμβιβάζεται με τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών και της ~~Κοινότητας~~ Ένωσης που διαμορφώνονται βάσει του [άρθρου 99, παράγραφος 2].
2. Τα κράτη μέλη, έχοντας υπ' όψη τις εθνικές πρακτικές που έχουν σχέση με τον τομέα των εργασιακών σχέσεων, θεωρούν την προώθηση της απασχόλησης ως θέμα κοινού ενδιαφέροντος και συντονίζουν τη σχετική δράση τους στα πλαίσια του Συμβουλίου, σύμφωνα με [το άρθρο 128].

Ρήτρα 121 (πρώην άρθρο 127)

1. Η ~~Κοινότητα~~ Ένωση συμβάλλει στην επίτευξη υψηλού επιπέδου απασχόλησης ενθαρρύνοντας την συνεργασία μεταξύ κρατών μελών, υποστηρίζοντας και, εάν χρειάζεται, συμπληρώνοντας τη δράση τους. Ενεργώντας κατ'αυτόν τον τρόπο, σέβεται τις αρμοδιότητες των κρατών μελών.
2. Ο στόχος υψηλού επιπέδου απασχόλησης λαμβάνεται υπόψη κατά τη χάραξη και την εφαρμογή των ~~κοινωνικών~~ πολιτικών και δραστηριοτήτων της Ένωσης¹⁰².

¹⁰⁰ Το περιεχόμενο του παρόντος τίτλου ενδεχομένως θα επανεξετασθεί λαμβάνοντας υπόψη τα συμπεράσματα της Συνέλευσης σχετικά με την έκθεση της Ομάδας Εργασίας XI - «Κοινωνική Ευρώπη» (CONV 516/03).

¹⁰¹ Προσθήκη μνείας στο σχέδιο άρθρου «στόχοι της Ένωσης» του Μέρους Ι (άρθρο 3 CONV 528/03).

¹⁰² Η διάταξη αυτή, οριζόντιας εφαρμογής για όλες τις πολιτικές, θα μπορούσε να συνενωθεί σε ένα μόνο άρθρο με άλλες διατάξεις του ίδιου τύπου (βλ. υποσημείωση στο άρθρο 3 παράγραφος 2).

Ρήτρα 122 (πρώην άρθρο 128)

1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξετάζει κατ'έτος την κατάσταση της απασχόλησης **στην Κοινότητα Ένωση** και εκδίδει σχετικά συμπεράσματα, βάσει κοινής ετήσιας έκθεσης του Συμβουλίου και της Επιτροπής.
2. Βάσει των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, ~~θεσπίζει εκδίδει κατ' έτος αποφασίζοντας με ειδική πλειονότητα μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Επιτροπή Απασχόλησης που αναφέρεται στο άρθρο 130, χαράζει κατ' έτος κατευθυντήριες γραμμές,~~¹⁰³ τις οποίες τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη στις πολιτικές τους για την απασχόληση. **Το Συμβούλιο αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Επιτροπή Απασχόλησης.**
- Οι κατευθυντήριες αυτές γραμμές συνάδουν προς τους γενικούς προσανατολισμούς που διαμορφώνονται δυνάμει του [άρθρου 99, παράγραφος 2].
3. Κάθε κράτος μέλος υποβάλλει στο Συμβούλιο και την Επιτροπή ετήσια έκθεση για ~~τα κυριότερα μέτρα~~ **τις** κυριότερες **διατάξεις** που θεσπίζει ~~λαμβάνει~~ κατ' εφαρμογή της πολιτικής του για την απασχόληση, υπό το πρίσμα των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση που αναφέρονται στην παράγραφο 2.
4. Κάθε χρόνο, το Συμβούλιο, βάσει των εκθέσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 3 και αφού λάβει τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης, εξετάζει την εφαρμογή των πολιτικών απασχόλησης των κρατών μελών, υπό το πρίσμα των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση. Το Συμβούλιο, ~~αποφασίζοντας μετά από σύσταση της Επιτροπής, δύνανται να εγκρίνει~~¹⁰⁴ **μετά από σύσταση της Επιτροπής, δύνανται, εάν το κρίνει σκόπιμο, υπό το πρίσμα της εξέτασης αυτής, να απευθύνει συστάσεις**¹⁰⁵ τις οποίες **απευθύνει** προς τα κράτη μέλη.
5. Βάσει των πορισμάτων αυτής της εξέτασης, το Συμβούλιο και η Επιτροπή υποβάλλουν, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, κοινή ετήσια έκθεση σχετικά με την κατάσταση της απασχόλησης **στην Κοινότητα Ένωση** και την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση.

Ρήτρα 123 (πρώην άρθρο 129)

~~Το Συμβούλιο, ακολουθώντας τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, δύνανται Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο δύνανται να~~ να θεσπίζει ~~να θεσπίζουν~~ δράσεις ενθάρρυνσης για τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών, και την υποστήριξη της δράσης των τελευταίων στον τομέα της απασχόλησης μέσω πρωτοβουλιών, οι οποίες αποσκοπούν στην ανάπτυξη ανταλλαγής πληροφοριών και δοκιμασμένων πρακτικών, στην παροχή συγκριτικής ανάλυσης και συμβουλευτικού υλικού, καθώς και στην προαγωγή καινοτόμων προσεγγίσεων και στην αξιολόγηση εμπειριών, ιδίως με τη μορφή πιλοτικών σχεδίων. **Εκδίδεται δε μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.**

¹⁰³ Μη νομοθετικές πράξεις, σε συμμόρφωση προς τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

¹⁰⁴ Δέον να σημειωθεί ότι η σημερινή απαίτηση για ευνοϊκές ψήφους δέκα τουλάχιστον κρατών μελών στους κόλπους του Συμβουλίου, την οποία επιβάλλει το άρθρο 205, παράγραφος 2, εδάφιο δεύτερο, δεύτερη περίπτωση, ΕΚ, καταργείται στο σχέδιο άρθρου «Συμβούλιο των Υπουργών» (άρθρο 17β CONV 691/03).

¹⁰⁵ Μη νομοθετικές πράξεις, σε συμμόρφωση προς την συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

~~Τα μέτρα αυτά. Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο~~ δεν περιλαμβάνει~~ουν~~ εναρμόνιση των νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών.

Ρήτρα 124 (πρώην άρθρο 130)

Το Συμβούλιο, ~~μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εξ ιδίας αυτού~~ **πρωτοβουλίας**, συγκροτεί¹⁰⁶ **με απλή πλειοψηφία** συμβουλευτική Επιτροπή Απασχόλησης για την προώθηση του συντονισμού των πολιτικών των κρατών μελών για την απασχόληση και την αγορά εργασίας και **αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.**

Καθήκοντα της Επιτροπής Απασχόλησης είναι:

- α)** η παρακολούθηση της κατάστασης της απασχόλησης και των πολιτικών για την απασχόληση στα κράτη μέλη και ~~στην Κοινότητα Ένωση,~~
- β)** με την επιφύλαξη του [άρθρου 207], η διατύπωση γνώμων προς το Συμβούλιο ή την Επιτροπή, κατόπιν σχετικής αιτήσεώς τους ή εξ ιδίας πρωτοβουλίας, και η συμβολή στην προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου που αναφέρονται στο [άρθρο 128].

Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της, η Επιτροπή Απασχόλησης ζητά τη γνώμη των κοινωνικών εταίρων.

Κάθε κράτος μέλος και η Επιτροπή διορίζουν από δύο μέλη στην Επιτροπή Απασχόλησης.

II. ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ¹⁰⁷

Ρήτρα 125 (πρώην άρθρο 152)¹⁰⁸

1. Κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή όλων των πολιτικών και δράσεων ~~της Κοινότητας Ένωσης,~~ εξασφαλίζεται υψηλού επιπέδου προστασία της υγείας του ανθρώπου.¹⁰⁹

¹⁰⁶ Μη νομοθετική πράξη, σε συμμόρφωση προς τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

¹⁰⁷ Η θέση του κεφαλαίου για τη δημόσια υγεία στο σημείο αυτό, υπό το «Α5» που συγκεντρώνει τους τομείς υποστηρικτικής δράσης, ακολουθεί τα οριζόμενα στο σχέδιο διάρθρωσης της Συνταγματικής Συνθήκης της 28ης Οκτωβρίου 2002 (CONV 369/02) και όχι τα οριζόμενα στο σχέδιο άρθρου «συντρέχουσες αρμοδιότητες» του Μέρους I (CONV 528/03) που εισάγει τη δημόσια υγεία ως συντρέχουσα αρμοδιότητα).

¹⁰⁸ Η Ομάδας Εργασίας XI - «Κοινωνική Ευρώπη» πρότεινε να διευρυνθεί το παρόν άρθρο ώστε «να καλύπτει θέματα όπως οι σοβαρές διασυννοριακές απειλές, οι μεταδοτικές ασθένειες, η βιοτρομοκρατία και οι Συμφωνίες του ΠΟΕ» (CONV 516/03, σημείο 35).

¹⁰⁹ Η διάταξη αυτή, με οριζόντια εφαρμογή για όλες τις πολιτικές, θα μπορούσε να συνενωθεί σε ένα μόνο άρθρο με άλλες διατάξεις του ίδιου τύπου (βλ. υποσημείωση στο άρθρο 3 παράγραφος 2).

Η δράση της **Κοινότητας Ένωσης**, η οποία συμπληρώνει τις εθνικές πολιτικές, αποβλέπει στη βελτίωση της δημόσιας υγείας καθώς και στην πρόληψη της ανθρώπινης ασθενείας σε όλες τις μορφές της και στην αποτροπή των πηγών κινδύνου για την ανθρώπινη υγεία. Η δράση αυτή καλύπτει την καταπολέμηση των μεγάλων πληγών της ανθρωπότητας στον τομέα της υγείας, ευνοώντας τη διερεύνηση των αιτίων τους, της μετάδοσης και της πρόληψής τους, καθώς και την ενημέρωση και την διαπαιδαγώγηση στον τομέα της υγείας.

Η **Κοινότητα Ένωση** συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών για τη μείωση της βλάβης που προκαλούν στην υγεία τα ναρκωτικά, συμπεριλαμβανομένης της ενημέρωσης και της πρόληψης.

2. Η **Κοινότητα Ένωση** ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών στους τομείς που αναφέρει το παρόν άρθρο και, εν ανάγκη, στηρίζει τη δράση τους.

Τα κράτη μέλη συντονίζουν μεταξύ τους, σε συνδυασμό με την Επιτροπή, τις πολιτικές και τα προγράμματά τους στους τομείς που αναφέρονται στην παράγραφο 1. Η Επιτροπή μπορεί να αναλαμβάνει, σε στενή επαφή με τα κράτη μέλη, κάθε χρήσιμη πρωτοβουλία για την προώθηση του συντονισμού αυτού.

3. Η **Κοινότητα Ένωση** και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς σε θέματα δημόσιας υγείας.

4. Το Συμβούλιο, ενεργώντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, συμβάλλει. Ο **ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο** συμβάλλει στην υλοποίηση των στόχων του παρόντος άρθρου, θεσπίζοντας **θεσμοθετώντας**:

- α) μέτρα με υψηλές προδιαγραφές όσον αφορά την ποιότητα και την ασφάλεια των οργάνων και ουσιών ανθρώπινης προέλευσης, του αίματος και των παραγώγων του. Αυτά τα μέτρα δεν εμποδίζουν τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να εισάγουν αυστηρότερα προστατευτικά μέτρα,
- β) κατά παρέκκλιση από [το άρθρο 37], μέτρα στον κτηνιατρικό και φυτοϋγειονομικό τομέα με άμεσο στόχο την προστασία της δημόσιας υγείας,
- γ) ~~δράσεις~~ **μέτρα** ενθάρρυνσης της προστασίας και της βελτίωσης της υγείας του ανθρώπου, εκτός οιασδήποτε εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών.

Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από πρόταση της Επιτροπής, διατυπώνει επίσης συστάσεις με ειδική πλειοψηφία για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου.

5. Η δράση της **Κοινότητας Ένωσης** στον τομέα της δημόσιας υγείας αναπτύσσεται χωρίς να θίγονται στο παραμικρό οι αρμοδιότητες των κρατών μελών σε ό,τι αφορά την οργάνωση και την παροχή των υγειονομικών υπηρεσιών και της ιατρικής περίθαλψης. Ειδικότερα, τα μέτρα περί των οποίων η παράγραφος 4 στοιχείο α), δεν θίγουν τις εθνικές διατάξεις περί δωρεάς ή ιατρικής χρήσεως οργάνων και αίματος.

III. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Ρήτρα 126 (πρώην άρθρο 157)

1. Η ~~Κοινότητα~~ **Ένωση** και τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να εξασφαλίζονται οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την εξασφάλιση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης**.

Για το σκοπό αυτό, σύμφωνα με ένα σύστημα ανοιχτών και ανταγωνιστικών αγορών, η δράση τους αποσκοπεί:

- α) να επιταχύνει την προσαρμογή της βιομηχανίας στις διαρθρωτικές μεταβολές,
- β) να προαγάγει ευνοϊκό περιβάλλον για την ανάληψη πρωτοβουλιών και την ανάπτυξη των επιχειρήσεων του συνόλου της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης**, και ιδίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων,
- γ) να προαγάγει περιβάλλον που να ευνοεί τη συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων,
- δ) να βελτιώσει την εκμετάλλευση του βιομηχανικού δυναμικού των πολιτικών στους τομείς της καινοτομίας, της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης.

2. Τα κράτη μέλη συνεννοούνται μεταξύ τους και με την Επιτροπή και, εφόσον χρειάζεται, συντονίζουν τις δράσεις τους. Η Επιτροπή μπορεί να αναλαμβάνει κάθε χρήσιμη πρωτοβουλία για την προώθηση του συντονισμού αυτού.

3. Η ~~Κοινότητα~~ **Ένωση** συμβάλλει στην υλοποίηση των στόχων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μέσω των πολιτικών και δράσεων που αναλαμβάνει, δυνάμει άλλων διατάξεων της ~~παρούσας Συνθήκης του Συντάγματος~~.¹¹⁰ ~~Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, δύναται να θεσπίζει Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο δύναται να θεσπίσουν~~ **θεσμοθετεί** συγκεκριμένα μέτρα υποστήριξης των δράσεων που αναλαμβάνονται στα κράτη μέλη προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της παραγράφου 1. **Εκδίδεται δε μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.**

Ο παρών Τίτλος δεν αποτελεί βάση για την εκ μέρους της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης** εισαγωγή οποιουδήποτε μέτρου που θα μπορούσε να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού ή περιλαμβάνει φορολογικές διατάξεις ή διατάξεις σχετικές με τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των μισθωτών.

¹¹⁰ Η διάταξη αυτή, με οριζόντια εφαρμογή για όλες τις πολιτικές, θα μπορούσε να συνενωθεί σε ένα μόνο άρθρο με άλλες διατάξεις του ίδιου τύπου (βλ. υποσημείωση στο άρθρο 3 παράγραφος 2).

IV. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Ρήτρα 127 (πρώην άρθρο 151)

1. **Η Κοινότητα Ένωση** συμβάλλει στην ανάπτυξη των πολιτισμών των κρατών μελών και σέβεται την εθνική και περιφερειακή πολυμορφία τους, ενώ ταυτόχρονα προβάλλει την κοινή πολιτιστική κληρονομιά.
2. Η δράση **της Κοινότητας Ένωσης** αποσκοπεί στην ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών και, αν αυτό είναι αναγκαίο, υποστηρίζει και συμπληρώνει τη δράση τους στους εξής τομείς:
 - α) βελτίωση της γνώσης και της διάδοσης του πολιτισμού και της ιστορίας των ευρωπαϊκών λαών,
 - β) διατήρηση και προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς ευρωπαϊκής σημασίας,
 - γ) μη εμπορικές πολιτιστικές ανταλλαγές,
 - δ) καλλιτεχνική και λογοτεχνική δημιουργία, συμπεριλαμβανομένου του οπτικοακουστικού τομέα.
3. **Η Κοινότητα Ένωση** και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς στον πολιτιστικό τομέα, και ειδικότερα με το Συμβούλιο της Ευρώπης.
4. **Η Κοινότητα Ένωση** όταν αναλαμβάνει δράσεις δυνάμει άλλων διατάξεων ~~της παρούσας Συνθήκης του Συντάγματος~~, λαμβάνει υπόψη τις τις πολιτιστικές πτυχές, αποβλέποντας ειδικότερα στο σεβασμό και στην προώθηση της πολυμορφίας των πολιτισμών της.¹¹¹
5. Προκειμένου να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων του παρόντος άρθρου, ~~το Συμβούλιο:~~
 - α) ~~αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή των Περιφερειών, ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο~~¹¹² **θεσπίζει** τις δράσεις ενθάρρυνσης, χωρίς να εναρμονίζει τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των κρατών μελών. ~~Το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας του άρθρου 251, Εκδίδεται δε μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή των Περιφερειών,~~
 - β) **το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα** προτάσει της Επιτροπής, **εγκρίνει** ~~διατυπώνει~~ τις συστάσεις¹¹³.

¹¹¹ Η διάταξη αυτή, οριζόντιας εφαρμογής για όλες τις πολιτικές, θα μπορούσε να συνενωθεί σε ένα μόνο άρθρο με άλλες διατάξεις του ίδιου τύπου (βλ. υποσημείωση στο άρθρο 3 παράγραφος 2).

¹¹² Μετάβαση από την ομόφωνη απόφαση στην απόφαση με ειδική πλειοψηφία, σε συμμόρφωση προς τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

¹¹³ Μετάβαση από την ομόφωνη απόφαση στην απόφαση με ειδική πλειοψηφία, σε συμμόρφωση προς τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

Ρήτρα 128 (πρώην άρθρο 149)

1. **Η Κοινότητα Ένωση** συμβάλλει στην ανάπτυξη παιδείας υψηλού επιπέδου, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και, αν αυτό απαιτείται, υποστηρίζοντας και συμπληρώνοντας τη δράση τους, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο της διδασκαλίας και την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος καθώς και την πολιτιστική και γλωσσική τους πολυμορφία.
2. Η δράση **της Κοινότητας Ένωσης** έχει ως στόχο:
 - α) να αναπτύσσει την ευρωπαϊκή διάσταση της παιδείας, μέσω ιδίως της εκμάθησης και της διάδοσης των γλωσσών των κρατών μελών,
 - β) να ευνοεί την κινητικότητα φοιτητών και εκπαιδευτικών, μεταξύ άλλων και μέσω της ακαδημαϊκής αναγνώρισης διπλωμάτων και περιόδων σπουδών,
 - γ) να προωθεί τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων,
 - δ) να αναπτύσσει την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών για τα κοινά προβλήματα των εκπαιδευτικών συστημάτων των κρατών μελών,
 - ε) να ευνοεί την ανάπτυξη των ανταλλαγών νέων, καθώς και οργανωτών κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων,
 - στ) να ενθαρρύνει την ανάπτυξη της εκπαίδευσης εξ αποστάσεως.
3. **Η Κοινότητα Ένωση** και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς σε θέματα παιδείας, και ειδικότερα με το Συμβούλιο της Ευρώπης.
4. Προκειμένου να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων του παρόντος άρθρου,
 - α) **το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και με την Επιτροπή των Περιφερειών, θεσπίζει δράσεις ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει** δράσεις ενθάρρυνσης, χωρίς να εναρμονίζει τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των κρατών μελών. **Εκδίδεται δε μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.**
 - β) **το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία προτάσει της Επιτροπής, διατυπώνει εκδίδει** συστάσεις.

1. **Η Κοινότητα Ένωση** εφαρμόζει πολιτική επαγγελματικής εκπαίδευσης, η οποία στηρίζει και συμπληρώνει τις δράσεις των κρατών μελών, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο και την οργάνωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης.
2. Η δράση της **Κοινότητας Ένωσης** έχει ως στόχο:
 - α) να διευκολύνει την προσαρμογή στις μεταλλαγές της βιομηχανίας, ιδίως μέσω της επαγγελματικής εκπαίδευσης και του επαγγελματικού αναπροσανατολισμού,
 - β) να βελτιώνει την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και τη συνεχή κατάρτιση, για να διευκολύνεται η επαγγελματική ένταξη και επανένταξη στην αγορά της εργασίας,
 - γ) να διευκολύνει την πρόσβαση στην επαγγελματική εκπαίδευση και την ενίσχυση της κινητικότητας των εκπαιδευτών και των εκπαιδευομένων και ιδίως των νέων,
 - δ) να τονώνει τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων στον τομέα της κατάρτισης,
 - ε) να αναπτύσσει την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών για τα κοινά προβλήματα των συστημάτων κατάρτισης των κρατών μελών.
3. **Η Κοινότητα Ένωση** και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς σε θέματα επαγγελματικής εκπαίδευσης.
4. ~~Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο συμβάλλει για να συμβάλει~~ στην υλοποίηση των στόχων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο, χωρίς να εναρμονίζει τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των κρατών μελών. **Εκδίδεται δε μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.**

[ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ]

Ρήτρα 130 (πρώην άρθρο 182)

~~Τα κράτη μέλη συμφωνούν να συνδέσουν με την Κοινότητα τις~~ Οι μη ευρωπαϊκές χώρες και εδάφη που διατηρούν ιδιαίτερες σχέσεις με τη Δανία, τη Γαλλία, τις Κάτω Χώρες και το Ηνωμένο Βασίλειο **είναι συνδεδεμένες με την Ένωση**. Αυτές οι χώρες και τα εδάφη, που αναφέρονται ακολούθως «ως χώρες και εδάφη», απαριθμούνται στο [Παράρτημα II] ~~της παρούσας Συνθήκης~~.

Σκοπός της συνδέσεως είναι η προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής αναπτύξεως των χωρών και εδαφών και της δημιουργίας στενών οικονομικών σχέσεων μεταξύ αυτών και της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης** στο σύνολό της.

Σύμφωνα με τις αρχές που διατυπώνονται ~~στο προοίμιο της παρούσας Συνθήκης ...~~ ¹¹⁵ η σύνδεση οφείλει κατά πρώτο λόγο να εξυπηρετεί τα συμφέροντα των κατοίκων των χωρών και εδαφών αυτών και να προάγει την ευημερία τους, ώστε να οδηγηθούν στην οικονομική, κοινωνική και μορφωτική ανάπτυξη που επιδιώκουν.

Ρήτρα 131 (πρώην άρθρο 183)

Η σύνδεση έχει τους εξής σκοπούς.

- 1) Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν στις εμπορικές τους συναλλαγές με τις χώρες και εδάφη το καθεστώς που διέπει τις μεταξύ τους σχέσεις δυνάμει ~~της παρούσας Συνθήκης του~~ **Συντάγματος**.
- 2) Κάθε χώρα ή έδαφος εφαρμόζει στις εμπορικές του συναλλαγές με τα κράτη μέλη και τις άλλες χώρες και εδάφη το καθεστώς που εφαρμόζει έναντι του ευρωπαϊκού κράτους, με το οποίο διατηρεί ιδιαίτερες σχέσεις.
- 3) Τα κράτη μέλη συμβάλλουν στις επενδύσεις που απαιτεί η προοδευτική ανάπτυξη των εν λόγω χωρών και εδαφών.
- 4) Η συμμετοχή σε διαγωνισμούς και προμήθειες, για επενδύσεις που χρηματοδοτούνται από την ~~Κοινότητα~~ **Ένωση**, είναι ελεύθερη επί ίσοις όροις για όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που έχουν την ιθαγένεια ενός των κρατών μελών ή των χωρών και εδαφών.

¹¹⁴ Κείμενο που προστίθεται στο σημείο αυτό για να δοθεί συνέχεια στη συμπληρωματική εντολή της 2ας Απριλίου 2003.

¹¹⁵ Θα πρέπει να επαναληφθούν οι εν λόγω αρχές, οι οποίες περιλαμβάνονται σήμερα στο προοίμιο της συνθήκης ΕΚ. Θα πρέπει να περιληφθούν στο Σύνταγμα και, ενδεχομένως, στην παρούσα διάταξη.

- 5) Με την επιφύλαξη των ειδικών ~~διατάξεων~~ **μέτρων** των **θεσπιζόμενων** δυνάμει [του άρθρου 187], το δικαίωμα εγκαταστάσεως υπηκόων και εταιρειών, στις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών και των χωρών και εδαφών, ρυθμίζεται χωρίς διακρίσεις σύμφωνα με τις διατάξεις και διαδικασίες που προβλέπονται στο κεφάλαιο περί του δικαιώματος εγκαταστάσεως.

Ρήτρα 132 (πρώην άρθρο 184)

1. Απαγορεύονται οι δασμοί κατά την εισαγωγή στα κράτη μέλη των καταγόμενων εμπορευμάτων από τις χώρες και εδάφη, σύμφωνα με την απαγόρευση των δασμών μεταξύ των κρατών μελών, όπως **προβλέπεται στην παρούσα Συνθήκη στο Σύνταγμα**.
2. Οι εισαγωγικοί δασμοί που επιβάλλει κάθε χώρα και έδαφος επί προϊόντων των κρατών μελών και των άλλων χωρών και εδαφών απαγορεύονται κατά [το άρθρο 25].
3. Οι χώρες και εδάφη δύνανται, πάντως, να επιβάλλουν δασμούς που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αναπτύξεως και της εκβιομηχανίσεώς τους ή δασμούς ταμειευτικού χαρακτήρος που έχουν ως σκοπό τη χρηματοδότηση του προϋπολογισμού τους.

Οι δασμοί που αναφέρονται στο ~~ανωτέρω~~ **πρώτο** εδάφιο δεν μπορούν να υπερβαίνουν εκείνους που ισχύουν για τις εισαγωγές των προϊόντων των προερχομένων από το κράτος μέλος, με το οποίο κάθε χώρα ή έδαφος διατηρεί ιδιαίτερες σχέσεις.

4. Η παράγραφος 2 δεν εφαρμόζεται επί των χωρών και εδαφών που, λόγω ιδιαιτέρων διεθνών υποχρεώσεων, εφαρμόζουν ήδη δασμολόγιο χωρίς διακρίσεις.
5. Η θέσπιση ή η τροποποίηση δασμών για εμπορεύματα που εισάγονται στις χώρες και εδάφη δεν επιτρέπεται να οδηγεί, νομικά ή πραγματικά, σε άμεση ή έμμεση διάκριση μεταξύ των εισαγωγών των προερχομένων από τα διάφορα κράτη μέλη.

Ρήτρα 133 (πρώην άρθρο 185)

Αν, κατά την εφαρμογή [του άρθρου 184, παράγραφος 1], το ύψος των δασμών που ισχύουν κατά την εισαγωγή εντός χώρας ή εδάφους για τα εμπορεύματα που προέρχονται από τρίτη χώρα είναι ικανό να προκαλέσει εκτροπές του εμπορίου εις βάρος κράτους μέλους, το κράτος τούτο δύναται να ζητήσει από την Επιτροπή να προτείνει στα άλλα κράτη μέλη **να λάβουν** τα αναγκαία μέτρα για την αντιμετώπιση της καταστάσεως αυτής.

• **Επιλογή Α – Μετάβαση υπό το καθεστώς του άρθρου 187 ΣΕΚ**

Με την επιφύλαξη των διατάξεων περί δημοσίας υγείας, δημοσίας ασφαλείας και δημοσίας τάξεως, η ελευθερία κυκλοφορίας των εργαζομένων των χωρών και εδαφών εντός των κρατών μελών και των εργαζομένων των κρατών μελών εντός των χωρών και εδαφών ~~θα ρυθμισθεί με μεταγενέστερες συμφωνίες που απαιτούν την ομοφωνία των κρατών μελών~~ **διέπεται από τα μέτρα που θεσπίζονται δυνάμει του άρθρου 187.**

Επιλογή Β – Ευθυγράμμιση της μεταχείρισης των εργαζομένων προς την προβλεπόμενη στο άρθρο 183 παρ. 5 ΣΕΚ για τους ανεξάρτητους επαγγελματίες

Με την επιφύλαξη των διατάξεων περί δημοσίας υγείας, δημοσίας ασφαλείας και δημοσίας τάξεως, η ελευθερία κυκλοφορίας των εργαζομένων των χωρών και εδαφών εντός των κρατών μελών και των εργαζομένων των κρατών μελών εντός των χωρών και εδαφών ~~θα ρυθμισθεί με μεταγενέστερες συμφωνίες που απαιτούν την ομοφωνία των κρατών μελών~~ **διέπεται από τις διατάξεις και τις εφαρμοστέες διαδικασίες που προβλέπονται στο [κεφάλαιο] περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, επί αμερόληπτης βάσεως και με την επιφύλαξη των ειδικών μέτρων που θεσπίζονται δυνάμει [του άρθρου 187].**

Το Συμβούλιο, ~~αποφασίζοντας ομόφωνα, καθορίζει~~ **εξ ιδίας αυτού πρωτοβουλίας/άνευ προτάσεως της Επιτροπής**¹¹⁷, εκδίδει ~~ομόφωνα~~, με βάση την εμπειρία που αποκτήθηκε στα πλαίσια της συνδέσεως των χωρών και εδαφών με την ~~Κοινότητα Ένωση~~ και τις αρχές της ~~παρούσας Συνθήκης~~¹¹⁸, **τα διατάξεις μέτρα**¹¹⁹ τα σχετικά με τις λεπτομερείς διατάξεις και τη διαδικασία για τη σύνδεση των χωρών και εδαφών με την ~~Κοινότητα Ένωση~~.

~~Οι διατάξεις των~~ **Τα** άρθρα 182 έως 187 εφαρμόζονται στη Γροιλανδία με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων περί Γροιλανδίας που περιέχονται στο πρωτόκολλο σχετικά με το ιδιαίτερο καθεστώς που εφαρμόζεται στη Γροιλανδία, ~~το οποίο προσαρτάται στην παρούσα Συνθήκη.~~

¹¹⁶ Κείμενα εναλλακτικών λύσεων προκειμένου να δοθεί συνέχεια στην συμπληρωματική εντολή της 2ας Απριλίου 2003 (κατάργηση της σύμβασης μεταξύ κρατών μελών ως μέσου).

¹¹⁷ Οι εμπειρογνώμονες της Νομικής Υπηρεσίας του Συμβουλίου φρονούν ότι στο σημείο αυτό, η έκφραση «άνευ προτάσεως της Επιτροπής» θα πρέπει να διατηρηθεί (βλέπε επεξήγηση του σημείου 9 των διαπιστώσεων γενικής φύσεως στην αρχή της έκθεσης). Σημειωτέον πάντως ότι στην πράξη το Συμβούλιο ενεργεί γενικά κατόπιν πρότασης της Επιτροπής. Η Συνέλευση ίσως κρίνει σκόπιμο να εξεταστεί μήπως, προκειμένου για κοινοτικούς τομείς και λαμβανομένης υπ' όψη της πρακτικής, τα μέτρα θα πρέπει να εκδίδονται τη προτάσει της Επιτροπής.

¹¹⁸ Βλ. υποσημείωση σχετικά με το άρθρο 182, εδάφιο 3, ΕΚ, παραπάνω.

¹¹⁹ Η συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003 δεν καθορίζει ποιες νομοθετικές πράξεις θα χρησιμοποιούνται στην παράγραφο αυτή.

B. ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΔΡΑΣΗ

Ο τίτλος αυτός παραλείπεται σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.¹²⁰

Γ. ΑΜΥΝΑ¹²¹

Ο τίτλος αυτός παραλείπεται σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.¹²²

Δ. Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Ο τίτλος αυτός παραλείπεται σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

¹²⁰ Στις διατάξεις που θα περιλαμβάνουν τον τίτλο V της Συνθήκης ΕΕ (Διατάξεις σχετικά με μια κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας), καλό θα ήταν να προβλέπεται συγκεκριμένη διατύπωση η οποία να λαμβάνει υπ' όψη τον θεσπιζόμενο γενικό κανόνα της απόφασης με ειδική πλειοψηφία, που προβλέπεται στο σχέδιο άρθρου «Συμβούλιο των Υπουργών» (άρθρο 17 παρ. 3 CONV 691/03) καθώς και της έκδοσης πράξεων τη προτάσει της Επιτροπής, εφόσον βέβαια η Συνέλευση δεν επιθυμεί να εφαρμόζονται οι κανόνες αυτοί αυτομάτως στις πράξεις που εκδίδονται στα πλαίσια αυτής της πολιτικής.

¹²¹ Ο παρών τίτλος έμεινε κενός για τους λόγους που αναφέρονται στην υποσημείωση στο κεφάλαιο B.IV (κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας).

¹²² Βλέπε υποσημείωση σχετικά με την εξωτερική δράση.

ΤΟΜΟΣ II

ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ

**Προτάσεις προσαρμογών τεχνικού χαρακτήρα
των διατάξεων των συνθηκών ΕΚ και ΕΕ**

κατόπιν των συμπληρωματικών εντολών της 2ας και της 29ης Απριλίου 2003

* * *

Ο παρών τόμος πρέπει να διαβαστεί με βάση το διαβιβαστικό σημείωμα του τόμου Ι.

Μέρος Α

Διατάξεις της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας

Περιεγόμενα

		Σελίδα
Μέρος πρώτο	Αρχές	108
Μέρος Δεύτερο	Ιθαγένεια της Ένωσης	114
Μέρος τρίτο	Πολιτικές της Κοινότητας της Ένωσης	117
ΤΙΤΛΟΣ Ι	Η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων	117
Κεφάλαιο 1	Η τελωνειακή ένωση	118
Κεφάλαιο 2	Η απαγόρευση των ποσοτικών περιορισμών μεταξύ των κρατών μελών	119
ΤΙΤΛΟΣ ΙΙ	Γεωργία και αλιεία	120
ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ	Η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων	123
Κεφάλαιο 1	Οι εργαζόμενοι	123
Κεφάλαιο 2	Το δικαίωμα εγκαταστάσεως	125
Κεφάλαιο 3	Οι υπηρεσίες	128
Κεφάλαιο 4	Κεφάλαια και πληρωμές	131
ΤΙΤΛΟΣ ΙV	Θεωρήσεις, άσυλο, μετανάστευση και άλλες πολιτικές σχετικές με την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων (<i>δεν αντιγράφεται</i>)	133
ΤΙΤΛΟΣ V	Οι μεταφορές	133
ΤΙΤΛΟΣ VI	Κοινοί κανόνες για τον ανταγωνισμό, τη φορολογία και την προσέγγιση των νομοθεσιών	137

Κεφάλαιο 1	Κανόνες ανταγωνισμού	137
Τμήμα 1	Κανόνες εφαρμοστέοι επί των επιχειρήσεων	137
Τμήμα 2	Ενισχύσεις που χορηγούνται από τα κράτη μέλη	140
Κεφάλαιο 2	Φορολογικές διατάξεις	142
Κεφάλαιο 3	Η προσέγγιση των νομοθεσιών	143
ΤΙΤΛΟΣ VII	Οικονομική και νομισματική πολιτική <i>(δεν αντιγράφεται)</i>	145
ΤΙΤΛΟΣ VIII	Απασχόληση	145
ΤΙΤΛΟΣ IX	Κοινή εμπορική πολιτική <i>(δεν αντιγράφεται)</i>	148
ΤΙΤΛΟΣ X	Τελωνειακή συνεργασία	148
ΤΙΤΛΟΣ XI	Κοινωνική πολιτική, παιδεία, επαγγελματική εκπαίδευση και νεολαία	148
Κεφάλαιο 1	Κοινωνικές διατάξεις	148
Κεφάλαιο 2	Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	154
Κεφάλαιο 3	Παιδεία, Επαγγελματική Εκπαίδευση και νεολαία	154
ΤΙΤΛΟΣ XII	Πολιτισμός	156
ΤΙΤΛΟΣ XIII	Δημόσια Υγεία	157
ΤΙΤΛΟΣ XIV	Προστασία των καταναλωτών	158
ΤΙΤΛΟΣ XV	Διευρωπαϊκά δίκτυα	159

ΤΙΤΛΟΣ XVI	Βιομηχανία	160
ΤΙΤΛΟΣ XVII	Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή	161
ΤΙΤΛΟΣ XVIII	Έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη	163
ΤΙΤΛΟΣ XIX	Περιβάλλον	167
ΤΙΤΛΟΣ XX	Συνεργασία για την ανάπτυξη <i>(δεν αντιγράφεται)</i>	169
ΤΙΤΛΟΣ XXI	Οικονομική, χρηματοοικονομική και τεχνική συνεργασία με τις τρίτες χώρες	169
Μέρος τέταρτο	Η σύνδεση των Υπερπόντιων Χωρών και εδαφών	170
Μέρος πέμπτο	Τα όργανα της Κοινότητας Ένωσης <i>(δεν αντιγράφεται)</i>	173
Μέρος έκτο	Γενικές και τελικές διατάξεις <i>(δεν αντιγράφεται)</i>	173

* * *

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΧΕΣ

Άρθρο 1¹

~~Διά της παρούσας Συνθήκης τα ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ιδρύουν μεταξύ τους μία ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ.~~

Άρθρο 2

~~Η Κοινότητα έχει ως αποστολή, με τη δημιουργία κοινής αγοράς, οικονομικής και νομισματικής ένωσης και με την εφαρμογή των κοινών πολιτικών ή δράσεων που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4, να προάγει στο σύνολο της Κοινότητας την αρμονική, ισορροπη και αειφόρο ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων, υψηλό επίπεδο απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας, ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, αειφόρο, μη πληθωριστική ανάπτυξη, υψηλό βαθμό ανταγωνιστικότητας και σύγκλισης των οικονομικών επιδόσεων, υψηλό επίπεδο προστασίας και βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος, την άνοδο του βιοτικού επιπέδου και της ποιότητας ζωής, την οικονομική και κοινωνική συνοχή και την αλληλεγγύη μεταξύ κρατών μελών.~~

Άρθρο 3

~~1. Για τους σκοπούς του άρθρου 2, η δράση της Κοινότητας περιλαμβάνει, σύμφωνα με τους όρους και με το χρονοδιάγραμμα που προβλέπει η παρούσα Συνθήκη:~~

- ~~α) την απαγόρευση, μεταξύ των κρατών μελών, των δασμών και των ποσοτικών περιορισμών κατά την εισαγωγή και την εξαγωγή εμπορευμάτων, καθώς και όλων των άλλων μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος,~~
- ~~β) μια κοινή εμπορική πολιτική,~~
- ~~γ) μια εσωτερική αγορά την οποία θα χαρακτηρίζει η εξάλειψη των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων, μεταξύ των κρατών μελών,~~
- ~~δ) μέτρα σχετικά με την είσοδο και την κυκλοφορία των προσώπων, σύμφωνα με τις διατάξεις του Τίτλου IV,~~
- ~~ε) μια κοινή πολιτική στον τομέα της γεωργίας και της αλιείας,~~
- ~~στ) μια κοινή πολιτική στον τομέα των μεταφορών,~~
- ~~ζ) ένα καθεστώς που εξασφαλίζει ανόθευτο ανταγωνισμό μέσα στην εσωτερική αγορά,~~

¹ Τα άρθρα 1, 2 και 3 (1) διαγράφονται και αντικαθίστανται από τα σχέδια άρθρου (ίδρυση, αξίες και στόχοι της Ένωσης) του Μέρους Ι (άρθρα 1, 2 και 3 CONV 528/03).

- η) — την προσέγγιση των εθνικών νομοθεσιών στο βαθμό που απαιτείται για τη λειτουργία της κοινής αγοράς,
- θ) — την προαγωγή του συντονισμού μεταξύ των πολιτικών των κρατών μελών για την απασχόληση προκειμένου να αυξηθεί η αποτελεσματικότητά τους με την ανάπτυξη συντονισμένης στρατηγικής για την απασχόληση,
- ι) — μια πολιτική στον κοινωνικό τομέα, η οποία περιλαμβάνει ένα Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο,
- κ) — την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής,
- λ) — μια πολιτική στον τομέα του περιβάλλοντος,
- μ) — την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας της Κοινότητας,
- ν) — την προώθηση της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης,
- ξ) — την ενθάρρυνση της δημιουργίας και της ανάπτυξης διευρωπαϊκών δικτύων,
- ο) — συμβολή στην επίτευξη υψηλού επιπέδου προστασίας της υγείας,
- π) — συμβολή σε μία παιδεία και κατάρτιση υψηλού επιπέδου, καθώς και στην ανάπτυξη των πολιτισμών των κρατών μελών,
- ρ) — μια πολιτική στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη,
- σ) — τη σύνδεση με τις υπερπόντιες χώρες και εδάφη, με σκοπό την αύξηση των συναλλαγών και την προώθηση με κοινή προσπάθεια της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης,
- τ) — συμβολή στην ενίσχυση της προστασίας των καταναλωτών,
- υ) — μέτρα στους τομείς της ενέργειας, της πολιτικής άμυνας και του τουρισμού.

2- Σε όλες τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο παρόν άρθρο, **στο παρόν Μέρος η Κοινότητα η Ένωση** επιδιώκει να εξαλειφθούν οι ανισότητες και να προαχθεί η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών.²

² Η παράγραφος αυτή, οριζόντιας εφαρμογής για όλες τις πολιτικές, θα μπορούσε να συνενωθεί σ' ένα και μόνο άρθρο μαζί με το άρθρο 6 (περιβάλλον,) ή ακόμη και με άλλες διατάξεις αυτού του τύπου που είναι διάσπαρτες στα κεφάλαια, π.χ. υπό τον τίτλο «κοινές διατάξεις». Σημειώνουμε εξάλλου, ότι η μνεία του «παρόντος μέρους», στο βαθμό που περιέχει θέματα υπαγόμενα σήμερα στον δεύτερο και τρίτο πυλώνα, θα διευρύνει το πεδίο εφαρμογής αυτής (ή αυτών) της (ή των) οριζοντίας (ων) παραγράφου (ων).

Άρθρο 4³

1. Για τους σκοπούς του άρθρου 2, η δράση των κρατών μελών και ~~της Κοινότητας της Ένωσης~~ περιλαμβάνει, σύμφωνα με τους όρους και με το χρονοδιάγραμμα που προβλέπει η ~~παρούσα Συνθήκη~~ **το Σύνταγμα**, τη θέσπιση μιας οικονομικής πολιτικής, που βασίζεται στο στενό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών, στην εσωτερική αγορά, καθώς και στον καθορισμό κοινών στόχων, και ασκείται σύμφωνα με την αρχή της ανοιχτής οικονομίας της αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό.
2. Παράλληλα, και σύμφωνα με τους όρους, το χρονοδιάγραμμα και τις διαδικασίες που προβλέπει η ~~παρούσα Συνθήκη~~ **το Σύνταγμα**, η δράση αυτή περιλαμβάνει ~~τον αμετάκλητο καθορισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών, γεγονός που θα οδηγήσει στην καθιέρωση~~ ένα ενιαίο νόμισμα, το **ΕCΥ** ευρώ, και τον καθορισμό και την άσκηση ενιαίας νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής, πρωταρχικός στόχος των οποίων είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών, και, υπό την επιφύλαξη του στόχου αυτού, η υποστήριξη των γενικών οικονομικών πολιτικών ~~στην Κοινότητα~~, **στην Ένωση**, σύμφωνα με την αρχή της ανοιχτής οικονομίας της αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό.
3. Οι δράσεις αυτές των κρατών μελών και ~~της Κοινότητας της Ένωσης~~ συνεπάγονται την τήρηση των ακόλουθων κατευθυντήριων αρχών : σταθερές τιμές, υγιή δημόσια οικονομικά, υγιείς νομισματικές συνθήκες και σταθερό ισοζύγιο πληρωμών.

Άρθρο 5⁴

~~Η Κοινότητα δρα μέσα στα όρια των αρμοδιοτήτων που της αναθέτει και των στόχων που της ορίζει η παρούσα Συνθήκη.~~

~~Στους τομείς που δεν υπάγονται στην αποκλειστική της αρμοδιότητα, η Κοινότητα δρα σύμφωνα με την αρχή επικουρικότητας, μόνον εάν και στο βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης είναι αδύνατον να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και δύνανται συνεπώς, λόγω των διαστάσεων ή των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης δράσης, να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο.~~

~~Η δράση της Κοινότητας δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των στόχων της παρούσας Συνθήκης.~~

Άρθρο 6⁵

Οι απαιτήσεις της περιβαλλοντικής προστασίας πρέπει να ενταχθούν στον καθορισμό και την εφαρμογή των κοινοτικών πολιτικών και δράσεων ~~Κοινότητας της Ένωσης~~ **της Ένωσης** που αναφέρονται ~~στο άρθρο 3~~, **στο παρόν τμήμα** ιδίως προκειμένου να προωθηθεί η αειφόρος ανάπτυξη.

³ Το άρθρο αυτό θα μεταφερθεί στην αρχή του περί οικονομικής και νομισματικής πολιτικής τίτλου.

⁴ Το άρθρο 5 διαγράφεται και αντικαθίσταται από το σχέδιο άρθρου «θεμελιώδεις αρχές» του Μέρους I (άρθρο 8 CONV 528/03).

⁵ Το άρθρο αυτό, οριζόντιας εφαρμογής για όλες τις πολιτικές, θα μπορούσε να συνενωθεί σ' ένα και μόνο άρθρο μαζί με άλλα του ίδιου τύπου (πρβ. υποσημείωση του άρθρου 3 §2). Ίδια παρατήρηση όπως και σ' εκείνη την υποσημείωση όσον αφορά τη χρήση των όρων «το παρόν τμήμα».

Άρθρο 7⁶

1. Η πραγματοποίηση του έργου που έχει ανατεθεί στην **Κοινότητα Ένωση** εξασφαλίζεται από :

- ένα *ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ*,
- ένα *ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ*,
- μία *ΕΠΙΤΡΟΠΗ*,
- ένα *ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ*,
- ένα *ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ*.

Κάθε όργανο ενεργεί εντός των ορίων των εξουσιών που του παρέχονται από την παρούσα Συνθήκη.

2. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή επικουρούνται από μία Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και από μία Επιτροπή των Περιφερειών που ασκούν συμβουλευτικά καθήκοντα.

Άρθρο 8⁷

Ιδρύεται, με τις διαδικασίες που προβλέπει η παρούσα Συνθήκη, ένα Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών, εφεξής καλούμενο «ΕΣΚΤ», και μία Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, εφεξής καλούμενη «ΕΚΤ», που δρουν μέσα στα όρια των εξουσιών που τους ανατίθενται από την παρούσα Συνθήκη και το προσαρτημένο σ' αυτήν καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, το οποίο εφεξής καλείται «καταστατικό του ΕΣΚΤ».

Άρθρο 9

Ιδρύεται Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων η οποία δρα μέσα στα όρια των εξουσιών που της ανατίθενται από την παρούσα Συνθήκη και το προσαρτημένο σ' αυτήν καταστατικό.

Άρθρο 10

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κάθε γενικό ή ειδικό μέτρο κατάλληλο να εξασφαλίσει την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα Συνθήκη ή προκύπτουν από πράξεις των οργάνων της Κοινότητας. Διευκολύνουν την Κοινότητα στην εκτέλεση της αποστολής της.

Απέχουν από κάθε μέτρο που δύναται να θέσει σε κίνδυνο την πραγματοποίηση των σκοπών της παρούσας Συνθήκης.

⁶ Τα άρθρα 7 έως 11Α καλύπτονται ή θα καλύπτονται από το τμήμα Ι.

⁷ Όταν θα συνταχθεί στο μέρος Ι του Συντάγματος, το άρθρο αυτό θα περιέχει, αντί για συντομογραφίες («ΕΚΤ» και «ΕΣΚΤ») τις πλήρεις ονομασίες των αντίστοιχων οργάνων («Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα» και «Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών»). Πέραν τούτου, κατά την τελική επιμέλεια των κειμένων θα πρέπει να περιληφθεί εδώ μνεία του ότι το Καταστατικό του ΕΣΚΤ περιέγεται στο Πρωτόκολλο για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, πράγμα που θα επιτρέψει τη διαγραφή της σχετικής διευκρίνισης από το άρθρο 107 παράγραφος 4.

Άρθρο 11

1. Τα κράτη μέλη τα οποία προτίθενται να καθιερώσουν μεταξύ τους ενισχυμένη συνεργασία σε τομέα που εμπίπτει στην παρούσα Συνθήκη απευθύνουν αίτηση στην Επιτροπή, η οποία μπορεί να υποβάλει στο Συμβούλιο σχετική πρόταση. Εάν η Επιτροπή δεν υποβάλει πρόταση, ανακοινώνει τους λόγους στα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη.

2. Η αναφερόμενη στην παράγραφο 1 εξουσιοδότηση για την καθιέρωση ενισχυμένης συνεργασίας παρέχεται, τηρουμένων των άρθρων 43 έως 45 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία βάσει προτάσεως της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Όταν η ενισχυμένη συνεργασία αφορά τομέα που υπάρχει στη διαδικασία του άρθρου 251 της παρούσας Συνθήκης, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Κάθε μέλος του Συμβουλίου μπορεί να ζητεί την υποβολή του θέματος στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Μετά την υποβολή του θέματος, το Συμβούλιο μπορεί να αποφασίζει σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου.

3. Οι πράξεις και οι αποφάσεις οι οποίες απαιτούνται για την εφαρμογή των δράσεων ενισχυμένης συνεργασίας υπόκεινται στις οικείες διατάξεις της παρούσας Συνθήκης, εκτός αν άλλως ορίζεται στο παρόν άρθρο και στα άρθρα 43 έως 45 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Άρθρο 11Α

Κάθε κράτος μέλος το οποίο επιθυμεί να συμμετάσχει σε ενισχυμένη συνεργασία, η οποία καθιερώνεται βάσει του άρθρου 11, κοινοποιεί την πρόθεσή του στο Συμβούλιο και την Επιτροπή, η οποία διαβιβάζει γνώμη στο Συμβούλιο, εντός προθεσμίας τριών μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης. Η Επιτροπή αποφασίζει για το θέμα αυτό καθώς και για ενδεχόμενες ειδικές διατάξεις που τυχόν κρίνει αναγκαίες, εντός προθεσμίας τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης.

Άρθρο 12

Εντός του πεδίου εφαρμογής της παρούσας Συνθήκης και με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων της, απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγένειας.

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251, δύναται να λαμβάνει μέτρα για **Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο ρυθμίζει την απαγόρευση των διακρίσεων ~~αυτών~~ λόγω εθνικότητας όπως αναφέρεται στο [άρθρο (...)]**.⁸

Άρθρο 13

1. Με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων ~~της παρούσας Συνθήκης του Συντάγματος~~ και εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που παρέχει ~~αυτή~~ **αυτό Κοινότητα, στην Ένωση το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα μετά από πρόταση της Επιτροπής, και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μπορεί να αναλάβει μπορεί να θεσπίζει, ομόφωνα, ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο του Συμβουλίου μπορεί να καθορίζει τα αναγκαία μέτρα για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού. Το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία κατόπιν διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.**

⁸ Να προστεθεί μνεία του σχεδίου άρθρου «απαγόρευση διακρίσεων λόγω ιθαγένειας» του Μέρους I (άρθρο 6 έγγρ. CONV 528/03).

2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, ~~όταν το Συμβούλιο θεσπίζει τα κοινοτικά ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο ορίζει ενωσιακά μέτρα ενθάρρυνσης αποκλειόμενης της εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών προς υποστήριξη των δράσεων των κρατών μελών οι οποίες αναλαμβάνονται για να συμβάλουν στην υλοποίηση των στόχων της παραγράφου 1, αποκλειόμενης της εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών αποφασίζει σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251.~~

Άρθρο 14⁹

1. Η ~~Κοινότητα Ένωση~~ θεσπίζει τα μέτρα για την προοδευτική εγκαθίδρυση της εσωτερικής αγοράς ~~κατά τη διάρκεια χρονικής περιόδου η οποία λήγει την 31η Δεκεμβρίου 1992, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου με το παρόν άρθρο, [τα άρθρα 15 και 26], το [άρθρο 47 παράγραφος 2] και [τα άρθρα 49, 80, 93 και 95] και με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων της παρούσας Συνθήκης του Συντάγματος.~~

2. Η εσωτερική αγορά περιλαμβάνει ένα χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα μέσα στον οποίο εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων σύμφωνα με τις διατάξεις της ~~παρούσας Συνθήκης του Συντάγματος.~~

3. Το Συμβούλιο, ~~αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από πρόταση της Επιτροπής, προσδιορίζει θεσπίζει τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις¹⁰ που καθορίζουν τους~~ προσανατολισμούς και τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την εξασφάλιση ισόρροπης προόδου σε όλους τους σχετικούς τομείς¹¹.

Άρθρο 15¹²

Κατά τη διατύπωση των προτάσεών της για την υλοποίηση των στόχων [του άρθρου 14], η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη το μέγεθος της προσπάθειας την οποία θα πρέπει να υποστούν ορισμένες οικονομίες που εμφανίζουν διαφορές ανάπτυξης ~~κατά τη διάρκεια της περιόδου για την εγκαθίδρυση της εσωτερικής αγοράς και μπορεί να προτείνει τα κατάλληλα μέτρα διατάξεις.~~

Αν ~~τα μέτρα αυτά~~ οι διατάξεις αυτές λάβουν τη μορφή παρεκκλίσεων, πρέπει να έχουν προσωρινό χαρακτήρα και να επιφέρουν την ελάχιστη δυνατή διαταραχή στη λειτουργία της ~~κοινής εσωτερικής αγοράς.~~

⁹ Τα άρθρα 14 και 15 θα μεταφερθούν στην αρχή νέου τίτλου ή κεφαλαίου «Εσωτερική Αγορά».

¹⁰ Μη νομοθετικές πράξεις, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003. Λόγω του πεδίου εφαρμογής της προκειμένης παραγράφου, διατυπώνεται η εισήγηση μήπως θα άρμοζε περισσότερο να προβλεφθούν νομοθετικές πράξεις.

¹¹ Φαίνεται ότι η παράγραφος αυτή δεν χρησιμοποιήθηκε ποτέ. Μήπως πρέπει να διαγραφεί;

¹² Διαγράφηκε η μνεία της περιόδου εγκαθίδρυσης της εσωτερικής αγοράς. Ωστόσο, η διαγραφή της μνείας αυτής θα μπορούσε να προκαλέσει διαιώνιση των δυνατοτήτων παρέκκλισης που προβλέπονται στο άρθρο 15 και που μπορούν να εφαρμοσθούν μόνο κατά την υπό εξέταση περίοδο.

Άρθρο 16

Υπό την επιφύλαξη [των άρθρων 73, 86 και 87], και ενόψει της θέσης που κατέχουν οι υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος ~~στα πλαίσια των κοινών αξιών της Ένωσης~~ **ως υπηρεσίες στις οποίες όλοι μέσα στην Ένωση αποδίδουν αξία**¹³ καθώς και της συμβολής τους στην προώθηση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της, η ~~Κοινότητα Ένωση~~ και τα κράτη μέλη, εντός των πλαισίων των αντιστοίχων αρμοδιοτήτων τους, και εντός του πεδίου εφαρμογής **του Συντάγματος της παρούσας Συνθήκης**, μεριμνούν ούτως ώστε οι υπηρεσίες αυτές να λειτουργούν βάσει αρχών και προϋποθέσεων οι οποίες να επιτρέπουν την εκπλήρωση του σκοπού τους.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο 17¹⁴

~~1. — Θεσπίζεται ιθαγένεια της Ένωσης. Πολίτης της Ένωσης είναι κάθε πρόσωπο που έχει την υπηκοότητα ενός κράτους μέλους. Η ιθαγένεια της Ένωσης συμπληρώνει και δεν αντικαθιστά την εθνική ιθαγένεια.~~

~~2. — Οι πολίτες της Ένωσης έχουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται από την παρούσα Συνθήκη.~~

Άρθρο 18

~~1. — Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών, υπό την επιφύλαξη των περιορισμών και με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στην παρούσα Συνθήκη και στις διατάξεις που θεσπίζονται για την εφαρμογή της.~~¹⁵

2. Εάν, προς επίτευξη ~~αυτού του~~ αναφερόμενου στο [άρθρο (...)]¹⁶ στόχου του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας και της ελεύθερης παραμονής για κάθε πολίτη της Ένωσης απαιτείται δράση της ~~Κοινότητας Ένωσης~~ και εφόσον η ~~παρούσα Συνθήκη~~ **το Σύνταγμα** δεν έχει προβλέψει εξουσίες προς τούτο, ~~το Συμβούλιο μπορεί να θεσπίζει διατάξεις που ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο μπορεί να διευκολύνουν~~ την άσκηση **του δικαιώματος αυτού**. ~~των αναφερόμενων στην παράγραφο 1 δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο αποφασίζει σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251.~~

¹³ Διατύπωση προβλεπόμενη από τη συμπληρωματική εντολή της 2ας Απριλίου 2003.

¹⁴ Το άρθρο 17 διαγράφεται και αντικαθίσταται από το σχέδιο άρθρου «ιθαγένεια» του Μέρους I (άρθρο 7 παράγραφος 1 CONV 528/03).

¹⁵ Το άρθρο 18 παράγραφος 1 διαγράφεται και αντικαθίσταται από το σχέδιο άρθρου «ιθαγένεια» του Μέρους I (άρθρο 7 παράγραφος 2, εδάφιο 1 CONV 528/03).

¹⁶ Προστίθεται μνεία του σχεδίου άρθρου «ιθαγένεια» του Μέρους I (άρθρο 7 παράγραφος 2, εδάφιο 1 CONV 528/03).

3. Η [παράγραφος 2] δεν ισχύει για τις διατάξεις **τα μέτρα** σχετικά με τα διαβατήρια, τα δελτία ταυτότητας, τους τίτλους παραμονής ή κάθε άλλο εξομοιούμενο έγγραφο, ούτε για τις διατάξεις σχετικά με την κοινωνική ασφάλεια ή την κοινωνική προστασία.¹⁷

Άρθρο 19¹⁸

1. Κάθε πολίτης της Ένωσης που κατοικεί σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοος έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές στο κράτος μέλος κατοικίας του, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους. Το δικαίωμα αυτό¹⁹ ασκείται με την επιφύλαξη των λεπτομερέστερων διατάξεων που θεσπίζει το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι διατάξεις αυτές μπορούν να προβλέπουν παρεκκλίσεις όταν αυτό δικαιολογείται λόγω ειδικών προβλημάτων σε ένα κράτος μέλος.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 190, παράγραφος 4, και των διατάξεων που θεσπίζονται προς εφαρμογή του, κάθε πολίτης της Ένωσης που κατοικεί σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοος έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο κράτος μέλος της κατοικίας του, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους. Το δικαίωμα αυτό ασκείται με την επιφύλαξη των λεπτομερέστερων διατάξεων που θεσπίζει το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. **Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο καθορίζει τις λεπτομέρειες άσκησης του αναφερόμενου στο [άρθρο (...)]²⁰ δικαιώματος του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στις δημοτικές εκλογές και στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για κάθε πολίτη της Ένωσης στο κράτος μέλος της κατοικίας του. Το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία κατόπιν διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.** Οι διατάξεις αυτές μπορούν να προβλέπουν παρεκκλίσεις όταν αυτό δικαιολογείται λόγω ειδικών προβλημάτων σε ένα κράτος μέλος.

Το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ασκείται με την επιφύλαξη του [άρθρου 190 παράγραφος 4] και των μέτρων που λαμβάνονται προς εφαρμογή του.

¹⁷ Προτείνεται να διευκρινισθεί κατά πόσον η παράγραφος αυτή αποσκοπεί να αποκλείσει κάθε αρμοδιότητα δυνάμει του άρθρου αυτού στους αναφερόμενους τομείς ή εάν πρόκειται για αποκλεισμό της συναπόφασης ή της ειδικής πλειοψηφίας στο Συμβούλιο. Στη δεύτερη περίπτωση θα πρέπει η Συνέλευση να εξετάσει κατά πόσο είναι σκόπιμο να εισαχθεί ειδική νομική βάση για τα αναφερόμενα στην παράγραφο 3 μέτρα.

¹⁸ Στο κείμενο αυτό συγχωνεύονται οι παράγραφοι 1 και 2, ενώ διατηρείται η μνεία του άρθρου 190 παράγραφος 4, το οποίο αφορά την καλυπτόμενη από το Μέρος I ενιαία εκλογική διαδικασία για την εκλογή των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η διάταξη αυτή αφορά το δικαίωμα (του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου) και όχι τη διαδικασία θέσπισης διατάξεων για την άσκηση του δικαιώματος αυτού (για την οποία γίνεται λόγος εδώ). Όμως, το σχέδιο άρθρου «Ιθαγένεια» του Μέρους I (άρθρο 7 παράγραφος 2, εδάφιο 1 CONV 528/03), που διατυπώνει αυτό το δικαίωμα, δεν παραπέμπει στο άρθρο 190. Αρμόζει επομένως, όπως προτείνεται εδώ, να περιληφθεί η μνεία του άρθρου 190 σε ξεχωριστή φράση, όπου να προσδιορίζεται ότι αφορά μόνο το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι.

¹⁹ Η πρώτη φράση των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 19 διαγράφεται και αντικαθίσταται από το σχέδιο άρθρου «ιθαγένεια» του Μέρους I (άρθρο 7 παράγραφος 2, εδάφιο 2 CONV 528/03).

²⁰ Να προστεθεί μνεία του σχεδίου άρθρου «ιθαγένεια» του Μέρους I (άρθρο 7 παράγραφος 2, εδάφιο 2 CONV 528/03).

Άρθρο 20²¹

Κάθε πολίτης της Ένωσης απολαύει, στο έδαφος τρίτων χωρών στις οποίες δεν αντιπροσωπεύεται το κράτος μέλος του οποίου είναι υπήκοος, της διπλωματικής και προξενικής προστασίας κάθε κράτους μέλους, υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν και έναντι των υπηκόων του κράτους αυτού. Τα κράτη μέλη καθορίζουν μεταξύ τους τους αναγκαίους κανόνες και αρχίζουν τις απαιτούμενες διεθνείς διαπραγματεύσεις **λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα** για να εξασφαλίσουν την **διπλωματική και προξενική προστασία των πολιτών της Ένωσης στα τρίτα κράτη όπως αναφέρεται στο [άρθρο (...)]**²².

Νόμος ή νόμος-πλαίσιο [...] η Συνέλευση θα καθορίσει αν η σχετική πράξη θα πρέπει να αποφασιστεί με συναπόφαση ή από μόνο το Συμβούλιο και με ποια διαδικασία ψηφοφορίας [...] **μπορεί να θεσπίζει τα μέτρα τα αναγκαία για την εξασφάλιση της εν λόγω προστασίας.**

Άρθρο 21²³

Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα αναφοράς προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 194.

Κάθε πολίτης της Ένωσης δύναται να απευθύνεται στον διαμεσολαβητή που θεσμοθετείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 195.

Οι γλώσσες τις οποίες κάθε πολίτης της Ένωσης δύναται να απευθύνεται γραπτώς στα ~~εποιοδήποτε από τα όργανα ή τους οργανισμούς,~~ **δυνάμει του [άρθρου (...)]²⁴ και να λαμβάνει απάντηση στην ίδια γλώσσα είναι εκείνες που απαριθμούνται αναφέρονται στο παρόν άρθρο ή στο άρθρο 7, σε μία από τις αναφερόμενες [στο άρθρο 314]. γλώσσες, και να παίρνει απάντηση στην ίδια γλώσσα. Τα όργανα και οι οργανισμοί που αναφέρονται στο παρόν άρθρο είναι εκείνοι που απαριθμούνται στο [άρθρο (...)], καθώς και ο διαμεσολαβητής.**²⁵

Άρθρο 22

Η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή κάθε τρία έτη σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του **[άρθρου (...)]²⁶ και του παρόντος [μέρους].** Η έκθεση αυτή λαμβάνει υπόψη την εξέλιξη της Ένωσης.

²¹ Η πρώτη φράση του άρθρου 20 διαγράφεται και αντικαθίσταται από το σχέδιο άρθρου «ιθαγένεια» του Μέρους I (άρθρο 7 παράγραφος 2, εδάφιο 3 CONV 528/03). Το κείμενο διατυπώθηκε για να εκτελεστεί η συμπληρωματική εντολή της 2ας Απριλίου 2003 (κατάργηση του νομικού μέσου της σύμβασης μεταξύ κρατών μελών).

²² Να προστεθεί μνεία του σχεδίου άρθρου «ιθαγένεια» του Μέρους I (άρθρο 7 παράγραφος 2, εδάφιο 3 CONV 528/03).

²³ Τα δύο πρώτα εδάφια, τα οποία δεν επιτάσσουν τίποτε και απλώς παραπέμπουν στα άρθρα 194 και 195, πρέπει να διαγραφούν, εφόσον το δικαίωμα που προβλέπουν περιλαμβάνεται στο σχέδιο άρθρου «ιθαγένεια» του Μέρους I (άρθρο 7 παράγραφος 2, τελευταίο εδάφιο CONV 528/03).

²⁴ Να προστεθεί μνεία του σχεδίου άρθρου «ιθαγένεια» του Μέρους I (άρθρο 7 παράγραφος 2, τελευταίο εδάφιο CONV 528/03).

²⁵ Να προστεθεί μνεία του σχεδίου άρθρου του Μέρους I που περιλαμβάνει τον κατάλογο των θεσμικών οργάνων και των δύο συμβουλευτικών οργάνων (Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και Επιτροπή των Περιφερειών).

²⁶ Να προστεθεί μνεία του σχεδίου άρθρου «ιθαγένεια» του Μέρους I (άρθρο 7 παράγραφος 2, CONV 528/03).

Επ' αυτής της βάσεως, και με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων της παρούσας Συνθήκης του **Συντάγματος**, το Συμβούλιο αποφασίζοντας ομόφωνα, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μπορεί να θεσπίζει διατάξεις για τη συμπλήρωση των δικαιωμάτων ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο του Συμβουλίου συμπληρώνει τα δικαιώματα που προβλέπονται στο παρόν μέρος [άρθρο (...)]²⁷, του οποίου νόμου ή νόμου-πλαισίου το Συμβούλιο και συνιστά στα κράτη μέλη την αποδοχή των εν λόγω σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες. Το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία, μετά από έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.²⁸

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ Ι

Η ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

Άρθρο 23

1. Η Κοινότητα Ένωση ~~βασίζεται~~ περιλαμβάνει τελωνειακή ένωση που εκτείνεται στο σύνολο των εμπορευματικών συναλλαγών και περιλαμβάνει την απαγόρευση των εισαγωγικών και εξαγωγικών δασμών και όλων των φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και την υιοθέτηση κοινού δασμολογίου στις σχέσεις τους με τις τρίτες χώρες.

2. Οι διατάξεις [Το άρθρο 25] και το [κεφάλαιο 2] [του παρόντος Τίτλου] εφαρμόζονται στα προϊόντα καταγωγής κρατών μελών, καθώς και στα προϊόντα προελεύσεως τρίτων χωρών που ευρίσκονται σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός των κρατών μελών.

Άρθρο 24

Θεωρούνται ότι ευρίσκονται σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός κράτους μέλους τα προϊόντα προελεύσεως τρίτων χωρών, για τα οποία έχουν τηρηθεί οι διατυπώσεις εισαγωγής και εισπραχθεί σ' αυτό το κράτος μέλος οι απαιτούμενοι δασμοί και φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος και για τα οποία δεν έχουν επιστραφεί ολικώς ή μερικώς αυτοί οι δασμοί και επιβαρύνσεις.

²⁷ Να προστεθεί μνεία του σχεδίου άρθρου «ιθαγένεια» του Μέρους Ι (άρθρο 7 παράγραφος 2, CONV 528/03).
²⁸ Αντικατάσταση της διαβούλευσης από την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗ ΕΝΩΣΗ

Άρθρο 25

Οι εισαγωγικοί και εξαγωγικοί δασμοί ή φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος απαγορεύονται μεταξύ των κρατών μελών. Η απαγόρευση αυτή ισχύει και για τους δασμούς ταμειευτικού χαρακτήρα.

Άρθρο 26

~~Οι δασμοί του κοινού δασμολογίου καθορίζονται από το Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία μετά από πρόταση της Επιτροπής. Το Συμβούλιο προτάσει της Επιτροπής εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις που καθορίζουν τους δασμούς του κοινού δασμολογίου.~~²⁹

Άρθρο 27

Για την εκτέλεση του έργου που της ανατίθεται [στο παρόν κεφάλαιο], η Επιτροπή καθοδηγείται :

- α) από την ανάγκη προαγωγής των εμπορικών συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών και των τρίτων χωρών,
- β) από την εξέλιξη των όρων ανταγωνισμού στο εσωτερικό της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης**, κατά το μέτρο που η εξέλιξη αυτή θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της ανταγωνιστικής ικανότητας των επιχειρήσεων,
- γ) από τις ανάγκες εφοδιασμού της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης** σε πρώτες ύλες και ημικατεργασμένα προϊόντα, μεριμνώντας συγχρόνως να μη νοθεύονται μεταξύ των κρατών μελών οι όροι ανταγωνισμού ως προς τα τελικά προϊόντα,
- δ) από την ανάγκη να αποφεύγονται σοβαρές διαταραχές της οικονομικής ζωής των κρατών μελών και να εξασφαλίζεται ορθολογική ανάπτυξη της παραγωγής και επέκταση της καταναλώσεως εντός της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης**.

²⁹ Μη νομοθετικές πράξεις, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΟΣΟΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

Άρθρο 28³⁰

Οι ποσοτικοί περιορισμοί **τόσο** επί των εισαγωγών, **όσο και επί των εξαγωγών** καθώς και όλα τα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος, απαγορεύονται μεταξύ των κρατών μελών.

~~Άρθρο 29~~

~~Οι ποσοτικοί περιορισμοί επί των εξαγωγών καθώς και όλα τα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος απαγορεύονται μεταξύ των κρατών μελών.~~

Άρθρο 30

~~Οι διατάξεις των άρθρων [Το άρθρο 28] και 29~~ δεν αντιτίθεται στις απαγορεύσεις ή στους περιορισμούς εισαγωγών, εξαγωγών ή διαμετακομίσεων που δικαιολογούνται από λόγους δημοσίας ηθικής, δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας, προστασίας της υγείας και της ζωής των ανθρώπων και των ζώων ή προφυλάξεως των φυτών, προστασίας των εθνικών θησαυρών που έχουν καλλιτεχνική, ιστορική ή αρχαιολογική αξία, ή προστασίας της βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας. Οι απαγορεύσεις ή οι περιορισμοί αυτοί δεν δύναται πάντως να αποτελούν ούτε μέσο αυθαιρέτων διακρίσεων ούτε συγκεκαλυμμένο περιορισμό στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

Άρθρο 31

1. Τα κράτη μέλη διαρρυθμίζουν τα κρατικά μονοπώλια εμπορικού χαρακτήρα κατά τρόπο, ώστε να αποκλείεται, ως προς τους όρους εφοδιασμού και διαθέσεως, οποιαδήποτε διάκριση μεταξύ των υπηκόων των κρατών μελών.

~~Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου~~ **Το παρόν άρθρο** εφαρμόζεται σε κάθε οργανισμό με τον οποίο κράτος μέλος, νομικά ή πραγματικά ελέγχει, διευθύνει ή επηρεάζει αισθητά, άμεσα ή έμμεσα, τις εισαγωγές ή τις εξαγωγές μεταξύ των κρατών μελών. ~~Οι διατάξεις αυτές~~ Εφαρμόζεται επίσης και επί των κατά παραχώρηση κρατικών μονοπωλίων.

2. Τα κράτη μέλη δεν λαμβάνουν νέα μέτρα τα οποία είναι αντίθετα προς τις αρχές της παραγράφου 1 ή περιορίζουν την έκταση εφαρμογής των άρθρων των σχετικών με την απαγόρευση των δασμών και των ποσοτικών περιορισμών μεταξύ των κρατών μελών.

3. Στην περίπτωση κρατικού μονοπωλίου εμπορικού χαρακτήρα που συνεπάγεται ρύθμιση, η οποία αποσκοπεί να διευκολύνει τη διάθεση ή την αξιοποίηση των γεωργικών προϊόντων, πρέπει να εξασφαλισθούν, κατά την εφαρμογή ~~των κανόνων~~ του παρόντος άρθρου, ισοδύναμες εγγυήσεις για την απασχόληση και το βιοτικό επίπεδο των ενδιαφερομένων παραγωγών.

³⁰ Προτείνεται να συγχωνευθεί το άρθρο αυτό με το άρθρο 29.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ

Άρθρο 31Α³¹

Η Ένωση θέτει σε εφαρμογή μια κοινή πολιτική γεωργίας και αλιείας.

Ως γεωργικά προϊόντα νοούνται τα προϊόντα του εδάφους, της κτηνοτροφίας και της αλιείας, καθώς και τα προϊόντα πρώτης μεταποίησης τα οποία έχουν άμεση σχέση με αυτά. Οι αναφορές στην κοινή γεωργική πολιτική ή τη γεωργία και η χρήση του όρου «γεωργικός» νοούνται ως καλύπτουσες και την αλιεία.

Άρθρο 32

1. Η ~~κοινή-εσωτερική~~ αγορά περιλαμβάνει τη γεωργία και το εμπόριο των γεωργικών προϊόντων. ~~Ως γεωργικά προϊόντα νοούνται τα προϊόντα του εδάφους, της κτηνοτροφίας και της αλιείας, καθώς και τα προϊόντα πρώτης μεταποίησης τα οποία έχουν άμεση σχέση με αυτά.~~
2. Εκτός αντιθέτων διατάξεων των [άρθρων 33 μέχρι και 38], οι κανόνες που προβλέπονται για την εγκαθίδρυση της ~~κοινής εσωτερικής~~ αγοράς εφαρμόζονται στα γεωργικά προϊόντα.
3. Τα προϊόντα, ~~που απαριθμούνται στο [παράρτημα I] τα οποία υπάγονται στις διατάξεις των άρθρων-στα άρθρα [33 μέχρι και 38].~~³², ~~απαριθμούνται στον πίνακα του Παραρτήματος I της παρούσας Συνθήκης.~~
4. Η λειτουργία και η ανάπτυξη της ~~κοινής-εσωτερικής~~ αγοράς για τα γεωργικά προϊόντα πρέπει να συνοδεύονται από τη θέσπιση κοινής γεωργικής πολιτικής.

Άρθρο 33

1. Στόχοι της κοινής γεωργικής πολιτικής είναι :
 - α) να αυξάνει την παραγωγικότητα της γεωργίας με την ανάπτυξη της τεχνικής προόδου, με την εξασφάλιση της ορθολογικής αναπτύξεως της γεωργικής παραγωγής, καθώς και της αρίστης χρησιμοποίησης των συντελεστών παραγωγής, ιδίως του εργατικού δυναμικού,
 - β) να εξασφαλίζει κατ' αυτό τον τρόπο ένα δίκαιο βιοτικό επίπεδο στον γεωργικό πληθυσμό, ιδίως με την αύξηση του ατομικού εισοδήματος των εργαζομένων στη γεωργία,
 - γ) να σταθεροποιεί τις αγορές,

³¹ Κείμενο που προτείνεται προς εκτέλεση της συμπληρωματικής εντολής της 2ας Απριλίου 2003 (προσαρμογή της διατύπωσης κατόπιν της προσθήκης της αλιείας στην επικεφαλίδα). Θα πρέπει να εξεταστεί περαιτέρω από τεχνική άποψη η σκοπιμότητα της προσθήκης της τελευταίας φράσης.

³² Προτείνεται να καταργηθούν αυτές οι περιττές διατυπώσεις δεδομένου ότι η μνεία του παραρτήματος δεν μπορεί παρά να αναφέρεται στο Σύνταγμα.

- δ) να εξασφαλίζει τον εφοδιασμό,
 - ε) να διασφαλίζει λογικές τιμές κατά την προσφορά αγαθών στους καταναλωτές.
2. Κατά την εκπόνηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και των ειδικών μεθόδων που συνεπάγεται η εφαρμογή της, λαμβάνεται υπόψη :
- α) ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της γεωργικής δραστηριότητας, που απορρέει από την κοινωνική δομή της γεωργίας και τις διαρθρωτικές και φυσικές ανισότητες μεταξύ των διαφόρων γεωργικών περιοχών,
 - β) η ανάγκη βαθμιαίας εφαρμογής των καταλλήλων προσαρμογών,
 - γ) το γεγονός ότι στα κράτη μέλη η γεωργία αποτελεί έναν τομέα στενά συνδεδεμένο με το σύνολο της οικονομίας.

Άρθρο 34

1. Για να επιτευχθούν οι στόχοι που προβλέπονται [στο άρθρο 33], δημιουργείται κοινή οργάνωση των γεωργικών αγορών.

Ανάλογα με τα προϊόντα, η οργάνωση αυτή λαμβάνει μία από τις ακόλουθες μορφές :

- α) κοινών κανόνων ανταγωνισμού,
- β) υποχρεωτικού συντονισμού των διαφόρων εθνικών οργανώσεων αγοράς,
- γ) ευρωπαϊκής οργανώσεως της αγοράς.

2. Η κοινή οργάνωση σε μία από τις μορφές που προβλέπει η παράγραφος 1 δύναται να περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την επίτευξη των στόχων του [άρθρου 33], ιδίως δε ρυθμίσεις των τιμών, ενισχύσεις τόσο για την παραγωγή όσο και για την εμπορία των διαφόρων προϊόντων, μέτρα αποθηκεύσεως και λογιστικής μεταφοράς, κοινούς μηχανισμούς σταθεροποιήσεως των εισαγωγών ή των εξαγωγών.

Η κοινή οργάνωση πρέπει να περιορίζεται στην επιδίωξη των στόχων του [άρθρου 33] και να αποκλείει κάθε διάκριση μεταξύ παραγωγών ή καταναλωτών εντός της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης**.

Μια ενδεχομένη κοινή πολιτική τιμών πρέπει να βασίζεται επί κοινών κριτηρίων και επί ενιαίων μεθόδων υπολογισμού.

3. Για να επιτευχθούν οι στόχοι της κοινής οργανώσεως που αναφέρεται στην παράγραφο 1, είναι δυνατόν να συσταθούν ένα ή περισσότερα ταμεία προσανατολισμού και εγγυήσεως γεωργίας.

Άρθρο 35

Για να επιτευχθούν οι στόχοι του [άρθρου 33], είναι δυνατό να προβλεφθούν ιδίως στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής :

- α) αποτελεσματικός συντονισμός των προσπαθειών στους τομείς της επαγγελματικής εκπαίδευσης, της ερεύννης και της διαδόσεως των γεωργικών γνώσεων, ο οποίος δύναται να περιλαμβάνει κοινή χρηματοδότηση σχεδίων ή οργανισμών,
- β) κοινά μέτρα για την προώθηση της καταναλώσεως ορισμένων προϊόντων.

Άρθρο 36³³

~~Οι διατάξεις του κεφαλαίου Το~~ [κεφάλαιο] σχετικά με τους κανόνες του ανταγωνισμού δεν εφαρμόζεται στην παραγωγή και στο εμπόριο των γεωργικών προϊόντων παρά μόνο κατά το μέτρο που ορίζεται από το Συμβούλιο στο πλαίσιο των διατάξεων και σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 37, παράγραφοι 2 και 3, λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους [του άρθρου 33].

Το Συμβούλιο δύναται ιδίως να **θεσπίζει μέτρα που επιτρέπουν τη** ~~επιτρέψει τη~~ χορήγηση ενισχύσεων :

- α) για την προστασία των γεωργικών εκμεταλλεύσεων που μειονεκτούν λόγω διαρθρωτικών ή φυσικών συνθηκών,
- β) στο πλαίσιο προγραμμάτων οικονομικής αναπτύξεως.

Άρθρο 37

~~1. Για τη χάραξη των κατευθυντηρίων γραμμών κοινής γεωργικής πολιτικής, η Επιτροπή συγκαλεί συνδιάσκεψη των κρατών μελών από την έναρξη της ισχύος της παρούσας Συνθήκης, για να προβεί σε σύγκριση της γεωργικής πολιτικής τους, ιδιαίτερα δια της απογραφής των παραγωγικών δυνατοτήτων και αναγκών τους.~~

2. Η Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη τις εργασίες της συνδιασκέψεως που προβλέπει η παράγραφος 1, κατόπιν διαβουλεύσεως με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή ~~και εντός δύο ετών από την έναρξη της ισχύος της παρούσας Συνθήκης~~, υποβάλλει προτάσεις για τη διαμόρφωση και την εφαρμογή της κοινής γεωργικής πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης και της αντικαταστάσεως των εθνικών οργανώσεων αγοράς από τις μορφές κοινής οργανώσεως [του άρθρου 34, παράγραφος 1], καθώς και για την εκτέλεση των μέτρων που ~~ειδικά~~ προβλέπονται [στον παρόντα Τίτλο].

Κατά τη σύνταξη των προτάσεων αυτών **λαμβάνεται** υπόψη η αλληλεξάρτηση των γεωργικών θεμάτων που αναφέρονται στον παρόντα Τίτλο.

~~Προτάσει της Επιτροπής και κατόπιν διαβουλεύσεως με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, εκδίδει κανονισμούς ή οδηγίες, ή λαμβάνει [Το Συμβούλιο προτάσει της Επιτροπής εκδίδει ευρωπαϊκούς νόμους/κανονισμούς, ευρωπαϊκούς νόμους-πλαίσιο, ευρωπαϊκές αποφάσεις και συστάσεις, πέραν των συστάσεων που ενδεχομένως διατυπώνει. Αποφασίζει κατόπιν διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.]~~³⁴

³³ Το άρθρο αυτό θα πρέπει να επανεξεταστεί αφού καθορίσει η Συνέλευση τις νομοθετικές και μη νομοθετικές πτυχές της κοινής γεωργικής πολιτικής.

³⁴ Καθώς η συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003 ορίζει ότι «θα πρέπει να διευκρινιστεί σε μεταγενέστερη φάση ποιες πτυχές της γεωργικής πολιτικής πρέπει να θεωρούνται νομοθετικές και ποιες μη νομοθετικές», η διατύπωση της προκείμενης νομικής βάσης αφήνεται όπως είχε στην από 13 Μαρτίου 2003 έκθεση της Ομάδας.

3. Η κοινή οργάνωση που προβλέπεται στο [άρθρο 34 παράγραφος 1] δύναται να αντικαταστήσει ~~Το Συμβούλιο, με ειδική πλειοψηφία, και σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην προηγούμενη παράγραφο,~~ δύναται να αντικαταστήσει τις εθνικές οργανώσεις αγοράς με την κοινή οργάνωση υπό τους όρους που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 34.³⁵

- α) αν η κοινή οργάνωση προσφέρει στα κράτη μέλη, που αντιτίθενται στο μέτρο αυτό και που διαθέτουν δική τους εθνική οργάνωση για τη συγκεκριμένη παραγωγή, ισοδύναμες εγγυήσεις για την απασχόληση και το βιοτικό επίπεδο των ενδιαφερομένων παραγωγών, λαμβάνοντας υπόψη το ρυθμό των δυνατών προσαρμογών και των αναγκαίων εξειδικεύσεων και
- β) αν η οργάνωση αυτή εξασφαλίζει στις συναλλαγές στο εσωτερικό της ~~Κοινότητας~~ Ένωσης όρους ανάλογους με εκείνους που υπάρχουν σε μία εθνική αγορά.

4. Αν δημιουργηθεί κοινή οργάνωση για ορισμένες πρώτες ύλες, πριν να υπάρξει ακόμη κοινή οργάνωση για τα αντίστοιχα μεταποιημένα προϊόντα, οι εν λόγω πρώτες ύλες, οι οποίες χρησιμοποιούνται για τα μεταποιημένα προϊόντα που προορίζονται για εξαγωγή σε τρίτες χώρες, είναι δυνατό να εισάγονται από το εξωτερικό της ~~Κοινότητας~~ Ένωσης.

Άρθρο 38

Όταν σε κράτος μέλος ένα προϊόν αποτελεί αντικείμενο εθνικής οργανώσεως αγοράς ή εσωτερικής ρυθμίσεως ισοδυνάμου αποτελέσματος που επηρεάζει την ανταγωνιστική θέση ομοειδούς παραγωγής σε άλλο κράτος μέλος, τα κράτη μέλη επιβάλλουν εξισωτική εισφορά στο προϊόν αυτό κατά την εισαγωγή του από το κράτος μέλος, όπου υπάρχει η οργάνωση ή η ρύθμιση, εκτός αν το κράτος αυτό επιβάλλει εξισωτική εισφορά κατά την εξαγωγή.

Η Επιτροπή καθορίζει το ύψος των εισφορών αυτών κατά το ποσό που απαιτείται για την αποκατάσταση της ισορροπίας. Δύναται επίσης να επιτρέψει την προσφυγή σε άλλα μέτρα, των οποίων καθορίζει τους όρους και τις λεπτομέρειες εφαρμογής.

ΤΙΤΛΟΣ III

Η ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ, ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ

Άρθρο 39

1. ~~Εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων. Οι εργαζόμενοι έχουν το δικαίωμα να κυκλοφορούν ελεύθερα~~ εντός της ~~Κοινότητας~~ Ένωσης.³⁶

³⁵ Η μνεία αυτή είναι περιττή εφόσον η εφαρμοστέα διαδικασία αναφέρεται ήδη με την παραπομπή στο άρθρο 37 § 2.

³⁶ Η διατύπωση αυτή είναι αμεσότερη, σαφέστερη και δεν αλλάζει τίποτα επί της ουσίας.

2. ~~Η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων συνεπάγεται την κατάργηση~~ **Απαγορεύεται** κάθε διάκριση λόγω ιθαγενείας μεταξύ των εργαζομένων των κρατών μελών, όσον αφορά την απασχόληση, την αμοιβή και τους άλλους όρους εργασίας.³⁷

3. **Οι εργαζόμενοι έχουν**³⁸ το δικαίωμα με την επιφύλαξη των περιορισμών που δικαιολογούνται για λόγους δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας και δημοσίας υγείας ~~: η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων περιλαμβάνει το δικαίωμά τους:~~

- α) να αποδέχονται κάθε πραγματική προσφορά εργασίας,
- β) να διακινούνται ελεύθερα για το σκοπό αυτόν εντός της επικρατείας των κρατών μελών,
- γ) να διαμένουν σε ένα από τα κράτη μέλη με το σκοπό να ασκούν εκεί ορισμένη εργασία σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που διέπουν την απασχόληση των εργαζομένων υπηκόων αυτού του κράτους μέλους,
- δ) να παραμένουν στην επικράτεια ενός κράτους μέλους και μετά την άσκηση σ' αυτό ορισμένης εργασίας, κατά τους όρους που αποτελούν αντικείμενο κανονισμών ~~εφαρμογής~~ που θα εκδώσει η Επιτροπή.

4. ~~Οι διατάξεις~~ Το παρόν άρθρο **δεν** εφαρμόζεται προκειμένου περί απασχολήσεως στη δημόσια διοίκηση.

Άρθρο 40

~~Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, λαμβάνει, με οδηγίες ή κανονισμούς, Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο, θεσπιζόμενος κατόπιν διαβούλευσης με την Κοινωνική και Οικονομική Επιτροπή, ορίζει τα αναγκαία μέτρα για να πραγματοποιηθεί η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, όπως ορίζεται στο [άρθρο 39].~~

Ο εν λόγω ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος πλαίσιο αποσκοπεί ιδίως :

- α) ~~με~~ στην εξασφάλιση στενής συνεργασίας μεταξύ των εθνικών υπηρεσιών απασχολήσεως,
- β) ~~με~~ στην κατάργηση των διοικητικών διαδικασιών και μεθόδων, όπως και των προθεσμιών που προβλέπονται για την πρόσληψη σε διαθέσιμη απασχόληση, οι οποίες απορρέουν είτε από τις εθνικές νομοθεσίες είτε από προηγούμενες συμφωνίες μεταξύ των κρατών μελών, και των οποίων η διατήρηση θα αποτελούσε εμπόδιο στην ελευθέρωση της διακινήσεως των εργαζομένων,
- γ) ~~με~~ στην κατάργηση όλων των προθεσμιών και άλλων περιορισμών, που προβλέπονται είτε από τις εθνικές νομοθεσίες είτε από προηγούμενες συμφωνίες μεταξύ των κρατών μελών, οι οποίες επιβάλλουν στους εργαζομένους των άλλων κρατών μελών όρους διαφορετικούς από εκείνους που ισχύουν για τους ημεδαπούς εργαζομένους, όσον αφορά την ελεύθερη επιλογή εργασίας,
- δ) ~~με~~ στη δημιουργία μηχανισμών καταλλήλων να φέρουν σε επαφή την προσφορά και τη ζήτηση εργασίας και να διευκολύνουν την εξισορρόπηση τους με όρους που να αποτρέπουν σοβαρούς κινδύνους για το βιοτικό επίπεδο και το επίπεδο απασχολήσεως στις διάφορες περιφέρειες και βιομηχανίες.

³⁷ Η διατύπωση αυτή είναι αμεσότερη, σαφέστερη και δεν αλλάζει τίποτα επί της ουσίας.

³⁸ Η διατύπωση αυτή είναι αμεσότερη, σαφέστερη και δεν αλλάζει τίποτα επί της ουσίας.

Άρθρο 41

Τα κράτη μέλη προωθούν στο πλαίσιο κοινού προγράμματος την ανταλλαγή εργαζομένων νέων.³⁹

Άρθρο 42

~~Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 λαμβάνει~~ Στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως, **ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο ορίζει** τα αναγκαία μέτρα για την εγκαθίδρυση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων⁴⁰, ιδίως με τη θέσπιση ενός συστήματος που να εξασφαλίζει στους διακινούμενους εργαζομένους και στους εξ αυτών έλκοντες δικαιώματα :

- α) το συνυπολογισμό όλων των περιόδων που λαμβάνονται υπόψη από τις διάφορες εθνικές νομοθεσίες, για την κτήση και τη διατήρηση του δικαιώματος προς λήψη παροχής όπως και για τον υπολογισμό του ύψους αυτής,
- β) την καταβολή των παροχών στα πρόσωπα που κατοικούν στις επικράτειες των κρατών μελών.

~~Το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία καθ'όλη τη διάρκεια της διαδικασίας του άρθρου 251.~~⁴¹

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

Άρθρο 43

Στο πλαίσιο ~~των κατωτέρω διατάξεων του~~ **[παρόντος κεφαλαίου]**, οι περιορισμοί της ελευθερίας εγκαταστάσεως των υπηκόων ενός κράτους μέλους στην επικράτεια ενός άλλου κράτους μέλους απαγορεύονται. Η απαγόρευση αυτή εκτείνεται επίσης στους περιορισμούς για την ίδρυση πρακτορείων, υποκαταστημάτων ή θυγατρικών εταιρειών από τους υπηκόους ενός κράτους μέλους που είναι εγκατεστημένοι στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους.

³⁹ Προτείνεται να εξετασθεί κατά πόσον θα ήταν χρήσιμο να εκσυγχρονισθεί αυτή η διάταξη προβλέποντας αρμοδιότητα της Ένωσης ο χαρακτήρας της οποίας θα πρέπει να καθορισθεί.

⁴⁰ Αυτή η νομική βάση επιτρέπει τη θέσπιση μέτρων μόνον για τους «εργαζομένους» δηλαδή για τους μισθωτούς. Η επέκταση του κανονισμού «κοινωνική ασφάλιση» για τους μη μισθωτούς έγινε με βάση το άρθρο 308 ΣΕΚ. Εάν η Συνέλευση επιθυμεί να περιορίσει τις περιπτώσεις προσφυγής στο άρθρο 308 θα μπορούσε να εξετάσει κατά πόσον είναι σκόπιμο να προβλεφθεί στο κεφάλαιο «εγκατάσταση» που εφαρμόζεται στους μη μισθωτούς μία ειδική νομική βάση η οποία θα καλύπτει το θέμα αυτό.

⁴¹ Διαγραφή της ομοφωνίας στο Συμβούλιο (βλ. έκθεση της Ομάδας Εργασίας ΙΧ «Απλούστευση» σελ. 14, και συμπληρωματική εντολή της 2ας Απριλίου 2003).

~~Η ελευθερία εγκαταστάσεως περιλαμβάνει την ανάληψη~~ **Οι υπήκοοι κράτους μέλους δικαιούνται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους πρόσβαση και την άσκηση σε μη μισθωτές δραστηριότητες και άσκηση αυτών**, καθώς και σύσταση και διαχείριση επιχειρήσεων, και ιδίως εταιρειών κατά την έννοια του [άρθρου 48, εδάφιο 2], σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται από τη νομοθεσία ~~της χώρας του κράτους μέλους~~ εγκαταστάσεως για τους δικούς του υπηκόους, με την επιφύλαξη των διατάξεων του [κεφαλαίου] που αναφέρονται στην κυκλοφορία κεφαλαίων.⁴²

Άρθρο 44

1. **Ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο, θεσπιζόμενος κατόπιν διαβούλευσης με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, ορίζει τα μέτρα** για την πραγματοποίηση της ελευθερίας εγκαταστάσεως σε ορισμένη δραστηριότητα ~~το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, εκδίδει οδηγίες.~~

2. **Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή ασκούν τα καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί από τις ανωτέρω διατάξεις την παράγραφο 1, ιδίως :**

- α) με την αντιμετώπιση γενικώς κατά προτεραιότητα εκείνων των δραστηριοτήτων για τις οποίες η ελευθερία εγκαταστάσεως αποτελεί μία ιδιαίτερα χρήσιμη συμβολή στην ανάπτυξη της παραγωγής και του εμπορίου,
- β) με την εξασφάλιση στενής συνεργασίας μεταξύ των αρμοδίων εθνικών διοικητικών υπηρεσιών, για τη διακρίβωση της ιδιαίτερης καταστάσεως στους διάφορους τομείς δραστηριότητος εντός της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης**,
- γ) με την κατάργηση εκείνων των διοικητικών διαδικασιών και μεθόδων που απορρέουν είτε από τις εθνικές νομοθεσίες είτε από προηγούμενες συμφωνίες μεταξύ των κρατών μελών, των οποίων η διατήρηση θα παρεμπόδιζε την ελευθερία εγκαταστάσεως,
- δ) με τη φροντίδα να δύνανται οι εργαζόμενοι μισθωτοί ενός κράτους μέλους, που απασχολούνται στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους, να παραμείνουν στην επικράτεια αυτή για να ασκήσουν μη μισθωτή δραστηριότητα, εφόσον πληρούν τους όρους τους οποίους θα έπρεπε να πληρούν αν έφθαναν στο κράτος αυτό τη στιγμή που επιθυμούν να αναλάβουν τη σχετική δραστηριότητα,
- ε) με την παροχή της δυνατότητας αποκτήσεως και εκμεταλλεύσεως εγγείου ιδιοκτησίας εντός της επικρατείας κράτους μέλους, σε υπηκόους άλλου κράτους μέλους, εφόσον δεν θίγονται οι αρχές που καθορίζονται στο [άρθρο 33, παράγραφος 2],
- στ) με την εφαρμογή της προοδευτικής καταργήσεως των περιορισμών της ελευθερίας εγκαταστάσεως σε κάθε εξεταζόμενο κλάδο δραστηριότητος, αφενός μεν ως προς τους όρους ιδρύσεως πρακτορείων, υποκαταστημάτων ή θυγατρικών εταιρειών στην επικράτεια ενός κράτους μέλους, αφετέρου δε ως προς τους όρους συμμετοχής του προσωπικού της κυρίας εγκαταστάσεως στα όργανα διαχειρίσεως ή εποπτείας τους,
- ζ) με το συντονισμό, κατά το αναγκαίο μέτρο και με το σκοπό να τις καταστήσουν ισοδύναμες, των απαιτούμενων εγγυήσεων υπό των κρατών μελών εκ μέρους των εταιρειών, κατά την έννοια του [άρθρου 48, εδάφιο 2], για την προστασία των συμφερόντων των εταίρων και των τρίτων,

⁴² Η διατύπωση αυτή είναι αμεσότερη, σαφέστερη και δεν αλλάζει τίποτα επί της ουσίας. (βλ. επίσης άρθρο 39 για τους εργαζομένους).

- η) με την εξασφάλιση ότι οι όροι εγκαταστάσεως δεν νοθεύονται με τη χορήγηση ενισχύσεων από τα κράτη μέλη.

Άρθρο 45

~~Εξαιρούνται από την εφαρμογή των διατάξεων~~ Το παρόν κεφάλαιο ~~του παρόντος κεφαλαίου, δεν εφαρμόζεται~~ όσον αφορά το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, ~~οι~~ στις δραστηριότητες που συνδέονται στο κράτος αυτό, έστω και περιστασιακά, με την άσκηση δημοσίας εξουσίας.⁴³

~~Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής, δύναται με ειδική πλειοψηφία να εξαίρει~~ **Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο δύναται να εξαίρει**⁴⁴ ~~ορισμένες δραστηριότητες από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου.~~

Άρθρο 46

1. ~~Οι διατάξεις [Το παρόν κεφάλαιο]~~ και τα μέτρα που ~~λαμβάνονται~~ θεσπίζονται δυνάμει αυτού δεν εμποδίζουν τη δυνατότητα εφαρμογής των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων **των κρατών μελών** που προβλέπουν ειδικό καθεστώς για τους αλλοδαπούς υπηκόους και δικαιολογούνται από λόγους δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας και δημοσίας υγείας.
2. ~~Το Συμβούλιο αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251, εκδίδει οδηγίες~~ **Ευρωπαϊκός νόμος πλαίσιο για το συντονισμό συντονίζει τις εθνικές των ανωτέρω διατάξεων** που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

Άρθρο 47⁴⁵

1. **Ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο** ~~Για να διευκολύνουν~~ την ανάληψη και την άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων, ~~το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251, αποσκοπώντας :~~

- α) εκδίδει οδηγίες ~~για~~ στην αμοιβαία αναγνώριση των διπλωμάτων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων,
- β) ~~για~~ στο συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που αφορούν την ανάληψη και την άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων.

2. ~~Για τον ίδιο σκοπό, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 251, εκδίδει οδηγίες. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομοφώνως καθόλη τη διάρκεια της διαδικασίας του άρθρου 251, προκειμένου για οδηγίες, η εκτέλεση των οποίων σε ένα τουλάχιστον κράτος μέλος συνεπάγεται τροποποίηση των υφιστάμενων αρχών της νομοθεσίας που διέπουν το καθεστώς των επαγγελματιών, όσον αφορά την κατάρτιση και τους όρους πρόσβασης των φυσικών προσώπων. Στις άλλες περιπτώσεις, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.~~⁴⁶

⁴³ Η διατύπωση αυτή είναι αμεσότερη, σαφέστερη και δεν αλλάζει τίποτα επί της ουσίας.

⁴⁴ Μετάβαση στη διαδικασία συναπόφασης, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

⁴⁵ Προτείνεται να συγχωνευθούν οι παράγραφοι 1 και 2 που ακολουθούν την ίδια διαδικασία (κατόπιν της κατάρτησης της ομοφωνίας στο Συμβούλιο όπως αναφέρεται στην έκθεση της Ομάδας Εργασίας IX «Απλούστευση», σελ. 14).

⁴⁶ Κατάρτιση της ομοφωνίας στο Συμβούλιο (βλ. έκθεση της Ομάδας Εργασίας IX «Απλούστευση» σελ. 14, και συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003).

3. Ως προς τα ιατρικά, παραϊατρικά και φαρμακευτικά επαγγέλματα, η προοδευτική άρση των περιορισμών προϋποθέτει το συντονισμό των όρων ασκήσεώς τους στα διάφορα κράτη μέλη.

Άρθρο 48

Οι εταιρείες που έχουν συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία ενός κράτους μέλους και οι οποίες έχουν την καταστατική τους έδρα, την κεντρική τους διοίκηση ή την κύρια εγκατάστασή τους εντός της ~~Κοινότητας Ένωσης~~ εξομοιώνονται, για την εφαρμογή ~~των διατάξεων~~ του [παρόντος κεφαλαίου], προς τα φυσικά πρόσωπα που είναι υπήκοοι των κρατών μελών.

Ως εταιρείες νοούνται οι εταιρείες αστικού ή εμπορικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των συνεταιρισμών, και των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, με εξαίρεση εκείνων που δεν επιδιώκουν κερδοσκοπικό σκοπό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Άρθρο 49

Στο πλαίσιο ~~των κατωτέρω διατάξεων~~, [του παρόντος κεφαλαίου] οι περιορισμοί της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών στο εσωτερικό της ~~Κοινότητας Ένωσης~~ απαγορεύονται όσον αφορά τους υπηκόους των κρατών μελών που είναι εγκατεστημένοι σε **κράτος μέλος** της ~~Κοινότητας~~ άλλο από εκείνο του αποδέκτου της παροχής.

~~Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής, δύναται με ειδική πλειοψηφία~~ **Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο**⁴⁷ **μπορεί** να επεκτείνει το ευεργέτημα ~~των διατάξεων~~ του παρόντος κεφαλαίου και σε υπηκόους τρίτου κράτους που παρέχουν υπηρεσίες και είναι εγκατεστημένοι στο εσωτερικό της ~~Κοινότητας Ένωσης~~.

Άρθρο 50

Κατά την έννοια **του Συντάγματος**, ~~της παρούσας Συνθήκης~~ ως υπηρεσίες νοούνται οι παροχές που κατά κανόνα προσφέρονται αντί αμοιβής, εφόσον δεν διέπονται από τις διατάξεις τις σχετικές με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των κεφαλαίων και των προσώπων.

Οι υπηρεσίες περιλαμβάνουν ιδίως :

- α) βιομηχανικές δραστηριότητες,
- β) εμπορικές δραστηριότητες,

⁴⁷ Μετάβαση στη διαδικασία συναπόφασης, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

- γ) βιοτεχνικές δραστηριότητες,
- δ) δραστηριότητες των ελευθέρων επαγγελμάτων.

Με την επιφύλαξη των διατάξεων [του κεφαλαίου] που αφορά το δικαίωμα εγκαταστάσεως, εκείνος που παρέχει υπηρεσία δύναται για την εκτέλεση αυτής να ασκήσει προσωρινά τη δραστηριότητά του στο **κράτος μέλος** όπου παρέχεται η υπηρεσία με τους ίδιους όρους που **το κράτος αυτό** επιβάλλει στους δικούς του υπηκόους.

Άρθρο 51

1. Η ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών στον τομέα των μεταφορών διέπεται από τις ~~διατάξεις~~ [τον Τίτλο] που αναφέρεται στις μεταφορές.
2. Η ελευθέρωση των τραπεζικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών που συνδέονται με τις κινήσεις κεφαλαίων πρέπει να πραγματοποιηθεί σε αρμονία με την ελευθέρωση της κυκλοφορίας των κεφαλαίων.

Άρθρο 52

1. **Ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο⁴⁸ θεσπιζόμενος κατόπιν διαβούλευσης με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή ορίζει τα μέτρα** για την πραγματοποίηση της ελευθερώσεως συγκεκριμένης υπηρεσίας, ~~το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής και κατόπιν διαβουλεύσεως με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εκδίδει οδηγίες, με ειδική πλειοψηφία.~~
2. ~~Οι ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο-οδηγίες~~ που προβλέπονται στην παράγραφο 1 αναφέρονται γενικώς κατά προτεραιότητα στις υπηρεσίες που επηρεάζουν κατά τρόπο άμεσο τα έξοδα παραγωγής ή των οποίων η ελευθέρωση συμβάλλει στη διευκόλυνση των εμπορικών συναλλαγών.

Άρθρο 53⁴⁹

Τα κράτη μέλη δηλώνουν ότι είναι διατεθειμένα να προβούν στην ελευθέρωση των υπηρεσιών πέραν του μέτρου που είναι υποχρεωτικό δυνάμει ~~των οδηγιών του ευρωπαϊκού νόμου-πλαισίου που εκδίδεται~~ κατ' εφαρμογή του [άρθρου 52 παράγραφος 1], αν η γενική οικονομική τους κατάσταση και η κατάσταση του σχετικού τομέως τους το επιτρέπουν.

Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή απευθύνει συστάσεις προς τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη.

⁴⁸ Αντικατάσταση της διαδικασίας διαβούλευσης από τη διαδικασία συναπόφασης, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

⁴⁹ Τίθεται το ερώτημα σχετικά με τη σκοπιμότητα της διατήρησης της διάταξης αυτής.

Άρθρο 54⁵⁰

Καθ' όσον χρόνο οι περιορισμοί της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών δεν έχουν καταργηθεί, κάθε κράτος μέλος τους εφαρμόζει σε όλους όσoι παρέχουν υπηρεσίες κατά την έννοια του [άρθρου 49, πρώτη παράγραφος], χωρίς διακρίσεις ιθαγενείας ή διαμονής.

Άρθρο 55

~~Οι διατάξεις των άρθρων~~ Τα [άρθρα 45 μέχρι και 48] εφαρμόζονται επί των θεμάτων που διέπονται από το [παρόν κεφάλαιο].

⁵⁰ Για λόγους συνοχής τίθεται το ερώτημα κατά πόσον θα ήταν σκόπιμο να προβλεφθεί η διάταξη αυτή οριζοντίως για τις τέσσερις ελευθερίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΜΕΣ

Άρθρο 56⁵¹

1. Στα πλαίσια ~~των διατάξεων~~ του παρόντος κεφαλαίου, ~~απαγορεύονται οποιοσδήποτε οι~~ περιορισμοί **τόσο στις κινήσεις** κεφαλαίων, **όσο και στις πληρωμές** μεταξύ κρατών μελών και μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών.
2. ~~Στα πλαίσια των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου, απαγορεύονται όλοι οι περιορισμοί στις πληρωμές μεταξύ κρατών μελών και μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών.~~

Άρθρο 57

1. [Οι διατάξεις του άρθρου 56] δεν θίγουν την εφαρμογή, έναντι τρίτων χωρών, τυχόν περιορισμών που ισχύουν στις 31 Δεκεμβρίου 1993 δυνάμει του εθνικού ή του δικαίου **της Ένωσης** σχετικά με τις κινήσεις κεφαλαίων από ή προς τρίτες χώρες που αφορούν άμεσες επενδύσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται οι επενδύσεις σε ακίνητα, εγκατάσταση, παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών ή εισδοχή τίτλων σε κεφαλαιαγορές.
2. **Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο⁵² ορίζει τα** μέτρα σχετικά με τις κινήσεις κεφαλαίων από ή προς τρίτες χώρες που αφορούν άμεσες επενδύσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται οι επενδύσεις σε ακίνητα, εγκατάσταση, παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών ή εισδοχή τίτλων σε κεφαλαιαγορές.

~~Στην προσπάθειά του Το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προσπαθούν να επιτύχουν το στόχο της ελεύθερης κίνησης κεφαλαίων μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό και με την επιφύλαξη των άλλων [κεφαλαίων] της παρούσας Συνθήκης του Συντάγματος. το Συμβούλιο μπορεί να λαμβάνει με ειδική πλειοψηφία, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, μέτρα σχετικά με τις κινήσεις κεφαλαίων από ή προς τρίτες χώρες που αφορούν άμεσες επενδύσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται οι επενδύσεις σε ακίνητα, εγκατάσταση, παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών ή εισδοχή τίτλων σε κεφαλαιαγορές.~~⁵³

3. **Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2, μόνο με ευρωπαϊκό νόμο ή νόμο-πλαίσιο του Συμβουλίου μπορούν να ληφθούν μέτρα που** ~~Για τη λήψη μέτρων δυνάμει της παρούσας παραγράφου απαιτείται ομοφωνία, εάν αυτά συνιστούν οπισθοδρόμηση του κοινοτικού δικαίου της Ένωσης~~ όσον αφορά την ελευθέρωση των κινήσεων κεφαλαίων από ή προς τρίτες χώρες. **Το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.**⁵⁴

⁵¹ Προτείνεται να συγχωνευθούν οι παράγραφοι 1 και 2.

⁵² Μετάβαση στη διαδικασία συναπόφασης, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

⁵³ Για συντακτικούς λόγους είναι προτιμότερο να αλλάξει η σειρά των δύο αυτών εδαφίων.

⁵⁴ Από τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003 φαίνεται να προκύπτει ότι θα έπρεπε να προβλέπεται σ' αυτή την παράγραφο η διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Άρθρο 58

1. ~~Οι διατάξεις~~ [Το άρθρο 56] δεν θίγει το δικαίωμα των κρατών μελών :
 - α) να εφαρμόζουν τις οικείες διατάξεις της φορολογικής τους νομοθεσίας οι οποίες διακρίνουν μεταξύ φορολογουμένων που δεν βρίσκονται στην ίδια κατάσταση όσον αφορά την κατοικία τους ή τον τόπο όπου είναι επενδεδυμένα τα κεφάλαιά τους,
 - β) να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή παραβάσεων των ~~εθνικών νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων~~, ιδίως στον τομέα της φορολογίας ή της προληπτικής εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων, ή να προβλέπουν διαδικασίες δήλωσης των κινήσεων κεφαλαίων για λόγους διοικητικής ή στατιστικής ενημέρωσης, ή να λαμβάνουν μέτρα υπαγορευμένα από λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσια ασφάλειας.
2. Οι διατάξεις του παρόντος [κεφαλαίου] δεν θίγουν τη δυνατότητα εφαρμογής περιορισμών του δικαιώματος εγκατάστασης που συμβιβάζονται με **το Σύνταγμα**. ~~την παρούσα Συνθήκη.~~
3. Τα μέτρα και οι διαδικασίες που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 δεν μπορούν να αποτελούν ούτε μέσο αυθαίρετων διακρίσεων ούτε συγκεκριμένο περιορισμό της ελεύθερης κίνησης των κεφαλαίων και των πληρωμών όπως ορίζεται στο άρθρο 56.

Άρθρο 59

Εάν, λόγω εξαιρετικών περιστάσεων, οι κινήσεις κεφαλαίων προς ή από τρίτες χώρες προκαλούν ή απειλούν να προκαλέσουν σοβαρές δυσχέρειες στη λειτουργία της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, το Συμβούλιο ~~αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία~~, προτάσει της Επιτροπής ~~και μετά από διαβούλευση με την ΕΚΤ~~, μπορεί **να εκδίδει [ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις που θεσπίζουν]⁵⁵ να λαμβάνει** μέτρα διασφάλισης έναντι τρίτων χωρών για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τους έξι μήνες, εφόσον τα μέτρα αυτά είναι απολύτως αναγκαία. **Το Συμβούλιο αποφασίζει κατόπιν διαβουλεύσεων με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.**

Άρθρο 60⁵⁶

1. Εάν, στις περιπτώσεις που αναφέρονται [στο άρθρο 301], κρίνεται αναγκαία κοινοτική δράση, το Συμβούλιο δύνатаι, σύμφωνα με την προβλεπόμενη [στο άρθρο 301] διαδικασία, να λαμβάνει τα αναγκαία επείγοντα μέτρα σχετικά με τις κινήσεις κεφαλαίων και τις πληρωμές έναντι των οικείων τρίτων χωρών⁵⁷.

⁵⁵ Δεν γίνεται λόγος στη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003 γι' αυτό το άρθρο. Εκ πρώτης όψεως, τα διασφαλιστικά μέτρα περιορισμένης χρονικής διάρκειας εμπίπτουν στις μη νομοθετικές πράξεις· προτείνεται επομένως εδώ να γίνει μνεία των δύο ειδών μη νομοθετικών πράξεων που μπορεί να θεσπίσει το Συμβούλιο.

⁵⁶ Το άρθρο αυτό θα εξεταστεί από τη Συνέλευση στα πλαίσια των «εξωτερικών σχέσεων» και συνεπώς δεν εξετάζεται εδώ. Προτείνεται να εξεταστεί κατά πόσον είναι σκόπιμο να συγχωνευθεί το άρθρο αυτό με το άρθρο 301.

⁵⁷ Η μνεία μόνον των «χωρών» εμποδίζει αυτή τη στιγμή να χρησιμοποιηθεί το άρθρο αυτό για κυρώσεις έναντι ατόμων ή μη κρατικών οντοτήτων (πχ. οι κυρώσεις κατά των Ταλιμπάν και των τρομοκρατών που ορίζονται ονομαστικά). Το κενό αυτό υποχρεώνει την προσφυγή, συμπληρωματικά στο άρθρο 308 ΣΕΚ. Προτείνεται λοιπόν να εξεταστεί κατά πόσον είναι σκόπιμο να προβλεφθεί επέκταση του πεδίου εφαρμογής του άρθρου αυτού (βλ. επίσης πρόταση σχετικά με το άρθρο 301).

2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 297 και εφόσον το Συμβούλιο δεν έχει λάβει μέτρα σύμφωνα με την παράγραφο 1, ένα κράτος μέλος μπορεί, για σοβαρούς πολιτικούς λόγους και για λόγους επείγουσας ανάγκης, να λαμβάνει μονομερώς μέτρα έναντι τρίτης χώρας, σχετικά με την κίνηση κεφαλαίων και τις πληρωμές. Η Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη ενημερώνονται για τα μέτρα αυτά το αργότερο μέχρι και την ημερομηνία κατά την οποία αυτά αρχίζουν να ισχύουν.

Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής, μπορεί να αποφασίσει με ειδική πλειοψηφία ότι το εν λόγω κράτος μέλος πρέπει να τροποποιήσει ή να καταργήσει τα μέτρα αυτά. Ο πρόεδρος του Συμβουλίου ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για κάθε σχετική απόφαση που λαμβάνει το Συμβούλιο.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ, ΑΣΥΛΟ, ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ, ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003, ο Τίτλος IV παραλείπεται

ΤΙΤΛΟΣ V

ΟΙ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Άρθρο 70

Οι στόχοι ~~Τα κράτη μέλη~~⁵⁸ ~~επιδιώκουν τους στόχους της Συνθήκης του Συντάγματος~~ επιδιώκονται όσον αφορά το αντικείμενο του παρόντος Τίτλου στο πλαίσιο κοινής πολιτικής μεταφορών.

Άρθρο 71

1. **Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο,**⁵⁹ **θεσπιζόμενος κατόπιν διαβούλευσης με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, θέτει σε** ~~εφαρμογή του [άρθρου 70] και λαμβάνοντας υπόψη την ιδιομορφία των μεταφορών. το Συμβούλιο αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών,~~

⁵⁸ Δεδομένου ότι πρόκειται για συντρέχουσα αρμοδιότητα προτείνεται να διαγραφεί η μνεία αυτή η οποία δεν περιλαμβάνεται όσον αφορά άλλες πολιτικές. Βλέπε επίσης πρόταση συγχώνευσης με το άρθρο 80 (παρακάτω).

⁵⁹ Αντικατάσταση της διαβούλευσης από τη συναπόφαση, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003. Ως εκ τούτου, μπορεί να συνενωθεί το σύνολο σε μία και μόνη παράγραφο, πράγμα που συνεπάγεται μια ελαφρά επέκταση της υποχρεωτικής διαβούλευσης με την Επιτροπή των Περιφερειών, η οποία προβλέπεται επί του παρόντος μόνο στις περιπτώσεις της σημερινής παραγράφου 1.

Ο εν λόγω ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο περιλαμβάνει :

- α) κοινούς κανόνες εφαρμοστέους στις διεθνείς μεταφορές που εκτελούνται από ή προς την επικράτεια ενός κράτους μέλους ή που διέρχονται από την επικράτεια ενός ή περισσότερων κρατών μελών,
- β) τους όρους υπό τους οποίους γίνονται δεκτοί στις εθνικές μεταφορές ενός κράτους μέλους μεταφορείς μη εγκατεστημένοι σ' αυτό,
- γ) μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας των μεταφορών,
- δ) ~~κάθε άλλη χρήσιμη διάταξη~~ **άλλο χρήσιμο μέτρο.**

~~2.—Κατά παρέκκλιση από τη διαδικασία που προβλέπεται στην [παράγραφο 1], οι διατάξεις που αφορούν τις αρχές του καθεστώτος των μεταφορών και των οποίων η εφαρμογή θα ήταν δυνατόν να επηρεάσει σοβαρά το βιοτικό επίπεδο και την απασχόληση σε ορισμένες περιοχές, όπως και την εκμετάλλευση του εξοπλισμού των μεταφορών, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη προσαρμογής στην οικονομική ανάπτυξη, που προκύπτει από την εγκαθίδρυση της κοινής αγοράς, θεσπίζονται από το Συμβούλιο προτάσει της Επιτροπής μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.~~

Άρθρο 72

Μέχρι να θεσπισθούν οι διατάξεις ~~τη θέσπιση του ευρωπαϊκού νόμου ή νόμου-πλαίσιο που αναφέρονται στο [άρθρο 71, παράγραφος 1], και~~ εκτός από την περίπτωση ομόφωνης **θέσπισης ευρωπαϊκού νόμου⁶⁰ του Συμβουλίου που χορηγεί παρέκκλιση**, κανένα κράτος μέλος δεν δύναται να καταστήσει λιγότερο ευνοϊκές τις διατάξεις οι οποίες διέπουν τον τομέα των μεταφορών την 1η Ιανουαρίου 1958, ή για τα κράτη που προσχωρούν, την ημερομηνία της προσχώρησής τους, ως προς την άμεση ή έμμεση επίπτωσή τους έναντι των μεταφορέων των άλλων κρατών μελών σε σχέση με τους εθνικούς μεταφορείς,.

Άρθρο 73

Οι ενισχύσεις που ανταποκρίνονται στις ανάγκες συντονισμού των μεταφορών ή που αντιστοιχούν στην αποκατάσταση ορισμένων βαρών συνυφασμένων με την έννοια της δημοσίας υπηρεσίας, είναι συμβιβάσιμες με **το Σύνταγμα**.

Άρθρο 74

Κατά τη **θέσπιση** οποιουδήποτε μέτρου στο πλαίσιο ~~της παρούσας Συνθήκης του Συντάγματος~~, σχετικά με τις τιμές και τους όρους μεταφοράς, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η οικονομική κατάσταση των μεταφορέων.

⁶⁰ Συνιστάται να γίνει λόγος μόνο για ευρωπαϊκό νόμο, διότι για λόγους νομικής συνοχής, μόνο με νόμο μπορεί να χορηγηθεί τέτοια παρέκκλιση.

Άρθρο 75

1. ~~Καταργούνται~~ **Απαγορεύονται** ως προς τις μεταφορές εντός της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης**, οι διακρίσεις που συνίστανται στην εφαρμογή από ένα μεταφορέα, για τα αυτά εμπορεύματα και για τις αυτές σχέσεις μεταφοράς, διαφορετικών κομίστρων και όρων μεταφοράς, ανάλογα με **το κράτος μέλος** προελεύσεως ή προορισμού των μεταφερομένων προϊόντων.

2. Η παράγραφος 1 δεν αποκλείει τη δυνατότητα ~~λήψης~~ **θέσπισης** από το Συμβούλιο άλλων ~~μέτρων~~ **ευρωπαϊκών νόμων ή νόμων-πλαίσιο** κατ' εφαρμογήν του [άρθρου 71, παράγραφος 1].

3. Το Συμβούλιο ~~θεσπίζει με ειδική πλειοψηφία, προτάσει της Επιτροπής και κατόπιν διαβουλεύσεως με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κανόνες~~ **ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις**⁶¹ για την εφαρμογή ~~των διατάξεων της παραγράφου 1.~~ **Αποφασίζει κατόπιν διαβουλεύσεως με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.**

Το Συμβούλιο δύναται ιδίως να **θεσπίζει τις αναγκαίες διατάξεις** ~~τους~~ **αναγκαίους ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις** για να διευκολύνει τα θεσμικά όργανα ~~Κοινότητας~~ να ελέγχουν την τήρηση του κανόνα που διατυπώνεται στην παράγραφο 1 και για να διασφαλίσει ότι οι χρησιμοποιούντες τα μεταφορικά μέσα θα επωφεληθούν πλήρως από την εφαρμογή του.

4. Η Επιτροπή, με δική της πρωτοβουλία ή κατόπιν αιτήσεως ενός κράτους μέλους, εξετάζει τις περιπτώσεις διακρίσεων που προβλέπει η παράγραφος 1 και, αφού συμβουλευθεί κάθε ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, ~~λαμβάνει~~ **θεσπίζει** τις αναγκαίες **ευρωπαϊκές αποφάσεις** στο πλαίσιο της ρυθμίσεως που ~~απεφασίσθη κατά τις διατάξεις της παραγράφου των ευρωπαϊκών κανονισμών και αποφάσεων που μνημονεύονται στην παράγραφο 3.~~

Άρθρο 76

1. Απαγορεύεται η επιβολή από ένα κράτος μέλος, στις μεταφορές που εκτελούνται εντός της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης**, κομίστρων και όρων που συνεπάγονται καθ' οιονδήποτε τρόπο υποστήριξη ή προστασία προς το συμφέρον μιας ή περισσότερων ορισμένων επιχειρήσεων ή βιομηχανιών, εκτός αν επιτραπεί τούτο από **ευρωπαϊκή απόφαση** της Επιτροπής.

2. Η Επιτροπή, με δική της πρωτοβουλία ή κατόπιν αιτήσεως κράτους μέλους, εξετάζει τα κόμιστρα και τους όρους που προβλέπει η παράγραφος 1, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη αφενός μεν τις απαιτήσεις μιας κατάλληλης περιφερειακής οικονομικής πολιτικής, τις ανάγκες των υπανάπτυκτων περιοχών, ως και τα προβλήματα των περιοχών που θίγονται σοβαρά από τις πολιτικές περιστάσεις, αφετέρου δε τις επιπτώσεις των εν λόγω κομίστρων και όρων στον ανταγωνισμό μεταξύ των διαφόρων τρόπων μεταφοράς.

Η Επιτροπή, κατόπιν διαβουλεύσεως με κάθε ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, ~~λαμβάνει~~ εκδίδει τις αναγκαίες **ευρωπαϊκές αποφάσεις**.

3. Η απαγόρευση που προβλέπεται στην παράγραφο 1 δεν **εφαρμόζεται στα** τιμολόγια ανταγωνισμού.

⁶¹ Μη νομοθετικές πράξεις, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

Άρθρο 77

Οι φορολογικές επιβαρύνσεις ή τα τέλη, εκτός των κομίστρων, που εισπράττονται από ⁶² το μεταφορέα [κατά τη διέλευση των συνόρων] δεν πρέπει να υπερβαίνουν ένα εύλογο επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη τα πραγματικά έξοδα που συνεπάγεται η διέλευση αυτή.

Τα κράτη μέλη προσπαθούν να μειώσουν ~~προοδευτικώς~~ τα έξοδα αυτά.

Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου η Επιτροπή δύναται να απευθύνει συστάσεις προς τα κράτη μέλη.

[Άρθρο 78 ⁶³

Οι διατάξεις του παρόντος Τίτλου δεν αντιτίθενται στα μέτρα που λαμβάνονται από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, εφόσον είναι αναγκαία για την αντιστάθμιση των οικονομικών μειονεκτημάτων που προκαλούνται, λόγω της διαιρέσεως της Γερμανίας, στην οικονομία ορισμένων περιοχών της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας που θίγονται από τη διαίρεση αυτή.]

Άρθρο 79

Παρά τη Επιτροπή συνιστάται μια επιτροπή συμβουλευτικού χαρακτήρα από εμπειρογνώμονες που ορίζονται από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών. Η Επιτροπή τη συμβουλευέται σε θέματα μεταφορών, όταν το κρίνει χρήσιμο, [με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής] ⁶⁴.

Άρθρο 80

1. **Ο παρών τίτλος εφαρμόζεται στις σιδηροδρομικές, οδικές και εσωτερικές πλωτές μεταφορές.**
2. ~~Το Συμβούλιο δύναται να αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία εάν, κατά ποιο μέτρο και κατά ποια διαδικασία, θα είναι δυνατό να θεσπισθούν κατάλληλες διατάξεις~~ **Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο, θεσπιζόμενος μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών μπορεί να ορίσει κατάλληλα μέτρα για τις θαλάσσιες και αεροπορικές μεταφορές.**

Είναι εφαρμοστέες οι διαδικαστικές διατάξεις του άρθρου 71.

⁶² Τίθεται το ερώτημα ποιο είδος δασμών εισπράττεται κατ' αυτόν τον τρόπο από το μεταφορέα. Επιπλέον, σε μία εσωτερική αγορά χωρίς εσωτερικά σύνορα η μνεία «διέλευση των συνόρων» φαίνεται παρωχημένη. Πρέπει να εξεταστεί μήπως το άρθρο αυτό έχει περιπέσει σε αχρησία.

⁶³ Η Συνέλευση ενδεχομένως να κρίνει χρήσιμο να εξεταστεί κατά πόσον το άρθρο αυτό χρειάζεται να διατηρηθεί ακόμη (βλ. επίσης άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο γ).

⁶⁴ Προτείνεται να διαγραφεί αυτή η περιττή φράση δεδομένου ότι είναι σαφές ότι η διαβούλευση με την επιτροπή αυτή δεν μπορεί να προδικάσει τις αρμοδιότητες της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής.

ΤΙΤΛΟΣ VI

ΚΟΙΝΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟ, ΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΝΟΜΟΘΕΣΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΚΑΝΟΝΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΤΜΗΜΑ 1

ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟΙ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Άρθρο 81

1. Είναι ασυμβίβαστες με την ~~κοινή~~ **εσωτερική** αγορά και απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της ~~κοινής~~ **εσωτερικής** αγοράς και ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται:
- α) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πώλησεως ή άλλων όρων συναλλαγής,
 - β) στον περιορισμό ή στον έλεγχο της παραγωγής, της διαθέσεως, της τεχνολογικής ανάπτυξης ή των επενδύσεων,
 - γ) στην κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού,
 - δ) στην εφαρμογή άνισων όρων επί ισοδυνάμων παροχών, έναντι των εμπορικώς συναλλασσομένων, με αποτέλεσμα να περιέρχονται αυτοί σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό,
 - ε) στην εξάρτηση της συνάψεως συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσομένων, προσθέτων παροχών που εκ φύσεως ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών.
2. Οι απαγορευόμενες δυνάμει του παρόντος άρθρου συμφωνίες ή αποφάσεις είναι αυτοδικαίως άκυρες.
3. Εντούτοις, ~~Οι διατάξεις της παραγράφου~~ παράγραφος 1 ~~δύνανται~~ **δύνανται** να κηρυχθούν ανεφάρμοστες:
- α) σε κάθε συμφωνία ή κατηγορία συμφωνιών μεταξύ επιχειρήσεων,
 - β) σε κάθε απόφαση ή κατηγορία αποφάσεων ενώσεων επιχειρήσεων, και
 - γ) σε κάθε εναρμονισμένη πρακτική ή κατηγορία εναρμονισμένων πρακτικών,

η οποία συμβάλλει στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου, εξασφαλίζοντας συγχρόνως στους καταναλωτές δίκαιο τμήμα από το όφελος που προκύπτει, και η οποία:

- δ) δεν επιβάλλει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις περιορισμούς μη απαραίτητους για την επίτευξη των στόχων αυτών, και
- ε) δεν παρέχει στις επιχειρήσεις αυτές τη δυνατότητα καταργήσεως του ανταγωνισμού επί σημαντικού τμήματος των σχετικών προϊόντων.

Άρθρο 82

Είναι ασυμβίβαστη με την ~~κοινή~~ **εσωτερική** αγορά και απαγορεύεται, κατά το μέτρο που δύναται να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, η καταχρηστική εκμετάλλευση από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις της δεσπόζουσας θέσης τους εντός της ~~κοινής~~ **εσωτερικής** αγοράς ή σημαντικού τμήματός της.

Η κατάχρηση αυτή δύναται να συνίσταται ιδίως:

- α) στην άμεση ή έμμεση επιβολή μη δικαίων τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής,
- β) στον περιορισμό της παραγωγής, της διαθέσεως ή της τεχνολογικής ανάπτυξεως επί ζημία των καταναλωτών,
- γ) στην εφαρμογή άνισων όρων επί ισοδυνάμων παροχών έναντι των εμπορικώς συναλλασσομένων, με αποτέλεσμα να περιέρχονται αυτοί σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό,
- δ) στην εξάρτηση της συνάψεως συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσομένων, προσθέτων παροχών που εκ φύσεως ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών.

Άρθρο 83

1. **Το Συμβούλιο, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής θεσπίζει** ~~Οι αναγκαίοι κανονισμοί ή οδηγίες τους αναγκαίους ευρωπαϊκούς κανονισμούς~~⁶⁵ για την εφαρμογή των αρχών που αναφέρονται στα [άρθρα 81 και 82]. ~~Θεσπίζονται από το Συμβούλιο, με ειδική πλειοψηφία προτάσει της Επιτροπής.~~ **Αποφασίζει** κατόπιν διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

2. Οι προβλεπόμενοι στην παράγραφο 1 **ευρωπαϊκοί κανονισμοί** ~~διατάξεις~~ έχουν ως σκοπό ιδίως:

- α) να εξασφαλίσουν την τήρηση των απαγορεύσεων του [άρθρου 81, παράγραφος 1] και του [άρθρου 82] με την πρόβλεψη προστίμων και χρηματικών ποινών,
- β) να καθορίσουν τις λεπτομέρειες εφαρμογής του [άρθρου 81, παράγραφος 3,] λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη της εξασφάλισεως αποτελεσματικής επιβλέψεως και της απλουστεύσεως κατά το δυνατόν του διοικητικού ελέγχου,

⁶⁵ Μη νομοθετικές πράξεις, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

- γ) να ορίσουν, εφόσον είναι ανάγκη, το πεδίο εφαρμογής των [άρθρων 81 και 82] επί των διαφόρων οικονομικών κλάδων,
- δ) να οριοθετήσουν τα καθήκοντα της Επιτροπής και του Δικαστηρίου κατά την εφαρμογή των διατάξεων αυτής της παραγράφου,
- ε) να καθορίσουν τη σχέση μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών αφενός, και των διατάξεων του παρόντος τμήματος καθώς και ~~εκείνων των~~ **ευρωπαϊκών κανονισμών** που θα θεσπισθούν κατ' εφαρμογή του παρόντος άρθρου αφετέρου.

Άρθρο 84

Μέχρις ~~ανάρξεως της~~ **την ημερομηνία έναρξης** ισχύος ~~των διατάξεων των~~ **ευρωπαϊκών κανονισμών** που θα θεσπισθούν κατ' εφαρμογή του [άρθρου 83,] οι αρχές των κρατών μελών αποφασίζουν σχετικά με το επιτρεπτό των συμφωνιών, καθώς και της καταχρηστικής εκμετάλλευσης δεσπόζουσας θέσεως εντός της ~~κοινής εσωτερικής~~ **αγοράς**, σύμφωνα ~~με το δίκαιο της χώρας τους με το εσωτερικό τους δίκαιο~~ και ~~με τις διατάξεις των άρθρων~~ και με τα [άρθρα 81, ιδίως παράγραφος 3, και 82].

Άρθρο 85

1. Με την επιφύλαξη του [άρθρου 84] η Επιτροπή μεριμνά για την πραγμάτωση των αρχών που καθορίζονται στα [άρθρα 81 και 82]. Εξετάζει, κατόπιν αιτήσεως κράτους μέλους ή αυτεπαγγέλτως, συνεργαζόμενη με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών που οφείλουν να της παρέχουν τη συνδρομή τους, τις περιπτώσεις εικαζομένων παραβάσεων των ανωτέρω αρχών. Αν διαπιστώσει την ύπαρξη παραβάσεως, προτείνει τα κατάλληλα μέτρα για τον τερματισμό της.
2. Αν δεν τερματισθούν οι παραβάσεις, η Επιτροπή ~~βεβαιώνει την παράβαση των ανωτέρω αρχών με αιτιολογημένη απόφαση~~ **εκδίδει αιτιολογημένη ευρωπαϊκή απόφαση με την οποία βεβαιώνεται η παράβαση των αρχών**. Δύναται να δημοσιεύσει την απόφασή της και να επιτρέψει στα κράτη μέλη να λάβουν τα αναγκαία διορθωτικά μέτρα, των οποίων καθορίζει τους όρους και τις λεπτομέρειες.

Άρθρο 86

1. Τα κράτη μέλη δεν θεσπίζουν ούτε διατηρούν μέτρα αντίθετα προς ~~τους κανόνες της παρούσας Συνθήκης, τις διατάξεις του Συντάγματος~~ ιδίως προς εκείνες [των άρθρων 12 και 81 έως ~~και~~ 89], ως προς τις δημόσιες επιχειρήσεις και τις επιχειρήσεις στις οποίες χορηγούν ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα.
2. Οι επιχειρήσεις που είναι επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος ή που έχουν χαρακτήρα δημοσιονομικού μονοπωλίου υπόκεινται ~~τους κανόνες της παρούσας Συνθήκης, στις διατάξεις του Συντάγματος~~, ιδίως στους κανόνες ανταγωνισμού, κατά το μέτρο που η εφαρμογή των κανόνων αυτών δεν εμποδίζει νομικά ή πραγματικά την εκπλήρωση της ιδιαίτερης αποστολής που τους έχει ανατεθεί. Η ανάπτυξη των συναλλαγών δεν πρέπει να επηρεάζεται σε βαθμό ο οποίος θα αντέκειτο προς το συμφέρον της ~~Κοινότητας Ένωσης~~.
3. Η Επιτροπή μεριμνά για την εφαρμογή ~~των διατάξεων του παρόντος άρθρου και απευθύνει~~ **εκδίδει**, εφόσον είναι ανάγκη, κατάλληλους ~~οδηγίες~~ **ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις** προς τα κράτη μέλη.

ΤΜΗΜΑ 2

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΧΟΡΗΓΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

Άρθρο 87

1. Ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη **μέλη** ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την ~~κοινή~~ **εσωτερική** αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν η ~~παρούσα~~ **Συνθήκη** το **Σύνταγμα** ορίζει άλλως.
2. Συμβιβάζονται με την ~~κοινή~~ **εσωτερική** αγορά :
 - α) οι ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα προς μεμονωμένους καταναλωτές, υπό τον όρο ότι χορηγούνται χωρίς διάκριση προελεύσεως των προϊόντων,
 - β) οι ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα,
 - γ) οι ενισχύσεις προς την οικονομία ορισμένων περιοχών της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, οι οποίες θίγονται από τη διαίρεση της Γερμανίας, κατά το μέτρο που είναι αναγκαίες για την αντιστάθμιση των οικονομικών μειονεκτημάτων που προκαλούνται από τη διαίρεση αυτή.⁶⁶
3. Δύνανται να θεωρηθούν ότι συμβιβάζονται με την ~~κοινή~~ **εσωτερική** αγορά :
 - α) οι ενισχύσεις για την προώθηση της οικονομικής αναπτύξεως περιοχών, στις οποίες το βιοτικό επίπεδο είναι ασυνήθως χαμηλό ή στις οποίες επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση,
 - β) οι ενισχύσεις για την προώθηση σημαντικών σχεδίων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος ή για την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους,
 - γ) οι ενισχύσεις για την προώθηση της αναπτύξεως ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον,
 - δ) οι ενισχύσεις για την προώθηση του πολιτισμού και της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους συναλλαγών και ανταγωνισμού στην ~~Κοινότητα~~ **Ένωση** σε βαθμό αντίθετο με το κοινό συμφέρον,
 - ε) άλλες κατηγορίες ενισχύσεων που καθορίζονται από **ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις**⁶⁷ **εκδιδόμενους από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία,** προτάσει της Επιτροπής.

⁶⁶ Η Συνέλευση ίσως κρίνει σκόπιμο να εξετάσει κατά πόσον η παρούσα παράγραφος είναι ακόμη επίκαιρη (βλ. και άρθρο 78).

⁶⁷ Μη νομοθετικές πράξεις, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

Άρθρο 88

1. Η Επιτροπή σε συνεργασία με τα κράτη μέλη εξετάζει διαρκώς τα καθεστώτα ενισχύσεων που υφίστανται στα κράτη αυτά. Τους προτείνει τα κατάλληλα μέτρα που απαιτεί η προοδευτική ανάπτυξη και η λειτουργία της κοινής **εσωτερικής** αγοράς.

2. Αν η Επιτροπή διαπιστώσει, αφού τάξει προηγουμένως στους ενδιαφερομένους προθεσμία για να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους, ότι ενίσχυση που χορηγείται από ένα κράτος **μέλος** ή με κρατικούς πόρους δεν συμβιβάζεται με την ~~κοινή~~ **εσωτερική** αγορά κατά το [άρθρο 87], ότι η ενίσχυση αυτή εφαρμόζεται καταχρηστικώς, ~~αποφασίζει~~ **εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση προκειμένου** το εν λόγω κράτος ~~οφείλει~~ να την καταργήσει ή να την τροποποιήσει εντός προθεσμίας που η ίδια καθορίζει.

Αν το εν λόγω κράτος δεν συμμορφωθεί προς την απόφαση αυτή εντός της ταχθείσης προθεσμίας, η Επιτροπή ή οποιοδήποτε άλλο ενδιαφερόμενο κράτος **μέλος** δύναται να προσφύγει απευθείας στο Δικαστήριο, κατά παρέκκλιση των [άρθρων 226 και 227].

Κατόπιν αιτήσεως κράτους μέλους, το Συμβούλιο δύναται να ~~αποφασίζει ομοφώνως~~ **εκδίδει με ομοφωνία ευρωπαϊκή απόφαση, σύμφωνα με την οποία** ~~έτι~~ μια ενίσχυση που έχει θεσπισθεί ή που πρόκειται να θεσπισθεί από το κράτος αυτό θεωρείται συμβιβάσιμη με την ~~κοινή~~ **εσωτερική** αγορά, κατά παρέκκλιση ~~των διατάξεων~~ του [άρθρου 87] ή των **προβλεπομένων** από το [άρθρο 89] **ευρωπαϊκών** κανονισμών, αν εξαιρετικές περιστάσεις δικαιολογούν μια τέτοια απόφαση. Αν η Επιτροπή έχει κινήσει, ως προς την ενίσχυση αυτή, τη διαδικασία που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου, η αίτηση του ενδιαφερομένου κράτους προς το Συμβούλιο έχει ως αποτέλεσμα την αναστολή της σχετικής διαδικασίας μέχρις ότου αποφανθεί το Συμβούλιο.

Αν το Συμβούλιο δεν αποφανθεί εντός τριών μηνών από την υποβολή της αιτήσεως, αποφασίζει η Επιτροπή.

3. Η Επιτροπή ενημερώνεται εγκαίρως **από τα κράτη μέλη** περί των σχεδίων που αποβλέπουν να θεσπίσουν ή να τροποποιήσουν τις ενισχύσεις, ώστε να δύναται να υποβάλει τις παρατηρήσεις της. Αν κρίνει ότι σχέδιο ενισχύσεως δεν συμβιβάζεται με την ~~κοινή~~ **εσωτερική** αγορά, κατά το άρθρο 87, κινεί αμελλητί τη διαδικασία που προβλέπεται από την ~~προηγούμενη~~ παράγραφο 2. Το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δεν δύναται να εφαρμόσει τα σχεδιαζόμενα μέτρα πριν η Επιτροπή καταλήξει σε τελική απόφαση.

Άρθρο 89

Το Συμβούλιο **δύναται, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία** μετά από πρόταση της Επιτροπής, ~~και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, δύναται να εκδίδει κάθε αναγκαίο κανονισμό να θεσπίζει ευρωπαϊκούς κανονισμούς~~⁶⁸ για την εφαρμογή των [άρθρων 87 και 88] και ιδίως **για τον καθορισμό των να καθορίζει τους όρους** εφαρμογής του [άρθρου 88, παράγραφος 3,] και ~~τις~~ των κατηγοριών ενισχύσεων που εξαιρούνται από τη διαδικασία αυτή. **Αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.**

⁶⁸ Μη νομοθετικές πράξεις, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 90

Κανένα κράτος μέλος δεν επιβάλλει άμεσα ή έμμεσα στα προϊόντα άλλων κρατών μελών εσωτερικούς φόρους οποιασδήποτε φύσεως, ανωτέρους από εκείνους που επιβαρύνουν άμεσα ή έμμεσα τα ομοειδή εθνικά προϊόντα.

Κανένα κράτος μέλος δεν επιβάλλει στα προϊόντα των άλλων κρατών μελών εσωτερικούς φόρους, η φύση των οποίων οδηγεί έμμεσα στην προστασία άλλων προϊόντων.

Άρθρο 91

Για τα προϊόντα ⁶⁹ που εξάγονται **από κράτος μέλος** προς την επικράτεια ενός **άλλου κράτους μέλους των κρατών μελών**, η επιστροφή εσωτερικών φόρων δεν δύναται να είναι ανώτερη των εσωτερικών φόρων που τους έχουν επιβληθεί άμεσα ή έμμεσα.

Άρθρο 92

Ως προς τους άλλους φόρους, πλην των φόρων κύκλου εργασιών, των ειδικών φόρων καταναλώσεως και των λοιπών εμμέσων φόρων, δεν είναι δυνατό να χορηγηθούν απαλλαγές και επιστροφές κατά την εξαγωγή προς τα άλλα κράτη μέλη ούτε να θεσπισθούν εξισωτικές εισφορές κατά την εισαγωγή εκ κρατών μελών, παρά μόνο αν τα προβλεπόμενα μέτρα έχουν προηγουμένως εγκριθεί για μια περιορισμένη περίοδο **με ευρωπαϊκή απόφαση** ⁷⁰ **που εκδόθηκε** από το Συμβούλιο, ~~που αποφασίζει, προτάσει της Επιτροπής, με ειδική πλειοψηφία.~~

Άρθρο 93

Το Συμβούλιο, ~~αποφασίζοντας ομόφωνα, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, εκδίδει διατάξεις~~ **θεσπίζει ομόφωνα τα μέτρα** ⁷¹ για την εναρμόνιση των νομοθεσιών περί των φόρων κύκλου εργασιών, των ειδικών φόρων καταναλώσεως και των λοιπών εμμέσων φόρων, στο βαθμό που η εναρμόνιση αυτή είναι αναγκαία για να εξασφαλισθεί η εγκαθίδρυση και η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. ~~μέσα στην προθεσμία του άρθρου 14~~ ⁷² **Το Συμβούλιο αποφασίζει κατόπιν διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.**

⁶⁹ Πρέπει να επανεξετασθεί η χρήση της λέξης «εξάγονται» δεδομένου ότι πρόκειται περί εμπορίου μεταξύ κρατών μελών.

⁷⁰ Μη νομοθετική πράξη, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

⁷¹ Η συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003 δεν καθορίζει τις χρησιμοποιητέες στην παρούσα παράγραφο νομικές πράξεις.

⁷² Προτείνεται να διαγραφεί η προθεσμία αυτή (31.12.1992) (βλ. υποσημείωση του άρθρου 14).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΝΟΜΟΘΕΣΙΩΝ⁷³

Άρθρο 94⁷⁴

~~Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, εκδίδει οδηγίες Ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο του Συμβουλίου προβαίνει~~ **στην προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών, οι οποίες έχουν άμεση επίπτωση στην εγκαθίδρυση ή τη λειτουργία της κοινής εσωτερικής αγοράς. Το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία κατόπιν διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.**

Άρθρο 95⁷⁵

1. Κατά παρέκκλιση από το [άρθρο 94] και εκτός αν ορίζει άλλως ~~η παρούσα Συνθήκη το Σύνταγμα~~ εφαρμόζεται ~~σε ακόλουθες διατάξεις το παρόν άρθρο~~ για την πραγματοποίηση των στόχων του [άρθρου 14]. ~~Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, εκδίδει τα μέτρα σχετικά με Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο, θεσπιζόμενος κατόπιν διαβούλευσης με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, προβαίνει~~ **στην προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που έχουν ως αντικείμενο την εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.**
2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται στις φορολογικές διατάξεις, στις διατάξεις για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και στις διατάξεις για τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των μισθωτών.
3. Η Επιτροπή, στις προτάσεις της που **υποβάλλονται σύμφωνα με προβλέπονται** στην παράγραφο 1, σχετικά με την υγεία, την ασφάλεια, την προστασία του περιβάλλοντος και την προστασία των καταναλωτών, λαμβάνει ως βάση ένα υψηλό επίπεδο προστασίας, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη όσες νέες εξελίξεις βασίζονται σε επιστημονικά δεδομένα. Στα πλαίσια των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο επιδιώκουν επίσης την επίτευξη αυτού του στόχου.
4. Όταν, αφού ~~το Συμβούλιο ή η Επιτροπή θεσπίζουν~~ **θεσπιστεί με ευρωπαϊκό νόμο ή νόμο-πλαίσιο ή με κανονισμό της Επιτροπής** ένα μέτρο εναρμόνισης, ένα κράτος μέλος θεωρεί αναγκαίο να διατηρήσει εθνικές διατάξεις που δικαιολογούνται από τις επιτακτικές ανάγκες που προβλέπονται στο [άρθρο 30] ή διατάξεις σχετικές με την προστασία του περιβάλλοντος ή του χώρου εργασίας, τις κοινοποιεί στην Επιτροπή, καθώς και τους λόγους διατήρησής τους.

⁷³ Αυτό το κεφάλαιο, το οποίο περιέχει τις γενικές νομικές βάσεις για την εγκαθίδρυση της εσωτερικής αγοράς, θα περιληφθεί στην αρχή νέου τίτλου ή κεφαλαίου «εσωτερική αγορά».

⁷⁴ Αυτή τη στιγμή τα άρθρα 94 και 95 επιτρέπουν να ληφθούν μέτρα μόνον για την «προσέγγιση των εθνικών νομοθεσιών». Το γεγονός αυτό οδηγεί στη χρησιμοποίηση του άρθρου 308 σε ένα ορισμένο αριθμό περιπτώσεων που αφορούν την εσωτερική αγορά χωρίς ωστόσο να προϋποτίθεται εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών. Αυτό ισχύει, μεταξύ άλλων, όταν πρόκειται για τη δημιουργία κοινοτικού τίτλου πνευματικής ιδιοκτησίας η οποία υπερσχύει των εθνικών τίτλων. Εάν η Συνέλευση επιθυμεί να περιορίσει τις περιπτώσεις προσφυγής στο άρθρο 308, θα μπορούσε να εξετάσει κατά πόσον είναι σκόπιμο είτε να δημιουργηθούν ειδικές νομικές βάσεις, είτε να τροποποιηθεί η αναφορά στην «προσέγγιση των νομοθεσιών» στα άρθρα 94 και 95 ώστε να καταστούν δυνατές οι εν λόγω δράσεις. Επιπλέον, η Συνέλευση θα μπορούσε να εξετάσει τη σχέση μεταξύ των άρθρων 94 και 95 (βλ. επεξήγηση στο παράρτημα II της έκθεσης της 13.3.2003).

⁷⁵ Βλέπε πρόταση στην προηγούμενη υποσημείωση.

5. Επίσης, υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 4, εάν, μετά την ~~εκ μέρους του Συμβουλίου ή της Επιτροπής~~ θέσπιση μέτρου εναρμόνισης **με ευρωπαϊκό νόμο ή νόμο-πλαίσιο ή με κανονισμό της Επιτροπής**, ένα κράτος μέλος θεωρεί αναγκαία τη θέσπιση εθνικών διατάξεων επί τη βάσει νέων επιστημονικών στοιχείων σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος ή του χώρου εργασίας, για λόγους οι οποίοι συντρέχουν μόνον στην περίπτωση του και οι οποίοι έχουν ανακύψει μετά την θέσπιση του μέτρου εναρμόνισης, κοινοποιεί στην Επιτροπή τις μελετώμενες **διατάξεις, και τους λόγους που υπαγορεύουν τη θέσπισή τους καθώς και την αιτιολογία τους.**

6. Η Επιτροπή, εντός έξι μηνών από τις κοινοποιήσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 4 και 5, **εγκρίνει ή απορρίπτει εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση με την οποία εγκρίνει ή απορρίπτει** τις εν λόγω εθνικές διατάξεις, αφού εξακριβώσει εάν αποτελούν ή όχι μέσο αυθαιρέτων διακρίσεων ή συγκεκριμένου περιορισμού του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών, και εάν συνιστούν ή όχι εμπόδιο στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Εάν η Επιτροπή δεν λάβει απόφαση εντός αυτής της περιόδου, οι εθνικές διατάξεις, περί των οποίων οι παράγραφοι 4 και 5, λογίζονται ότι έχουν εγκριθεί.

Εάν η πολυπλοκότητα του αντικειμένου το δικαιολογεί, και δεν υπάρχει κίνδυνος για την υγεία του ανθρώπου, η Επιτροπή μπορεί να κοινοποιήσει στο συγκεκριμένο κράτος μέλος ότι η περίοδος η αναφερόμενη στην παρούσα παράγραφο μπορεί να παραταθεί μέχρι ένα εξάμηνο.

7. Οσάκις, σύμφωνα με την [παράγραφο 6], επιτρέπεται σε ένα κράτος μέλος να διατηρήσει ή να εισαγάγει εθνικές διατάξεις παρεκκλίνουσες από το μέτρο εναρμόνισης, η Επιτροπή εξετάζει πάραυτα μήπως πρέπει να προτείνει αναπροσαρμογή του εν λόγω μέτρου.

8. Όταν ένα κράτος μέλος επικαλείται συγκεκριμένο πρόβλημα δημόσιας υγείας σε τομέα στον οποίο έχουν ήδη ληφθεί μέτρα εναρμόνισης, το θέτει υπ' όψη της Επιτροπής η οποία αμέσως εξετάζει αν πρέπει να προτείνει κατάλληλα μέτρα ~~στο Συμβούλιο.~~

9. Κατά παρέκκλιση από τη διαδικασία των [άρθρων 226 και 227], η Επιτροπή ή κάθε κράτος μέλος δύναται να προσφύγει απ' ευθείας στο Δικαστήριο για το θέμα αυτό, εάν κρίνει ότι ένα άλλο κράτος μέλος ασκεί καταχρηστικώς τις εξουσίες που προβλέπονται στο παρόν άρθρο.

10. Τα ~~προαναφερμένα~~ μέτρα εναρμόνισης **που αναφέρονται στο παρόν άρθρο** περιλαμβάνουν, στις ενδεδειγμένες περιπτώσεις, ρήτρα διασφάλισης που επιτρέπει στα κράτη μέλη να λαμβάνουν, για έναν ή περισσότερους από τους μη οικονομικούς λόγους που προβλέπονται στο [άρθρο 30], προσωρινά μέτρα υποκείμενα σε ~~κοινοτική~~ διαδικασία ελέγχου **από την Ένωση.**

Άρθρο 96

Αν η Επιτροπή διαπιστώσει ότι η ~~υφιστάμενη~~ διαφορά μεταξύ των νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών νοθεύει τους όρους ανταγωνισμού εντός της ~~κοινής~~ **εσωτερικής** αγοράς και ~~επομένως~~ προκαλεί στρέβλωση που πρέπει να εξαλειφθεί, διαβουλεύεται με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη.

Αν οι διαβουλεύσεις δεν **καταλήξουν, ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο**⁷⁶ **εξαλείφει την** οδηγούν σε συμφωνία με την οποία να εξαλείφεται η εν λόγω στρέβλωση. Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής, εκδίδει τις προς το σκοπό αυτόν αναγκαίες οδηγίες, με ειδική πλειοψηφία. Η Επιτροπή και το Συμβούλιο δύνανται να λάβουν **Μπορεί να ληφθεί και** κάθε άλλο αναγκαίο μέτρο προβλεπόμενο από την παρούσα Συνθήκη **το Σύνταγμα**.

Άρθρο 97

1. Αν υπάρχει φόβος, **η θέσπιση** ή η τροποποίηση **εθνικής** νομοθετικής, κανονιστικής ή διοικητικής διατάξεως να προκαλέσει στρέβλωση κατά την έννοια του [άρθρου 96], το κράτος μέλος που θέλει να προβεί στην ενέργεια αυτή συμβουλευέται την Επιτροπή. Η Επιτροπή, αφού συμβουλευθεί τα κράτη μέλη, ~~συνιστά~~ **απευθύνει** στα ενδιαφερόμενα κράτη **σύσταση σχετικά με** τα κατάλληλα μέτρα για την αποφυγή της σχετικής στρεβλώσεως.
2. Αν το κράτος **μέλος** που θέλει να θεσπίσει ή να τροποποιήσει τις εσωτερικές του διατάξεις δεν συμμορφώνεται με τη σύσταση που του απηύθυνε η Επιτροπή, δεν είναι δυνατό να ζητηθεί από τα άλλα κράτη μέλη να τροποποιήσουν, κατ'εφαρμογή του [άρθρου 96], τις εσωτερικές τους διατάξεις για να εξαλειφθεί η στρέβλωση αυτή. ~~Οι διατάξεις το άρθρου [Το άρθρο 96] δεν~~ εφαρμόζεται αν το κράτος μέλος που αγνοεί τη σύσταση της Επιτροπής προκαλεί στρέβλωση επί ιδία μόνον αυτού ζημία.

ΤΙΤΛΟΣ VII

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003, ο Τίτλος VII παραλείπεται

ΤΙΤΛΟΣ VIII

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ⁷⁷

Άρθρο 125

Τα κράτη μέλη και η ~~Κοινότητα~~ **Ένωση** εργάζονται, σύμφωνα με τον παρόντα [Τίτλο], για την ανάπτυξη συντονισμένης στρατηγικής για την απασχόληση, και δη για να προάγουν τη δημιουργία εξειδικευμένου, εκπαιδευμένου και ευπροσάρμοστου εργατικού δυναμικού, και αγοράς εργασίας ανταποκρινόμενης στις εξελίξεις της οικονομίας, προκειμένου να επιτύχουν τους στόχους που ορίζονται **στο [άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στο άρθρο 2...]**⁷⁸ της ~~παρούσας Συνθήκης του Συντάγματος~~.

⁷⁶ Μετάβαση στη διαδικασία συναπόφασης, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

⁷⁷ Το περιεχόμενο αυτού του τίτλου θα πρέπει ενδεχομένως να επανεξετασθεί, συναρτήσει των συμπερασμάτων της Συνέλευσης σχετικά με την έκθεση της Ομάδας εργασίας XI «Κοινωνική Ευρώπη» (CONV 516/03).

⁷⁸ Προσθήκη μνείας στο σχέδιο άρθρου «στόχοι της Ένωσης» του Μέρους I (άρθρο 3 CONV 528/03).

Άρθρο 126

1. Τα κράτη μέλη, μέσω των πολιτικών τους για την απασχόληση, συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στο [άρθρο 125] κατά τρόπο που συμβιβάζεται με τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών και της ~~Κοινότητας~~ Ένωσης που διαμορφώνονται βάσει του [άρθρου 99, παράγραφος 2].
2. Τα κράτη μέλη, έχοντας υπ' όψη τις εθνικές πρακτικές που έχουν σχέση με τον τομέα των εργασιακών σχέσεων, θεωρούν την προώθηση της απασχόλησης ως θέμα κοινού ενδιαφέροντος και συντονίζουν τη σχετική δράση τους στα πλαίσια του Συμβουλίου, σύμφωνα με [το άρθρο 128].

Άρθρο 127

1. Η ~~Κοινότητα~~ Ένωση συμβάλλει στην επίτευξη υψηλού επιπέδου απασχόλησης ενθαρρύνοντας την συνεργασία μεταξύ κρατών μελών, υποστηρίζοντας και, εάν χρειάζεται, συμπληρώνοντας τη δράση τους. Ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, σέβεται τις αρμοδιότητες των κρατών μελών.
2. Ο στόχος υψηλού επιπέδου απασχόλησης λαμβάνεται υπόψη κατά τη χάραξη και την εφαρμογή των ~~κοινωνικών~~ πολιτικών και δραστηριοτήτων της Ένωσης⁷⁹.

Άρθρο 128

1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξετάζει κατ' έτος την κατάσταση της απασχόλησης στην ~~Κοινότητα~~ Ένωση και εκδίδει σχετικά συμπεράσματα, βάσει κοινής ετήσιας έκθεσης του Συμβουλίου και της Επιτροπής.
2. Βάσει των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Επιτροπή Απασχόλησης που αναφέρεται στο άρθρο 130, ~~χαραρίζει εκδίδει~~ κατ' έτος κατευθυντήριες γραμμές,⁸⁰ τις οποίες τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη στις πολιτικές τους για την απασχόληση. Το Συμβούλιο αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Επιτροπή Απασχόλησης.

Οι κατευθυντήριες αυτές γραμμές συνάδουν προς τους γενικούς προσανατολισμούς που διαμορφώνονται δυνάμει του [άρθρου 99, παράγραφος 2].

3. Κάθε κράτος μέλος υποβάλλει στο Συμβούλιο και την Επιτροπή ετήσια έκθεση για τα κυριότερα μέτρα που λαμβάνει κατ' εφαρμογή της πολιτικής του για την απασχόληση, υπό το πρίσμα των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

⁷⁹ Η διάταξη αυτή, οριζόντιας εφαρμογής για όλες τις πολιτικές, θα μπορούσε να συνενωθεί σε ένα μόνο άρθρο με άλλες διατάξεις του ίδιου τύπου (βλ. υποσημείωση στο άρθρο 3 παράγραφος 2).

⁸⁰ Μη νομοθετικές πράξεις, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

4. Κάθε χρόνο, το Συμβούλιο, βάσει των εκθέσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 3 και αφού λάβει τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης, εξετάζει την εφαρμογή των πολιτικών απασχόλησης των κρατών μελών, υπό το πρίσμα των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση. Το Συμβούλιο, **κατόπιν συστάσεως της Επιτροπής, δύναται να εκδώσει**⁸¹ ~~αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από σύσταση της Επιτροπής, δύναται, εάν το κρίνει σκόπιμο, υπό το πρίσμα της εξέτασης αυτής, να απευθύνει συστάσεις~~⁸² **τις οποίες απευθύνει προς τα κράτη μέλη.**

5. Βάσει των πορισμάτων αυτής της εξέτασης, το Συμβούλιο και η Επιτροπή υποβάλλουν, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, κοινή ετήσια έκθεση σχετικά με την κατάσταση της απασχόλησης στην ~~Κοινότητα~~ **Ένωση** και την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση.

Άρθρο 129

~~Το Συμβούλιο, ακολουθώντας τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, δύναται να θεσπίζει~~ **Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο, θεσπιζόμενος μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, δύναται να ορίζει** μέτρα ενθάρρυνσης για τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών, και την υποστήριξη της δράσης των τελευταίων στον τομέα της απασχόλησης μέσω πρωτοβουλιών, οι οποίες αποσκοπούν στην ανάπτυξη ανταλλαγής πληροφοριών και δοκιμασμένων πρακτικών, στην παροχή συγκριτικής ανάλυσης και συμβουλευτικού υλικού, καθώς και στην προαγωγή καινοτόμων προσεγγίσεων και στην αξιολόγηση εμπειριών, ιδίως με τη μορφή πιλοτικών σχεδίων.

~~Τα μέτρα αυτά~~ **Ο εν λόγω ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο** δεν περιλαμβάνουν ~~εν~~ **εν**αρμονίση των νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών.

Άρθρο 130

Το Συμβούλιο, ~~ενεργώντας εξ ιδίας πρωτοβουλίας, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, συγκροτεί~~⁸³ **με ειδική πλειοψηφία** συμβουλευτική Επιτροπή Απασχόλησης για την προώθηση του συντονισμού των πολιτικών των κρατών μελών για την απασχόληση και την αγορά εργασίας. **Αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.**

Καθήκοντα της Επιτροπής Απασχόλησης είναι:

- α) η παρακολούθηση της κατάστασης της απασχόλησης και των πολιτικών για την απασχόληση στα κράτη μέλη και στην ~~Κοινότητα~~ **Ένωση,**
- β) με την επιφύλαξη του [άρθρου 207], η διατύπωση γνώμων προς το Συμβούλιο ή την Επιτροπή, κατόπιν σχετικής αιτήσεώς τους ή εξ ιδίας πρωτοβουλίας, και η συμβολή στην προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου που αναφέρονται στο [άρθρο 128].

Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της, η Επιτροπή Απασχόλησης ζητά τη γνώμη των κοινωνικών εταίρων.

Κάθε κράτος μέλος και η Επιτροπή διορίζουν από δύο μέλη στην Επιτροπή Απασχόλησης.

⁸¹ Σημειωτέον ότι η απαίτηση που επιβάλλει το ισχύον άρθρο 205 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο δεύτερη περίπτωση της Συνθήκης ΕΚ, να εκφραστούν στο Συμβούλιο θετικές ψήφοι δέκα τουλάχιστον κρατών μελών, καταργείται με το σχέδιο άρθρου «Συμβούλιο Υπουργών» (άρθρο 17B, CONV 691/03).

⁸² Μη νομοθετικές πράξεις, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

⁸³ Μη νομοθετική πράξη, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΧ

ΚΟΙΝΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003, ο Τίτλος ΙΧ παραλείπεται

ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Άρθρο 135

Στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής της παρούσας Συνθήκης, ~~του Συντάγματος, το Συμβούλιο,~~ αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251, λαμβάνει **Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο ορίζει μέτρα με σκοπό την ενίσχυση** της τελωνειακής συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών καθώς και μεταξύ των τελευταίων και της Επιτροπής. Τα μέτρα αυτά δεν αφορούν την εφαρμογή του εθνικού ποινικού δικαίου ούτε την απονομή της δικαιοσύνης στα κράτη μέλη.

ΤΙΤΛΟΣ ΧΙ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 136

Η Κοινότητα Ένωση και τα κράτη μέλη, έχοντας υπόψη τα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα όπως αυτά που ορίζονται στον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη που υπογράφηκε στο Τορίνο στις 18 Οκτωβρίου 1961, και στον Κοινοτικό Χάρτη των Θεμελιωδών Κοινωνικών Δικαιωμάτων των Εργαζομένων του 1989, έχουν ως στόχο την προώθηση της απασχόλησης, τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας, ώστε να καταστήσουν δυνατή την εναρμόνισή τους με παράλληλη διατήρηση της προόδου, την κατάλληλη κοινωνική προστασία, τον κοινωνικό διάλογο και την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων που θα επιτρέψουν ένα υψηλό και διαρκές επίπεδο απασχόλησης και την καταπολέμηση του αποκλεισμού.

Προς τούτο, η ~~Κοινότητα Ένωση~~ και τα κράτη μέλη εφαρμόζουν μέτρα στα οποία λαμβάνεται **δρουν έχοντας** υπόψη την ποικιλομορφία των εθνικών πρακτικών, ιδιαιτέρως στον τομέα των συμβατικών σχέσεων, καθώς και η ανάγκη να διατηρηθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της ~~Κοινότητας Ένωσης~~.

Φρονούν ότι η εξέλιξη αυτή θα προκύψει όχι μόνον από τη λειτουργία της ~~κοινής εσωτερικής~~ αγοράς, η οποία θα διευκολύνει την εναρμόνιση των κοινωνικών συστημάτων, αλλά και από τις διαδικασίες που θεσπίζει η ~~παρούσα Συνθήκη~~ **το Σύνταγμα** και από την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων.⁸⁴

Άρθρο 137

1. Προκειμένου να υλοποιήσει τους στόχους του [άρθρου 136], η ~~Κοινότητα Ένωση~~ υποστηρίζει και συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών στους ακόλουθους τομείς :

- α) βελτίωση, ιδιαιτέρως, του περιβάλλοντος εργασίας, με σκοπό την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων,
- β) όροι εργασίας,
- γ) κοινωνική ασφάλιση και κοινωνική προστασία των εργαζομένων,
- δ) προστασία των εργαζομένων σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης εργασίας,
- ε) ενημέρωση και διαβούλευση με τους εργαζομένους,
- στ) εκπροσώπηση και συλλογική υπεράσπιση των συμφερόντων εργαζομένων και εργοδοτών, συμπεριλαμβανομένης της συνδιαχείρισης, με την επιφύλαξη της παραγράφου 5,
- ζ) συνθήκες απασχόλησης των υπηκόων των τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στο έδαφος της ~~Κοινότητας Ένωσης~~,
- η) αφομοίωση των αποκλεισμένων από την αγορά εργασίας προσώπων, με την επιφύλαξη του άρθρου 150,
- θ) ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών όσον αφορά τις ευκαιρίες στην αγορά εργασίας και τη μεταχείριση στην εργασία,
- ι) καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού,
- ια) εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, με την επιφύλαξη του στοιχείου γ).

2. Για τον σκοπό αυτό, ~~το Συμβούλιο~~ :

- α) ~~Δύναται να θεσπίζει~~ **ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος –πλαίσιο δύναται να θεσπίζει** μέτρα ενθάρρυνσης της συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών, μέσω πρωτοβουλιών που αποσκοπούν στη βελτίωση των γνώσεων, την ανάπτυξη της ανταλλαγής πληροφοριών και δοκιμασμένων πρακτικών, την προώθηση καινοτόμων λύσεων, και την αξιολόγηση εμπειριών, αποκλειόμενης της εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών,

⁸⁴ Το παρόν εδάφιο φαίνεται ότι έχει μόνο δηλωτική αξία.

- β) ~~δύναται να θεσπίζει~~, στους τομείς που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως θ) της παραγράφου 1, ~~μέσω οδηγίων, ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος –πλαίσιο μπορεί να θεσπίζει~~ τις ελάχιστες προδιαγραφές οι οποίες εφαρμόζονται σταδιακά, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών και των τεχνικών ρυθμίσεων που υφίστανται σε κάθε κράτος μέλος. ~~Στις οδηγίες αυτές Ο εν λόγω ευρωπαϊκός νόμος πλαίσιο~~ αποφεύγει την επιβολή διοικητικών, οικονομικών και νομικών εξαναγκασμών, οι οποίοι θα παρεμπόδιζαν τη δημιουργία και την ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Σε κάθε περίπτωση, ο ευρωπαϊκός νόμος ή ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.⁸⁵

3. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2, στους τομείς που προβλέπονται στην παράγραφο 1, στοιχείο γ), ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος –πλαίσιο θεσπίζεται από το Συμβούλιο με ομοφωνία, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Το Συμβούλιο αποφασίζει σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 251, μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, εκτός από τους τομείς που αναφέρονται στα στοιχεία γ), δ), στ) και η) της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, όπου το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τις προαναφερθείσες επιτροπές. Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, δύναται να αποφασίζει με ομοφωνία την εφαρμογή της διαδικασίας η οποία αναφέρεται στο άρθρο 251, στα στοιχεία δ), στ) και ζ) της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.⁸⁶

3. Τα κράτη μέλη μπορούν να αναθέσουν στους κοινωνικούς εταίρους, εφόσον οι κοινωνικοί εταίροι το ζητήσουν από κοινού, την εφαρμογή των ~~οδηγίων~~ **ευρωπαϊκών νόμων-πλαίσίων που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή της παραγράφου 2.**

Σε αυτή την περίπτωση, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος πρέπει να εξασφαλίζει ότι, το αργότερο κατά την ημερομηνία κατά την οποία πρέπει να μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο ~~μία οδηγία ένας ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο~~ σύμφωνα με το άρθρο 249, οι κοινωνικοί εταίροι έχουν λάβει τα απαραίτητα μέτρα μέσω συμφωνιών, ενώ παράλληλα το κράτος μέλος έχει την υποχρέωση να θεσπίζει τις αναγκαίες διατάξεις ώστε να είναι, ανά πάσα στιγμή, σε θέση να εξασφαλίζει τα αποτελέσματα που επιβάλλονται από τον εν λόγω ~~οδηγία νόμο-πλαίσιο.~~

4. ~~Οι διατάξεις~~ **ευρωπαϊκοί νόμοι και νόμοι-πλαίσια** που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος άρθρου :

- α) δεν θίγουν την αναγνωρισμένη ευχέρεια των κρατών μελών να καθορίζουν τις θεμελιώδεις αρχές του δικού τους συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως και δεν πρέπει να επηρεάζουν αισθητά την οικονομική ισορροπία του,
- β) δεν εμποδίζουν την εκ μέρους των κρατών μελών διατήρηση ή θέσπιση αυστηρότερων προστατευτικών μέτρων τα οποία συμβιβάζονται με ~~την παρούσα Συνθήκη~~ **το Σύνταγμα.**

5. ~~Οι διατάξεις του Το παρόντος άρθρου~~ δεν εφαρμόζεται στις αμοιβές, στο δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι, στο δικαίωμα για απεργία ή στο δικαίωμα για ανταπεργία (λόκ-άουτ).

⁸⁵ Αντικατάσταση της διαβούλευσης από συναπόφαση για τους τομείς που αναφέρονται στο άρθρο 137, παράγραφος 1, σημεία δ), στ) και ζ) σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

⁸⁶ Ολόκληρο το εδάφιο περιλαμβάνεται ανωτέρω.

Άρθρο 138

1. Η Επιτροπή έχει καθήκον να προωθεί τη διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους σε ~~κοινωνικό~~ επίπεδο **Ένωσης** και ~~λαμβάνει~~ **θεσπίζει** όλα τα απαραίτητα μέτρα για να διευκολύνεται ο διάλογος μεταξύ τους, μεριμνώντας ώστε η υποστήριξή της να παρέχεται ισόρροπα προς τα μέρη.
2. Για το σκοπό αυτόν, η Επιτροπή, πριν υποβάλει προτάσεις στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, διαβουλεύεται με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με τους ενδεχόμενους προσανατολισμούς μιας ~~κοινωνικής~~ δράσης **της Ένωσης**.
3. Εάν η Επιτροπή, μετά από αυτές τις διαβουλεύσεις, κρίνει ότι η συγκεκριμένη ~~κοινωνική~~ δράση **της Ένωσης** πρέπει να αναληφθεί, διαβουλεύεται με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με το περιεχόμενο της μελετώμενης πρότασης. Οι κοινωνικοί εταίροι διατυπώνουν γνώμη ή, αναλόγως των περιπτώσεων, σύσταση, την οποία διαβιβάζουν στην Επιτροπή.
4. Κατά τις διαβουλεύσεις αυτές, οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να πληροφορήσουν την Επιτροπή ότι επιθυμούν να κινήσουν τη διαδικασία του [άρθρου 139]. Η διάρκεια της διαδικασίας αυτής δεν υπερβαίνει τους 9 μήνες, εκτός εάν οι ενδιαφερόμενοι κοινωνικοί εταίροι και η Επιτροπή αποφασίσουν από κοινού την παράτασή της.

Άρθρο 139

1. Ο διάλογος μεταξύ κοινωνικών εταίρων σε ~~κοινωνικό~~ επίπεδο **Ένωσης** μπορεί να οδηγεί, εφόσον οι κοινωνικοί εταίροι το επιθυμούν, στη σύναψη συμβατικών σχέσεων, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών.
2. Οι συμφωνίες που συνάπτονται σε ~~κοινωνικό~~ επίπεδο **Ένωσης** εφαρμόζονται, είτε σύμφωνα με τις διαδικασίες και πρακτικές των ενδιαφερομένων κοινωνικών εταίρων και κρατών μελών, είτε σε τομείς που εμπίπτουν στο [άρθρο 137], όταν το ζητούν από κοινού τα υπογράφοντα μέρη, με ~~απόφαση~~ **ευρωπαϊκό κανονισμό ή ευρωπαϊκή απόφαση**⁸⁷ που ~~θεσπίζονται από το Συμβούλιο~~ **θεσπίζονται από το Συμβούλιο** μετά από πρόταση της Επιτροπής.

~~Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, εκτός~~ Εάν η εν λόγω συμφωνία περιέχει μία ή περισσότερες διατάξεις σχετικές με τομέα **που αναφέρεται στο άρθρο 137, παράγραφος 1, στοιχείο γ)**. ~~Στην περίπτωση αυτή, Το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία.~~

Άρθρο 140

Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του άρθρου 136 και με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων ~~της~~ **παρούσας Συνθήκης του Συντάγματος**, η Επιτροπή προωθεί τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και διευκολύνει το συντονισμό της δράσης τους σε όλους τους τομείς της κοινωνικής πολιτικής που υπάγονται στο [παρόν κεφάλαιο], ιδίως επί θεμάτων που έχουν σχέση με:

- α)** την απασχόληση,
- β)** το εργατικό δίκαιο και τους όρους εργασίας,
- γ)** την επαγγελματική εκπαίδευση και επιμόρφωση,

⁸⁷ Μη νομοθετικές πράξεις, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003

- δ) την κοινωνική ασφάλιση,
- ε) την προστασία από τα επαγγελματικά ατυχήματα και ασθένειες,
- στ) την υγιεινή της εργασίας,
- ζ) το συνδικαλιστικό δικαίωμα και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων.

Προς το σκοπό αυτόν, η Επιτροπή, ενεργώντας σε διαρκή συνεννόηση με τα κράτη μέλη, εκπονεί μελέτες, εκφέρει γνώμες και διοργανώνει διαβουλεύσεις, τόσο για τα προβλήματα που ανακύπτουν σε εθνικό επίπεδο όσο και για τα προβλήματα που ενδιαφέρουν διεθνείς οργανισμούς.

Πριν διατυπώσει τις γνώμες που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, η Επιτροπή συμβουλευεται την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Άρθρο 141

1. Κάθε κράτος μέλος εξασφαλίζει την εφαρμογή της αρχής της ισότητας της αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας.
2. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως «αμοιβή» νοούνται οι συνήθεις βασικοί ή κατώτατοι μισθοί ή αποδοχές και όλα τα άλλα οφέλη, που παρέχονται άμεσα ή έμμεσα, σε χρήματα ή σε είδος, από τον εργοδότη στον εργαζόμενο, λόγω της σχέσεως εργασίας.

Η ισότητα αμοιβής, χωρίς διακρίσεις φύλου, συνεπάγεται:

- α) ότι η αμοιβή που παρέχεται για όμοια εργασία που αμείβεται κατ' αποκοπήν καθορίζεται με βάση την ίδια μονάδα μετρήσεως,
- β) ότι η αμοιβή που παρέχεται για εργασία που αμείβεται με βάση τη χρονική διάρκεια είναι η ίδια για όμοια θέση εργασίας.

3. ~~το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο~~ θεσπίζει μέτρα με τα οποία εξασφαλίζεται η εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της ισότητας αμοιβής για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας. **Εγκρίνεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.**

4. Προκειμένου να εξασφαλιστεί εμπράκτως η πλήρης ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών στην εργασία, η αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να διατηρήσουν ή να θεσπίσουν μέτρα που προβλέπουν ειδικά πλεονεκτήματα, τα οποία διευκολύνουν το λιγότερο εκπροσωπούμενο φύλο να συνεχίσει μια επαγγελματική δραστηριότητα ή προλαμβάνουν ή αντισταθμίζουν τα μειονεκτήματα στην επαγγελματική σταδιοδρομία.

Άρθρο 142

Τα κράτη μέλη καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για τη διατήρηση της υφισταμένης ισοτιμίας των συστημάτων περί αδειών μετ' αποδοχών.⁸⁸

Άρθρο 143

Η Επιτροπή καταρτίζει κάθε χρόνο έκθεση για την πρόοδο της υλοποίησης των στόχων του [άρθρου 136], συμπεριλαμβανομένης της δημογραφικής κατάστασης στην ~~Κοινότητα~~. **Ένωση**. Διαβιβάζει την έκθεση αυτή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

~~Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δύναται να ζητήσει από την Επιτροπή να καταρτίσει εκθέσεις επί ειδικών προβλημάτων που αφορούν την κοινωνική κατάσταση.~~⁸⁹

Άρθρο 144

Το Συμβούλιο, ~~εξ ιδίας πρωτοβουλίας μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο~~,⁹⁰ **με απλή πλειοψηφία**, συμβουλευτική επιτροπή κοινωνικής προστασίας για την προώθηση της συνεργασίας για την κοινωνική προστασία μεταξύ των κρατών μελών και με την Επιτροπή. **Το Συμβούλιο αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο**. Η επιτροπή έχει ως έργο :

- α)** να παρακολουθεί την κοινωνική κατάσταση και την εξέλιξη των πολιτικών κοινωνικής προστασίας στα κράτη μέλη και στην ~~Κοινότητα~~. **Ένωση**,
- β)** να διευκολύνει τις ανταλλαγές πληροφοριών, εμπειριών και δοκιμασμένων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών και με την Επιτροπή,
- γ)** με την επιφύλαξη του άρθρου 207, να καταρτίζει εκθέσεις, να διατυπώνει γνώμες ή να αναλαμβάνει άλλες δραστηριότητες στους τομείς της αρμοδιότητάς της, είτε κατόπιν αιτήσεως του Συμβουλίου ή της Επιτροπής είτε εξ ιδίας πρωτοβουλίας.

Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της, η επιτροπή αναλαμβάνει τις δέουσες επαφές με τους κοινωνικούς εταίρους.

Κάθε κράτος μέλος και η Επιτροπή διορίζουν από δύο μέλη στην επιτροπή.

Άρθρο 145

Η ετήσια έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο περιλαμβάνει ειδικό κεφάλαιο περί της εξελίξεως της κοινωνικής καταστάσεως εντός της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης**.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δύναται να ζητήσει από την Επιτροπή να καταρτίσει εκθέσεις επί ειδικών προβλημάτων που αφορούν την κοινωνική κατάσταση.

⁸⁸ Εκφράζονται αμφιβολίες ως προς τη λειτουργικότητα της εν λόγω διάταξης.

⁸⁹ Το παρόν εδάφιο ταυτίζεται με το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 145 και, ως εκ τούτου, θα μπορούσε να απαλειφθεί.

⁹⁰ Μη νομοθετική πράξη σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άρθρο 146

Για τη βελτίωση των δυνατοτήτων απασχόλησης των εργαζομένων μέσα στην εσωτερική αγορά και για την, κατ' αυτόν τον τρόπο, συμβολή στην ανύψωση του βιοτικού επιπέδου, ιδρύεται Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, σύμφωνα με ~~τις διατάξεις που ακολουθούν το παρόν [κεφάλαιο]~~, το οποίο έχει ως στόχο να προωθεί μέσα στην ~~Κοινότητα~~ **Ένωση** τις δυνατότητες απασχόλησης και τη γεωγραφική και επαγγελματική κινητικότητα των εργαζομένων και να διευκολύνει την προσαρμογή στις μεταλλαγές της βιομηχανίας και στις αλλαγές των συστημάτων παραγωγής, ιδίως μέσω της επαγγελματικής κατάρτισης και του επαγγελματικού αναπροσανατολισμού.

Άρθρο 147

~~Το Ταμείο διοικείται από την~~ Η Επιτροπή **διαχειρίζεται το Ταμείο.**

~~Η Επιτροπή~~ Επικουρείται στο έργο αυτό από μία ειδική επιτροπή η οποία αποτελείται από αντιπροσώπους των ~~κυβερνήσεων~~ **κρατών μελών** και των συνδικαλιστικών οργανώσεων εργαζομένων και εργοδοτών. Η ειδική αυτή επιτροπή προεδρεύεται από ένα μέλος της Επιτροπής.

Άρθρο 148

το Συμβούλιο, ~~αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο~~ θεσπίζει τα **εκτελεστικά μέτρα** σχετικά με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. **Εγκρίνεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΠΑΙΔΕΙΑ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑ

Άρθρο 149

1. ~~Η Κοινότητα Ένωση~~ συμβάλλει στην ανάπτυξη παιδείας υψηλού επιπέδου, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και, αν αυτό απαιτείται, υποστηρίζοντας και συμπληρώνοντας τη δράση τους, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο της διδασκαλίας και την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος καθώς και την πολιτιστική και γλωσσική τους πολυμορφία.

2. Η δράση της Κοινότητας Ένωσης έχει ως στόχο:
- α) να αναπτύσσει την ευρωπαϊκή διάσταση της παιδείας, μέσω ιδίως της εκμάθησης και της διάδοσης των γλωσσών των κρατών μελών,
 - β) να ευνοεί την κινητικότητα φοιτητών και εκπαιδευτικών, μεταξύ άλλων και μέσω της ακαδημαϊκής αναγνώρισης διπλωμάτων και περιόδων σπουδών,
 - γ) να προωθεί τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων,
 - δ) να αναπτύσσει την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών για τα κοινά προβλήματα των εκπαιδευτικών συστημάτων των κρατών μελών,
 - ε) να ευνοεί την ανάπτυξη των ανταλλαγών νέων, καθώς και οργανωτών κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων,
 - στ) να ενθαρρύνει την ανάπτυξη της εκπαίδευσης εξ αποστάσεως.
3. Η Κοινότητα Ένωση και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς σε θέματα παιδείας, και ειδικότερα με το Συμβούλιο της Ευρώπης.
4. Προκειμένου να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων του παρόντος άρθρου,
- α) το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και με την Επιτροπή των Περιφερειών, θεσπίζει δράσεις. Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει μέτρα ενθάρρυνσης, χωρίς να εναρμονίζει τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των κρατών μελών. Εγκρίνεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.
 - β) το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία προτάσει της Επιτροπής, διατυπώνει εκδίδει συστάσεις.

Άρθρο 150

1. Η Κοινότητα Ένωση εφαρμόζει πολιτική επαγγελματικής εκπαίδευσης, η οποία στηρίζει και συμπληρώνει τις δράσεις των κρατών μελών, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο και την οργάνωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης.
2. Η δράση της Κοινότητας Ένωσης έχει ως στόχο:
- α) να διευκολύνει την προσαρμογή στις μεταλλαγές της βιομηχανίας, ιδίως μέσω της επαγγελματικής εκπαίδευσης και του επαγγελματικού αναπροσανατολισμού,
 - β) να βελτιώνει την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και τη συνεχή κατάρτιση, για να διευκολύνεται η επαγγελματική ένταξη και επανένταξη στην αγορά της εργασίας,
 - γ) να διευκολύνει την πρόσβαση στην επαγγελματική εκπαίδευση και την ενίσχυση της κινητικότητας των εκπαιδευτών και των εκπαιδευομένων και ιδίως των νέων,

- δ) να τονώνει τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων στον τομέα της κατάρτισης,
- ε) να αναπτύσσει την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών για τα κοινά προβλήματα των συστημάτων κατάρτισης των κρατών μελών.
3. ~~Η Κοινότητα Ένωση~~ και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς σε θέματα επαγγελματικής εκπαίδευσης.
4. ~~το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, θεσπίζει~~ **Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο συμβάλλει** στην υλοποίηση των στόχων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο, χωρίς να εναρμονίζει τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των κρατών μελών. **Εγκρίνεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.**

ΤΙΤΛΟΣ XII

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Άρθρο 151

1. ~~Η Κοινότητα Ένωση~~ συμβάλλει στην ανάπτυξη των πολιτισμών των κρατών μελών και σέβεται την εθνική και περιφερειακή πολυμορφία τους, ενώ ταυτόχρονα προβάλλει την κοινή πολιτιστική κληρονομιά.
2. Η δράση ~~της Κοινότητας Ένωσης~~ αποσκοπεί στην ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών και, αν αυτό είναι αναγκαίο, υποστηρίζει και συμπληρώνει τη δράση τους στους εξής τομείς:
- α) βελτίωση της γνώσης και της διάδοσης του πολιτισμού και της ιστορίας των ευρωπαϊκών λαών,
 - β) διατήρηση και προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς ευρωπαϊκής σημασίας,
 - γ) μη εμπορικές πολιτιστικές ανταλλαγές,
 - δ) καλλιτεχνική και λογοτεχνική δημιουργία, συμπεριλαμβανομένου του οπτικοακουστικού τομέα.
3. ~~Η Κοινότητα Ένωση~~ και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς στον πολιτιστικό τομέα, και ειδικότερα με το Συμβούλιο της Ευρώπης.
4. ~~Η Κοινότητα Ένωση~~ όταν αναλαμβάνει δράσεις δυνάμει άλλων διατάξεων ~~της παρούσας Συνθήκης του Συντάγματος~~, λαμβάνει υπόψη τις τις πολιτιστικές πτυχές, αποβλέποντας ειδικότερα στο σεβασμό και στην προώθηση της πολυμορφίας των πολιτισμών της.⁹¹

⁹¹ Η διάταξη αυτή, με οριζόντια εφαρμογή για όλες τις πολιτικές, θα μπορούσε να συνενωθεί σε ένα μόνο άρθρο με άλλες διατάξεις του ίδιου τύπου (βλ. υποσημείωση στο άρθρο 3 παράγραφος 2).

5. Προκειμένου να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων του παρόντος άρθρου, ~~το Συμβούλιο:~~
- α) ~~αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή των Περιφερειών, Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει δράσεις ενθάρρυνσης⁹², χωρίς να εναρμονίζει τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των κρατών μελών. Το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας του άρθρου 251, Εγκρίνεται μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή των Περιφερειών,~~
- β) ~~το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα~~ προτάσει της Επιτροπής, ~~εκδίδει ομόφωνα διατυπώνει~~ συστάσεις.⁹³

ΤΙΤΛΟΣ XIII

ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

Άρθρο 152⁹⁴

1. Κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή όλων των πολιτικών και δράσεων της Κοινότητας Ένωσης, εξασφαλίζεται υψηλού επιπέδου προστασία της υγείας του ανθρώπου.⁹⁵

Η δράση της Κοινότητας Ένωσης, η οποία συμπληρώνει τις εθνικές πολιτικές, αποβλέπει στη βελτίωση της δημόσιας υγείας καθώς και στην πρόληψη της ανθρώπινης ασθένειας σε όλες τις μορφές της και στην αποτροπή των πηγών κινδύνου για την ανθρώπινη υγεία. Η δράση αυτή καλύπτει την καταπολέμηση των μεγάλων πηγών της ανθρωπότητας στον τομέα της υγείας, ευνοώντας τη διερεύνηση των αιτίων τους, της μετάδοσης και της πρόληψής τους, καθώς και την ενημέρωση και την διαπαιδαγώγηση στον τομέα της υγείας.

Η Κοινότητα Ένωση συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών για τη μείωση της βλάβης που προκαλούν στην υγεία τα ναρκωτικά, συμπεριλαμβανομένης της ενημέρωσης και της πρόληψης.

2. Η Κοινότητα Ένωση ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών στους τομείς που αναφέρει το παρόν άρθρο και, εν ανάγκη, στηρίζει τη δράση τους.

Τα κράτη μέλη συντονίζουν μεταξύ τους, σε συνδυασμό με την Επιτροπή, τις πολιτικές και τα προγράμματά τους στους τομείς που αναφέρονται στην παράγραφο 1. Η Επιτροπή μπορεί να αναλαμβάνει, σε στενή επαφή με τα κράτη μέλη, κάθε χρήσιμη πρωτοβουλία για την προώθηση του συντονισμού αυτού.

⁹² Μετάβαση από την ομοφωνία στην ειδική πλειοψηφία, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

⁹³ Μετάβαση από την ομοφωνία στην ειδική πλειοψηφία, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003

⁹⁴ Η Ομάδα Εργασίας XI - «Κοινωνική Ευρώπη» πρότεινε να διευρυνθεί το παρόν άρθρο ώστε «να καλύπτει θέματα όπως οι σοβαρές διασυννοριακές απειλές, οι μεταδοτικές ασθένειες, η βιοτρομοκρατία και οι Συμφωνίες του ΠΟΕ» (CONV 516/03, σημείο 35).

⁹⁵ Η διάταξη αυτή, με οριζόντια εφαρμογή για όλες τις πολιτικές, θα μπορούσε να συνενωθεί σε ένα μόνο άρθρο με άλλες διατάξεις του ίδιου τύπου (βλ. υποσημείωση στο άρθρο 3 παράγραφος 2).

3. Η ~~Κοινότητα~~ Ένωση και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς σε θέματα δημόσιας υγείας.

4. το Συμβούλιο, ενεργώντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, συμβάλλει Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο συμβάλλει στην υλοποίηση των στόχων του παρόντος άρθρου, θεσπίζοντας:

- α) μέτρα με υψηλές προδιαγραφές όσον αφορά την ποιότητα και την ασφάλεια των οργάνων και ουσιών ανθρώπινης προέλευσης, του αίματος και των παραγώγων του. Αυτά τα μέτρα δεν εμποδίζουν τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να εισάγουν αυστηρότερα προστατευτικά μέτρα,
- β) κατά παρέκκλιση από [το άρθρο 37], μέτρα στον κτηνιατρικό και φυτοϋγειονομικό τομέα με άμεσο στόχο την προστασία της δημόσιας υγείας,
- γ) μέτρα ενθάρρυνσης της προστασίας και της βελτίωσης της υγείας του ανθρώπου, εκτός οιασδήποτε εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών.

Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο εγκρίνεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία προτάσει της Επιτροπής, διατυπώνει επίσης συστάσεις για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου.

5. Η δράση της ~~Κοινότητας~~ Ένωσης στον τομέα της δημόσιας υγείας αναπτύσσεται χωρίς να θίγονται στο παραμικρό οι αρμοδιότητες των κρατών μελών σε ό,τι αφορά την οργάνωση και την παροχή των υγειονομικών υπηρεσιών και της ιατρικής περίθαλψης. Ειδικότερα, τα μέτρα περί των οποίων η παράγραφος 4 στοιχείο α), δεν θίγουν τις εθνικές διατάξεις περί δωρεάς ή ιατρικής χρήσεως οργάνων και αίματος.

ΤΙΤΛΟΣ XIV

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Άρθρο 153

1. Προκειμένου να προωθήσει τα συμφέροντα των καταναλωτών και να διασφαλίσει υψηλό επίπεδο προστασίας του καταναλωτή, η ~~Κοινότητα~~ Ένωση συμβάλλει στην προστασία της υγείας, της ασφάλειας και των οικονομικών συμφερόντων των καταναλωτών, καθώς και στην προώθηση του δικαιώματός τους για ενημέρωση, εκπαίδευση και οργάνωσή τους για την υπεράσπιση των συμφερόντων τους.

2. Οι απαιτήσεις προστασίας του καταναλωτή λαμβάνονται υπόψη κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή άλλων ~~κοινωνικών~~ πολιτικών και δραστηριοτήτων της Ένωσης⁹⁶.

⁹⁶ Η διάταξη αυτή, με οριζόντια εφαρμογή για όλες τις πολιτικές, θα μπορούσε να συνενωθεί σε ένα μόνον άρθρο με άλλες του ίδιου τύπου (βλ. υποσημείωση του άρθρου 3, παράγραφος 2).

3. Η ~~Κοινότητα~~ **Ένωση** συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 με :

- α) μέτρα θεσπιζόμενα κατ' εφαρμογή του [άρθρου 95] στα πλαίσια της υλοποίησης της εσωτερικής αγοράς,
- β) μέτρα που στηρίζουν, συμπληρώνουν και παρακολουθούν την πολιτική των κρατών μελών.

4. ~~Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 3, στοιχείο β). Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.~~

5. Τα μέτρα που **θεσπίζονται** κατ' εφαρμογή της παραγράφου 4, δεν εμποδίζουν τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να εισάγουν αυστηρότερες προστατευτικές ~~μέτρα-διατάξεις~~. **Τα μέτρα αυτά Οι διατάξεις αυτές** πρέπει να συμβιβάζονται με ~~την παρούσα Συνθήκη, το Σύνταγμα~~ και κοινοποιούνται στην Επιτροπή.

ΤΙΤΛΟΣ XV

ΔΙΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΔΙΚΤΥΑ

Άρθρο 154

1. Προκειμένου να συντελέσει στην υλοποίηση των στόχων που αναφέρονται στα [άρθρα 14 και 158] και να επιτρέψει στους πολίτες της Ένωσης, στους οικονομικούς φορείς καθώς και στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης, να επωφελούνται πλήρως από τη δημιουργία ενός χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα, **η Κοινότητα Ένωση** συμβάλλει στη δημιουργία και την ανάπτυξη διευρωπαϊκών δικτύων όσον αφορά τα έργα υποδομής στους τομείς των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και της ενέργειας.

2. Στα πλαίσια συστήματος ανοιχτών και ανταγωνιστικών αγορών, η δράση ~~της Κοινότητας Ένωσης~~ **της Ένωσης** αποσκοπεί στην προώθηση της διασύνδεσης και της διαλειτουργικότητας των εθνικών δικτύων, καθώς και της πρόσβασης στα δίκτυα αυτά, και λαμβάνει, ειδικότερα, υπόψη την ανάγκη να συνδεθούν οι νησιωτικές, οι μεσόγειες και οι περιφερειακές περιοχές με τις κεντρικές περιοχές ~~της Κοινότητας Ένωσης~~.

Άρθρο 155

1. Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που αναφέρονται στο άρθρο 154, **η Κοινότητα Ένωση**:

- α) καθορίζει ένα σύνολο προσανατολισμών που καλύπτουν τους στόχους, τις προτεραιότητες και τις γενικές γραμμές των μελετώμενων δράσεων στον τομέα των διευρωπαϊκών δικτύων· στους εν λόγω προσανατολισμούς προσδιορίζονται σχέδια κοινού ενδιαφέροντος,
- β) εκτελεί κάθε δράση που αποδεικνύεται αναγκαία για την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας των δικτύων, ιδίως στον τομέα της εναρμόνισης των τεχνικών προτύπων,

γ) μπορεί να υποστηρίζει σχέδια κοινού ενδιαφέροντος που υποστηρίζονται από τα κράτη μέλη, τα οποία καθορίζονται στα πλαίσια των προσανατολισμών που αναφέρονται ~~στην πρώτη περίπτωση στο στοιχείο α)~~, ιδίως με τη βοήθεια μελετών σκοπιμότητας, εγγυήσεων δανείων ή επιδοτήσεων επιτοκίου. ~~Η Κοινότητα Ένωση~~ δύναται επίσης να συμμετέχει στη χρηματοδότηση συγκεκριμένων σχεδίων στον τομέα της υποδομής μεταφορών, στα κράτη μέλη, μέσω του Ταμείου Συνοχής, ~~το οποίο ιδρύθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 161.~~

Η δράση ~~της Κοινότητας Ένωσης~~ λαμβάνει υπόψη την εν δυνάμει οικονομική βιωσιμότητα των σχεδίων.

2. **Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τους** προσανατολισμούς και τα άλλα μέτρα που αναφέρονται ~~στο άρθρο 155, παράγραφος 1, θεσπίζονται από το Συμβούλιο που αποφασίζει με τη διαδικασία του άρθρου 251 και, Εκδίδεται~~ μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Οι προσανατολισμοί και τα σχέδια κοινού ενδιαφέροντος που αφορούν το έδαφος κράτους μέλους απαιτούν την έγκριση του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους⁹⁷.

2.3. Τα κράτη μέλη συντονίζουν μεταξύ τους, σε συνδυασμό με την Επιτροπή, τις πολιτικές που ακολουθούν σε εθνικό επίπεδο και που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην επίτευξη των στόχων [του άρθρου 154]. Η Επιτροπή μπορεί να αναλαμβάνει, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, κάθε χρήσιμη πρωτοβουλία για την προώθηση του συντονισμού αυτού.

3 4 **Η Κοινότητα Ένωση** μπορεί να ~~αποφασίζει τη συνεργασία~~ συνεργάζεται με τρίτες χώρες για την προώθηση σχεδίων κοινού ενδιαφέροντος και την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας των δικτύων.

Άρθρο 156

~~Οι προσανατολισμοί και τα άλλα μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο 155, παράγραφος 1, θεσπίζονται από το Συμβούλιο που αποφασίζει με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.~~

~~Οι προσανατολισμοί και τα σχέδια κοινού ενδιαφέροντος που αφορούν το έδαφος κράτους μέλους απαιτούν την έγκριση του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους⁹⁸.~~

ΤΙΤΛΟΣ XVI

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Άρθρο 157

1. **Η Κοινότητα Ένωση** και τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να εξασφαλίζονται οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την εξασφάλιση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας ~~της Κοινότητας Ένωσης~~.

⁹⁷ Με στόχο την απλούστευση, η νέα παράγραφος 2, που παρέχει τη νομική βάση για τη δράση της Ένωσης σχετικά με τα διευρωπαϊκά δίκτυα, επαναλαμβάνει ολόκληρο το κείμενο του άρθρου 156. Οι τροποποιήσεις που σημειώνονται είναι οι προτεινόμενες για το ισχύον κείμενο του άρθρου.

⁹⁸ Το παρόν άρθρο ενδέχεται να καταργηθεί. Βλ. προηγούμενη υποσημείωση.

Για το σκοπό αυτό, σύμφωνα με ένα σύστημα ανοιχτών και ανταγωνιστικών αγορών, η δράση τους αποσκοπεί:

- α) να επιταχύνει την προσαρμογή της βιομηχανίας στις διαρθρωτικές μεταβολές,
- β) να προαγάγει ευνοϊκό περιβάλλον για την ανάληψη πρωτοβουλιών και την ανάπτυξη των επιχειρήσεων του συνόλου **της Κοινότητας Ένωσης**, και ιδίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων,
- γ) να προαγάγει περιβάλλον που να ευνοεί τη συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων,
- δ) να βελτιώσει την εκμετάλλευση του βιομηχανικού δυναμικού των πολιτικών στους τομείς της καινοτομίας, της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης.

2. Τα κράτη μέλη συνεννοούνται μεταξύ τους και με την Επιτροπή και, εφόσον χρειάζεται, συντονίζουν τις δράσεις τους. Η Επιτροπή μπορεί να αναλαμβάνει κάθε χρήσιμη πρωτοβουλία για την προώθηση του συντονισμού αυτού.

3. **Η Κοινότητα Ένωση** συμβάλλει στην υλοποίηση των στόχων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μέσω των πολιτικών και δράσεων που αναλαμβάνει, δυνάμει άλλων διατάξεων της παρούσας Συνθήκης του Συντάγματος.⁹⁹ ~~Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας δυνάμει του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, δύναται να θεσπίζει Ο~~ **ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο δύναται να θεσπίζει** συγκεκριμένα μέτρα υποστήριξης των δράσεων που αναλαμβάνονται στα κράτη μέλη προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της παραγράφου 1. **Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.**

Ο παρών Τίτλος δεν αποτελεί βάση για την εκ μέρους **της Κοινότητας Ένωσης** εισαγωγή οποιουδήποτε μέτρου που θα μπορούσε να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού ή περιλαμβάνει φορολογικές διατάξεις ή διατάξεις σχετικές με τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των μισθωτών.

ΤΙΤΛΟΣ XVII

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

Άρθρο 158

Η **Κοινότητα Ένωση** προκειμένου να προαχθεί η αρμονική ανάπτυξη του συνόλου της, αναπτύσσει και εξακολουθεί τη δράση της με σκοπό την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής της συνοχής.

Η **Κοινότητα Ένωση** αποσκοπεί, ιδιαίτερα, στη μείωση των διαφορών μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών και στη μείωση της καθυστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιοχών ή νήσων, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών περιοχών.

⁹⁹ Η διάταξη αυτή, με οριζόντια εφαρμογή για όλες τις πολιτικές, θα μπορούσε να συνενωθεί σε ένα μόνο άρθρο με άλλες διατάξεις του ίδιου τύπου (βλ. υποσημείωση στο άρθρο 3 παράγραφος 2).

Άρθρο 159

Τα κράτη μέλη ασκούν και συντονίζουν την οικονομική τους πολιτική με σκοπό, μεταξύ άλλων, να επιτύχουν τους στόχους του [άρθρου 158]. Η διαμόρφωση και η υλοποίηση των πολιτικών και δράσεων της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης** καθώς και η υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς, λαμβάνουν υπόψη τους στόχους του [άρθρου 158] και συμβάλλουν στην πραγματοποίησή τους¹⁰⁰. ~~Η Κοινότητα Ένωση~~ ενισχύει επίσης την υλοποίηση αυτή με τη δράση της μέσω των διαρθρωτικών Ταμείων (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων-Τμήμα Προσανατολισμού, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης), της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των άλλων υφιστάμενων χρηματοδοτικών μέσων.

Η Επιτροπή υποβάλλει ανά τριετία έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί για την υλοποίηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο έχουν συμβάλει τα διάφορα μέσα που προβλέπονται στο παρόν άρθρο. Η έκθεση αυτή συνοδεύεται, ενδεχομένως, από κατάλληλες προτάσεις.

Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο δύναται να θεσπίζει κάθε ~~Εάν απαιτούνται ειδικές δράσεις απαιτούμενο ειδικό μέτρο πέρα από τα πλαίσια των Ταμείων, και με την επιφύλαξη των μέτρων που αποφασίζονται θεσπίζονται στα πλαίσια των άλλων πολιτικών της Κοινότητας Ένωσης, οι δράσεις αυτές μπορούν να θεσπίζονται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251. Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.~~

Άρθρο 160

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης συμβάλλει στη διόρθωση των κυριότερων περιφερειακών ανισοτήτων στην ~~Κοινότητα~~ **Ένωση**, μέσω συμμετοχής στην ανάπτυξη και στη διαρθρωτική αναπροσαρμογή των περιοχών που παρουσιάζουν καθυστέρηση στην ανάπτυξή τους καθώς και στη μετατροπή των βιομηχανικών περιοχών που βρίσκονται σε παρακμή.

Άρθρο 161

Με την επιφύλαξη του [άρθρου 162], ~~το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, προτάσει της Επιτροπής και μετά από σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο¹⁰¹ ορίζει τα καθήκοντα, τους πρωταρχικούς στόχους και την οργάνωση των διαρθρωτικών Ταμείων, γεγονός που μπορεί να επιφέρει συνένωση των Ταμείων· και Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με την ίδια διαδικασία, καθορίζει επίσης τους γενικούς κανόνες που θα εφαρμόζονται στα Ταμεία καθώς και τις αναγκαίες διατάξεις προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητά τους και ο συντονισμός των Ταμείων μεταξύ τους και με τα άλλα υφιστάμενα χρηματοδοτικά μέσα.~~

~~Ένα Ταμείο Συνοχής, ιδρυθέν από το Συμβούλιο με την ίδια διαδικασία, το οποίο δημιουργείται από τον ευρωπαϊκό νόμο¹⁰² συμμετέχει χρηματοδοτικώς σε σχέδια περιβάλλοντος και διευρωπαϊκών δικτύων στον τομέα της υποδομής των μεταφορών.~~

¹⁰⁰ Η διάταξη αυτή, με οριζόντια εφαρμογή για όλες τις πολιτικές, θα μπορούσε να συνενωθεί σε ένα μόνον άρθρο με άλλες του ίδιου τύπου (βλ. υποσημείωση του άρθρου 3, παράγραφος 2).

¹⁰¹ Αντικατάσταση της σύμφωνης γνώμης από συναπόφαση, σύμφωνα με την έκθεση της ομάδας εργασίας IX «Απλούστευση» (CONV 424/02, σελ. 17) και τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

¹⁰² Προτείνεται να γίνει αναφορά μόνον στον ευρωπαϊκό νόμο, διότι, επειδή πρόκειται για τη δημιουργία χρηματοδοτικού μέσου στο επίπεδο της Ένωσης, η νομική βάση δεν μπορεί να είναι νόμος-πλαίσιο.

Σε κάθε περίπτωση, ο ευρωπαϊκός νόμος ή ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Από 1ης Ιανουαρίου 2007, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, προτάσει της Επιτροπής, και μετά από σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, στην περίπτωση που θα έχουν υιοθετηθεί κατά την ημερομηνία αυτή, οι πολυετείς δημοσιονομικές προοπτικές οι οποίες ισχύουν από 1ης Ιανουαρίου 2007 και η σχετική διοργανική συμφωνία. Σε αντίθετη περίπτωση, η προβλεπόμενη στο παρόν εδάφιο διαδικασία εφαρμόζεται από την ημερομηνία της υιοθέτησής τους.

Άρθρο 162

Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος –πλαίσιο θεσπίζει τα εκτελεστικά μέτρα σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης. Οι εκτελεστικές αποφάσεις λαμβάνονται από το Συμβούλιο, που αποφασίζει αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα «Προσανατολισμού», και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, εξακολουθούν να ισχύουν αντιστοίχως τα [άρθρα 37 και 148].

ΤΙΤΛΟΣ XVIII

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Άρθρο 163

1. Στόχος της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης** είναι η ενίσχυση των επιστημονικών και τεχνολογικών βάσεων της βιομηχανίας της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης** και η διευκόλυνση της ανάπτυξης της διεθνούς ανταγωνιστικότητάς της, καθώς και η προώθηση των ερευνητικών δράσεων που κρίνονται αναγκαίες βάσει άλλων κεφαλαίων της ~~παρούσας Συνθήκης~~ **του Συντάγματος**.

2. Για το σκοπό αυτό, η ~~Κοινότητα~~ **Ένωση** ενθαρρύνει στο σύνολό της τις επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, τα ερευνητικά κέντρα και τα πανεπιστήμια στις προσπάθειές τους στους τομείς της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης υψηλής ποιότητας ενισχύει τις προσπάθειες για συνεργασία, αποβλέποντας, ιδιαίτερα, στο να δίδεται στις επιχειρήσεις η ευκαιρία να εκμεταλλεύονται πλήρως τις δυνατότητες που παρέχει η εσωτερική αγορά, ιδίως μέσω του ανοίγματος των εθνικών δημοσίων συμβάσεων, του καθορισμού κοινών προτύπων και της εξάλειψης των νομικών και φορολογικών εμποδίων στη συνεργασία αυτή.

3. Όλες οι δράσεις της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης** δυνάμει της ~~παρούσας Συνθήκης~~ **του Συντάγματος**, συμπεριλαμβανομένων των σχεδίων επίδειξης, στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης, αποφασίζονται και πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις ~~διατάξεις του παρόντος Τίτλου~~ [τον παρόντα Τίτλο].

Άρθρο 164

Κατά την επιδίωξη των στόχων αυτών, **η Κοινότητα Ένωση** αναλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις, οι οποίες συμπληρώνουν τις δράσεις που αναλαμβάνονται στα κράτη μέλη:

- α) εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης, με προώθηση της συνεργασίας με τις επιχειρήσεις, τα ερευνητικά κέντρα και τα πανεπιστήμια, καθώς και της συνεργασίας μεταξύ των φορέων αυτών,
- β) προώθηση της συνεργασίας με τις τρίτες χώρες και τους διεθνείς οργανισμούς, στον τομέα της **κοινωνικής έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης της Ένωσης**,
- γ) διάδοση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των δραστηριοτήτων στον τομέα της **κοινωνικής έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης της Ένωσης**,
- δ) προώθηση της κατάρτισης και της κινητικότητας των ερευνητών **της Κοινότητας Ένωσης**.

Άρθρο 165

1. **Η Κοινότητα Ένωση** και τα κράτη μέλη συντονίζουν τη δράση τους στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης, ώστε να εξασφαλίζεται η αμοιβαία συνοχή των εθνικών πολιτικών και της **κοινωνικής πολιτικής της Ένωσης**.
2. Η Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, μπορεί να λαμβάνει κάθε χρήσιμη πρωτοβουλία για την προώθηση του συντονισμού που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

Άρθρο 166

1. **Ευρωπαϊκός νόμος¹⁰³**, εκδιδόμενος ~~Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή,~~ **θεσπίζει** πολυετές πρόγραμμα-πλαίσιο στο οποίο περιλαμβάνεται το σύνολο των δράσεων της **Κοινότητας Ένωσης**.

Το πρόγραμμα-πλαίσιο:

- α) ορίζει τους επιστημονικούς και τεχνολογικούς στόχους που πρέπει να υλοποιηθούν με τις δράσεις που προβλέπονται [στο άρθρο 164] και τις προτεραιότητες που συνδέονται με αυτούς,
 - β) υποδεικνύει τις γενικές γραμμές αυτών των δράσεων,
 - γ) ορίζει το μέγιστο συνολικό ποσό και τις λεπτομερείς διατάξεις για τη χρηματοδοτική συμμετοχή **της Κοινότητας Ένωσης** στο πρόγραμμα-πλαίσιο, καθώς και τα αντίστοιχα μερίδια κάθε προβλεπόμενης δράσης.
2. Το πρόγραμμα-πλαίσιο προσαρμόζεται ή συμπληρώνεται, ανάλογα με την πορεία των πραγμάτων.

¹⁰³ Προτείνεται να αναφερθεί μόνον ο ευρωπαϊκός νόμος, διότι, επειδή πρόκειται για τη δημιουργία επιχειρησιακού πλαισίου σε επίπεδο της Ένωσης, η νομική βάση δεν μπορεί να είναι νόμος-πλαίσιο.

3. Το πρόγραμμα-πλαίσιο τίθεται σε εφαρμογή μέσω ειδικών προγραμμάτων εκπονούμενων στο πλαίσιο κάθε δράσης. Σε κάθε ειδικό πρόγραμμα, διευκρινίζονται οι λεπτομέρειες της υλοποίησής του, καθορίζεται η διάρκειά του και προβλέπονται τα σχετικά μέσα που κρίνονται απαραίτητα. Το άθροισμα των ποσών που κρίνονται απαραίτητα, τα οποία καθορίζονται από τα ειδικά προγράμματα, δεν μπορεί να υπερβαίνει το μέγιστο συνολικό ποσό που ορίζεται για το πρόγραμμα-πλαίσιο και για κάθε επιμέρους δράση.

4. Το Συμβούλιο ~~θεσπίζει αποφασίζοντας~~ με ειδική πλειοψηφία, προτάσει της Επιτροπής ~~και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσπίζει τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις~~¹⁰⁴ για την κατάρτιση των ειδικών προγραμμάτων. ~~Αποφασίζει δε μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.~~

Άρθρο 167¹⁰⁵

Για την εφαρμογή του πολυετούς προγράμματος-πλαισίου, **ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει:**

- α) καθορίζει τους κανόνες συμμετοχής των επιχειρήσεων, των κέντρων ερευνών και των πανεπιστημίων,
- β) καθορίζει τους κανόνες που εφαρμόζονται στη διάδοση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Άρθρο 168

Κατά την εφαρμογή του πολυετούς προγράμματος-πλαισίου, μπορούν να ~~αποφασίζονται~~ **θεσπίζονται** συμπληρωματικά προγράμματα στα οποία συμμετέχουν ορισμένα κράτη μέλη, τα οποία και εξασφαλίζουν τη χρηματοδότησή τους, με την επιφύλαξη ενδεχόμενης συμμετοχής της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης**.

~~Το Συμβούλιο θεσπίζει, Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο καθορίζει~~ τους κανόνες που εφαρμόζονται στα συμπληρωματικά προγράμματα, ιδίως στο θέμα της διάδοσης των γνώσεων και της πρόσβασης άλλων κρατών μελών. **Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.**

Για τη θέσπιση των συμπληρωματικών προγραμμάτων, απαιτείται η συμφωνία των ενδιαφερόμενων κρατών μελών¹⁰⁶.

Άρθρο 169

Κατά την εφαρμογή του πολυετούς προγράμματος-πλαισίου, ~~η Κοινότητα Ένωση~~, σε συμφωνία με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, μπορεί να προβλέπει συμμετοχή σε προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης που αναλαμβάνονται από περισσότερα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής στις υποδομές που δημιουργούνται για την εκτέλεση αυτών των προγραμμάτων.

¹⁰⁴ Μη νομοθετικές πράξεις, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

¹⁰⁵ Με σκοπό την ευχερέστερη κατανόηση, οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων που προβλέπονται σήμερα στο άρθρο 172 ΕΚ συνδέθηκαν με τις αντίστοιχες νομικές βάσεις (άρθρα 167, 168, 169 και 171).

¹⁰⁶ Το εδάφιο ελήφθη από την τελευταία φράση του νυν άρθρου 172 ΕΚ.

Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Άρθρο 170

Κατά την εφαρμογή του πολυετούς προγράμματος-πλαισίου, **η Κοινότητα Ένωση** μπορεί να προβλέπει συνεργασία στον τομέα της **κοινωνικής έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης της Ένωσης** με τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς.

Ο τρόπος της συνεργασίας αυτής μπορεί να αποτελεί αντικείμενο συμφωνιών μεταξύ της **Κοινότητας Ένωσης** και των ενδιαφερομένων τρίτων μερών. Η διαπραγμάτευση και η σύναψη των συμφωνιών αυτών γίνονται σύμφωνα με [το άρθρο 300].

Άρθρο 171

Η Κοινότητα Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής, μπορεί να εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις¹⁰⁷ για τη δημιουργία κοινών επιχειρήσεων ή οποιασδήποτε άλλης αναγκαίας υποδομής για την καλή εκτέλεση των προγραμμάτων κοινωνικής έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης της Ένωσης. Αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Άρθρο 172¹⁰⁸

~~Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσπίζει με ειδική πλειοψηφία τις διατάξεις που αναφέρονται στο άρθρο 171.~~

~~Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσπίζει τις διατάξεις που αναφέρονται στα άρθρα 167, 168 και 169. Για τη θέσπιση των συμπληρωματικών προγραμμάτων, απαιτείται η συμφωνία των ενδιαφερόμενων κρατών μελών.~~

Άρθρο 173

Στην αρχή κάθε έτους, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση, η οποία αναφέρεται ιδίως στις δραστηριότητες του προηγούμενου έτους στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης και της διάδοσης των αποτελεσμάτων καθώς και στο πρόγραμμα εργασίας του τρέχοντος έτους.

¹⁰⁷ Μη νομοθετικές πράξεις σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003.

¹⁰⁸ Για ευχερέστερη κατανόηση, οι διατάξεις του παρόντος άρθρου ελήφθησαν όλες από τα ανωτέρω άρθρα 167, 168, 169 και 171.

ΤΙΤΛΟΣ XIX

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Άρθρο 174

1. Η πολιτική της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης** στον τομέα του περιβάλλοντος συμβάλλει στην επιδίωξη των εξής στόχων :

- α) τη διατήρηση, προστασία και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος,
- β) την προστασία της υγείας του ανθρώπου,
- γ) τη συνετή και ορθολογική χρησιμοποίηση των φυσικών πόρων,
- δ) την προώθηση, σε διεθνές επίπεδο, μέτρων για την αντιμετώπιση των περιφερειακών ή παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων.

2. Η πολιτική της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης** στον τομέα του περιβάλλοντος αποβλέπει σε υψηλό επίπεδο προστασίας και λαμβάνει υπόψη την ποικιλομορφία των καταστάσεων στις διάφορες περιοχές της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης**. Στηρίζεται στις αρχές της προφύλαξης και της προληπτικής δράσης, της επανόρθωσης των καταστροφών του περιβάλλοντος, κατά προτεραιότητα στην πηγή, καθώς και στην αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει».

Στο πλαίσιο αυτό, τα μέτρα εναρμόνισης που ανταποκρίνονται σε ανάγκες προστασίας του περιβάλλοντος περιλαμβάνουν, όπου ενδείκνυται, ρήτρα διασφάλισης που εξουσιοδοτεί τα κράτη μέλη να λαμβάνουν, για μη οικονομικούς περιβαλλοντικούς λόγους, προσωρινές ~~μέτρα~~ **διατάξεις** υποκείμενες σε ~~κοινωνική~~ διαδικασία ελέγχου **εκ μέρους της Ένωσης**.

3. Κατά την εκπόνηση της πολιτικής της στον τομέα του περιβάλλοντος, η ~~Κοινότητα~~ **Ένωση** λαμβάνει υπόψη :

- α) τα διαθέσιμα επιστημονικά και τεχνικά δεδομένα,
- β) τις συνθήκες του περιβάλλοντος στις διάφορες περιοχές της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης**,
- γ) τα πλεονεκτήματα και τις επιβαρύνσεις που μπορούν να προκύψουν από τη δράση ή την απουσία δράσης,
- δ) την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης** στο σύνολό της και την ισόρροπη ανάπτυξη των περιοχών της.

4. Στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, η ~~Κοινότητα~~ **Ένωση** και τα κράτη μέλη συνεργάζονται με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς. Ο τρόπος της συνεργασίας της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης** μπορεί να αποτελεί αντικείμενο συμφωνιών μεταξύ της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης** και των ενδιαφερομένων τρίτων μερών. Η διαπραγμάτευση και η σύναψη των συμφωνιών αυτών γίνονται σύμφωνα με το [άρθρο 300].

Το προηγούμενο εδάφιο δεν θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών να διαπραγματεύονται στα πλαίσια διεθνών οργανισμών και να συνάπτουν διεθνείς συμφωνίες.

1. το Συμβούλιο, ~~αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, αποφασίζει~~ **Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τις δράσεις που πρέπει να αναλάβει η Κοινότητα που πρέπει να αναληφθούν για την υλοποίηση των στόχων που αναφέρονται στο [άρθρο 174]. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.**

2. Κατά παρέκκλιση από την ~~διαδικασία λήψης αποφάσεων της~~ παράγραφο 1 και με την επιφύλαξη του [άρθρου 95], το Συμβούλιο, ~~αποφασίζοντας ομόφωνα~~ προτάσει της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την ~~Επιτροπή των Περιφερειών~~, θεσπίζει εκδίδει ομόφωνα **ευρωπαϊκούς νόμους ή νόμους-πλαίσια που θεσπίζουν:**

- α) ~~Διατάξεις~~ **μέτρα** κυρίως φορολογικού χαρακτήρα·
- β) τα μέτρα που επηρεάζουν :
 - i) τη χωροταξία,
 - ii) την ποσοτική διαχείριση των υδάτινων πόρων ή εκείνα που επιδρούν αμέσως ή εμμέσως στη διαθεσιμότητα των εν λόγω πόρων,
 - iii) τις χρήσεις της γης, εξαιρουμένης της διαχείρισης των αποβλήτων,
- γ) τα μέτρα που επηρεάζουν αισθητά την επιλογή ενός κράτους μέλους μεταξύ διαφορετικών πηγών ενέργειας και τη γενική διάρθρωση του ενεργειακού του εφοδιασμού.

Ένας ευρωπαϊκός νόμος¹⁰⁹ του Συμβουλίου, ~~αποφασίζοντας υπό τους όρους του πρώτου εδαφίου,~~ μπορεί να καθορίζει **ομόφωνα** τα θέματα της παρούσας παραγράφου, ~~για τα οποία οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται για τα οποία αποφασίζει~~ με ειδική πλειοψηφία.

Σε κάθε περίπτωση, το Συμβούλιο αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

3. Σε άλλους τομείς ¹¹⁰, **ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει** τα προγράμματα γενικών δράσεων που θέτουν τους επιδιωκόμενους πρωταρχικούς στόχους. ~~θεσπίζονται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με τη διαδικασία του άρθρου 251 και~~ **Εκδίδεται** μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Το Συμβούλιο, ~~αποφασίζοντας~~ **Τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή των εν λόγω προγραμμάτων θεσπίζονται σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται, ανάλογα με την περίπτωση, στην παράγραφο 1 ή στην παράγραφο 2,** ¹¹¹ ~~κατά περίπτωση, θεσπίζει τα μέτρα που είναι αναγκαία για την εφαρμογή των προγραμμάτων αυτών.~~

¹⁰⁹ Το εδάφιο αυτό δεν αναφέρεται στη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003. Λόγω της εμβέλειας αυτής της πράξης, προτείνεται να προβλεφθεί εδώ η έκδοση ευρωπαϊκού νόμου.

¹¹⁰ Το συγκεκριμένο μέλος της φράσης θα μπορούσε να απαλειφθεί, δεδομένου ότι στην πραγματικότητα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θεσπίζουν προγράμματα - πλαίσιο γενικής εφαρμογής.

¹¹¹ Το εδάφιο αυτό είναι περιττό διότι παραπέμπει απλώς στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2.

4. Με την επιφύλαξη ορισμένων μέτρων ~~κοινοτικού χαρακτήρα, που θεσπίζει η Ένωση,~~ τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν τη χρηματοδότηση και την εφαρμογή της πολιτικής στον τομέα του περιβάλλοντος.

5. Υπό την επιφύλαξη της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει», εάν ένα μέτρο που βασίζεται στις διατάξεις της παραγράφου 1 συνεπάγεται δυσανάλογο κόστος για τις δημόσιες αρχές κράτους μέλους, ~~το Συμβούλιο το εν λόγω μέτρο προβλέπει, στην πράξη με την οποία θεσπίζεται το μέτρο αυτό, τις κατάλληλες διατάξεις υπό την κατάλληλη μορφή :~~

- α) προσωρινές παρεκκλίσεις και/ή
- β) οικονομική στήριξη από το Ταμείο Συνοχής ~~που ιδρύθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 161.¹¹²~~

Άρθρο 176

Τα μέτρα προστασίας που θεσπίζονται δυνάμει του [άρθρου 175] δεν εμποδίζουν τα κράτη μέλη να διατηρούν και να θεσπίζουν μέτρα ενισχυμένης προστασίας. Τα μέτρα αυτά πρέπει να συμβιβάζονται με ~~την παρούσα Συνθήκη,~~ **το Σύνταγμα** και κοινοποιούνται στην Επιτροπή.

ΤΙΤΛΟΣ XX

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003, ο Τίτλος XX παραλείπεται

ΤΙΤΛΟΣ XXI

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ, ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

Σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003, ο Τίτλος XXI παραλείπεται

¹¹² Η διευκρίνιση αυτή είναι περιττή, δεδομένου ότι υπάρχει μόνο ένα Ταμείο Συνοχής.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

Η ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΩΝ ΥΠΕΡΠΟΝΤΙΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΕΔΑΦΩΝ ¹¹³

Άρθρο 182

~~Τα κράτη μέλη συμφωνούν να συνδέσουν με την Κοινότητα τις~~ Οι μη ευρωπαϊκές χώρες και εδάφη που διατηρούν ιδιαίτερες σχέσεις με τη Δανία, τη Γαλλία, τις Κάτω Χώρες και το Ηνωμένο Βασίλειο **είναι συνδεδεμένες με την Ένωση**. Αυτές οι χώρες και τα εδάφη, που αναφέρονται ακολούθως «ως χώρες και εδάφη», απαριθμούνται στο [Παράρτημα II] ~~της παρούσας Συνθήκης~~.

Σκοπός της συνδέσεως είναι η προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής αναπτύξεως των χωρών και εδαφών και τη δημιουργία στενών οικονομικών σχέσεων μεταξύ αυτών και της ~~Κοινότητας~~ **Ένωσης** στο σύνολό της.

Σύμφωνα με τις αρχές που διατυπώνονται ~~στο προοίμιο της παρούσας Συνθήκης ...~~ ¹¹⁴ η σύνδεση οφείλει κατά πρώτο λόγο να εξυπηρετεί τα συμφέροντα των κατοίκων των χωρών και εδαφών αυτών και να προάγει την ευημερία τους, ώστε να οδηγηθούν στην οικονομική, κοινωνική και μορφωτική ανάπτυξη που επιδιώκουν.

Άρθρο 183

Η σύνδεση έχει τους εξής σκοπούς.

- 1) Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν στις εμπορικές τους συναλλαγές με τις χώρες και εδάφη το καθεστώς που διέπει τις μεταξύ τους σχέσεις δυνάμει ~~της παρούσας Συνθήκης του~~ **Συντάγματος**.
- 2) Κάθε χώρα ή έδαφος εφαρμόζει στις εμπορικές του συναλλαγές με τα κράτη μέλη και τις άλλες χώρες και εδάφη το καθεστώς που εφαρμόζει έναντι του ευρωπαϊκού κράτους, με το οποίο διατηρεί ιδιαίτερες σχέσεις.
- 3) Τα κράτη μέλη συμβάλλουν στις επενδύσεις που απαιτεί η προοδευτική ανάπτυξη των εν λόγω χωρών και εδαφών.
- 4) Η συμμετοχή σε διαγωνισμούς και προμήθειες, για επενδύσεις που χρηματοδοτούνται από την ~~Κοινότητα Ένωση~~, είναι ελεύθερη επί ίσοις όροις για όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που έχουν την ιθαγένεια ενός των κρατών μελών ή των χωρών και εδαφών.
- 5) Με την επιφύλαξη των ειδικών ~~διατάξεων~~ **μέτρων** των θεσπιζόμενων δυνάμει [του άρθρου 187], το δικαίωμα εγκαταστάσεως υπηκόων και εταιρειών, στις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών και των χωρών και εδαφών, ρυθμίζεται χωρίς διακρίσεις σύμφωνα με τις διατάξεις και διαδικασίες που προβλέπονται στο [κεφάλαιο] περί του δικαιώματος εγκαταστάσεως.

¹¹³ Θα πρέπει να περιληφθεί μνεία του καθεστώτος σύνδεσης στο πρώτο μέρος του Συντάγματος.

¹¹⁴ Θα πρέπει να επαναληφθούν οι εν λόγω αρχές, οι οποίες περιλαμβάνονται σήμερα στο προοίμιο της συνθήκης ΕΚ. Θα πρέπει να περιληφθούν στο Σύνταγμα και, ενδεχομένως, στην παρούσα διάταξη.

Άρθρο 184

1. Απαγορεύονται οι δασμοί κατά την εισαγωγή στα κράτη μέλη των καταγόμενων εμπορευμάτων από τις χώρες και εδάφη, σύμφωνα με την απαγόρευση των δασμών μεταξύ των κρατών μελών, όπως προβλέπεται ~~στην παρούσα Συνθήκη~~ **στο Σύνταγμα**.

2. Οι εισαγωγικοί δασμοί που επιβάλλει κάθε χώρα και έδαφος επί προϊόντων των κρατών μελών και των άλλων χωρών και εδαφών απαγορεύονται κατά [το άρθρο 25].

3. Οι χώρες και εδάφη δύνανται, πάντως, να επιβάλλουν δασμούς που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αναπτύξεως και της εκβιομηχανίσεώς τους ή δασμούς ταμειευτικού χαρακτήρα που έχουν ως σκοπό τη χρηματοδότηση του προϋπολογισμού τους.

Οι δασμοί που αναφέρονται στο ~~ανωτέρω~~ **πρώτο** εδάφιο δεν μπορούν να υπερβαίνουν εκείνους που ισχύουν για τις εισαγωγές των προϊόντων των προερχομένων από το κράτος μέλος, με το οποίο κάθε χώρα ή έδαφος διατηρεί ιδιαίτερες σχέσεις.

4. Η παράγραφος 2 δεν εφαρμόζεται επί των χωρών και εδαφών που, λόγω ιδιαιτέρων διεθνών υποχρεώσεων, εφαρμόζουν ήδη δασμολόγιο χωρίς διακρίσεις.

5. Η θέσπιση ή η τροποποίηση δασμών για εμπορεύματα που εισάγονται στις χώρες και εδάφη δεν επιτρέπεται να οδηγεί, νομικά ή πραγματικά, σε άμεση ή έμμεση διάκριση μεταξύ των εισαγωγών των προερχομένων από τα διάφορα κράτη μέλη.

Άρθρο 185

Αν, κατά την εφαρμογή [του άρθρου 184, παράγραφος 1], το ύψος των δασμών που ισχύουν κατά την εισαγωγή εντός χώρας ή εδάφους για τα εμπορεύματα που προέρχονται από τρίτη χώρα είναι ικανό να προκαλέσει εκτροπές του εμπορίου εις βάρος κράτους μέλους, το κράτος τούτο δύναται να ζητήσει από την Επιτροπή να προτείνει στα άλλα κράτη μέλη **να λάβουν** τα αναγκαία μέτρα για την αντιμετώπιση της καταστάσεως αυτής.

Άρθρο 186¹¹⁵

Εναλλακτική δυνατότητα Α - Υπαγωγή στο καθεστώς του άρθρου 187 ΣΕΚ

Με την επιφύλαξη των διατάξεων περί δημοσίας υγείας, δημοσίας ασφαλείας και δημοσίας τάξεως, η ελευθερία κυκλοφορίας των εργαζομένων των χωρών και των εδαφών εντός των κρατών μελών και των εργαζομένων των κρατών μελών εντός των χωρών και εδαφών ~~θα ρυθμισθεί με μεταγενέστερες συμβάσεις που απαιτούν την ομοφωνία των κρατών μελών~~ **διέπεται από μέτρα που θεσπίζονται σύμφωνα με το άρθρο 187.**

¹¹⁵ Εναλλακτικά κείμενα που προτείνονται κατ' εφαρμογή της συμπληρωματικής εντολής της 2ας Απριλίου 2003 (κατάργηση του μέσου της μεταξύ κρατών μελών σύμβασης).

Εναλλακτική δυνατότητα Β - Ευθυγράμμιση με το καθεστώς που προβλέπεται στο άρθρο 183 παράγραφος 5 ΣΕΚ για τους ανεξάρτητους εργαζόμενους

Με την επιφύλαξη των διατάξεων περί δημοσίας υγείας, δημοσίας ασφαλείας και δημοσίας τάξεως, η ελευθερία κυκλοφορίας των εργαζομένων των χωρών και εδαφών εντός των κρατών μελών και των εργαζομένων των κρατών μελών εντός των χωρών και εδαφών ~~θα ρυθμισθεί με μεταγενέστερες συμβάσεις που απαιτούν την ομοφωνία των κρατών μελών~~ **ρυθμίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις και κατ'εφαρμογή των διαδικασιών που προβλέπονται στο [κεφάλαιο] σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, χωρίς διακρίσεις, με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων που θα θεσπιστούν δυνάμει του [άρθρου 187].**

Άρθρο 187

Το Συμβούλιο, ~~αποφασίζοντας ομόφωνα, ιδία πρωτοβουλία/άνευ προτάσεως της Επιτροπής~~¹¹⁶ **θεσπίζει ομόφωνα**, με βάση την πείρα που αποκτήθηκε στα πλαίσια της συνδέσεως των χωρών και εδαφών με την ~~Κοινότητα Ένωση~~ και τις αρχές της παρούσας Συνθήκης¹¹⁷ **καθορίζει τα μέτρα**¹¹⁸ τα σχετικά με τις λεπτομερείς διατάξεις και τη διαδικασία για τη σύνδεση των χωρών και εδαφών με την ~~Κοινότητα Ένωση~~.

Άρθρο 188

~~Οι διατάξεις των Τα άρθρων 182 έως 187 εφαρμόζονται στη Γροιλανδία με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων περί Γροιλανδίας που περιέχονται στο πρωτόκολλο σχετικά με το ιδιαίτερο καθεστώς που εφαρμόζεται στη Γροιλανδία, το οποίο προσαρτάται στην παρούσα Συνθήκη.~~

2. *Η παρούσα συνθήκη αρχίζει να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 1993, εφόσον έχουν κατατεθεί ότι όλα τα έγγραφα επικύρωσης, ή άλλως, την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την κατάθεση του εγγράφου επικύρωσης του υπογράφοντος κράτους που θα προβεί τελευταίο στη διατύπωση αυτή.*

¹¹⁶ Οι εμπειρογνώμονες της Νομικής Υπηρεσίας του Συμβουλίου θεωρούν ότι πρέπει να προκριθεί η έκφραση «*άνευ προτάσεως της Επιτροπής*» (βλ. εξήγηση στο σημείο 9 των γενικών εκτιμήσεων στην αρχή της παρούσας έκθεσης). Εν πάση περιπτώσει, σημειώνεται ότι στην πράξη το Συμβούλιο ενεργεί εν γένει κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής. Η Συνέλευση θα κρίνει ίσως χρήσιμο να εξετάσει μήπως, εφόσον πρόκειται για κοινοτικούς τομείς και έχοντας υπόψη την πρακτική, τα μέτρα θα έπρεπε να θεσπίζονται κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής.

¹¹⁷ Βλ. υποσημείωση σχετικά με το άρθρο 182, εδάφιο 3, ΕΚ, παραπάνω.

¹¹⁸ Η συμπληρωματική εντολή της 29ης Απριλίου 2003 δεν καθορίζει τις νομικές πράξεις που θα χρησιμοποιηθούν σε αυτήν την παράγραφο.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ
ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ~~ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ~~ ΕΝΩΣΗΣ

**Το μέρος αυτό παραλείπεται, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή
της 29ης Απριλίου 2003**

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ
ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

**Το μέρος αυτό παραλείπεται, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή
της 29ης Απριλίου 2003**

Μέρος Β
Διατάξεις της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση
(Συνθήκη ΕΕ)

**Οι διατάξεις αυτές παραλείπονται, σύμφωνα με τη συμπληρωματική εντολή
της 29ης Απριλίου 2003¹¹⁹**

¹¹⁹

Στις διατάξεις που θα επαναλαμβάνουν το περιεχόμενο του Τίτλου V της Συνθήκης ΕΕ (Διατάξεις σχετικά με μια κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας), θα πρέπει να προβλεφθεί μια ειδική διατύπωση για να ληφθεί υπόψη η θεσμοθέτηση του γενικού κανόνα της ειδικής πλειοψηφίας, που προβλέπεται στο σχέδιο άρθρου «Συμβούλιο Υπουργών» (άρθρο 17 παράγραφος 3 CONV 691/03), και του κανόνα της έκδοσης πράξεων βάσει προτάσεως της Επιτροπής, αν η Συνέλευση δεν επιθυμεί την αυτόματη εφαρμογή των κανόνων αυτών στις πράξεις που εκδίδονται στα πλαίσια της ΚΕΠΠΑ.